

ക്രൈസ്തവ മതാചാരം.

— :o: —

തിരുവാട്ട.

—ശ്രീരാമ—

ജൂലൈ അമൃത.

ഡക്ടറ്)

ചുമർ
1-00 പണിപ്പ്
ചുമർ

Norman Printing Bureau

Calicut.

1925.

“ ഓൺ 10

ക്രിക്കറ്റ് മുഖയെയ്യോം പാരിശോധിച്ചു് ഭേദപ്പെട്ട ഒരു പ്രസ്താവകിതിക്കുമ്പോൾ എങ്ങനെ ഉള്ളേണ്ണി നു. എന്നാൽ സംസാരസാഗരതരംഗങ്ങൾ ഉറൈ കഴിവേക്കു് അടിച്ചുത്തുള്ള നിമിത്തം ഈ കരിപ്പുക തിരാത്തി നന്നാക്കവാനോ ഉടൻതന്നോ പ്രസിദ്ധ ത്രഞ്ചവാനോ എനിക്കു സാധിച്ചില്ല. എന്നീരു ഭേദഹ തിക്കു് അതു മേലിൽ തീരെങ്ങാശ്വരമാണെന്നു ദോ യാൽ അവയെ മുഴുവാരം അതേ സ്ഥിതിയിൽ പ്ര ശപ്പെട്ടത്രവാൻ തുടങ്ങിയതാണ്. ഇതിൽ കാണാനു ത്രസംബന്ധമായ വിവരങ്ങളും മറ്റൊരു എന്നീരു ഒരു ശാഖായിരുന്നു എന്നീരു മതമകൾ ഗോവിന്ദൻനായ യാത്രാക്കരിപ്പുകളിൽ നിന്നൊന്തരു ചേത്തിട്ടുള്ളതു. അപ്പേപ്പാർ എഴുതിച്ചേര്ത്തതാകയാൽഭാഷാത്രാളി നു കരാഞ്ഞുകാണാനിടയുണ്ട്. അതിനെ മഹാജനങ്ങ ക്രിക്കറ്റെന്നുകയറ്റുന്നു.

ഡിവുക്കേഷ്ഠത്രാളിടെയും തിപ്പുതിത്രാളിടെയും മാ ത്രാംബലിവാൻ ആറുമുദ്രാളിവർ നമ്മുടെ നിടയിൽ പരം ഉണ്ണായിരിക്കുമ്പോൾ. മുന്തരക്കാരുടെ സഭന്നാഡ ഇതിനെ ഒരുംജനസമക്ഷം അവാതരിപ്പിച്ചു ചുക്കുന്നു.

എന്നു

ചാരാട്, }
| -25. } തരവുത്തു് അംഗീകൃതാംഗം.

കെ തീരുമാനം.

:o:

1-ാം അ ലഭ്യം.

ഗ്രീജറനാമപ്പരി (പുതഞ്ചോത്തമ ക്ഷേത്രം.)

പാലക്കാട്ടനിന് ഡ്യാക്റ്റർ നായരെടങ്ങമിയുംകൊണ്ട് എങ്ങൽ മദ്രാസിയിൽ ചെന്നിരജിയ ശ്രേഷ്ഠം അവിടെ നടന്ന വിശ്വേഷണങ്ങളിടെ ഒരു ചുത്തകവിവരണം ഇത്തുണ്ടുകുത്തിൽ അംബുഡ്യമായി ചേത്തിട്ടുണ്ട്. മദ്രാസിയിൽ നിന്നും 1921 ജൂലൈയി മാസം 30-ാം എങ്ങൽ ജിഗനാമ തേതക്കു പുറപ്പെട്ടു. ജിഗനാമത്തെ റെയിൽവേ റോഡ് നേരം പേര് ‘പുരി’ എന്നാണ്. അവിടേക്കു മദ്രാസിയിൽനിന്നും 776 നാഴിക കൂരുണ്ടുണ്ട്. എങ്ങൽ നേരിട്ട് പുരിയിലേക്ക് ടിക്കരിക്കുവാങ്ങി, മദ്രാസിയിൽ നിന്നും രാത്രി 7 മണിക്ക് പുരപ്പെട്ടനു കല്പിത്താമെയിലിയിൽക്കയറി. മദ്രാസിയിൽ നിന്നും കല്പിത്തക്കു പോകുന്ന തീവണ്ടിപ്പാത ‘വാർട്ടയർ’ റോഡ് ആവാരെ *M. & S. M.* കമ്പിനിക്കാരുടെ വകയും അതുമാത്രം കല്പിത്തവരെ *B. N. R.* കമ്പിനിക്കാരുടെത്തും ആണ്. അതിനാൽ മദ്രാസിയിൽനിന്നും പുരപ്പെട്ടനു വാണികളിൽ

രണ്ടാ മുന്നാ ശ്രീകേ മറുള്ളിവയെല്ലാം വാർട്ടുയറിൽ നിത്തൻ. അതുകൊണ്ട് മദ്രാശിയിൽനിന്ന് വണ്ടിയിൽ കയറുന്നതിനു മുമ്പായി ഓരോ വണ്ടിയിൽനേലും ഉള്ള ഭോബം റഡുകൾ നോക്കണം. എന്നാൽ ആ വണ്ടി എത്തുവരെ പോക്കുമെന്നാറിയാം. നേരെ കല്ലുത്തക്ക പോക്കനു വണ്ടി നോക്കി കയറാത്തപ്പുകൾ വാർട്ടുയറിൽ ഇരഞ്ഞി കയറേണ്ടിവരു. മദ്രാശിയിൽനിന്ന് ഭോബു, കല്ലുത്ത എന്നീ ദിക്കകളിലേക്ക് പോക്കനു തീവണ്ടികളിൽ വടക്കേ ഇന്ത്യയിലെ വണ്ടികളിലെന്നപോലെ 4 സ്ത്രാസ്സുകൾ ഉണ്ട്. റണ്ടിനും മൂന്നിനും മലപ്പുറയുള്ളതായ ഇൻറർസ്ത്രാസ്സിൽ 2-ാം സ്ത്രാസ്സിലെന്നപോലെയുള്ള മിക്ക സെഞ്ചക്കുള്ളണിൽ ഉണ്ട്. ചില ദിവസങ്ങളിൽ 8 ആളുകൾക്ക് മാത്രം കയറാവുന്ന ചെറിയ ഇൻറർസ്ത്രാസ്സു മറിക്കും ഉണ്ടായിരിക്കും. ചെറിയ സംഖ്യകാക്ക് ഇതു വളരെ സെഞ്ചക്കുള്ളാണ്.

ഒങ്ങളുടെ ഇതു ധാരു വളരെ സുവല്പുദായിയാണ്. വഴിയിൽ മിക്കസമലത്തും ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങാവാൻ കിട്ടും. വണ്ടി മദ്രാശിവിട്ടാൽ അധികം താമസിയാതെ തെലുങ്കുരാജുത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. പെണ്ണാർ, റാലാർ, മതലായ പലെ നദികളിൽ കടന്ന് പുലത്തേ 4 മണി 20 മിന്റുണ്ട് ‘കൂഫ്റ്റാ’നദിയിൽനിന്നുള്ളതും തായ ബജുവാഡാ എന്ന വലിയ ജൂംഷനിൽ എത്തുന്നു. ഇതിനു മുൻപായി കൂഫ്റ്റാനദിയുടെ പാലം കടക്കണം. ഇതു പാലത്തിനു ഉള്ളേം 1 നാഴിക കുരുഞ്ഞുണ്ട്. കൂഫ്റ്റാനദി ‘പുഞ്ചറം’ എന്ന ഉദ്ദേശം കൊണ്ടാടുന്നതായ 12 നദികളിൽ നോക്കുകൊ

ഒരു ഖതിനെ വളരെ മഹത്പരമുള്ള തായിട്ടാണ് കൈതിവരു നാതു. ബജാവാധ രേഖപ്പനിൽ “വററിംഗ് റം” “റെഫറ ഷ്ചേർമെൻറ് റം” മുതലായ സൗകര്യങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ട്. തീയ്യത്തിനാൽ മാറ്റായും തൃശ്ശൂരാന്തിയിൽനിന്നുള്ള തോട്ടകൾവഴി ധാരയം ഹവിടെ വലിയ കൂച്ചവടം നടക്കുന്നു. ബുദ്ധമതകാർമ്മത്തുള്ള തുംബ പാറവെട്ടിയുണ്ടാക്കിയതുമായ അന്നേകംകൂടുതലുള്ള വളരെ പുരാതനങ്ങളായ ഹിന്ദുക്ക്ഷേത്രങ്ങളുള്ള ഇട്ടിക്കിലുണ്ടപോതു. ബജാവാധയിൽ വണ്ണി 20 മിന്റും താമസിക്കും. അവിടെ നിന്നും 4-40നു പുറപ്പെട്ട് രാവിലെ 5-55നു ‘എല്ലർ’ രേഖപ്പനിൽ എത്തുനു. ഹവിടെ 12 മിന്റുടെ താമസമുള്ളൂ. ഈ രേഖപ്പനിലും ഭക്ഷണാസാധനങ്ങൾ കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. 8 ദണി 5 മിന്റുടിനു ‘ഗോഡാവരി’ രേഖപ്പനിൽ എത്തുനു. ഈ ഗോഡാവരിനാഡിയുടെ വലതെത്തക്കരക്കം ‘രാജമഹാദ്രുതി’ രേഖപ്പൻ ഖടത്തെക്കരക്കം ആകുന്നു. ഖതിനു രണ്ടിനും മല്ലുത്തിലുള്ള സ്ഥലം മുഴവനും ഗോഡാവരിയുടെ വന്നിച്ചു പാലമാണ്. ഈ പാലത്തിനു 160 അടിക്കും അക്കലെ ആയി 56 തുണികൾ ഉണ്ട്. പാലത്തിനെന്ന തോകെ നീളം 1 $\frac{1}{2}$ നാശികയാണ്. തീവണ്ണി പാലത്തിനേരു തുക്കുടി വളരെ സാവധാനത്തിലെ പ്രോവക്യൂളുള്ളൂ. ഈ മല്ലുമായ ഒരു കാഴ്ചയാണ്. മുന്തുയിൽ ഉള്ള തീവണ്ണിപ്പൂലങ്ങളിൽ നീളംകൊണ്ട് നനാമത്തെന്നതു ‘ഗോഡാവരി’യുടെ പാലവും രണ്ടാമത്തെന്നതു ഗോഡാവരിയുടെ മാക്കനു. ഗോഡാവരി തീവണ്ണിപ്പൂലത്തിനു 3 നാശിക കീഴ്ശാട്ടായിട്ടാണ് സ്വന്തമില്ലമായ ‘ധവദ്വാരം’ അനുബന്ധം

കൈക്ക്. ഇതിനു ഒരു നാഴിക നീളുമ്പണം. ഗോദാവരിയുടെ ഉത്തേവം വോദ്ദേശസംസ്ഥാനത്തിൽ ‘നാസിക്സ്’ ഇല്ലയിലുള്ള ‘ആംബക്കം’ എന്ന സ്ഥലത്തിൽ നിന്നാണ്. പത്രം എന്ന ആജാതിപ്പിംഗണാളിൽ നനായ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ആംബേ കേൾപ്പരക്കേതും ഇവിടെയായതിനുംപാണ് ഈ സ്ഥലത്തിനു ഇപ്പോൾ സിലർച്ചുതു. ഇവിടെ ഗൈത്യമാതൃമാകയാൽ ഇതിൽ നിന്നു ചുറപ്പെട്ടുന്നതുകൊണ്ട് ഈ നദിക്കു ‘ഗൈത്യമി’ എന്നും ദേഹം പേരുണ്ട്. രാമാധനത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്ന ഗൈത്യമീനദി ഈ ഗോദാവരിയാണ്. ഗോദാവരിസ്ഥാനം അതിപുണ്യക്കരമായി കരതിരായ നാതിനാൽ രാജമഹാത്മാവും ഗോദാവരിയിലും നല്ലും നല്ലും നല്ലും യാരാളം ഉണ്ട്. എന്നാൽ സ്ഥാനത്തിനു വിശ്വഷം ‘ധവഭേദപരം’ അല്ലെങ്കിൽ കോടിലിംഗം എന്ന പറയുന്ന സ്ഥലത്തിലാണ്. രാജമഹാത്മായിൽ യാതുക്കാക്കം താമസിപ്പാനായി സത്രങ്ങളുണ്ട്. ഇതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടതു ‘നാലിം’ കൂടംബക്കാരുടെ വക സത്രമാണ്. എല്ലാവിധ സൗകര്യങ്ങളും ഈ സത്രത്തിലുണ്ട്. സത്രക്കിഞ്ചുകൂടിലെ വൈദികവൈശ്വത്തിനു അല്ലോ ഉപ്പരസമുള്ളതിനാൽ വൈദികനാവയ്യുമായ ജലം ഗോദാവരിനദിയിൽ നിന്നാണ് എടുക്കുന്നതു്. കടമൊന്നിനു മുൻ വിതം കൊടുത്താൽ വൈഷ്ണവം കൊണ്ടുവന്നു തദ്ദവാൻ എത്ര ശ്രൂവമണ്ണരെയെ കുറഞ്ഞ കിട്ടും. സത്രം നദിതീരത്താകയാൽ ജലസൗകര്യം യാരാളിത്തിലുണ്ട്. രാജമഹാത്മായിൽ വണ്ണി 7 മിന്റുടെ മസിക്കയുള്ളൂ. 8-18ന് അവിടെ വിട്ടാൽ പിന്നുമെയി

അ നില്കുന്നാതു ‘സാമർക്കോട്’ ജങ്ങൾനിൽ ആരംബം. ഈ വിവരം 9-14നു് എത്തുനു. 12 മിനിറ്റ് താമസമണ്ഡലം. ഈ വിവരം ശക്തരും, പ്രഭുസാരും, നാടൻചെത്തപ്പുകൾ മുതലായ വാസ്തവായവിലും കിട്ടും. സാമർക്കോട് ഒരു വലിയ കു ചുവട്ടംസ്ഥലമാണ്. ഈ ഭാഗത്തെ പ്രധാനതുറമുഖമായ ‘കൊക്കനാഡ്’ തിലേക്കു തീവണ്ടി പോകുന്നാതു ഇവിടെ നിന്നുക്കുന്നു. അരുടിടേക്കു 91 നാഴികയുണ്ട്. സാമർക്കോട്ടിലും “രഹപ്പോൾ മെൻറു രൂം” ഉണ്ട്. ഇതിനാട്ടതെ സ്കൂളും ഷന്കാനു് പിത്തുപ്പുനാം. ഇതു സ്ഥലം കാട്ടപാനുഞ്ചാരംക്കരു തിരുപ്പട്ടാക്കന്നു. ഇവിടെ സാപ്രസിദ്ധമായ ഒരു വിള്ളുക്കേഷതുമും ശിവക്കേഷതുമും ഉണ്ട്. ഇവിടും കഴിഞ്ഞായ 10-31നു് ‘ടാണി’ സ്കൂളും ഷന്കാനു് എത്തും. ഇവിടെ അര മണിക്രൂർ താമസിക്കുന്നു. പിന്നീട് അപ്രധാനങ്ങളായ ചിലസ്ഥലങ്ങളും കടന്നു് 1 മണി 5മിനിട്ടിനു് M. & S. M. റഫിൽവേ കമ്പിനിക്കാഡെട അരുത്തിയായ ‘വാർട്ടയർ’ സ്കൂളും ഷന്കാനു് എത്തുനു. യാതുകാർ സാധാരണ ഉച്ചക്കു കു ക്കും കഴിക്കുന്നാതു ഇവിടെയാക്കയാൽ വണ്ടി അര മണിക്രൂർ താമസിക്കു. പൂരവേഹാരത്തിൽ ഗ്രൂവമണ്ണാടെ നല്ല മോട്ടുലും ‘രഹപ്പോൾ മെൻറു രൂം’ ഉണ്ട്. ഇതുവിശാ വപ്പടണംജില്ലും തലസ്ഥാനമാക്കുന്നു. വിശാവപ്പടണം തുറമുഖത്തേക്കു ഇവിടെനിന്നു രണ്ടുനാഴിക മുരുംണ്ട്. ഈതു ദണ്ഡപ്പണികൾക്കും ആതിരുപ്പട്ട സ്ഥലമാണ്. അതിനും ചുംബ ഇവിടെ കുപ്പുരംകോണ്ട് പലേതരത്തിലും വലുപ്പു നാശിക്കുന്നു. ചില മാലകൾ ഇണ്ടാക്കിവരുന്നു.

മരുങ്ങും ഇത്തരത്തിലുള്ള രാല തൊൻ കണ്ണടിക്കില്ല. വാൾ കയർ ദ്രോഷനിൽ തെങ്ങദി എത്തുനേബാഴേക്കും അശ്വാവമം സാസംഖ്യത്തിലുംപെട്ടവരായി അഭേദകം ജനങ്ങദി ഡാ കൂർ നായത്തെ അശമിക്കണ്ട വനിപ്പാനായി വന്നകുടിയി തന്ന. അവരാൽ ആ അശമിയിനേൽ നമസ്കാരഭൂത്തം സമപ്പിച്ച കപ്പുരമാലകൾ മല്ലമൊടിനാൽ കൈക്കെപ്പുട്ടതായിരിക്കുമെന്നാണ് തെങ്ങദി ആളും കുത്തിയതു. അതുഞ്ഞ റീ ധാവള്ളുരും നിമ്മലതയും അവക്കണ്ട്. അതി മനോഹരമായ ആ മാലകൾ കുത്തുകിട്ടു പുശ്ചിത്വാൽ കരെക്കാലം ഹരിക്കുമെന്നും ഇരു പണി ആ ദിക്കിൽ മാറ്റുമെ ചൊള്ളുവരുത്തിവെന്നും അവർ പറയുകയുണ്ടായി.

വാൾട്ടയൻ വിട്ടാൽപിനേ രാത്രി 8 മണിക്കു ദണ്ഡാംജില്ലയുടെ തലസ്ഥാനമായ ‘ബർഹാംപുരി’ൽ എത്തുനും. ഹതിനിടക്കു ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ അല്പാല്പം താമസിക്കും. ‘സിംഹാചലം’ എന്ന ശ്രീതിപ്പുട്ട വിശ്വാസക്കുറം ‘ഭാർട്ടക്കുറിൽ നിന്ന രണ്ടനാഴിക മുൻതനാണ്’. ലാംഗ്രലിയ, വംശധാര എന്നീ പേരു കൈക്കെപ്പുട്ടും ‘മഹേദ്രഗിരി’എന്ന പര്വ്വതവും ഹതിനിടക്കാക്കുന്നു. പുരാതനകാലത്തിൽ ചോളരാജുക്കുത്തെ ഒരു രാജാവ് മഹേദ്രപര്വ്വതംവരെയുള്ള ഭൂമിയെ സപാധിനപ്പെട്ടതുകയും ഇരു മലമുകളിൽ ഒരു കേഷതും പണിചെയ്തിരും തന്റെ ഇരു വക പ്രവൃത്തിക ക്കു ഒരു കല്പിനേൽ കൊത്തി അവിടെ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്താണി പാരിത്തതിൽ കാണുന്നണ്ട്. ബർഹാംപുരി തും എത്തുനാതുവരെയുള്ള പ്രദേശങ്ങദി കാന്തിക്കാലം, ഒ

ലക്ഷ്മാലും, ചൊറുപ്പുകളും ഇങ്ങവരെത്തും കുരത്തിൽ കാണിന്നതായ ശ്രദ്ധിപ്പുണികളും വളരെ മണ്ണാഹരമായി രിക്കന്ന. ബർഹാംപുർ മദ്രാസി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വടക്കെ അതുത്തിയിലുള്ളതായ ഒരു വലിയ പട്ടണമാണ്. ഈ വിനേഫ്യൂം “രൈഫീഷ് മെൻറു റൂം” ഉണ്ട്. സ്കൂൾഷനിൽ നിന്ന് കൂടുന്ന നാഴിക്കളുടെത്തിലുള്ളതായ സത്രത്തിൽ ജാതിഭേദം കുടാതെ സകലക്കും ഭക്ഷണം നൽകിവരുന്നു.

വണ്ണി ഇവിടെ നിന്നും രാത്രി 8-3ിനു പുറപ്പെട്ട് 12 മണിക്ക് ‘ഗോസ്സാ’ സംസ്ഥാനത്തിൽ ചേന്ന് ‘കർത്താരോഡ്’ ജൂഡ്യൻിൽ എത്തുന്നു. ഇവിടെ ഇരഞ്ഞി പൂരിയിലേക്കുള്ള വണ്ണിയിൽ കയറുന്നു. ആ വണ്ണി രാത്രി 1-5ിനു പുറപ്പെടുന്നു. മദ്രാസിയിൽ നിന്നു കല്ലേത്താ മെയിലിൽ വരുന്നവർക്ക് ഈ വണ്ണി സെതക്കുന്നുണ്ട്. ഇതു പൂരം ഒരു വലിയ ജൂഡ്യനായതിനാലും ഇരക്കുന്നതു അസമയ തന്നെക്കൊണ്ടും പ്രത്യേകം ഗ്രൂപ്പുവെക്കാതുവച്ചിം കുള്ള മാത്രം ശല്ലും ഉണ്ടാവാനിടയുണ്ട്. ഇവിടെത്തെ നാട്ടിലോ അഥവാ ‘ഉറിയ’യാണ്. മദ്രാസി വിട്ടാൽ ബർഹാംപുർവാരെ തല്ലുകും ബർഹാംപുരിനുണ്ടെങ്കിലും ജഗന്നാട്ടംവരെ ഉറിയയും ആണോ ഭാഷ. സ്കൂൾഷനിൽ കുലിക്കാരെ യാമെഴ്ചിം കിട്ടും. ഒരു തലച്ചുമട്ടിനു വണ്ണി മാറ്റാൻ 2ബൈലധികം കുലിവേണ്ട. ജഗന്നാട്ടാരെന്തെങ്കിൽ ചെല്ലുന്ന ധാതുക്കാരെ അനേപശിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നതിനായി പൂരിയിലെ പുരോഹിതന്മാരായ പണ്ടാക്കിലും ഓരോയുദ്ധത്തിൽ തണ്ടളിടെ ഏക അനുഭാവം കർത്താരോധിലേക്കയക്കുക പതിവാണ്. നാ

അടെ ശല്യംകുടാതെ കഴിച്ചുകുറവാൻ അല്ലോ സാമത്ര്യം വേണം. രാജീവും ഭാഷയും നമ്മകൾ പാരാധാര്യമില്ലാത്തതിനാൽ ഇക്കുടങ്ങെട സഹായം അതിവരുപ്പുഡാണ്. പ്രക്ഷീ വല്ല കൂദാശ പറഞ്ഞു യാത്രക്കാരെട വക്കൽനിന്നു പണം അപചാരിക്കുന്നവരാണ് അവരിൽ അധികവും. നിസ്സഹായികളായായ യാത്രക്കാർക്ക് സഹായങ്ങൾ ചെയ്തുകൊടുത്തു ആ വക്ക് തുഴിതോന്നി നൽകുന്നതായ പ്രതിഫലം മാത്രംവാ ഞാഡി സദേശാശിക്കുന്നവർ നന്നാ ചുതകമൊണ്ട്. ഇപ്രകാരം പുരോഹിതവേഷം കെട്ടി തീർമ്മയാത്രക്കാരെ ഉപദ വിക്കന ഇക്കുടരാൽ തീർമ്മയാത്രക്കാരെട ഭക്തിവിശ്രാ സങ്ഘങ്ങൾ വാസ്തവത്തിൽ കരവു സംഭവിക്കുന്നും മെ ആന്നതു. അതായും സമയത്തു നിത്യകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാതെ യും സ്വപ്നമായി മന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിപ്പാന്തുടെ സാധിക്കാ തേയും ധനാപചാരണത്തിൽ മാത്രം ബുദ്ധഗ്രാഹിരിക്കു ണ ഇത്തരം ശ്രൂവംണരെ പുരോഹിതന്മാരാലി വരിച്ചു ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങൾ എത്രക്കൂട്ടു ഫലപ്രദമാക്കുമെന്നു ഉണ്ടിച്ചാൽ അറിയാവുന്നതാണ്. തങ്ങൾ ഇന്ന് അപകടത്തിൽ പെടാതിരിപ്പാനായി വേണ്ട മുൻകരതലുകൾ ചെ ണ്ണിക്കുന്നു. ഒരു മാസ്യം സാമാജ്യം അറിവും അഴിമാ യ ഒരു പണ്ഡിതനും അനേപണ്ഡിതന്തിരന്നതിനാൽ മറുപട്ടിവരുപ്പും വലയിൽ പെടാതെ അഭ്യേഷം അ യച്ചിതനാ അഴിക്കുടുക്കുടെ തങ്ങൾ ജഗന്നാമപേരുക്കു പോയി.

കർത്താരോധിൽ നിന്ന് 1 50നു പുറപ്പെട്ട ഘല
ചെച്ച് 3-30നു പൂരിപ്പേണ്ടിൽ എത്തി. റോഷനിൽനി
ന്ന ജഗന്നാമക്ഷത്തിലേക്ക് 2 നാഴികയുണ്ട്. റോഷ
നിൽ വണ്ണികൾ ധാരാളം കിട്ടും. നാലുംകു കാവാവുന്ന
തും രണ്ട് കതിരയെ കെട്ടിയതുമായ മുഹൂർത്തം വണ്ണിക്ക് 8നു
വീതമാണ് ഞങ്ങൾ കുലിക്കൊടുത്തതു. സാമാന്യവണ്ണിക്ക്
5നു കൊടുത്താൽ മതി. ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്ന് അരനാഴി
കു മുരത്തിലായി ധമ്മശാലകൾ ഉണ്ടുകൂടിലും കഴിയുന്നതു
ക്ഷേത്രത്തിനു സചീവം താമസിക്കേണ്ടെന്നു കയ്തി തെ
ങ്ങൾ സത്രത്തിലിരജണാതെ നേരെ പണ്ടാവിഞ്ഞു ദ്രഹ
ത്തിലേക്ക് പോയി. പുലർത്തുക അവിടെ എത്തി. അദ്ദേ
ഹം ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥലവും മറ്റു വേണ്ടപ്പെട്ടു സെതുകളും
അങ്ങളിൽ ചെയ്തുന്നു. സ്ഥാനം മതലായതു ചെയ്തിപ്പാനായി
തെങ്ങളെംബാനിച്ചു കർത്താരോധിൽ നിന്നും വന്ന അതുകൂ
വിട്ടുന്നിരുന്നു. റാവിലതെത്തെ പല്ലതേപ്പും മറ്റും കഴിഞ്ഞെ
ശേഷം സ്ഥാനത്തിനായി ‘മാക്കാബേഡയതീയ്യത്’ത്തിലേക്ക്
പോയി. അവിടേക്കു ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്ന് ഒരു നാഴികക്കു
കരവില്ല. അതു തീയ്യത്തിൽ സങ്കല്പസ്ഥാനം ചെയ്തു തീയ്യ
ക്കരയിലിള്ള മാക്കാബേഡയദർബന്ധവും കഴിച്ചു 4 മൺിക്കു ജ
ഗന്നാമദർബന്ധത്തിനായി ക്ഷേത്രത്തിൽ എത്തി.

ജഗന്നാമക്ഷത്തും.

ലോകപ്രസിദ്ധമായ ജഗന്നാമക്ഷതും വളരെ മഹ
ത്പരമിള്ളതും ഇന്ത്യയിടെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ലക്ഷ
ക്കണക്കായി ജനങ്ങൾ വന്ന ദർശിച്ചു പോകനാത്മായക്കു

പുണ്യസ്ഥലമാക്കൻ. ഇതു ദീനിസ്വാസംസ്ഥാനത്തിൽ ബാ
ക്കാർഡ് കടലോരത്തിലുള്ള ഒരു സുവാദ്രൂപദശയെതാക്കന്നസ്ഥി
തിചെയ്യുന്നതു. ഈ പ്രദേശത്തെ ശിതോഷ്ണസ്ഥിതി വഴി
രെ സുവകരഭായതിനാൽ രോഗികൾ ദേഹസുവത്തിനാം
യി ഇവിടെ വന്ന താമസിക്കാറുണ്ട്. കേഷത്രം വളരെ ചു
രാതനമായതാക്കൻ. ഇപ്പോൾ കാണുന്നതായ കേഷത്രം
അനുംഗഭീമദേവരാജാവിനാൽ കുറ്റിഞ്ഞും 1174-ൽ കൈ
ടുവാനാരംഭിച്ച 1198-ൽ അവസാനിപ്പിച്ചതാണെന്നു
ഡം. ഈ കേഷത്രത്തിന് 652 അടി നീളവും 630 അടി വീ
തിയും ഉണ്ട്. 20 അടി ഉയരമുള്ള മതിലുകളാൽ നാലുഭാ
ഗവും ചുറവെപ്പുട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിനു ടെക്കാകേ 7,5,0,000 കു
ചെലവുണ്ടെന്ന കാണുന്നു. കേഷത്രത്തിനുള്ളിൽ ആനുകം
പ്രതിശൂകളുണ്ട്. അവയിൽ മുഖ്യമായതു മുന്നു സന്നിധിക
ഉണ്ണ്. അതായതു ശ്രീജഗന്നാമസ്പാമി, വിമലാദേവി,
ലക്ഷ്മീദേവി എന്നിവയാക്കുന്നു. ഇതിൽവെച്ച് ‘ശ്രീമദ്വിര’
മെന്നജഗന്നാമസന്നിധിക്കാണ പ്രാധാന്യം. അക്കദേഹക്ക്
കടപ്പാൻ മുന്നു വഴികളുണ്ട്. പ്രധാനമാർത്തത്തിനു സിംഹ
പൊരം എന്ന പറയപ്പെട്ടുന്നു. വാതിലിനിങ്ങവരെവും കരി
ക്കളിനാൽ കൊത്തപ്പെട്ട് രണ്ട് സിംഹങ്ങൾ പൊരപാല
സാരെന്നവിധം നില്ക്കുന്നതിനാലായിരിക്കാം ഈപ്പുൾ സാ
ഖ്യിച്ചതു.

ഈ മാർത്തത്തിൽ കുടെ 22 ഒരുക്കകൾ കയറിച്ചെല്ല
നാൽ അവിടെ മനോഹരമായ ഒരു സഭാമണ്ഡലം കാ
ണാം. ഈ മണ്ഡലം കടനു ചെന്നാൽ വിസ്താരമായ ഒരു

സ്ഥലവും തന്മല്ലു ജഗന്നാമസപാമിഡുടെ പ്രകാശമാനമായ ദിവ്യസന്നിധിയും കാണാം. ഈ സഭാമണ്ഡലപത്രത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുത്ത അധികരിക്കാതിരപ്പാർവ്വതി ജനങ്ങളെ ഓരോ ചെറിയ കുടുംബത്തി അക്കദാനത്തോടു പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നു. ഈ സന്നിധിയുടെ മല്ലുത്തിലുള്ള സിംഹാസനത്തിനേരൽ ശ്രീജഗന്നാമമാധ്യവന്നം, ജ്യോതിംഗാധിവലഭദ്രം ഇരുവരു തും, ഇവർ രണ്ടുപേരുക്കും മല്ലുത്തിലായി സുഭദ്രാദേവിയും ഇവരുടെ മുൻവശത്തായി സുഭദ്രംചക്രവർഖും പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നു. സാധാരണ ബിംബങ്ങളുകൾക്കാം ഇതിനു ഒരു രാഖിയേശം ഇവ മരത്താൽ നിമ്മിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ട് വെന്നതാണ്. ഈ ബിംബങ്ങളെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചതു എത്രകാലത്താണെന്ന് തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നതിനും തുല്യമാണെന്ന് അഭിപ്രായമുണ്ട്. കുറുപ്പം 318-ാം കൊല്ലത്തിൽ ഇവ അവിടെ ഉള്ളതായി അറിയുന്നു. ഇതുവും വളരെ കാലം ധാരാത്രായ ഭേദവും ക്രിക്കറു ഇംഗ്ലീഷ് മരബിംബങ്ങൾ ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ അവക്കു എഴുന്നു ആരവാച്ചുമായ ഒരു ചെതാന്ത്രവിശേഷം ഉണ്ടായിരുന്നു നിശ്ചയിക്കാം. ഈ തും വലിപ്പമുള്ള ബിംബങ്ങൾ വേറെ ഏവിടെയെങ്കിലും ഉണ്ടോ എന്ന് സംശയമാണ്. ആളുമായി കാണാനും വക്കും ഇതു അത്യാദ്യത്തുമായി തോന്നം. ഈ ബിംബങ്ങളിൽ ജഗന്നാമസപാമിക്കം ബലരാമസപാമിക്കം കൈക്കുറി കൈക്കുറി പടങ്ങി ഇല്ലാതെയും സുഭദ്രാദേവിക്കു കൈകുറി കൈകുറി പടങ്ങി ഇല്ലാതെയും കാണാപ്പെടുന്നു. ഇതിനു കാരണം ഈ ബിംബങ്ങളുടെ ഒരു ഘട്ടത്തിന്റെ ശ്രീമഹാവിശ്വതന്നെ ദിവിശ്വാസപാമിക്കം ചുവരിയാം ദിവസത്തോടു പ്രവേശിച്ചാണ് 15 ദിവസത്തോടു പ്രവേശിച്ചാണ്

വാതിൽ തുറക്കുതെന്നു കരാറിനേൽ ബിംബങ്ങളെ വാണിഞ്ചിയുന്നതായും അതു രാജുവെത്തു രാജാവിനേൻ്റെ ഭാത്യം അതിനിടക്കെ ബൗദ്ധപ്പെട്ടു വാതിൽത്തുറന്നു നോക്കിയെന്നും തങ്കൾസമയം അതശാരിയായിയുന്നു മഹാവിശ്വാസി ബിംബങ്ങളും ഒരു പണി പൂർത്തിയാക്കാതെ പ്രെട്ടുനു മറഞ്ഞത്തായും തന്നിലിത്തു ഭംഗിയും മിനസവും കൈകളും ഇല്ലാത്ത ഒരു തിമകളായി തീന്ന് താണ്ടുന്നും മറ്റൊരു ഇവിടുതെ പണ്ടാക്കാം പാരതത്തുവരുന്നും, ക്ഷേത്രമഹാത്മയുടെയിൽ ഇതു കാണുന്നില്ല. ക്ഷേത്രാല്പുത്തിയെല്ലപ്പറ്റി ജഗന്നാമമഹാത്മയുടെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതിനെ താഴെ ചേക്കിനും.

ജഗന്നാമക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യ സംഗ്രഹം.

പുരാതനകാലത്തു് കൃതയുഗത്തിൽ സൂത്രവംശങ്ങളും കൂദാശയും നിന്നും മഹാരാജാവുണ്ടായിയുന്നു. വിശ്വാസക്കേന്നാരിൽ അദ്ദേഹസരൂപായ അദ്ദേഹം ഒരു ദിവസം സഭാമല്ലത്തിൽ പുരോഹിതസഹിതം ഇരിക്കുന്ന സമയത്തു് അനേകകും മഹാപ്രികൾ അദ്ദേഹത്തെ കാണിവാനായി വന്നു. അവരെ ധമാവിധി പൂജിച്ചിരുത്തിയ ശേഷം മഹാരാജാവ് വിശ്വാസക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യങ്ങളെപ്പറ്റി അവരോടു സംസാരിച്ചു കുടക്കിയിൽ മാംസചക്ഷേപ്പുകൊണ്ടു കാണാതെ കൈവണ്ണം മഹാവിശ്വാസി പ്രത്യക്ഷമായി എവിടെയെങ്കിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നാണെന്നു എന്ന ചോദിച്ചു. തങ്കൾസമയം അപരിചിതനായ ഒരു ജടാധാരി അവിടെ പ്രത്യക്ഷനായി “ഗ്രീമഹാവിശ്വാസി നീലമാധ്യവന്നുനു പ്രേരാടെ നീലാചാലിയും ചാലത്തിലും പുതഞ്ചേംതന്മക്ഷേത്രത്തിൽ ദിവാദികളാം

കു അഞ്ചുള്ളിതനായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഭവാൻ അവിടെ
ചെയ്യുന്ന ക്ഷേത്രനിർമ്മാണാദികൾ ചെയ്യുക” എന്ന പറ
ഞ്ഞു അന്തലില്ലാനു ചെയ്തു. ഈ അഞ്ചുത്തസംഭവത്തെ കു
ണ്ട് ഉടനെ ഇത്രവുമുള്ളുന്നു ആ സ്ഥലം കണ്ണറിഞ്ഞു വരു
വാനായി തീർന്നു .പുരോഹിതന്റെ സഹാധരനെ നി
ഡ്യാഗിച്ചുയെഴു. ‘വില്ലാപ്പതി’ എന്ന ആ ബ്രാഹ്മണനു
അരീപുരശ്ശോത്തമക്ഷേത്രത്തിനാരികിൽ ചെന്ന തങ്ങസമീ
പരമുള്ള വേടരാജാവിന്റെ സഹായത്താൽ അരീമഹാവി
ജ്ഞവിനെ പ്രത്യക്ഷമായി ദർശിച്ചുജിച്ചു’ ആനുബച്ചിത്തനാം
യിതിന്റെ. അനു രാത്രി വേടമാരുടെ ഗ്രഹത്തിൽ അഞ്ചു
മം ഭക്ഷണംകഴിപ്പാനാരംഭിച്ചുപ്പാറു മനഃഷ്ടിപ്പിഭ്രാംഭം
യ ദിവ്യക്ഷേത്രത്തെ വേടമാർ നൽകിയതുക്കണ്ട് അഞ്ചു
തപ്പുട്ട് അതിനെപ്പറ്റി അനേപാഷിക്കകയും ദേവമാർ
രാത്രിതോറും കൊണ്ടുവന്നു നിവേദിക്കുന്ന നെന്നവേല്ലാവ
ശേഷത്തെ പിറേറിവസം തണ്ടരം കൊണ്ടുവന്ന ഭജിക്ക
നന്താണ്’ പതിവെന്ന വേടമാർ പറഞ്ഞതുകേട്ട് അവരു
ടെ ഭാഗ്യത്തെ പ്രശംസിച്ചുംകൊണ്ട് ആ പ്രസാദത്തെ ദേ
ക്ഷിച്ചു തൃതാത്മനാവുകയും ചെയ്തു. പിറേറുന്ന മഹാരാ
ജാവിനെക്കണ്ട് വിവരം പറവാനായി വില്ലാപ്പതി ബ്രാഹ്മ
ണം നാട്ടിലേക്കഫോനു. രാജാവിനെക്കണ്ട് വിവരം പറ
ഞ്ഞു അഞ്ചുഹരത്തിനു മഹാവിജ്ഞ പ്രസാദത്തയും നൽകി.

ഈ സന്ദേശവാത്തകൾ കേട്ട തുപ്പിനായ മഹാരാ
ജാവ് ഉടൻതന്നെ സകലവിധ സംഭാരങ്ങളുടുക്കുടെ ധാ
രക്കൊഞ്ഞാണ്. തങ്ങസമയം ബ്രാഹ്മാവിന്റെ നിഡ്യാഗത്തിൽ

യു നാരദമഹാംഖി അവിടെ എത്തിച്ചേരുന്ന്. അവർ ഒരു ശ്രദ്ധ യാത്ര പുരപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങിനെയിരിക്കേ ശ്രീചൃതഭാഷാത്മകംത്തിൽ വില്ലാപതി ഗ്രൂഹമണം ചെന്ന കണ്ണതിനു പിറോദിവ സം സന്യാസമയത്തു, ദേവകർമ്മ പൂജക്കായി ചെന്ന സ മയം ഭയക്കരമായ ഒരു കൊട്ടാരം ദൈവക്കാരുകയും അതു കൊട്ടാരം ശമിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ ശ്രീമഹാവിഖ്യാ വൻഡി ത്രിഞ്ഞ സ്ഥലം മുഴുവനും സ്വന്നവന്നുമായ മണംകനി നാൽ മുടപ്പെട്ടതായി കാണുകയും ചെയ്തു. ദിവപരവരശ നൂരായ ദേവമാർ മഹാവിഖ്യാവിനെക്കാണുതെ സ്ഥാനിച്ച പ്ലാറ്റ്, ‘ഈനി മേലാൽ വിഖ്യാവിനെ പ്രത്യക്ഷിക്കുപ്പത്തിൽ കൂടുതലാകയില്ലെന്നും, എന്നാൽ ഇത്രവുമുള്ളമഹാരാജാവു ഇവിടെ വന്ന ആയിരം അശ്രദ്ധമേധയാഗം ചെയ്ത വിഖ്യാ വിനെ പ്രസാദിപ്പിച്ചു. ഭാത്യങ്ങുപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട തുടർന്നും അശ്രദ്ധരവാക്കി കേട്ടു.

നാരദനോട്ടക്കുടെ പുരപ്പെട്ട മഹാരാജാവു നീലാചാലത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ നീലമാധവനു പകരം മണംകനിനിനെക്കണ്ണ വ്യസനഭാരതതാൽ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടവി സു. ബോധം വന്ന സമയം നാരദമഹാംഖി കാഞ്ഞങ്ങളിലും പാണ്ടു ധരിപ്പിച്ചു. തന്നെ ഇതെല്ലാം മുൻകുട്ടി കണ്ണറി ഞ്ഞു ഗ്രൂഹമാവിനാൽ ലോകാപകാരാത്മം അയക്കപ്പെട്ട താണ്ണാനും അതിനാൽ ഉടനെ അശ്രദ്ധമേധയാഗത്തിനും രാജാവിനോട് പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തെ അതിനായി ഒപ്പരിപ്പിച്ചു. മഹാരാജാവു അതുപ്രകാരം

1000 യാഗവും ചെയ്തു. അവസാനത്തെ ദിവസം അവ ത്രമ്പ്പിണ്ടത്തിനായി സമ്പൂർണ്ണമാക്കിയ നൂറനാലുടെ തിൽ വളരെ വലിച്ചു? ഇതും ശംഖ, ചങ്കാഡിചിഡണങ്ങും ശാൽ ശോഡിതവും, അതിന്റെ ലഭ്യമായ ഒരു മഹാവുക്ഷം വന്നാടിഞ്ഞിരിക്കുന്നതായി ഹാണകയും നാരദോഢ് വിവരം പറഞ്ഞതിൽ അതുകൊണ്ട് ഇഴപ്പരബ്വിംബങ്ങളെ നി മംകേണ്ട ഉദ്ദേശത്തിനേൽക്കൂടുതലും പറഞ്ഞതിൽ അരു വുക്ഷ തെരു കരക്കു കയറിച്ചു. അതിനാൽ ബിംബവിമാനം ചെയ്തുനാത്താണിന്നെന്നു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനു ഇപ്രകാരം അശ്വരീരവാക്ക കേൾക്കാറായി. “ഒരു മഹാരാജാവു, ഭവാൻറെ ഭക്തിയാൽ സ്വയം ആനായ മഹാവിജ്ഞു ലോകാനന്തരമാത്മം ഭാരത്യുപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടവാനാരംഭിക്കുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ്‌കൊണ്ട് പണിചെയ്യുവാൻ മനസ്സുക്കു സാധ്യമല്ല. ബിംബങ്ങളെ പ്രതിശ്രീകേണ്ടുന്ന വേദിയിൽ ഇംഗ്ലീഷ് മരത്തെ കയറിവെച്ചു അരു വേദിയെ നല്പുവണ്ണും മരക്കുക. അതു സമയം വുലനായ ഒരു ആശാരി അവിടെ സ്വന്നയേജു ആത്മതന്നാകും. അവ നെ അതു മരക്കുത്താക്കി ബിംബവിമാനം ചെയ്യാൻനി യോഗിക്കുക. മരം മുറിക്കുന്നതും പണിയുന്നതുമായ ശബ്ദം പുറമെ കേൾക്കുന്നതു ഭോഷകരമായതിനാൽ അതു കേൾക്കാതിരിക്കുത്തെവെന്നും പുറമെ വാളുകൾാശങ്ങൾകു ആയുണ്ടുതാനും. 15-ാംദിവസം ഭവാൻറെ ആത്മഗ്രഹം പൂർത്തിയാകും.” ഇതുകേട്ടു മഹാരാജാവും വളരെ സദനാശിച്ചു.

ഉടൻതന്നെ വേദിയെ മറച്ചു മുകൾത്തെയും അതിനുക താങ്കി. തൽസമയം ഒരു വൃലഡില്ലി അവിടെ വരുകയും അത്യാളെ പണിച്ചെല്ലാം നിങ്ങയാണിക്കയും ചെയ്തു.

15-ാംദിവസം ‘മഹാവിജ്ഞ അവതരിച്ചിരിക്കുന്ന’എന്ന അശ്വരോക്തി കേട്ട് രാജാവും പരിവാരങ്ങളും മറവുകൾ നീക്കിനോക്കിയപ്പോൾ ഭാത്സപ്രത്യഘാതായ നാലു ബിംബങ്ങളെ കണ്ടു. നീലജീമുത്സങ്കാരനായ ജഗന്നാമ മാധവൻ ഒരു വശത്തും, ശ്രേപത്രത്രപ്രഥമനായ ബഹുഭ്രാദവൻ മരവശത്തും, സാക്ഷാത് മഹാലക്ഷ്മീത്രപിയായ സുഭദ്രാദവർ മല്ലഭാഗത്തും സുഭർത്തചക്രം ഇവക്ക് മുന്നീലായും പരിപാടിക്കുന്നു. അതുന്നുസാഗരമശനനായ മഹാരാജാവു ഉടൻതന്നെ ക്ഷേത്രത്തിനു വളരെ കേമമായി പ്രംസാദങ്ങളും പ്രാകാരങ്ങളും മറ്റൊരുമ്മിച്ചുശേഷം ബിംബാ പ്രതിജ്ഞകൾ ഗ്രൂഹാവിനെത്തന്നെ വരുത്തേണ്ടെന്നു കൂടി നാരദമഹാപിയോച്ചക്കുടെ ശ്രൂവമലോകത്തിൽ ചെന്ന ഗ്രൂഹാവിനെക്കണ്ടു തന്നെ അപേക്ഷയെ അറിയിച്ചു. അവിടെത്തെ സപ്തല്ലസമയത്തെ താമസത്താൽ ഭ്രാദോകത്തിൽ അനേകയുഗങ്ങൾ മാറിയെങ്കിലും ജഗന്നാമാജക്ഷയത്തിനു മാത്രം ലയം ഭവിച്ചില്ല. ഗ്രൂഹാവിന്നെ അതുജ്ഞപ്രകാരം മഹാരാജാവു ഭ്രാദോകത്തിലേക്ക് വന്ന പ്രതിജ്ഞാസംഭാരം അംഗരുക്കി ഗ്രൂഹാവിനെ വരുത്തി പ്രതിജ്ഞയേയും മറ്റൊരു ധന്തം യമാവിധി നിർവ്വഹിച്ചു. മഹാരാജാവു ശ്രീവിജ്ഞപ്രദം പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു.

അന്നമുതൽ സാക്ഷാത് പരംപരമെന്തിയായ ജഗന്മാസപാമി ലോകാനന്തരമാത്മം അവിടെ വസിച്ചുവരുന്നു. ഇപ്രകാരമാണോ മാഹാത്മ്യത്തിൽ കാണുന്നതു. ഇപ്പും മുമ്പനമഹാരാജാവിന്റെ നാമധ്യത്തിൽ ‘ഇപ്പും’ന് നീത്യം’മെന്ന ഒരു പുണ്ണ്യസരസ്സ് ഇപ്പോഴും സാഗരത്തിരത്തിൽ പരിലസിക്കുന്നണണ്ട്.

ജഗന്മാദക്ഷത്തിൽ കൂത്രസമയങ്ങളില്ലോതെ ദർന്നത്തിനു പ്രവേശനം ലഭിക്കുന്നതല്ല. ബിംബങ്ങളിൽ സദാസമയവും വിലയേറിയ രത്നാഭരണങ്ങൾ ചാത്തിയിരിക്കും. ത്രീജഗന്മാദപാമിയുടെ നെറിയിൽ വിലമതിപ്പാർക്കിയിരിക്കുന്ന കാണാം. മറ്റു പ്രദേശങ്ങളിലെവിഭാഗം ഇതു കാഴ്ചയായിരിക്കുന്നതു കാണാം. മറ്റു പ്രദേശങ്ങളിലെവിഭാഗം ഇതു കാഴ്ചയായിരിക്കുന്നതു കാണാം. അവിടെ ദർന്നാത്മം വത്സവരിൽ മിക്കവാറും ധമാശക്തി നിന്തു നെന്നേല്ലത്തിനായി ഒരു സംഖ്യ പണ്ഡാവിന്റെ വരും എല്ലിക്കാട്ടുണ്ട്. രഹം 100 ക കൊട്ടക്കണാപക്ഷം അതിന്റെ പലിശക്കാണ്ട് കൂടും സേർക്കാരിക്കാണ്ടും നിവേദ്യം അതിനു തക്ക ഉപപദാത്മങ്ങളോടുകൂടി ഉണ്ടാക്കി ദേവനു നിവേദിക്കക്കയും ആരാത്മം പ്രസാദത്തെത്തു ആരാത്മം പണ്ഡാത്മനു എടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങിനെ രഹംക്ക നിന്തുതു അനവധി നിവേദിപ്പും വരെ ലഭിക്കും. ആവശ്യമുള്ളതു കഴിച്ചു ശേഷിപ്പും വരെ

കേൾതു പ്രാകാരത്തിൽത്തന്നെയുള്ള ‘ആനങ്ങവീം’ എന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ച് പൊതുജനങ്ങൾക്ക് വില്ലേപ്പുട്ടന്. അതു വാണിജ്യാണ് ഈ കേൾത്തിനു ചുറ്റുമുള്ള ഹിന്ദുക്കൾ മിക്കവരും കേൾസം കഴിച്ചുവരുന്നതു. ഉദ്ദേശം ഒരു ലക്ഷ്യത്തിൽ അധികം ആളുകൾക്ക് വേണ്ടതു കേൾസം അവിടെ പ്രതിഭിന്നം നിവേദിച്ചു വരുന്നതോൽ. സാധാരണ നിവേദ്യത്തിനു ചോറ്, പൊങ്കൽ, കാരംഡ കുചേരത്ത് ഒരു കരി, പുളിരസമുള്ള മരുരാഞ്ഞ കരി, പയർപ്പ്, ഉഴുന്നപ്പ്, ഗോതമ്പപ്പ് തുടക്കളാണ്. വിശ്വേഷ നിവേദ്യത്തിനു ഇതു കുടാതെ അഞ്ചേക്കവിധ പലഹാരങ്ങൾ ഉണ്ട്. മിക്കതും മധുരം ചേത്തതാണ്. അവ ഏതു ജാതിക്കാർഷം ഒച്ചികരമായിരിക്കും. നിവേദ്യം പാകം ചെയ്യുന്നതിലേക്ക് മാത്രമായി ഇവിടെ 200 ആളുകൾ ഉണ്ട്. ദർന്നത്തിനു വരുന്ന ബ്രാഹ്മണങ്ങം മറ്റു നാനാ ജാതിക്കാരാം ഈ നിവേദ്യത്തെ ടെക്കു മട്ടികുടാതെ ഭജാറിൽ നിന്നു വാങ്ങി കേൾക്കുന്നു. ആർ തൊട്ടാലും ഈ പ്രസാദത്തിനു അത്രലിഡില്ല. തെങ്ങളിടുക്കു പുരോഹിതന്മാർ തെങ്ങളിടുക്കു കരുതുന്നിനു പ്രസാദം വാങ്ങി കേൾച്ചു ഇതിനെ ദിജ്ഞാനപ്പെട്ടുത്തിന്തനു. നിവേദ്യം പാകം ചെയ്യുന്നതു സാക്ഷാത്ത് മഹാലക്ഷ്മിയാണെന്നു വിശ്വസിച്ചുപോയാണെന്നതിനാലും ശ്രീജഗന്നാമസ്പാമിരയെ പരമ്പരാവിശ്വസ്തരായാണെന്നുവും പനായി കരത്തുന്നതുകൊണ്ടുണ്ട്. ഇവിടെ യാതൊരു ഭേദവും ഇല്ല. എന്ന മാത്രമല്ല, നിവേദ്യത്തെ കേൾപ്പും സംഗ്രഹിക്കുന്നതു തന്നെ മഹാ പാപമാണെന്നുകൂടിയും ഇല്ലിക്ക

കാർ വിശ്രദിച്ചവരുന്നു. അതിനു പ്രസ്താവനമായി അവരും പറയുന്നതിനുള്ളിടം പറയുന്നണം. നിവേദ്യമാഹാത്മയും തൈപ്പുറി സ്ഥലപ്പരാണത്തിൽ താഴെ പറയുന്നപ്രകാരം കാണുന്നു.

“ജഗന്നാമസ്യബന്ധവേദം മഹാപാതകകനാശനം
ഭക്ഷണാർഹലമാഘോത്തി കപിലാക്രാടിഭാനജം
ചണ്യാലാദിദ്വിജസ്പൂഷം തദനാംദ്വിജസത്തമാഃ
ഭോക്തവ്യംസഹസ്രാവിശ്രേപം ചാവനംസുരഭ്യം
യജ്ഞത്വാംസ്യപാംസിവിശ്രേപം മൃതാനിവിവിധാനിച
തീയത്താടനാനിതേബന്നവ കൃതാനിസക്തതാനിച
പിതരസ്യപ്രിതാഘോഷന തമാഭേദവാമഹഷ്ട്യഃ
ഗവാംകോടിപ്രദാനമു വാജപോയഗതംത്തമാ
അശ്രമേധസഹസ്രസ്യ രാജസ്യഗതംചയത്
മുതോപവാസനതോവിപ്രാഃ യത്തഹലംജായതേഖവി
തത്തഹലംസമവാഘോത്തി ജഗന്നാമാനാഭക്ഷണാർഹ
ക്ഷരസ്യമഖാത്തഘോഷം തത്തഗ്രാഹ്യംബന്നവതേരഹി
തസ്മാർത്ഥദനാംസഹസ്രാ പ്രാഘ്നമാത്രംതദ്ദിഡിയാർ
വിചാരണാനകത്തവ്യാ നകത്തവ്യാകകാചന
സംക്ഷാർത്ഥുമസപത്രപോയം ജഗന്നാമോനസംശയഃ
പ്രാഘ്നമാത്രേണവാദനി ഏഷ്യന്തിച പുനഃ പുനഃ
തേപിനീലാചലസ്ഥായി മരേദ്രുതന്തഃ ഹലം
യസ്യാപിപാചികാലക്ഷ്മീ ത്രസ്യഭോക്താ ജഗത്തപതിഃ
തദനാശനതോവിപ്രാഃ വിജ്ഞുലോകൈ മഹീയതെ.”

തൈപ്പം അനും ദർന്മം കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിയപ്പോൾ 12 മൺഡിയായി. പണ്ടും അയച്ചുതന്നു ആവാം തൈപ്പെല്ലെ ക്ഷേത്രത്തിനകത്തുള്ള എല്ലാ സന്നിധികളിലും കൊണ്ട് പോയി കാണിച്ചുതന്നു. ജഗന്നാമസപാമി സന്നിധിയിൽ വളരെ തിരക്കളുള്ളതിനാൽ സമയം നോക്കിപ്പോയാൽ മാത്രമേ സെറക്കൽമായി ദർന്മം ചെയ്യാൻ സാധിക്കും ഒരു ഹം ക്ഷേത്രത്തിനാളിൽ വളരെ പ്രായം ചെന്നതായ ഒരു വടവുക്കുമണി^१. ഇതു വളരെ മഹത്പമുള്ളതാണ്. അതിനു ചുവട്ടിൽ നീലമാധവസപാമി സമിതിചെയ്യുന്നു. ഇവിടെ മുഖ്യമായി ദർന്മം ചെയ്യുന്നു. ഇതുകൂടാതെ ഇന്ന് ക്ഷേത്രത്തിനകത്ത് വിമലാദേവി, ലക്ഷ്മീദേവി, മഹാ മാൻ, നരസിംഹമുത്തി എന്നീ സന്നിധികളിലും ദർന്മം കഴിഞ്ഞതേണ്ടം ക്ഷേത്രത്തിനകത്തുള്ളതായ രോഹണീ കണ്ണം, പുത്രശാത്രമത്തിൽമും എന്നീ തീത്മജലങ്ങളെ പ്രാക്ഷിച്ച് പോയുന്ന സമയത്ത് ജഗന്നാമദർശനത്തിനു സാക്ഷിയായിരിക്കുന്ന ‘സാക്ഷിഗോപാല’നെങ്കുടെ ദർശിക്കുന്നു.

ജഗന്നാമത്തുള്ള അവയു തീത്മജങ്ങളിൽ വെച്ചു മുഖ്യ ദഹാപ്പുകരവുമായ തീത്മം മഹോദയിയാണ്^२. ജഗന്നാമദർശനമെന്നപോലെ അവയ്ക്കും സമാദിഷ്ടാനവും ചെയ്യുണ്ടതാണ്^३. ഇതു സാക്ഷാത്ത് ബുക്കാർഡ ഉടിക്കെടലി നേരു ഒരു ഒരു തന്നെയാണ്^४. അവലുത്തിൽനിന്നും ഇന്നുന്നുന്ന പ്രഭാവം ഉദ്ദേശം കൂടി നാശിക്കും^५. ഇരട്ടക്ക തിനുമ്പൻ യാറാണ്ടി കുട്ടിം, സങ്കല്പത്തിന്റെ രഹംകരണി റ.

ണ്ണാ ആരുളൈ അയക്കം. ഇവിടെ അല കലശലബാധിണ്ട്. പക്ഷേ പരിചായമില്ലാത്തവർ സുക്ഷിക്കേണ്ണെന്നോയുള്ളൂ. സമുദ്രസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞ ഉടൻ കളിപ്പാനായി ശ്രദ്ധജലവും അവിടത്തെന്ന കിട്ടും. ഇതിനു കടക്കുവക്കാത്തതെന്ന ഒരു കിഞ്ചർ ഉണ്ട്. രാഖാക്ക കളിപ്പാനുള്ള മുന്നോ നാലോ പക്കറ്റ് വെള്ളിത്തിനു കൂടു കൊടുത്താൽമാതി. പോരുന്ന വഴിക്കും യാചകനാർ അതിയാരാളുണ്ട്. വഴിയിലും തുടർച്ചയിലും വെള്ളം ചെയ്യുണ്ടതാണ്. ഈ തിനെല്ലാറിനും ചുറുമെ അവിടെ ഒരു ‘ഗോശാല’ കാണാം. കാളകളിൽ പത്രകളിൽ കട്ടികളുമായി അനവധി എണ്ണം അതിൽ നില്ലുണ്ട്. ചില അസാധാരണ സ്രൂഷ്ടികളായ പത്രകളേയും കാണാം. സ്ഥാനത്തിനു വരുന്നവർ യഥാർക്ഥക്കാരിയായാണെങ്കിൽ യാചകനാക്കുകയും ദിവസം കൊടുക്കുകയും ചെയ്യും. സമുദ്രസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞു തെങ്ങൾ 10 $\frac{1}{2}$ മണിക്ക് കേൾക്കുത്തിയാൽ 11 $\frac{1}{2}$ മണിക്ക് ഒരു ദിവസാരാധനയുണ്ട്. വളരെ കേമമാണ്. ആ സമയത്ത് ദർന്നം ചെയ്യാനുള്ള ഭാഗ്യം തെങ്ങൾക്ക് ലഭിച്ചു.

ഇവിടെ എല്ലാ കൊല്ലുങ്ങളിലും ജീന്, ജീലായി മാസത്തിൽ രഘേമാസവം മഹാ കേമമായി നടന്നുവരുന്നു. ഇതിനു ചുരുങ്ങാതെ 2 ലക്ഷം ജനങ്ങളോളം കൂടും. കേൾക്കുന്നതിൽനിന്ന് ഒരു നാഴിക മൂന്നുത്തിളി. ‘ബാഡ്രി’ എന്ന

സ്ഥലത്ത് രഫോസ്റ്റുവകാലത്തിൽ 8 ദിവസം സ്പാമി എഴുന്നെന്നുള്ളി താമസിക്കുന്നു. ‘രമയാത്ര’ എന്ന ഈ വേദാത്സവത്തിനു 14 ദിവസങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ജഗന്നാമ സ്പാമിയുടെ ‘സമുദ്രതീർത്ഥാത്ര,’ ഉത്സവം ആരോഹണശ്ച കുന്നു. അതായതു സമുദ്രഭ്യാസം കഴിഞ്ഞതശേഷം അനു മുതൽ രണ്ടാഴ്ച സ്പാമി എക്കാനുമായി വസിക്കുന്നു. ഈ ദിവസങ്ങളിൽ നട തുറക്കുന്നതല്ല. ഈതു ഹവിഡത്തെ ഉ തഭവതെത്തപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചു 15 ദിവസത്തെ സുചിപ്പി കുക്കയ്യായിരിക്കാം. 16 ചക്രവർത്തി ഒരു വലിയ തേരു ജഗന്നാമസ്പാമിക്കും അതിൽ താഴേയുള്ള ചെറിയ രണ്ട് രമണ്ഡൽ ബലരാമസ്പാമിക്കും സുഭദ്രാദേവിക്കും ഉണ്ട്. ഇവ ക്ഷേത്രസമീപം നിള്ളുന്നതു കാണാം. ഉത്സവദിവ സങ്ഘളിൽ കല്ലേത്ത മുതലായ സമീപദിക്കകളിൽപ്പോ കൂടും ക്ഷേത്രക്കുന്ന പതിവുണ്ട്.

“ജഗന്നാമക്ഷേത്രത്തിന്റെ പ്രാസാദത്തിനു ശംഗാ നദിക്കുന്നാപോലെ മനസ്സിനെ ദക്ഷിപരവരമാക്കിത്തനി ക്ഷേത്രക്കു മഹത്തായ ഒരു ശക്തിയുണ്ട്”നു തുറീരാമതൃക്കൾ പരമഹംസർ പരഞ്ഞതിട്ടുള്ളതു എത്രയോ വാസ്തവമാണെ നു ഈ ക്ഷേത്രം കണ്ണുവെക്കില്ലോ ഒബ്ബാല്പുരുഷ്ട്രം. ഈ ശ്രദ്ധവിംബങ്ങൾ കാഴ്ചക്കു ഒട്ടം ആനന്ദകരമല്ലെങ്കിലും ആ ദിവ്യസന്നിധിയിൽ നിള്ളുന്നൊരു അനിരുദ്ധചന്നീയമാ യ ഒരു ആനന്ദം മനസ്സിൽ ഉചിക്കുന്നശൈലനാതിനു സം ശയമില്ല.

ഇന്നപേരഭക്തിനും ജാതിവൃത്ത്യാസമില്ലെന്നും സം
ര്പ്പശ്രദ്ധനും മുമ്പിൽ ബ്രാഹ്മണാഭ്രാഹമണ്ഡലമില്ലെ
നും ഈ ക്ഷേത്രത്തിനും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങിനെയു
ം ഒരു ക്ഷേത്രങ്ങൾ നിലനിറ്റിനേട്ടേണ്ടിലും കാലം നമ്മുടെ
ഹിന്തുമതത്തിനും ലയം വിക്കനാതല്ലു. തെക്കെ ഇന്ത്യയിലും
വിശേഷിച്ചു മലയാളത്തിലും കണ്ണവരുന്നാടുവട്ടി—ഈ
നന്നംകൊണ്ട് മാത്രം താഴുനജാതിക്കാരായി കയറ്റിപ്പോം
അന്നാ ആചാരം—യഥാത്മഹിന്തമതസില്ലാന്തത്തിനും വി
രോധമായിട്ടുള്ളതാണെന്നും വല്ല ശാസ്ത്രത്തിലും അങ്ങി
നെ കാണുന്നബേജിൽ ആയതു സ്വന്തമാർത്ഥപ്പരമാരായ
ഉന്നതജാതിക്കാർ കെട്ടിയിണ്ടാക്കിയതാണെന്നും ഉള്ളതി
നും പ്രാതിയേറിയ ഈ ഘുരാതനക്ഷേത്രം ഒരു ജീവത്തും
എണ്ണാൽ അനേകക്കും കാലമായി ആചാരി
ചുവരുന്ന ഒരു നടവടിയെ പെട്ടെന്നും ഇല്ലായും
ആമിക്കന്തു സമുദായനമക്കു ഹാനികരമായേക്കും. താ
ഴുന്ന ജാതിക്കാരായി കയറ്റിപ്പോയാൽനാവക്ക് അവരുടെ ജീ
വിതം അനവധി കാലമായി താണു സ്ഥിതിയിൽ കഴി
തെരുവോയതുകൊണ്ട് മനസ്സിനും മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെയു
ം വികാസം സിലിച്ചിരിപ്പോന്നിടയില്ലു. അങ്ങിനെയിരി
ക്കു അവക്കു മനസ്പരിഷ്ടാരം സിലിച്ചു വർക്കാരോട്
പെട്ടെന്നും സമത്പരം നൽകുന്നതു സമുദായസ്ഥലമക്കു കാരം
ഞമാവുന്നതാണ്. ക്രമത്തിൽ അവരെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ട്
വയവാൻ ആമിക്കകയാണ് വേണ്ടത്.

ഞങ്ങൾ ‘ചുരിഎസ്സ് പ്രസ്തിൽ’ കല്ലേത്തക്ക പുറപ്പെട്ടു. ചു. യാതു അയപ്പാനായി പണ്ഡാ പ്രസാദങ്ങളിൽ മറുംകൊണ്ടു, വന്നു. യാത്രാനവാദം തങ്ങന്തിനു പ്രതിഫലമായി ഇക്കുട്ടർ വലിയ സംഖ്യ ആവശ്യപ്പെട്ടാറുണ്ടതു. അവർ ചോദിക്കുന്നതു കൊടുത്ത് അനുഗ്രഹം വാങ്ങിയാൽ മാത്രമേ യാത്രാഫലം സിലിക്കകയുള്ളിട്ടുണ്ടെന്നു അവർ ശറിക്കും. ഞങ്ങളുടെ പുരോഹിതൻ കുറെ മത്തുാദക്കാരനാകയാലും നിത്യഗൈവെല്ലാത്തിനു ഒരു സംഖ്യ അഭ്യേഷിത്തെ എല്ലിച്ചതുകൊണ്ടും ഞങ്ങൾക്ക് അധികം ഉപാദവമുണ്ടായില്ല.

2-ഓ അം ബ്രജ യോ.

കല്ലേത്താ.

ജഗന്നാമത്തിൽ നിന്ന രാത്രി 7 മണിക്ക പുറപ്പെട്ടു നാ ‘ചുരിഎസ്സ് പ്രസ്തിൽ’ ഞങ്ങൾ കല്ലേത്തക്ക പുറപ്പെട്ടു. ഈ വണ്ണിയിൽ കയറിയാൽ കർത്താരോധിയിൽ ഇരഞ്ഞിക്കയറേണ്ടുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടില്ല. ഈതു നേരെ കല്ലേത്തക്ക ഫോകുന്നതാണ്. ഈ വണ്ണി പുറപ്പെട്ടുന്നതു ഇവിടെനിന്നാക്ക യാൽ 6 മണിക്കത്തെന്ന ഞങ്ങൾ വണ്ണിയിൽ കയറിക്കുടി, 1-2 സ്റ്റാസ്സ് ടിക്കറുകൾ മാത്രമെ രൈസ്പ്പിനിൽ കിട്ടുകയുള്ളൂ. 3-ാംസ്റ്റാസ്സ് ടിക്കറു കൊടുക്കുന്ന സ്ഥലത്തെക്ക രൈസ്

ଷକିତନିମ ଅରହଦ୍ଵୟାଙ୍କେ ପୋଣାଂ. ଷୁଠିଯିତ୍ତ ନିମ ଅନ୍ତରେ ଏଣ୍ଡୁଷଙ୍ଗାଯ ‘ସାକ୍ଷିଗୋପାତ’ ଏକ ଲିକିଲେ କଜ 12 ଗାଢିକ ଛୁରମୁଣ୍ଡ. ବର୍ଣ୍ଣାତମ୍ବ ଚିଲକ ହୃଦୀଟ ହୁ ରଖାଇଲୁଣ୍ଡ. ହୃଦୀଟନିମ କଷ୍ଟକରିତକକ ପୋକନ ପାଞ୍ଚିଯି ଲୁହୁ କରିତାରୋଧିଲେଣ୍ଠି ଅନ୍ତରେ ଏଣ୍ଡୁଷଙ୍ଗାଯ ‘ଶବନ ଶପର’ରୁ ତେ ବିଶେଷପ୍ରଦେଶ ସମଲମାଣେ. ଶବନଶପର ତଥ୍ କରିଷ୍ଟଲୁକଛାତ ଡଂଗିଯାଯି ପଣିଯପ୍ରଦେଶ ତେ ବଲି ଯ ଶିବକେଷତ୍ରମୁଣ୍ଡ. ହୁଏ ସମଲଂ କ୍ରିୟାମୟ 500 ମୁହଁଳୁ 1130 ରେ ଗେନ୍ଦ୍ରିୟାଭବଶତିଲୁହୁ ‘କେସର’ପାଶକାଜ ଏବଂ ତଥାକାରିତାରେ ଚାରଦିନାହିଁ 7000 ଅନ୍ତିଲାଯିକଂ ଅନୁଲଯଣରୁ ଉଣିବାଯିତନିମରେ ହୃଦ୍ୟାଭିରୁ 500 ଏବଂ ଲୀନେତେତାହିଁ ନିଷ୍ଠାଶନରେ ଚାରିତରାହୁତିରେ କାଣନ୍ତି.

କ୍ରଟାକ. (Cuttack) ଶବନଶପରତ୍ତନିମ 18 ଗାଢିକ ଆକଲେଯିତ୍ତ ହୁଏ ଏଣ୍ଡୁଷଙ୍ଗିଲାଣ ପୁଣ୍ୟତିର୍ଥମାଯ ‘ମହାନାତି’ଯିତ୍ତ ସ୍ତୁନାତନିମୁ ହୁରଣେଣ୍ଟରୁ. ଯାତ୍ର କାହାକିମିତାମସିପ୍ରାନ୍ତାଯି ହୃଦୀଟ ଅନନ୍ତକଂ ଯମଂଶାଲ କରି ଉଣ୍ଡ. କ୍ରଟାକିରେ ଯଣିବି ଏତନିଯତ୍ର ରାତ୍ରି 9-56ନାମ୍ବି. ପିରେବିବିପରି ରାବିଲେ B. N. R, କବିନିକାଜ ଏବଂ ପଣିଗମଲାହୁ ତେ ବଲିଯ ଜଙ୍ଗିଷନମାଯ ‘କରକଷ୍ଟୁ ର’ ଏକ ଏଣ୍ଡୁଷଙ୍ଗିତ୍ତ ଏତନି. ମାତ୍ରାମ୍ୟ, ବେବାବୟ, ନା ଶପ୍ତୁର, ଅତ୍ର, ଗୋମୋ ଏକାନ୍ତି ଲିକକଳିତ୍ତ ନିମାହୁ ବା ଶାକିକରି ହୁଏ ଜଙ୍ଗିଷନିତିବେତ୍ରାଣୁ କ୍ରିତେତ୍ରାନନ୍ତ. ହୃଦୀଟନିମ ‘ମହାର’ଯିଲେକକ 72 ଗାଢିକରେତୁହୁତୁ. କା

ശിയിലേക്സ ഇവിടെനിന്ന കള്ളത്തയിൽ പോകാൻ അതു ഭാഗമോ വഴിയായി പോകാം. ഈ ഒരു പ്രസ്തുതി മുമ്പിൽ കാണും തുമാണ്. എന്നാൽ വഴിക്കു രണ്ടുന്ന ദിക്കിൽ ഈ റഞ്ചി കയറേണ്ടതുകൊണ്ടും വഴി വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളതായ തിനാലും സാമാന്യങ്ങളും മറ്റും കൊണ്ടപോകുന്ന അപരിചിതരായ യാത്രക്കാർക്ക് സൗകര്യമുള്ളതല്ല. കൂടി മാത്രം ശല്യവും ഉണ്ടെന്ന കേൾക്കുന്നു. കരക്കപ്പുരിൽ ധന്തശാലകും ഉള്ളണ്. ഇവിടെനിന്ന ജനങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട് കാശിക്കു പോകാൻ മുള്ളുള്ളതുകൊണ്ട്, കാശിയിലെ പുരോഹിതന്മാരായ ഗംഗാപുത്രനാർ യാത്രക്കാരെ കൊണ്ടുചെപ്പുന്നതിനായി എല്ലാ ജന്മമാരെ ഇസ്മലതേതക്കയ്ക്കാറുണ്ട്. തങ്ങൾ ഇവിടെ വെച്ചു ഒരു കാശിയിലെ തീത്മപുരോഹിതന്മായ ‘രാമക്കമാരജി’യുടെ എജൻ്റും ഒരു മലയാളിയുമായ ‘രാഖവവാരിയർ’ എന്നാളുക്കണ്ടത്തി. രാമക്കമാരജിയുടെ ദേഹപ്രത്യേകത മനസ്സിലാക്കി സ്ഥലം എപ്പറ്റാടുചെപ്പാറും ഒരു മുന്തുക്കി എഴുതി അയച്ച മറ്റവട്ടി വരുത്തിയിൽനാൽ തിനാൽ വാരിയരെ കണ്ടതുമുതൽ ആയാളേയും തങ്ങളുടെ കുടുത്തിൽ കുട്ടി. ഇവിടെത്തു ഭാഷ ബുക്കാലിയും ഹിന്ദുസ്ഥാനിയുമാകുന്നു. വാരിയക്ക് ഈ രണ്ട് ഭാഷയും അറിയുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ തങ്ങൾക്കു വളരെ സഹായമായി തീന്. കരക്കപ്പുരിൽ ചായ മുതലായവയെല്ലാം കിട്ടും. ഈ വിടെനിന്ന ചുറ്റപ്പട്ട് 7-25ന്ന് കള്ളത്തയുടെ പട്ടിഞ്ഞാറെ ഒന്നും ചുരുക്കനായ ‘ഹൗറ’യിൽ ആത്തി.

കല്ലൂത്ത—ഇണനഗരം ഗംഗാനദിയുടെ പ്രധാന ശാവയായ 'പ്രസ്ത്രി' നദിയുടെ കിഴക്കേ കരക്കാണ്. കല്ലൂത്ത കു എതിരായി പ്രസ്ത്രിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ തീരത്താണ് മെംഗർ. മലാശി, ഭോർബ, ഡൽഹി മുതലായ ദിക്കുകളിൽ നിന്നും വരുന്നതായ തീവണ്ടികൾ ഇവിടെയാണ് അവസാനിക്കുന്നതു.. മെംഗർയെ കല്ലൂത്തയോട് കുട്ടിച്ചേര്ത്തിരിക്കുന്നതു പ്രസ്ത്രി നദിക്കു മേലെ ഇട്ടിരിക്കുന്ന പാലത്താലാക്കുന്ന. മെംഗർ റയിൽവേയ്യൂഷൻ ഇന്ത്യയിലെ വലിയ റയിൽവേ സ്റ്റോഷനിൽ നന്നാക്കുന്ന. ഇവിടെ E. I. R. കമ്പനിക്കാരുടെയും B. N. R. കമ്പനിക്കാരുടെയും പാതകൾ ദാഖലാക്കിക്കുന്ന. സ്റ്റോഷനിൽ ഇന്ത്യൻ റണ്ടിക്കമ്പനിക്കാരുടെയും പ്രത്യേക ആപ്പുനീസുകൾ ഉണ്ട്. ടിക്കറൂകൾ കൊടുക്കുന്നവയിലും മാത്രം നന്നിച്ചുണ്ടു്. സ്റ്റോഷനിൽ 3-10 സ്റ്റാൻഡ് യാത്രക്കാർക്കു ഇരിപ്പുനിജത്തു വലിയ ഹാളിൽ E. I. കമ്പനിക്കാർ ആല്പും ഇന്ത്യയിൽ ഓടിച്ചുതായ തീവണ്ടിയന്ത്രം ഓമ്മക്കായി സുക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യ സ്റ്റോഷനിൽ ട്രോകേ 10 പ്ലാറ്റഫോർമ്മുകൾ ഉണ്ട്. ഇതിൽ ഓരോന്നിൽനിന്നും ദിവസം ഒരു ദിവസം ഓരോ റോഡിലും വണ്ടികൾ പുരപ്പുട്ടുകയും വന്നുതുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്റ്റോഷന്റെ നട്ടക്കിൽക്കൂടിയും ഒരു ഭാഗത്തും ഓരോ റോഡിലും ഇന്ത്യരാധാകൃഷ്ണൻ സഭാ സമയവും അനുവദി 4 ചക്രമുള്ളതു കുറ കുതിരവണ്ടികളും, മോട്ടോർ കാരുകളും വാടക്കൾ കൊടുപ്പാനായി നിർത്തിയിരിക്കും. ഓരോ മോട്ടോർ വണ്ടിയിലും കുലി കണക്കാക്കുന്ന ഒരു യന്ത്രം ഉണ്ടായിരിക്കും. 1 നാ

ചിക്കു് 1 ക വീതം എത്ര ദൂരം പോകുന്നവോ അതു ദൂര തേതക്കിളിക്കുലി ഇതു ഉറപ്പുക ഇതു അണ എന്ന് ആ നോക്കിയാൽ അഭിയാം. കത്തിരവണ്ടികൾ മുന്നു തരം ഉണ്ട്. ഈ വണ്ടികളിൽ മുകളിൽ സാമാന്യങ്ങൾ വെക്ക വാനുള്ള ഏപ്പുക് വളരെ ഉപയോഗകരമായിരിക്കുന്നു. ഇം. ഫ്ലോഷ്റനിൽ റയിൽവൈ കമ്പനിക്കാൽതെ വകയായി, നടപ്പാൻ കഴിയാത്തവരും രോഗികളിലുമായ ധാതുകാർക്ക് അന്പുത്തിയിലേക്ക് പോകുന്നതിനു ‘അമ്പുലൻസ് കാർ’ (Ambulance Car) ഉണ്ട്. മുൻകുട്ടി അപേക്ഷിച്ചാൽ കമ്പനിക്കാർ തങ്ങന്താണ്. ഒരു ധാതുക നു യാണ് കുലി.

മെഴുരയെ കള്ളത്തയോട് കൂട്ടി ഡ്യാജിപ്പുച്ചിത്തിരിക്കുന്ന പാലം അസാധാരണ വിധത്തിലാണ് പണി ചെയ്യിരിക്കുന്നതു. സാധാരണ പാലങ്ങൾപോലെ ഇതു പുഴയുടെ അടി മുതൽ കെട്ടിപോന്നിരുത്തു തുണകളിനേലപ്പു നിന്തിയിരിക്കുന്നതു. പുഴ വളരെ അശാധമായതുകൊണ്ടും കുപ്പുലുകൾക്ക് യുദ്ധം അഞ്ചുമിഞ്ചും ഗതാഗതം ചെയ്യുന്നതിനിരിക്കുന്നതിനാലും ഇതിനെ വെളിഞ്ഞിനിരീതെ പോന്തികിടക്കുന്ന ഒരു പാലമായിട്ടാണ് (Floating Bridge) പണി ചെയ്യിരിക്കുന്നതു. ഇല്ലിയിൽ സദാസമയത്തും സമുദ്രത്തിൽ സബ്ബരിക്കുന്ന വലിയ തീക്കുപ്പുലുകൾ അസംഖ്യം ഉണ്ടായിരിക്കും. കുപ്പുൽ അക്കത്തക്ക കടക്കുന്ന സമയം പാതിക്കുന്ന നട്ടാഗം തുറക്കപ്പെട്ടുന്നു. ആങ്ങളിൽ സെറക്കുത്തിനുവേണ്ടി അധികരും രാത്രി സമയങ്ങളിലാണ് ഇവക്കാട്ടിയു. പാലം വളരെ വീതിയും ഉറപ്പും ഉള്ള.

താണ്. ജനങ്ങളുടെ പ്രാക്കവരവിനു മുതൽ വശത്തും വശികളുടെ നടപിൽക്കുടെ വാടകികൾ പ്രാക്കന്ന്. ഹൈറ എല്ലാജനിൽ തീവണ്ടി മുറഞ്ഞി പാലത്തിൽക്കുടെ നടനും വാടകിമാർഗ്ഗമായും അളളുകൾ തിക്കിത്തിരക്കി കാലിക്കരക്കി പ്രാക്കന്ന കാഴ്ച കാണേണ്ടതു തന്നൊയാണ്.

ഹൈറയിൽനിന്നു പാലം വഴിയായി നേരെ കാലിക്കരക്കി പ്രാക്കന്ന റോഡാണ് ‘ഹാരിസണ്ട് റോഡ്’ മുതിനെ മുറിച്ചുകൊണ്ട് ‘സ്റ്റ്രാൻഡ് റോഡ്’ (Strand Road) ‘ചൈറ്റ് സ്റ്റ്രീറ്റ്’ (Clive Street) ‘ചിത്പുർ റോഡ്’ (Chitpur Road) ‘സെൻട്രൽ റോഡ്’ (Central Road) കോളേജ് സ്റ്റ്രീറ്റ് (College Street) എന്ന പ്രധാന പ്ലേട് സ്ഥലങ്ങൾ കാണാം. റോധുകളിൽ മുതിവശത്തും അരുടും എഴും നിലകളുള്ളതു മാളികകളും മരവോന്നും കാണുകയില്ല. റോധുകൾ മഴയില്ലാത്തപക്ഷം തരങ്കെടി സ്ഥി. എന്നാൽ ഒരു ട്രേച്ചറിയ മഴ പെയ്യുപ്പോഴേക്കും വിശ്വേഷിച്ച ചിത്പുർ റോഡ് ചാളിമയമായി തീന്ത്രം തൊണ്ടാൽ കണ്ടു. യുറോപ്പുടെ പ്രധാന വാസസ്ഥലമായ ചേരുങ്ഗി റോഡ് (Chowrangee Road) മാത്രം ധാരായിൽ ചാളിയിലും മുല്ലാതെ സദാ മുതിയായി കിടക്കുന്നു. മുതിക്കും മഹാകവി രവീന്ദ്രനാഥ് ടാഗോർ തന്റെ ഒരു ഉപന്യാസത്തിൽ ചിത്പുർ ചേരുങ്ഗി റോധുകളെ താരതമ്യപ്ലേട്ടിൽ എഴുതിയിരുന്നതു ബാമ്പുവും അതി വിശ്വാലവും ധാരായിൽ പെട്ടിയോ മാളിയോ എംബിക്കൊത്ത വിയത്തിൽ ടാർ മുട്ട് ഉറപ്പിച്ചതും മുതിവാ

ശത്രും വുത്തിയും ഭംഗിയുമുള്ള അനുനാസ സെഴ്യോഡ്യൂം തു ശേഖിതവുമായ കള്ളത്തയിലെ ചെറരങ്ങി റോഡി നോട്ടപമിക്കുന്നതുകൂടി മരുന്നാൽ പാത ഞാൻ ഇതേവരെ കുണ്ടിട്ടില്ല. കള്ളത്തയിലെ വള്ളത്തു തിരിത്തു വിതിയി സ്ഥാതെ കിടക്കുന്ന തെങ്ങവുകളെ യൈപ്പാം നേരെയാക്കി വ ലുതാക്കവാൻ അവിടുത്തു 'ടെൻസർ ഇംപ്രൂവ് മെൻറ്' അ സീറ്റ് കാർ (Town Improvement Trust) ചെയ്തുവരു ന അമ്പദി വളരെ സൗത്തുക്കുമായിരിക്കുന്നു. ഓരോ ഭാഗങ്ങളായി ഇവർ പരിജ്ഞാതുവരുന്നു. ഇടതിങ്ങിയതും ഇരുട്ടുന്നതതുമായ പഴയ വീടുകൾ നിരത്തു വുത്തിയില്ലോ തെ കിടക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളെ ഇവർ അല്പാലുമായി വിലക്ക വാങ്ങി, കെട്ടിടങ്ങളെല്ലപ്പാം പൊലിച്ചു മാറ്റി ഭൂമി സമനി രഹ്സ്യക്കി, വളവോ ചെരിവോ കുടാതെ, വിസ്താരമെന്നു റോഡുകൾ വെട്ടിയുണ്ടാക്കിയശേഷം ബാക്കി ഇരുവശ തുമുള്ള സ്ഥലങ്ങളെ പുതിയ വീടുകൾ പണിചെയ്യുന്നു വക്കു ലേവത്തിൽ വില്ലുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ലേവവിലാ വാങ്ങിയ വിലയേക്കാം അധികരിച്ചു വരുന്നാൽകൊണ്ട് സോറ്റുകാക്കിയ യാതൊരു നഷ്ടവും നേരിട്ടുന്നില്ല.

ക്രിസ്തുബംധും 1911 ഡിസംബർ തുണഡായ അബ്ദം ജോൺജ് ചങ്കവത്തിയുടെ കിനീടിയാരണ മരഹാത്മവം പ്ര മാനനിച്ചു ഇന്ത്യയുടെ തലമ്പാനത്തെ ഡൽഹിയിലേക്കു മാറ്റുന്നതു വരെ തലമ്പാന നഗരം കള്ളത്തയായിരുന്നു വരെപ്പാം. ആസംപ്പുകൊണ്ടും വല്ലപ്പുംകൊണ്ടും കള്ളത്തെ ഇ എഴുവിൽവെച്ചു ഇപ്പോഴും നന്നാഭ്രതത്താണ്. മൃദീപ്

സാമാജുത്തിൽ യോഗ്യതകൊണ്ട് ദ്വിതീയസ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന ഈ കല്ലേത്താനഗരത്തെ ഇംഗ്ലീഷുകാർ The City of Palaces എന്ന വിളിച്ചുവരുന്നതു എത്രയോ അത്ഭുതതാണെന്നും ഇവിടെ ഏറിക്കാൻ വന്ന കണ്ണവക്ഷ് ബോല്പുപ്പെട്ടും. ഇവിടെയുള്ള ചരിത്രസംഖ്യയും, ശാസ്ത്രസംഖ്യയുമായവിശദാഖ്യാദി നോക്കി ഗമിപ്പാൻ യുതിപ്പെട്ട് പോകുന്ന ഒരു തീര്മ്മയാത്രക്കിടയിൽ കിട്ടുന്നതായ ഒന്നാം രണ്ടാം ദിവസങ്ങൾ ഒരു മതിയാക്കുന്നതല്ല. ഒരു മാസത്തെ താഴെ സംകൊണ്ട് പോലും കണ്ണറിയുവാൻ അസാല്പമായ കാഴ്ചകൾ കല്ലേത്തയിൽ ഉണ്ട്. അതിനാൽ ത്രജിത്തുടക്ക സ്വല്പം ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽക്കാണുവാൻ സാധിച്ചു സ്ഥലങ്ങളിടെ വിവരം മാത്രം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

കാളിക്ഷേത്രം. കല്ലേത്തയിലെ ബംഗാളികൾ വളരെ മുഖ്യമായി കഞ്ചിപ്പോരുന്ന ഈ ക്ഷേത്രം ഹാരിസ്റ്റൻ റോഡിൽനിന്ന് തെക്കോട്ടായി ഉള്ളേശം 3 നാശിക മുരത്തിലാകുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ സദാ സമയവും അസംഖ്യം ജനങ്ങൾ വന്നംപോയുമിരിക്കും. വെള്ളിയാഴ്ച തുടങ്ങിയ വിശദാഖ്യാദിവിശദാഖ്യാലിലെ തിരക്ക് പറയേണ്ട്. ശ്രീകോവിൽ വളരെ ചെറിയതാണ്. ബിംബം ക്ഷേത്രത്തിനാക്കാതു ഒരു താണ്ടംസ്ഥലത്താണ് പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നതു. തിരക്ക് കുടാതെ അകത്തുകടന്ന് തൊഴുതു പോരുന്നതിനായി ത്രജിക്കാക്കാക്ക് 1 ക സംഭാവന ചെയ്യു. ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ കടന്നാൽ ചുറ്റേതക്കുള്ള വാതിൽ അടച്ചുകൂടിയും. ഇങ്ങ് നിരത്തതായ ആ സ്ഥലത്തു, വിളക്കകളും

എ പ്രകാശത്താൽ വെള്ളിക്കാണ്ടിണംകൾ വെച്ചിരിക്കുന്ന ദംശുകളോടും കൂപാലമാലയോടും കൈയ്യിൽ രക്തം പുരണ്ട വാഴിംവിടിയു് സിംഹവാഹനത്തിനേൽ രക്താം ബുദ്ധാരിയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അനുഗ്രഹത്തിയായ മഹാകാളി ദേവിയെ കാണാം. ബിംബം തെ വലിയ ആ ഭോഗിം വലപ്പുമണ്ഡ്. അതുപൂരം അതി ഭയങ്കരം തന്നെ. ബലി മുതലായവയിൽ പരിചയം കുറഞ്ഞതവക്കും അവിടം മഹാഭയ ജനകമായിരിക്കുമെന്നതിനു സംശയമില്ല. ഒൻ്റെ നം ചെയ്യാനായി ചൊല്ലുന്നവക്കും ബിംബം തോട്ട് അച്ചിറ്റു മുതലായവ ചെയ്യാം. ബലി ദിവസേന ഇവിടെ അന്ന പധി നടക്കുന്നണ്ഡ്. തങ്ങൾ അവിടെചുന്നതു ഏകദേശം ഉച്ചക്കു മി മണിക്കായിരുന്നു. അപ്പോൾ ക്ഷേത്രത്തി നീറു ശ്രീകോവിലിനു പുത്തായി അബൈട്ട് ആട്ടിന്ത ലക്ഷ്മി കുറെ രക്തവും മാംസശിമിലങ്ങളും കിടക്കുന്നതു കണ്ട്. വിശ്വേഷിവസങ്ങളിൽ പോത്തിനേക്കുടെ ബലി കഴിക്കാറുണ്ടെന്നു ജന്മാദി പറയുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രത്തി നു സമീപം വരെ ഭാം വണ്ണികൾ ഉണ്ട്. ഈവിടെതെ ഭാം വണ്ണികക്കുല്പാം രണ്ടുണ്ണം കുടിച്ചേറ്റന്താക്കുന്നു. അതു തുന്തതു നുന്നാം സ്ഥാപ്പം പിന്നിൽ ഉള്ള രണ്ടാം സ്ഥാപ്പം ആകുന്നു. ഈത്തിനം പുരുഷ എല്ലാ ഭാം പാതകളിലും ഇരട്ടവഴികളിൽ ഉണ്ട്.

കാഴ്ചബംഗ്രാവ്. കാഴ്ചിക്ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നുണ്ടും കാഴ്ചബംഗ്രാവിലേക്ക് വരുമ്പര മുരമില്ല. ഇതു ‘ചെഞ്ഞകി രോഡി’ പാണ്. കെട്ടിടം വരുമ്പര വലിയതാക്കുന്നു. സാവധാനത്തി

എല്ലാം നടന്ന കാണുന്നതായാൽ ഒരു ദിവസത്തെ സമയം പോരാ. അതുകൊരും മാറ്റായ പാലേ കാഴ്കളിൽ ഈ വിഭാഗം ഉണ്ടെന്ന പറയേണ്ടതില്ലോ. തെങ്ങൾ ഇവിടെ മുന്നനാഡു മണിക്രമം മാത്രമേ താമസിച്ചുള്ളൂ. അതിനാൽ മുഴുവൻ നടന്ന കാണുന്ന സാധിച്ചില്ല. ഇവിടെത്തു മുഹാറാല് ഇവിടെനിന്നും കാരണ മുരത്തിലുള്ള ‘അതലി പൂർ’ എന്ന സ്ഥലത്തും, ഇതോട് ചേന്നതായ ‘ആംഗാര തേതാട്’ ‘സാപൂർ’ എന്ന ദിക്കിലും ആകുന്നു. മുഴുവൻ കാട്ടു തേതാടത്തിൽ അനേക തരം വൃക്ഷങ്ങളിൽ സസ്യങ്ങളിൽ ഉള്ളതിനു പുറമെ 145 കൊല്ലണ്ണമാക്കി മുന്നുള്ളതായ ഒരു ആൽവൃക്ഷവും ഉണ്ട്.

മാക്കറു് (New Market.) ഇവിടെത്തെ പ്രധാനപ്പെട്ട കു ഒരു സ്ഥലമാണ് പുതിയ മാക്കറു്. ഈ ഇന്ത്യാരാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായിരിപ്പാനിള്ള യോഗ്യത കല്പിത്തെ കു സർപ്പകാരത്തിലും ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്ന കരതി ‘കർസൻപ്രേശ്’ തന്റെ ഭരണകാലം മുഴവൻ ചെയ്ത അംഗാനപരിത്രമത്തിന്റെ ഒരു സർപ്പലമാണ്. ഈ രംഗീയമായ കെട്ടിടത്തിന്റെ മഞ്ചാധരതയും ഈ സുക്ഷിച്ച പോതന വൃത്തിയും സാമാന്യങ്ങൾ വിസ്താരിച്ചു ഏതു പ്ലാറ്റക്കൗം തൈപോലെ പ്രശംസാർജ്ജിക്കുന്നു. ആട്ട ദി തലായ ആറുക്കുളേ അരുട്ടക്കകയും വിള്ളുകയും ചെയ്യുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ കണ്ണാൽ ഇങ്ങിനെ ചില കാര്യങ്ങൾ അവിടെ നടക്കുന്നബന്ധന സംശയിപ്പാൻപോലും ഇടയില്ലോ തെ വിധത്തിൽ അതുകൊരു ശ്രദ്ധിയായും വെടിപ്പായും

കിടക്കുന്നു. രാത്രി സമയത്തു ചലനമില്ലാതെ കത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വീവല്ലുത വിളക്കകളുടെ ശോഭ ഇസ്മലതയിൽനിന്ന് റമണിയതയെ ദ്വിതീസ്ഥാവിപ്പിക്കുന്നു. കല്ലുതു സൗംഖ്യക്കുവർ നിയുതമായും ഈ സമലം കാണേണ്ട തു തന്നെയാണ്.

ചെറുകുറിരോധിനു പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തായിട്ടാണ് ചരിത്രപുസ്തകമായ ‘ഹോട്ട് വില്യും’ എന്ന കോട്ട. ഇതിനുള്ളൂടു വരിവരിയായി അസംഖ്യം കെട്ടിടങ്ങൾ കൂടാം. ഇവയെല്ലാം കോടതികളിൽ ഗവേമ്മണ്ണാപീഡ്യുകളുമാണ്. ഇതിനിടയിൽ ‘കല്ലുതുയിലെ ഇരുട്ട്’ (Black Hole of Calcutta) എന്ന സ്ഥലവും ഉണ്ട്. ഇങ്ങനെ ഇരുപ്പി നദിക്കരയിലാകുന്നു. ഇതിന്റെ മുൻ ഭാഗ വും ചീണ്ട മെതാനമാണ്. കോട്ടയുടെ വടക്കവരുമുള്ള ഒരു മെതാനത്തിൽ ഇരുപ്പി നദിയുടെ കരക്കായിട്ടാണ് ‘ഇംഗ്ലീഷ്യൻസ്’ എന്ന ഉള്ളാനും. ഇതിന്റെ കിഴക്കുഭാഗത്തായി ‘ഇരുപ്പിലാട്ട്’ എന്ന സ്ഥാനംലട്ടും ഉണ്ട്. ഇവിടെ നിന്നും മേഖലാട്ടും കീഴേക്കാട്ടുമായി അനേകം ബോട്ടുകൾ പോകുന്നുണ്ട്.

ഒ കുമി ഓ സ ശപ റ റ .

ഇരുപ്പിലാട്ടിയനിനു സുമാർ 5 നാലിക വടക്കായി ടാണ് ശ്രീരാമകൃഷ്ണപരമഹാസർ കാളീപുജ ചെയ്തിരുന്ന കുമിണിപ്പറമെന്ന പുസ്തകമായാണ്. ഇതു ഇരുപ്പിയുടെ കിഴ-

ക്കു കുറക്കാണ്. ഇള്ളിപ്പലാട്ടിൽനിന്ന് തീവോട്ടു കയറി നാലാമത്തെ ദ്രോഷനായ ‘ഷൈബുടോലാ’പലാട്ടിൽ മറ അദി അവിടെനിന്നും 1/2 നുഴീക തെക്കോട്ടു നടക്കണം. ഇള്ളിപ്പലാട്ടിൽനിന്ന് ഷൈബുടോലക്ക് 1-10 സ്റ്റാൻ്റ് വോട്ടു കുലി 6 സെ യാണ്. കാളിക്കേഷതും ഇള്ളിയുടെ കിഴക്കേ കരക്കളും വിശാലമായ ഒരു ശീതേ സ്ഥലത്താണ് പുണിചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഇവിടത്തെ പ്രധാന സന്നിധിയിൽ കാളിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിനു മറ്റൊരു ഭാഗത്തും ശ്രീകോവിലിൽ രാധാകൃഷ്ണന്മാരെയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. നിലത്തെല്ലാം മാർബാൾ കല്പ പതിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാളിബിംബം ചെറിയതാണ്. വളരെ സൗഖ്യഭാവത്തിലാണ് കാണപ്പെട്ടുന്നത്. അതു അവിടത്തെ സാത്രീക പ്രധാനമായ പൂജയുടെയും ഉപാസകനായ ആ മഹാനുഭാവക്കുന്നു മനോഹരാവേശിപ്പുത്തിനേരും സങ്കല്പം കൂടിയുടെയും പ്രലഭായിരിക്കും. ഇതു രണ്ട് ശ്രീകോവിലുകൾക്കു ചുറവുമായി പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യാനും മറ്റും കരിക്കി സ്ഥികൾ പതിച്ചു കുറെ ശീതേ സ്ഥലമെന്നുണ്ട്. ഇതും അവു ലമതിലിനാകത്താണ്. ക്കേഷതും ഇപ്പോൾ കുറെ ജീണ്ട്‌പ്പെട്ട് കിടക്കുന്നബേജിലും അതു ഒരു കാലത്തു വളരെ നല്ല സ്ഥിതിയിലായിരുന്നവെന്ന് ഇപ്പോഴും കണാത്ത് അറിയുന്നുണ്ട്. പൂജകൾ ശരിക്കെ നടക്കുന്നബേജുമ്പാതെ മതിലിനു ചുറവുമുണ്ടു് പ്രദേശങ്ങൾ-കരച്ചു കാലത്തിനു മുമ്പു അതി സുരഭിലാംഭളായ പൂജ്ഞസമൂഹങ്ങൾ-നിരത്തെ ഉള്ളാന്തങ്ങളായി ഏകാദിച്ചിരുന്നു, സഹാരങ്ങൾ—ഇപ്പോൾ പട്ടംകൾക്കു

ഒരു മറുപടി നിറങ്ങതു കാട്ടപിടിച്ചു കിടക്കുന്നു. കേൾ
അതിന്റെ പടിഞ്ഞാറുവശത്ത് മുറ്റി നദിയിലേക്കെ പ
ചുകൾ കെട്ടിയിരക്കി സ്ഥാനത്തിനു സൗകര്യപ്പെട്ടതിനി
ടണ്ട്. നദിതീരത്തിൽ ഈ കടവിനു ഇരുവശത്തുമായി
12 വലിയ ശിവലിംഗങ്ങളെ ചെറിയ ദാരോ വെ
ണ്ണാടങ്ങൾക്കുള്ളിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. നദിയിലെ കാ
റോറ വിത്തുമിപ്പാനായി അവിടെ തനകൾ കെട്ടിയിട്ടി
ടണ്ട്. ഈ പടബിന്റെ വടക്കുവരുമായി വളരെ ജീന്നി
ചു ഒരു ചെറിയ പുര കാണാം. ശ്രീരാമതൃജീപരമഹാസർ
ക്ഷണാദിക്കല്ലൂം തൃജിചു ഉറസമാധിസ്ഥനായിരുന്ന
തു ഈ ചെറുസ്ഥലത്തായിരുന്നു. കേൾത്തിനോട് തൊ
ട്ടുള്ളതായ മറുപാടുകൾ കെട്ടിടത്തിനുള്ളിൽ ശ്രീരാമതൃജീപ
രമഹാസ്തം ശയനമുറിയും അതിനുകൂടുതു അദ്ദേഹം ഉ
പയോഗിച്ചുവന്നതായ കട്ടിൽ, കിടക്ക, തലയൻ, ചില
ചൂജാപാത്രങ്ങൾ മുതലായവയും വരുന്നവക്ക് കാണുമാനാ
യി സുക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രശാന്തരമണിയമായ ഈ ദിവ്യ
സ്ഥലം ഭക്തന്മാരുടെ മനസ്സിനെ ബലാദാക്ഷികത്തക്കി
താണ്ണന്നതിനു സംശയമില്ല. നിങ്ങപദ്ധവമായിരുന്നു യും
നസമാധികൾ പരിശീലിക്കുന്നതിനു മുത്തു ദോഹ്രതയു
ം സ്ഥലം വേറെ കാണുവാൻ പ്രയാസം. അതുകൂടും
മായ ഹിന്ദുമതം, യമാത്മതപ്രാണഘാനങ്ങളെ നിലനി
ത്തിപ്പോരണഭക്തന്നുവാഹിതപ്രമുഖവരുടെ സപാത്മ ത
പ്രിയരാജാവിനു പരമാത്മതപ്രാണം മറഞ്ഞു അനുഭവി
ചു. ദിവ്യസ്ഥാപകം അനുഭവിച്ചും നിറങ്ങുന്നുണ്ടും

മാധി തീന് സമയം, ആ ഹിന്ദുമതത്തെ പുനരുദ്ധരാർ ണം ചെങ്ങുണ്ടതിനായി അവതരിച്ചു് സപ്പരിഷുമാവേ ന യുറോപ്പു്, അമേരിക്ക, ചെന, ജാപ്പാൻ തുടങ്ങിയ അനുരാജ്യങ്ങളിൽ അതിന്റെ വ്യാതിയൈ പരത്തി ആ ദിക്കുകളിലെ തത്പര്യത്താനികളുടുടെ വിസ്തയപരതയ്ക്കു മാരാക്കിത്തീർത്ത ആ വദ്ധചുരുഷൻ്റെ ആരാധനാമന്ത്രിര മായ ഈ വിശിഷ്ടസ്ഥലത്തെ ഇപ്രകാരം അനാമസമിതി തിലിട്ടേക്കവാൻ അനവദിക്കന്നതു അതുനാം കഴം തന്നെ.

‘ചെഡബിഫോല’യിൽനിന്ന് നേരെ തെക്കേ ഭൂപ്ര നായ ‘കരിഡാട്ടി’ൽ ഇരങ്ങി ഒരു വദ്ധി പിടിച്ചു് ഇ ഗ്രിയിൽക്കുടെ നേരെ പട്ടിഞ്ഞാരെ കരക്ക ചെന്ന് അവി ടെനിനം സപ്ലിറുരു നടന്നാൽ ശ്രീവിവേകാനന്ദസപാമി കളാൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതായ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ‘ബേലുർ മം’ത്തിൽ എത്തും ഇതും ഇറ്ററിയുടെ കരകാണ്. അവി ടെ രാമതൃഷ്ണമിഷ്ടനിൽ ചേന്ന് സന്ന്യാസികൾ ഇപ്പോഴം താമസിച്ചുവരുന്നു. പരമഹംസത്തെ പത്തിയായ ശ്രീരാ രദാമണിദേവി അട്ടതകാലത്തു പരമഹംസ പ്രാപിച്ചതു ഇവിടെ വെച്ചുണ്ടോ.

കല്ലേത്തയിൽ മററഡിക്കുളിലെന്നവിധംതന്നെ പാ ലക്കാടൻ പട്ടൻ മോട്ടത്തു വെച്ചിട്ടുണ്ടോ: ഇവിടെ മലയാള നീതിയിൽ ഉള്ള ഭക്ഷണം കിട്ടും. ഇതുകുടാതെ പരിഷ്ക്കു തന്ത്രിതിയിലാണ് അന്തേക്കം ഇന്ത്യൻ ഭഗവാന്മാരുടെ ഭാഗം.

പാനം ധാരാളം ചെലവുചിക്കുന്നവക്ക് ഈ വക്ക് ഫോട്ടോക്കുള്ളിൽ തന്റെ രണ്ടു മുറികൾ വാടകക്കു മെടിച്ചാൽ സുവമായി താമസിക്കാം. ഇപ്രകാരത്തിൽ നാട്ടകാക്കിളി ഒരു ഫോട്ടോഗ്രാഫർ ‘ക്ലൗഡ്റ്റുഡാബോൾഡ് ഹൈസ്’. ഇതു ഹാരിസിന്റോഡിൽ 28-ാംന്റു് കെട്ടിടത്തിലാക്കുന്നു. ഇവിടെ പ്രത്യേക സ്റ്റാൻഡ്കാക്ക് ദിവസത്തിൽ 5കയും ഒരു മാസത്തേക്ക 120 കയുമാണ് ചാർജ്ജ്. ഓന്നാംസ്റ്റാൻഡ്കാക്ക് കൂടുതലും കയും ഒരു മാസത്തേക്കാണെങ്കിൽ 85 കയും കൊടുക്കുന്നു. 2-ാംസ്റ്റാൻഡിനു ദിവസം 2 കയും മാസത്തിൽ 50 കയും കൊടുത്താൽ മതി. വാലിയകാക്ക് ദിവസം 10 സെയാണ്. ക്ലൗഡ്റ്റുഡാബോൾഡ് ധാരാളമായി ഉണ്ട്. ഫോട്ടോഗ്രാഫർ ദിവസം വളരെ സമീപത്തിലായി ‘സുഖവുംവും’രാജാവിന്റെ വക്ക് ഒരു സതുമണിക്ക്. പ്രധാനപ്പെട്ടതു ബാറാബുസാറിൽ ശ്രൂമാണായിലയിനില്ലെങ്കിൽ ‘പൂർണ്ണവദ്ധം’ മുക്കിംജയിനു ധമ്മശാല’യാക്കുന്നു. ഇതു ഹിന്തു ജയിനയാത്രക്കാരുടെ ഉപയോഗത്തിനായി കെട്ടപ്പെട്ടതും വാടകക്രൂട്ടാതെ താമസിക്കാവുന്നതുമാക്കുന്നു. ‘ബാറാബുസാറി’ൽ ‘ഹാരിസിന്റോഡി’ൽ 150-ാം ന്റും അതു മുകളിക്കുന്നു സൌം തന്റെ പ്രകാരമായി മരുപ്പാണും, ‘ബാറിസലാസ് ടീററി’ൽ 51-ാംന്റും അതു മുകളിക്കുന്നു സൌം വേരെയൊന്നും അതു ഹിന്തുകൾക്കു മുന്നും ധമ്മശാല കുളം ഒവരെയുണ്ടുണ്ട്. ഇവിടങ്ങളിലെബാനും വാടക കൊടുക്കാംതില്ല.

3-ാം അ ബ്രുട്ട് റായ്.

അറി കാ ശ്രീ റായ്.

ഞങ്ങൾ കല്ലേത്തയിൽനിന്ന് വോദ്ദേവ മെയിലിൽ കാഴിക്ക പുരപ്പെട്ട്. റയിൽവെ സമയം എപ്പോ ദിക്കിലും നോംബേങ്കിലും ചില ദിക്കിൽ അല്ലെങ്കിലും വൃത്താസം കാണാം. മനുശിയിൽ 12 മണി ആക്കവോർ കല്ലേത്തയിലുംവോ ദൈയിലും 12 മണി ആയിരിക്കയില്ല. റയിൽവെക്കാരും ഒരു സമയം (Standard) കല്ലേത്താമണിങ്കുറിനേക്കാർ 24 മിനട്ട് കിരാബാണ്. അതായതു കല്ലേത്തയിലെ മണി മാളികകളിലെ നാഴിക മണികളിൽ 8 മണിയായാൽ 1 റയിൽവെ മണിയിൽ 7 മണി 36 മിനട്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ മനുസിൽ ഈ വൃത്താസം കാണാതല്ല.

കല്ലേത്തയിൽനിന്ന് കാഴിക്ക അനേകം വണ്ടികൾ ഉണ്ട്. അവയെല്ലാം കാഴിയിൽനിന്ന് 7 നാഴിക മുരഖ തു മുരഖ മുരഖസറ് എന്ന സ്റ്റേഷൻിൽക്കുടെ ഓരോ ദിക്കിലേക്കും പോകുന്നവയാണ്. അതിനാൽ മുരഖസറയിൽ ഇരഞ്ഞി കാഴിയിലേക്കുള്ള പ്രത്യേകവണ്ടിയിൽ കയറ്റേണ്ടിവരും. എന്നാൽ കല്ലേത്തയിൽനിന്ന് പുരപ്പെട്ടനു ‘തുവേന്നാറിസ് പാസ്സിഡേർ (Through Benares Passenger) എന്ന വണ്ടി മാത്രം നേരെ കാഴിക്ക പോകുന്ന

ഞ്ഞ്. ഇവിടെനിന്നു പുരപ്പെട്ടുന്ന വണ്ണികളിൽ പ്രധാന മായതു ബോദ്ധവൈ മെയിലും, പണ്ണാബ്'മെയിലുമാകനു. ഈ രണ്ട് വണ്ണികളിലും ഒരുപാ ദിവസവും തിരക്കു കരിന്ന മായിരിക്കം. ഇതിൽ പണ്ണാബ്' മെയിലിൽ സാധാരണ യായി 1-2. കൂസ്സുകാരുടെ ഭത്രംഗാക്ക്ലൂതെ ശി-ാംകൂസ്സു ടിക്കറഡുകൾ കൊടുക്കാറില്ല. പണ്ണാബ്', ബോദ്ധവൈ മെയിലുകളിൽ 200 നാഴികയിൽ കുറത്തു യാതു ചെയ്യുന്ന വക്ക് ഇൻറർ മീഡിയററ ടിക്കറഡം കിട്ടുന്നതല്ല. ഈ രണ്ട് വണ്ണികളിൽ മഹാരാജ്ഞുഷനിൽ നിന്നു പുരപ്പെട്ട് 138 നാഴികവരെ ഒരേ പാതയിൽകൂടെ ചെല്ലുന്നു. ഫിനീട് ബോദ്ധവൈമെയിൽ 'ഗയ'വഴിക്കം പണ്ണാബ്'മെയിൽ 'കൂസ്സ റി', 'ലക്കിസറ', 'പാട്നാ' വഴിയായും ഫിരിത്തിപ്പോയി 'മുഗർസറ' എന്ന പലിയ ഇങ്ക്'ഷനിൽ എത്തിച്ചേരുന്ന് വീണ്ടും ഒരേ വഴിയിൽകൂടെ അലഹദബാദിലേക്കുവോക്കുന്നു. കല്ലേത്തയിൽനിന്നു പുരപ്പെട്ടുന്ന ഒരു വണ്ണികളിൽ ചിലതു ഗയവഴിക്കം ചിലതു പാട്നാവഴിക്കം പോകുന്ന ഞ്ഞ്. പ്രസിലഘേട്ട് 'വൈലുനാമ' കേഷത്തിലേക്കുവോക്കുവെൻ കല്ലേത്തയിൽനിന്നു പാട്നാവഴിക്കം പോകുന്ന വണ്ണിയിലുണ്ട് കയറേണ്ടതു. ഈ വഴി പോകുന്നവരും 'കൂസ്സ റി' എന്ന ഔദ്ധുഷനിൽ എത്തിയാൽ അവിടെ ഇരുണ്ടി 'മോങ്കിറി'ലേക്കുള്ള വണ്ണിയിൽ കയറിപ്പോകുന്നതായാൽ 'അഗ്രിതിമ്പ്'മെന്നു സുപ്രസിലഘമായ 'സിതാക്ഷേണ്യം' എന്ന ദിക്കിലേക്കു പോകാം. ബോദ്ധവൈ മെയിൽ കല്ലേത്തയിൽനിന്നു പുരപ്പെട്ടുന്ന 67 നാഴിക ഉരത്തിലുള്ള

‘ഭരപാൻ’ എന്ന സ്ക്രിപ്റ്റിലാണ് പിന്നെ നിശ്ചന്ത. ഇതു വണ്ണികരക്കു വളരെ വേഗം കുട്ടം. 2-30 സ്ക്രിപ്റ്റിൽ കുടിയും ഇളക്കം നല്ലവള്ളുമണ്ഡ്. ഭരപാൻ എന്ന സ്ക്രിപ്റ്റിലാണ് നിൽ ചുട്ടിള്ള ചായ കിട്ടം. (വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ ചായ അപ്പാതെ കാപ്പി കിട്ടുന്തല്ല. പാൽ ധാരാളം കിട്ടം) ഒരു പ്രത്യേകിയും മണിക്ക് ‘ഗയ്‌ജക്’-ഷനിൽ എത്തുനാ. പൂരവ ഫോറത്തിൽ നല്ല കഴിയുന്ന വെള്ളിമണ്ഡ്. ഗയയിൽ നിന്നു 50 നാഴിക അക്കലെയുള്ള ‘ശ്രീണിത്രേ’-നീതിരത്തിൽ 4½ മൺിക്കേത്തുനാ. ഇതു നദിയുടെ ഇരുക്കരക്കം ദാരോ സ്ക്രിപ്റ്റിൽ ഉണ്ട്. അതിനു മല്ലുത്തിലുള്ള ഒരു നാഴിക മുരം മുഴവന്നും ശ്രീണിത്രേയുടെ പാലമാണ്. ഇന്ത്യയിൽവെച്ചു ഏററെവും നീളമുള്ള പാലം ഇതാകനു. നദിക്ക് വളരെ ആഴമുണ്ടുന്ന തോന്നനില്ല. വണ്ണി ഇതു പാലത്തിൽ കയറിയാൽപ്പിനു ഇരുവരുത്തും കണ്ണുത്തുനാ മുരം വരെ പരന്ന കാണ്ണനു ജലപ്രവാഹം ആക്കം അത്രതകരമായി റിക്കം. വണ്ണി പാലത്തിനേക്കുടെ വളരെ മംഗത്തിയി ലെ ഷോകനുള്ളി. ഒരു നാഴിക നീളമുള്ള ഒരു പാലത്തിനേ ത്തുകുടെ യാതു. ചെയ്യുമ്പോൾ ഒരു മാതിരിക്കാക്കില്ലോ ഉയർ തോന്നാതിരിക്കയില്ല. മുഗ്രാസവയിൽ ഇതു വണ്ണി എത്തുന്നതു 7 മൺിക്കാണ്. ഇവിടെ വണ്ണി മാറനും. കുലിക്കാരെ ധാരാളം കിട്ടും. മുഗ്രാസവയിൽനിന്നു കാശീ സ്ക്രിപ്റ്റിലേക്കു 7 നാഴികയേ ഉള്ളി. വണ്ണി ഗംഗയുടെ ഭീതെ കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ‘ധമ്പിൻ’ പാലം കടനു ഉടെ കാശീ സ്ക്രിപ്റ്റിലാണ് എത്തുനാ.

4.10 അപ്പുരയം.

കം ശീന ദരം.

‘വിശ്വാസം സഭ്യനുകാലി കാർണ്ണിവക്ഷ്യൂദഃ പാരാവധഃ
ഭക്തിഓക്ഷണുമിഡംകാലി കാലിസമ്പത്തുയീമാഡി’

കാർണ്ണിവണ്ണം.

ഹിന്തുക്കളിൽ ഉത്തമ ഭക്തിവിശ്വപാസങ്ങൾക്ക് പാരിക്രമവും, ഹിന്തുമതത്തിനു തന്നെ അടിസ്ഥാനവും, അര ഒന്നേക്ക് ഭക്തവയ്ക്കാരായും സംഖ്യാവിതവും, അനവധി യു ഗണങ്ങൾക്ക് മുമ്പുതന്നെ പ്രവൃത്തവും ആയ ശ്രീകാർണ്ണയെ നു പുണ്ണ്യാദ്ധ്യാത്മക വൈദികപ്രാജ്ഞങ്ങളെ വൻ്നിച്ചുവസാനി പ്രിപ്പാൻ യാതൊരാഡാക്കം സാധിക്കുന്നതല്ല. ഹിന്തുകൾ ക്ഷിടക്കിൽ ഇതു പട്ടണത്തിനു പ്രമുഖ സ്ഥാനമുണ്ടെന്നതു നിസ്സക്കമാണ്. ഇതിന്റെ ഉല്പത്തികാലം എപ്പോഴൊരി രിക്കമെന്നു ആക്കം അറിവില്ല. ‘ബാബിലോൺ,’ ‘നിന വെ’ എന്നീ പ്രശ്നങ്ങൾ പട്ടണങ്ങൾ തമ്മിൽ പ്രമാണം നത്തിന്നായി ഉത്സരം നടന്നിരുന്നു കാലത്തിന്റെ ‘ടയർ’രാ ആം ഉർഗതിയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനും, ‘ആതംസി’ന്റെ ശക്തി പൂർത്തിയാവുന്നതിനും, ‘റോമി’നെപ്പുറൻ കേരം കുന്നതിനും എത്രയോ മുമ്പായിതന്നെ ശ്രീകാർണ്ണയുടെ മാഹാത്മ്യം ലോക വിശ്രൂതമായി തീന്നിരിക്കുന്നെങ്കം ഇംഗ്ലീഷ് ഗമ്മങ്ങളിൽ കാണാം. ഈ പട്ടണം 3000 ത്രിലഡിക്കം കൊല്ലുങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് കാശി രാജാവിനാൽ

സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഹിന്ദുസാമ്രാജ്യത്തിൻറെ തലസ്ഥാനമായിരുന്നു. അതിനു ശേഷം ഈ കൃംഗജ്ഞ'രാജ്യത്തിൻറെ ഒരു ഭാഗമായി തീരുകയും കുസ്തിപും 1193 ലു മഹമഹദ് ഭാവാരിയാൽ കീഴിട്ടപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു. ഉദ്ദേശം 1599 ലു സർവ്വഹിനിയിലെ പത്രാൾ രാജവംശക്കാരരുടെ അധിവാസത്തോടുകൂടി കാൾരീരാജ്യം മുറഡ് സാമ്രാജ്യത്തിനായി നമായിത്തിന്റെ. മുറഡ് സാമ്രാജ്യം ഭിന്നമായിത്തിന്റെ കാലം തു ഇ രാജ്യത്തിനെ അഭ്യോല്പ്പയിലെ നവാബ് അതു യിരുന്ന 'സഫ്‌സാർജൻഗ്' കയ്യുംഭാക്കി. അഭ്രഹമത്തിൻറെ പെരുതുനാൽ 1775 ലു ഇ രാജ്യം ഇന്ത്യൻസ്കൂളുക്കന്നുകൊന്നിക്കാക്കായി ഷിത്രതു കൊടുക്കപ്പെട്ടു. അതിനുശേഷം 1911 വരെ ഗ്രീട്ടിംഗ്കുംകാരുടെ ഭരണത്തിൽ കീഴിലായിരുന്നു. 1911 ലു അഖ്യാംജോജ്ജ് വകുവത്തിയുടെ ഇന്ത്യാ കിരിട്യാരണ മഹാത്മവം പ്രമാണിച്ച് ഇപ്പോഴു തെരു കാർമ്മിമഹാരാജാവിനു ഇ രാജ്യഭാരം എല്ലിച്ചു കൊടുക്കകയും അഭ്രഹമത്തെ ഗ്രീട്ടിംഗു കോയ്യുകയെ കീഴിലുള്ളതു ഒരു നാട്ടു രാജാവായി വാഴിക്കയും ചെയ്തു. അഭ്രഹമം ഇപ്പോഴും അതു ഭരിച്ചുവരുന്നു. എന്നാൽ കാൾപ്പട്ടണം മാത്രം ഇതിൽ അടങ്കിട്ടില്ല. അതു ഇപ്പോഴും ഗ്രീട്ടിംഗുംരണാത്തിനായിനമാക്കുന്നു.

ഇന്ത്യാരാജ്യത്തിൻറെ നാനാ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും പാലവിധ ജാതിക്കാരം ഇവിടെ വരുന്നതുകൊണ്ടു ഇ സ്ഥലത്തു പാലവിധ അചാരങ്ങളുള്ള എല്ലാവിധ ജാതിക്കാരെയും കാണാറുന്നതാണ്. ഇ പുന്നു ഭ്രമിയിൽ

സപന്തമായ ഒരു കോവിലകട്ടം ക്ഷേത്രവും ഇല്ലാത്ത റാജാക്കന്നാർ മുന്നുയിൽ ചുത്തകമാണ്. ഓരോറാ രാജാക്കന്നാരാൽ നിമ്മിക്കെപ്പുട്ട് ക്ഷേത്രങ്ങൾ ഓരോനും നിറഞ്ഞമുള്ള മാർബിൽ കല്പിനാൽ വിചിത്രതരമാംവണ്ണം ചുണി ചെയ്യെപ്പുട്ട് ചെറുക്ക്ഷേത്രങ്ങളായിരിക്കും. അതുപോലെ തന്നെ ധനവാന്മാരും തങ്ങളുടെ പ്രേരിൽ ഒരു ക്ഷേത്രവും അന്നശാലയും പണി ചെയ്തിക്കുക പതിവാണ്. കാർഡിയിൽവെച്ചു ചെയ്യുന്ന കമ്മണ്ണർക്കു തുറിരട്ടിച്ചു മലം ലഭിക്കുമെന്ന വിശദപരിച്ചു പോതുന്നതിനാലാണ് ഈ വിടെ ഇതുയധികം ക്ഷേത്രങ്ങളും ധമ്മാന്നശാലകളും കൂൺപെട്ടുന്നതു.

നാം വാരാനസിയെന്ന പറയുന്ന ഈ കാർഡൈ സ്ഥാപിച്ചുകാർ ‘ബനാറീസ്’ എന്ന വിളിച്ചുവരുന്നു. ഈ സ്ഥലം ഇവിടെ വടക്കോട്ടോഴുക്കന്നതായ ഗംഗാനദിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ തീരത്താണ് കിടക്കുന്നതു. ഇതിന്റെ പടക്കു അതുത്തി ഗംഗയിൽ ചേരുന്നതായ ‘വരണ്ണാ’നിയും, തെക്കെ അതുത്തി ഗംഗയിൽ ചേരുന്ന ‘അസി’നിയുമാക്കുന്നു. വരണ്ണസിക്കം അസിക്കം മല്ലത്തിലുള്ള പ്രദേശത്തിനെയാണ് ‘വാരാനസിയെന്ന പറയുന്നതു. നാം സാധാരണയായി പറഞ്ഞുവരുന്ന കാർഡിനഗരത്തിനു രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഒന്ന് സാക്ഷാത്കാർഡിയും മറ്റൊന്ന് ബനാറീസ് കാർഡിനുംമെന്നും ആകുന്നു. ഇതുകൾ കുന്നസിച്ചു രണ്ടു തീവണ്ടി ദ്രോംഷനം ഉണ്ട്. കണ്ണറററാ സ്കേംഡിനും ഇതു നഗരത്തിലെ ഫ്രാംഗുപ്പുട്ട് റവന്മെൻ-

ബാഹീസുകളിലും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ബാഹം ഉള്ളതിനു പുറമെ നാനേകം യൂട്ടരാച്ചുനാൽ ചൊല്ലാവുകളിലും ഉണ്ട്. ഇവിടെയുള്ള രോധകൾ സാമാന്യം ഗ്രൂപ്പവയും വിസ്താരമുള്ള വയുമാക്കുന്നു. കാണ്ടരോഡ്‌മെൻറ്, പട്ടണത്തിന്റെ പടി ഞ്ചാരവശത്തും കാഴി കിഴക്കാഗത്തു ശംഗാരീരത്തിലും കാനു. കാഴിഭ്രംഖനിൽനിന്നു ഉദ്രോഗം രണ്ട് നാഴിക തെ കായിട്ടാണ് വിശ്വേപം പരക്ഷത്തുവും പ്രധാന സ്ഥാനമുട്ടു മായ മൺകളിനികയും. ഇവിടേക്ക് 1st കു കൊട്ടത്താൽ നാലാഴ്കൾക്കും സുവമായിരിക്കാവുന്ന 'വിക്രൂറിയാ' കു തിരവണ്ടികൾ കിട്ടും. ഇംഗ്ലീഷിൽ ക്രൂലിക്കാക്സ് വലിയ ക്രൂലിയൊന്നം ഇല്ല. കതിരവണ്ടികളിൽ കല്ലുത്തയിലെപന പോലെ തന്നെ സാമാന്യങ്ങൾ വെപ്പാൻ മുകളിൽ അഴികൾ ഇട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതു കൂടാതെ റോക്കാർട്ട് മാതിരിയിൽ വണ്ടിക്കാരനോട്ടക്കുടെ 4 അൽബം ഇരിക്കാവുന്നതും മേൽപ്പുരയില്ലാത്തതും ററക്കത്തിരയെ കെട്ടനാത്തമായ 'ടോസ്'വണ്ടിയും, രഹാർക്ക് സുവമായും രണ്ടാർക്ക് കള്ളിയായും ഇരിക്കാവുന്ന ഇംഗ്ലീഷിലെ റിതി പ്രകാരമുള്ളതായ 'റുക്സ്'റാണ്ടിയും കിട്ടും.

കാഴിഭ്രംഖനിൽനിന്നു ഒല്ലാങ്ങൾ ഉള്ള സ്ഥലത്തെ ഒക്കെ രണ്ട് നാഴിക മുരുഖണ്ഡന പറത്തുവെല്ലോ. വണ്ടി ചെന്ന നില്ലുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നു പിന്നോയും രണ്ടുന്ന ഫാള്പൂജി' നടക്കണം. അവിടങ്ങളിലുള്ള വഴി ആശാരി കോൽക്ക് 1st കോലിഡാഡികും വീതിയില്ല. വണ്ടികൾക്കു ഓട്ടാക്കരാൻ യാത്രത്താൽ നിവൃത്തിയും ഇല്ല. അടക്കിയിലെ

സ്ഥാം കരിങ്കൽ പതിച്ചിരിക്കുന്നു. രാജപാമക്കും സ്ഥാനവല്ല ദ്വാരാ ഉള്ള തായ ഗംഗാ തീരത്തിനും മുട്ടയിൽ മുഴവും ആറും ഏഴും നിലകളിൽ തായ ഉയൻ കൈട്ടിടങ്ങൾ ഇട തിങ്കി നില്ക്കുന്നു. ഇതിനു നടവിലായി മേലുറത്ത് ചെ റിയ വഴികൾ ഉണ്ട്. ഇതവർദ്ധവും വീടുകൾ ഉയൻ നി നുംനാതിനാൽ ഇം ഇടങ്ങിയ വഴികളിൽ വെയിൽ തു നാതു നന്ന അപ്പും. തനിമിത്തം എപ്പോഴും വെള്ള വും ചാളിയും ആകി കിടക്കുന്നു. സ്ഥാനവർന്നാഡികൾക്ക് ഇം വഴിയിൽക്കുടെ നടന്നതുനു പ്രോം. നടപ്പാൻ സാധി ക്കാത്തവക്ക് ദേശാലികൾ കിട്ടും. കാൾഡിനിലെ പ്രധാന പ്ലേസ് എപ്പോൾ കൈത്തൊഴിലുകളിൽ ഇം ഭാഗത്താണ്. നട ക്കുന്നതു. ഇവിടെയുള്ള ഇടങ്ങിയ ഓരോ സന്ധുക്കളിലും പ്രഭക്കുമാരായ അനേകം കച്ചവടക്കാർ ഉണ്ട്. ലോകപു സിലമായ ‘കാൾഡിപ്പട്ട’ കളിൽ സാൽവകളിൽ ഇവിടെയാണ് വില്പനകൾ വെച്ചിരിക്കുന്നതു. പട്ടകൾ സാൽവകൾ ഇവ നെയ്യിണ്ടാക്കുന്നതിനു കാരി തുറിപ്പെട്ട സ്ഥലമാകുന്നു. ബാലാജി സിൽക്ക് ഫേസ്, മുത്തയും കമ്പനി എന്നീ രണ്ട് പേരുകേട്ട കച്ചവടസ്ഥലവും വിശ്രദിത കേഷറ തതിനു സമീപമാണ്. വിചിത്ര വേലകളിൽ പിച്ചുള്ളു തുങ്ങങ്ങൾ ചെന്ന പാതയ്ക്കളിൽ വില്പനാതും ഇവിടെത്തു നു. കരിവട കച്ചവടം ഇവിടെ ആതി ധാരാളം ഉണ്ട്. ഉംനാടകളിലേക്ക് റോണ്ടിനു വിഭദ്ധണാമാനങ്ങൾ അ ഒച്ചുക്കൊട്ടതും ആ ദിശിലുള്ള സാമാനങ്ങളെ വരുത്തി ചെന്ന രാജുങ്ങളിലേക്ക് കയററി അനുഭവയും ഇവിടെ എ

ജൂവൻ. ഇവിടെതെ ഭാഷ ‘ഹിന്തി’യാണ്. സംസ്കാരപരിജ്ഞാനമുള്ളവർക്ക് ഈ ഭാഷ കരണ്ടൊക്കെ മനസ്സിലാകും. അന്നു രാജ്യങ്ങളിൽ കാണണ്ടതോളം ഇംഗ്ലീഷ് പരിജ്ഞാനമുള്ള അഴിക്കുകൾ ഇവിടെ കാണണ്ടില്ല.

കാരിയിൽ തണ്ട്രകാലത്തു അതി ശ്രദ്ധയും, വേന്തകാലത്തു അനുജ്ഞവുമാണ്. പട്ടണം ഗംഗാതീരത്താണെങ്കിലും വെള്ളത്തിന്റെ തണ്ട്രകൊണ്ട് മത്തുകാലത്തും നദിയുടെ പടവിന്റെ ചുടിനാൽ വേന്തകാലത്തും സ്ഥാനത്തിനു സ്വം ഫോരാ. സാധാരണായായി കുക്കടകം, ചിങ്ങം, കനി, കംഭം, മീനം എന്നീ ഭാസങ്ങളാണ് യാതുക്കു എററവും നല്ല കാലം. കുക്കടകം ചിങ്ങമാസങ്ങളിൽ മഴ ഉണ്ടാക്കുമെങ്കിലും വലിയ തണ്ട്രം അധികചുടം ഉണ്ടാക്കുന്നതല്ല. മത്തുകാലം അപരിചിതമാക്കുവാൻ വരിക്കുന്ന തീച്ചയാണ്. കാരിയിൽ വീടുകളിൽ കൂടുതലെല്ലാം മാത്രം കുക്കടകം ചിങ്ങമാസം ആണെന്നുണ്ട്. ഇതു തുലിപിച്ചു ഗംഗാജലം തന്നെയാണ്.. ഇതു ജൂഡം വളരെ നിമ്മലമായിരിക്കും. എന്നാൽ തുരുസമയങ്ങളിൽ മാത്രമേ വെള്ളം വരുകയുള്ളത്.

കാരിവാസികൾ നാനാ ജാതിക്കാരം തരക്കാര്യം ആണെന്നു മുന്നു പറഞ്ഞുവെള്ളു. കാരിയിൽ സ്ഥിരവാസമുള്ളവരെഴികെ മറ്റു ജനങ്ങളിൽ മിക്കവയും പുണ്യസന്ധാദനാത്മം അന്നുപിക്കിയിട്ടുണ്ട് വന്നവരാക്കൊണ്ട് ഇതുപരിശീളിയുള്ളതുവരാക്കും. മിക്ക ജനങ്ങളും പുലച്ചു ഗംഗാസ്ഥാനവും വിശ്രദനാമ ദർന്നവും കഴിഞ്ഞല്ലാതെ കുക്കടാം കഴിക്കുവില്ല. അവരുടെ മാസം പ്രായംചെന്ന കൂടി

കളെപ്പോലും രാവിലെ ഗംഗയിൽ കൊണ്ടുവന്ന കളിപ്പി ക്കന്നതു കാണാം. ശിവരാത്രി, അഹമാങ്ങൾ, തീവ്രാരാധി മതലായ വിശ്വേഷദിവസങ്ങളിൽ ഗംഗാസ്താനവും ദർശനവും കഴിഞ്ഞല്ലാതെ യാതൊരാളും ദിശനം കഴിക്കുന്നതും സുവാഞ്ചുള്ള സ്ഥലം വേരു കാണുവാൻ പ്രയാസം. ഗംഗയിൽ സ്ത്രാനം ചെയ്യുന്ന തിലാക്കട്ട ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ദർശനം ചെയ്യുന്നതിലാക്കട്ട പ്രായമോ, ജാതിയോ വൃത്താസമായി ഗണിക്കാറില്ല. സന്മാസികൾക്കും സാധുകൾക്കും ഒരുവിടെചെച്ചുനാലും ക്ഷണം ലഭിക്കും.

“മുഹമേധ്യത വിശ്വേഷാ ഭവാനി തൽക്കുടംബിനി സദ്ധ്യം കാർണിസംസ്ഥാനമല്ലോ? മോക്ഷഭിക്ഷാം പ്രയച്ഛതി ദേവോ ദേവീ നലിഗംഗാമിഷ്ഠമനാം ഗ്രൂഡാതിഃ വാരാണസ്യാം വിശ്വാലാക്ഷീഃ വാസി കസ്തുനരോചാതേ.”

എന്നും മറ്റും പുരാണങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു വാസ്തു വാതനെന്നയാണ്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ നടന്നവയന്ന ധർമ്മാന്നാലകളിലെ ധർമ്മം പാതുമരിഞ്ഞല്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഭാനാർഹമാരല്ലാതെ അഭ്യന്തരം വഞ്ചകമാക്കി തുടർന്നിട്ടിട്ടുണ്ടുമെന്നും ഒരു ദിവസം വെട്ടിഞ്ഞു കൈത്തിയിൽ മുങ്ങി ഇരുപ്പരബ്രാഹ്മി നായിൽ മാത്രം ബാലുന്നതുമായി ജീവിച്ചുവയ്ക്കുന്ന ധർമ്മം ത്രിസന്മാസികളിടെ ക്രമത്തിൽ, തങ്ങളിടെ മേലാസകലം ഭസ്തും ചൂണി ജടയും വളര്ത്തി ഉച്ചത്തിൽ നാമസങ്കീതത്തിനും ചെയ്തു കൈത്തമാരെന്നു നാട്ടുത്തിൽ നടന്നവയന്ന ക

ഒരു സ്വന്തരാസികളും ധാരാളമുണ്ട്. പക്ഷേ അതു വേഷത്തിനുള്ള മഹത്പത്താൽ അവക്ഷിം ഭക്ഷണം ലഭിക്കുന്നു.

ജോറിൽ ഭക്ഷണസാമാന്നങ്ങളും വലിയ വിലക്കുടാതെ കിട്ടും. ഇത്തിക്കക്കായട ഭക്ഷണം ദ്രാതവ്യംകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു രീതം റോട്ടി (ചപ്പാത്തി)യാണ്. അതിനും വാങ്ങുവാൻ കിട്ടുമെങ്കിലും വളരെ നല്ലതല്ല. കൃഷ്ണ, വൈശിഷ്ടാക്ഷി, വഴിക്കു, വഴിതിനിങ്ങളുടെ ഉത്തരവും പാചകവികളും ചീരയും ധാരാളം കിട്ടും. ചെറുനാരങ്ങ സുലഭം. പാൽ, തെത്ത്, കെന ഇവക്കം ബുദ്ധിമുട്ടില്ല. എന്നാൽ കുതിരം കുടാതെ തന്നെ കിട്ടുവാൻ നമ്മുടെ നാട്ടിലേക്കാർ പ്രയാസം. തെത്ത് സാധാരണ കടക്കാതിരിക്കും. അപ്പുംപോലെ മറിച്ചുവില്ലെങ്കിയാണ് ചെയ്യുന്നതു. പുളിച്ചു തെത്ത് ഉപയോഗിക്കുന്നവരായ മലയാളികൾക്കു ഇതു ഒച്ചിപ്പും തിരിക്കുവില്ല. മുത്തിയും പോര. പാലിൽ ഗോത്വവമാവുകയുണ്ടും ചെയ്താൽ വെള്ളം. ഇതു ചേത്തിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു എത്ര സുക്ഷിച്ചാലും അറിയുകയില്ല. കാഞ്ഞി ജോറിനു സമീപം തന്നെയാണ് പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഭജാർ. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ചന്ദ്രമതിയെ വിററുതു ഇതു സ്ഥിലത്തിൽ വെച്ചായിരുന്നപോലും. ചന്ദ്രമതിയെ വിലക്കു വാങ്ങിയ കാളക്കുന്നൻരഖന്തലുമും ഇതു ജോറിനു നടവിലാണ്. അവരുടെ വാങ്ങുക്കാർ ഇപ്പോഴിനും ഉണ്ടെന്നും അതിയന്തരാന്തരായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുവരുന്നവും ഇത്തിക്കക്കാർ പറയുന്നു. ഇവിടെ വലിയ കള്ളുവട്ടം ഇപ്പോഴിനും നടന്നു

വരുന്ന. സകലവിധ സാമാന്യങ്ങളിൽ വില്പനക്ക് വെച്ചി രിക്കന്തു കാണാം. ഇതിനാടത്തായി ഇന്വീറിയൽ ബാ ക്കിൾറ ഒരു ശാഖയും, ഓപാലിസ് സ്റ്റോഷനം കാർമ്മ കേരൽ ഒരു വായനശാലയും ഉണ്ട്.

ത്രജിപി കാശിയിൽ താമസിച്ചുത്തു വിശ്വനാഥ കേശത്രതിന്റെയും ഏററവും അടുത്ത ‘മേരൈ’ ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു. താമസിപ്പാനുള്ള സ്ഥലവും ക്രിയാഭികൾക്ക് വേണ്ട മറ്റൊന്നുകളും ഒപ്പാം എപ്പും ചെയ്യുന്നതു തന്നെ ത്രജിപി ദുരോഹിതനായിരുന്ന രാമകുമാരജിയും മകളുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഇവിടുത്തെ ഒരു പ്രസിദ്ധ തീർത്ഥപുരോഹിതനം ശംഗാപ്പത്രമാരിൽ ഒരാളിം ആണ്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുത്തമകനായ കൂദ്ദിജിയാണ് യാതുക്കാക്കി വേണ്ടതായ സ്ഥാനം, അംഗം, ദർശനം അച്ചാന്, അഭിപ്രായക്കം മുതലായവ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു. കൂദ്ദിജിക്ക സംസ്കൃതജ്ഞതാനം നല്കുവണ്ണുമുള്ളതിനുപുറമെ മലയാള മും നന്നായി സംസാരിപ്പാൻ കഴിയും, ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ എഞ്ചിനീയർമാരും മലയാളികളാണ്. അതിനാൽ അനേപാശണത്തിന്റെക്കീഴിൽ കാശിയിൽ താമസിക്കുന്നതു മലയാളികൾക്ക് വളരെ സൗക്ക്രമ്യമായിരിക്കുമെന്നതിനും സംശയമില്ല.

5-10 അര ദശ ഓ യോ .

സംഗംഗംഗതിയൊമ്പു യാൻ യോജനംനം രണ്ടെന്നവി

മച്ചുരു സമ്മംപാപേള്ളും വിസ്തൃതവാക്കം സഹചരി

സകല ലോകജനവദ്ദൈയന്നം പരമപാവനദയന്നം ജന്മാന്തര പാപനാശിനിയെന്നം നാം വിശ്വസിച്ചാരാ ഡിച്ചുപോകുന്ന ഈ പുണ്യനദിയിൽ സ്ഥാനം ചെയ്യുന്നതു സമ്മത ഫലപ്രദായകമാണെങ്കിലും ഉത്തര വാഹിനിയാ യി പ്രവഹിക്കുന്ന ഈ വാരാണസിയിൽ വിശ്വഷിച്ചു് മ സിക്കണ്ണികയിൽ ചെയ്യുന്ന സ്ഥാനത്തെയാക്കുന്ന ഉത്തമോ തമമായി കരതിവരുന്നതു. കാശിയാത്രയുടെ പ്രധാനോ ഭേദംതന്നു മണിക്കണ്ണികാ സ്ഥാനമാണല്ലോ.

നമ്മുടെ ഭക്തിബഹുമാനാദരങ്ങൾക്കു പാത്രിക്രതയാ യ ഈ ദിവ്യനദിയുടെ ഉത്തരവം ഹിമാലയപർവ്വതത്തികൾ നിന്നുമാകുന്നു. ഹിമാലയത്തിൽ ‘ഗംഗാലുറി’ യുടെ അടുത്തിളി ‘ഗോമുഖം’ എന്ന സ്ഥലത്തിൽ ഉറച്ചു കിടക്കുന്ന മഞ്ഞിൻ കടകളിടുന്നതാണ് ഗംഗ ഉത്തരവി ക്കുന്നതു. ഉത്തരവം മുതൽ സമുദ്രസംഗമം വരെക്കുമുള്ള ഈ തിന്റെ മുകളിൽ തീരങ്ങളിലും അനവധി പുണ്യ ക്ഷേത്രങ്ങളും പ്രസിദ്ധ പട്ടണങ്ങളും ഉണ്ട്. ഉത്തരവാത്തിനു സമീപ

മുള്ളതായ ‘ഗംഗാലുവി’യിൽ അരതി വിശ്വേഷമായ ഒരു ചെറു ക്ഷേത്രമണ്ഡ്. (ഈതു ഗർഭാധ രജുത്തിലാണ്). ഈ വിദേശക്ക് സമുദ്രവിതാനത്തിൽനിന്നും 10300 അടി ഉയരം മുണ്ട്) ഇവിടെ ഗംഗക്ക് പതിനെഞ്ച് ഇരുപത് വാരയിലു ധിക്കം വിസ്താരമില്ല. ‘ഗോമവ’ത്തിൽനിന്നും പറപ്പെട്ടുന്ന തായ ‘ഭാഗീരമിഗംഗ’ ‘അദവപ്രയാഗ’ എന്ന സ്ഥലത്തു വെച്ചു്, മിമാലയത്തിന്റെ മരൊരാങ്ങ ഭാഗത്തിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചു് ഒഴുകനാതായ ‘മനാകിനി’ ഗംഗയോടു ചേരുന്നു. ഈ സംഗമസ്ഥലം വളരെ പുണ്യപ്രദമാണ്. അവിടെ നിന്നു് കരക്കൂടെ കീഴേക്കാട്ടു ഒഴുകി ‘ഹരിദ്വാര’ തിൽ എത്തുന്നു. ഹരിദ്വാരത്തിൽ എത്തുന്നതുവരേയും ഗംഗാനദിക്ക് വീതിയും ആഴവും നന്നാ കുറയും. അവിടും മുതൽ ‘അലഹാബാദ്’ (പ്രധാന) വരെ വാഷ്കവാലങ്ങളിലെശിക്കെ വലിയ പ്രവാഹം ഉണ്ടാക്കന്നതല്ല. എന്നാൽ പ്രധാനയിൽ വെച്ചു ‘യമനാനദി’ ഗംഗയിൽ വന്ന ചെരന്നതോടുകൂടി ഗംഗക്ക് ആഴവും വീതിയും വർദ്ധിക്കുന്നു. കാശിയിൽ എത്തുന്നേബാഴേക്കും ഗംഗ കുപ്പലകൾക്കു കൂടി നിഷ്പ്രധാന്യം ഗതാഗതം ചെയ്യാറുന്ന വിധത്തിൽ ആഴവും പ്രവാഹവുമുള്ള ഒരു വന്നിച്ചു നബിയായിരിക്കുന്നു.

കാശിയിൽ ഗംഗാനദിക്ക് 64 സ്ത്രാനാലട്ടങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഈതിൽ ഓരോനിലും സ്ത്രാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. എന്നാൽ ഈതു മിക്കവെങ്കിം അസാല്പ്രമായതുകൊണ്ടും ചില ഘട്ടങ്ങൾ പഴിക്കുത്തായ ജീറ്റിച്ചു് ഇന്നതാഗതത്തിനു അബ്ദസ്തുമായ നിലയിൽ കിടക്കുന്നതിനാലും ഈ 64

എട്ടങ്ങളിലേയും സ്ഥാനം അണ്ണു മുവു എട്ടങ്ങളിൽ ചെയ്തു വരുകയാണ് സാധാരണ പതിവ്. അതിൽ അതുതേതു അസീസംഗമംട്ടമാക്കുന്നു.

1. അസീസംഗമംട്ടം—ഈതു ഗംഗയുടെ തെക്കുഭാഗത്തുള്ള അവസാനത്തെ സ്ഥാനംട്ടമാണ്. അസീസിലിൽ ഇവിടെവെച്ച് ഗംഗയിൽ ചേരുന്നു. ഈ എട്ടത്തിൽ ഒക്കിപ്പറസ്സും സകല്ലും ചെയ്തു തീരത്തിലുള്ള സംഗമങ്ങൾ, മാഡവൻ, ത്രിവികുമൻ, ലോലാക്കൻ, അക്കവിനായകൻ തുടങ്ങിയ ഇന്ധപ്രദർശനരെ ദർന്നും ചെയ്യുന്നു.

2. ദശാശ്രപ്രമേയംട്ടം—ഈ ദിവ്യസമലത്തുവെച്ച് 80000 വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് ‘ദിവിദാസ’നെന്ന ഒരു കാലിരാജാവ് പത്ത് അശ്രപ്രമേയയാഗങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടുണ്ട്. ഈ എട്ടത്തിനും ദശാശ്രപ്രമേയംട്ടമെന്ന പേര് സിലിച്ചതു. ഈ എട്ടം വളരെ വൈശിഷ്ട്യമുള്ളതാക്കുന്നു. ഇവിടെ സകലും പുരുഷകും സ്ഥാനംചെയ്തു തീരത്തിലുള്ള ദശാശ്രപ്രമേയങ്ങൾ, വൃജാദവി, ത്രഞ്ചക്കേരൻ, ആദിവരാമേശപ്രാർഥിക്കുന്നു, ക്ഷേമേശപ്രാർഥിക്കുന്നു, പ്രധാനമായവൻ, ശ്രീതളാദേവി തുടങ്ങിയ ഇന്ധപ്രദർശനരെ വന്നിക്കുന്നു. ഈ എട്ടത്തിലേക്ക് വണ്ണിക്കും ചെല്ലും.

3. വരുണാസംഗമംട്ടം—ഇവിടെ വരുണാനി ഗംഗയിൽ വന്ന ഒരുത്തുണ്ട്. 64 എട്ടങ്ങളിൽ വടക്കേ അററ തുള്ളു അവസാനംട്ടമാണിത്. ഈതു ‘സഹരിൻ’പാലത്തിനു തൊട്ട് പുറത്തായിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ സ്ഥാനംചെയ്തു

വരക്കുന്നതിനേമ്പറൻ, അതിക്കേരവൻ, സംഗമേപ്പരൻ, ഗർഭവിനായകൻ, കൈഗവാദിത്രുൻ, ശ്രേതദത്തിപ്പതീതേമ്പറൻ, അഞ്ചാനകേരവൻ, നക്ഷത്രേപരൻ, വേദേപരൻ എന്നീ ഇളംപരമാരെ ദർമ്മിക്കണം.

4. പഞ്ചഗംഗാലക്ഷ്മം (ബിജമാധ്യവലക്ഷ്മം)

‘കിരണാധൃത പാപാച പുണ്യതോധ്യ സരസപതി
ഗംഗാച യമുനാവേവ പഞ്ചനാള്യാതു കീത്തിത്താഃ
ജാതഃ പഞ്ചനദി നാമ തീതം ഏതുലോക്യവിശ്രൂതം
തത്ത്വം തോനഃ ഗ്രഹംണിയാൽ ദേഹം നഃ പാശ്വഭേദ
[തികം’

മേലെഴുതിയ ദ്രോക്കത്തിൽനിന്നും ഇവിടെ കിരൺ, ധൂതപാച, സരസപതി, ഗംഗ, യമുന എന്നീ അഞ്ചു നദികൾ സംഗമിക്കുന്നവെന്ന കാണ്ണനാണ്ടല്ലോ. ഗംഗയോ ട്രിക്കുടെ മറു നാലു നദികളിൽ അന്തര്ഭൂതിക്കളായി അവിടെ വന്നുചേരുന്നവെള്ളനാണ് പറയുന്നതു. തന്നിമി തന്റെ ഇതിനു പഞ്ചഗംഗാലക്ഷ്മമെന്ന പേര് സിലഡി ആ. ഇവിടെ സ്ത്രാനം ചെയ്യുന്നതു മഹാ പുണ്യകരമാണ്. ബിജമാധ്യവക്ഷയ്ക്കുതും ഇതിന്റെ തീരത്താകയാൽ ഇളംപരത്തിനെ ബിജമാധ്യവലക്ഷ്മമെന്നും പറയാറുണ്ട്. ബിജമാധ്യവക്ഷയ്ക്കു പ്രതിഷ്ഠ മാളികയുടെ മുകളിലുണ്ട്. വളരെ മനോഹരമായ സ്ഥലം. ബിജമാധ്യവരുത്തിയുടെ സൗകര്യാംശം വിശ്വാശിച്ചും ദുഃഖാലനന്നിയമാണ്. കാർണ്ണിയാതുക്കാർ

അവലും ദർശക്കേണ്ടതായ പത്രം സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈ ബി ദ്വാരായവക്ഷ്യതും നോക്കുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രത്തിനടക്കത് സിതാലക്ഷ്മിന്മരമായി സമേതനായ ശ്രീരാമപ്രതിഷ്ഠയും ബിദ്വാമാധവസ്ഥിനുമായി ‘പ്ലാവുഗംഗയപ്രസ്ഥം’ എന്ന ഒരു ശിവലിംഗപ്രതിഷ്ഠയും ഉണ്ട്. ഈ ശിവലിംഗം ചെ റുകൊണ്ടുള്ളതാണ്. ഈ ക്ഷേത്രത്തിനു വളരെ അടു ത്തായിട്ടാണ് അറംഗസിഭിനാൽ കെട്ടപ്പെട്ട അതുനാത് മായ പഴളി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഈ ക്ഷേത്രത്തി യിരിക്കുന്ന ഉന്നതഗോപുരങ്ങളിൽ കയറി നോക്കിയാൽ കാശിപട്ടണം മുഴവന്നു മുക്തമായി കാണാം. മുകളിലെ കു കയറുവാൻ അകത്തു കോൺപ്രടിജ്ഞാണ്. പലതും ഈ കാഴ്ചക്കായി അവിടെ ചെല്ലാറുണ്ട്. കാശിയിലെക്കു വരു ഫോറ്റോ പോക്കുവോഴ്തും എന്നവേണ്ട അടക്കത ദിക്കുകളിൽ ധാതൃചെയ്യോഴ്സ്റ്റാം വളരെ മുരത്തിൽനിന്ന് ഈ പ ത്തിയിടെ ഗോപുരങ്ങളെ കാണാവുന്നതാണ്. പലവും ശാലാത്തിൽ സങ്കല്പിക്കുന്ന ചെയ്യും തീരത്തിലുള്ള ബിദ്വ മാധവൻ, പലവുംഗയപ്രസ്ഥം, കവച്ചിപ്രസ്ഥം, മംഗള ഗൗരി തുടങ്ങിയ ഇംഗ്രേസ് ദർശക്കാണും.

5. മണികണ്ഠികാഖടം:—

‘കിമുനിയ്യാണപദസ്യ ഭദ്രീം
മുജലം തല്ലംമേരു മോക്ഷലക്ഷ്മി
അമവാ മണികണ്ഠികാ സ്ഥലി
പരമാനന്ദ സുകര ജമാദി’ എന്നും

“യസ്യാമദ്യാമജജന മുല്പസിലിഃ
യത്പക്ഷലേപോവിമലപതപസിലിഃ;
യദ്പാരിസംസാരതരോ പ്രഭ്രഭൈ
നമോസ്തതസ്യമംണിക്കണ്ണിധാരൈ”

എന്നും മറ്റും പുരാണങ്ങളിൽ ഒഹാഷിച്ച കാണം
ന ഇരു മണിക്കണ്ണികാമ്പട്ടസ്ഥാനം മഹാ മുഖ്യകരമാക്കണ.
മഹാവിജ്ഞ ഇവിടെ ചക്രത്തായ ഒരു കണ്ണമുണ്ടാക്കി അ
തിലിങ്ങന് 50000 വഞ്ചം തച്ചസ്ത്ര ചെയ്തുവെന്നും സത്ര
ഷുനായ പരമശിവൻ പ്രത്യക്ഷമായി വന്ന് ആ കണ്ണ
ത്തിൽ എത്തിനോക്കിയസമയം അഞ്ചേമത്തിന്റെ കാതി
ലും കണ്ണലും അഴിഞ്ഞു വിശ്വാപ്രോഭയെന്നും തന്നിമിത്തം
ഇരു ഘട്ടത്തിനു ‘മണിക്കണ്ണികാ’ എന്ന പേര് സിലം
വെന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു. മേല്ലൂറഞ്ഞ ‘ചക്രതീതം’ ഈ
പ്രോഫം ഇവിടെ കാണാം. സ്ഥാനാലുട്ടത്തിനു തൊട്ടുനെന്ന
യാണ്. എന്നാൽ വഞ്ചകാലത്തു ഗംഗ പ്രവഹിച്ചുതു
ഇതു നോയിച്ചേരുന്നപോക്കണ. എക്കിലും ഇതിനു ചുറ്റും
ഇട്ടിരിക്കുന്ന ഇരുപ്പഴികളുടെ അഗ്രം ജലത്തിനിന്തെ പൊ
ന്തിക്കാണാവുന്നതുകൊണ്ട് സ്ഥലം തിരിച്ചറിവാണ് പ്ര
ധാസമില്ല. ഇവിടെ വളരെ വലുതായ ഒരു മണി കെട്ടി
തുക്കിയിരിക്കുന്നു. മണിക്കണ്ണികയിൽ സ്ഥാനംചെയ്ത് മണി
ക്കണ്ണികേൾപ്പരൻ, സിലിവിനായകൻ മുതലായവരെ
ദർശിക്കുന്നു.

ഈ സ്ഥാനങ്ങളുടെത്തിനു തൊട്ട് തൈക്കണ്ണാഗത്താണ് കംശിയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭൂഖാനം. ഈ ഗംഗയിൽ നിന്നു കരിക്കലുകൊണ്ട് കെട്ടിപ്പോകിയ ഒരു ചെറിയ സമലമാക്കാൻ. സുമാർ 15-20 വാര ദീതിയും അതുത എന്ന നീളവും ഉണ്ടാവും. ഇവിടെ സദാസമയവും ശവദ ഹനം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. കാശിയിൽ ഏതുംാഗത്തു നിന്നു നോക്കിയാലും ഇവിടെത്തെ ചിതകളിൽനിന്നു പോ ആക്കാ പുക കാണാം. ഇവിടെവെച്ചു ശവദാഹം ചെയ്യു വുന്ന് ചില പ്രത്യേക അവകാശങ്ങളിൽ മറ്റും കൊട്ടഞ്ചേരിയായിരിക്കും. ഈ വാങ്ങുന്നതു ഇപ്പോഴിം പുരാണപ്രസി ലുമായ ഹരിയുദ്ധചരിത്രത്തിലെ ‘വീരബാഹു’വിന്റെ വംശജന്മരാണാവോലും. കാശിയിൽവെച്ചു മരിക്കുന്നവ കൂടു മുക്കി ലഭിക്കുന്നവെന്നതിനു ‘കാഞ്ചാന്ത്രമരണാനുക്തി’ എന്നും

‘അവിക്രക്കത വിപന്നസ്തി സാക്ഷാത്ത് സാന്നിധ്യമാണുയാൽ തത്ത്വവിഭാനദിമയെ ബ്രഹ്മശ്രേവ വിലീയതെ സദോകതാം സത്രപത്പരം സാന്നിധ്യംചാപിസത്തമാഃ ക്ഷീംക്ഷീംവാഞ്ഞാതി തദോന്നുമാത്രകോഭവത്തു ഭത്തമാവിതതെ ക്ഷേത്രു സർവ്വതു ഭഗവാൻമിവിശ്വാചരണം ഭൂമിയിൽ താരകം വാക്കും ബുദ്ധേമക്കുപ്രതിഭോധകം’

എന്നും മറ്റും പുരാണങ്ങളിൽ അനവധി ഓലാഷി ആ കാണുന്നണ്ട്. എന്നാൽ അതു സാധിക്കാത്തവക്കും അം വയിടെ ശവദേഹത്തെ മൺിക്കുന്നിക്കാ ഭൂഖാനത്തിൽവെ

ചു ഭവിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് മാത്രം തത്ത്വലുമായ മോക്ഷ സാമ്രാജ്യം ലഭിക്കുമെന്നാണ്^{*} ഇന്നേഡിം ദ്രവ്യമായി വിശദ സിച്ചുപോരുന്നതു. ഈ വിശദപാസത്തെ താൻ അനുഭവ തിൽ കബിടിഞ്ഞതായി ശ്രീരാമകൃഷ്ണപരമഹംസർ മു സ്താപിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനെ താഴെ പറയാം.

“ * ശ്രീരാമകൃഷ്ണപരമഹംസർ കാശിയിൽ ചെന്ന സമയം ഒരു ദിവസം റാവിലെ ഈ ദ്രോഗനത്തിൽ ഭഹനം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കു ഭഗവാൻ മൺകിള്ളിക്കാ സ്താനം ചെയ്യുശേഷം സമാധിയിൽ ലയിക്കയും അപ്പോൾ കണ്ണ ദർന്മത്തെപ്പറ്റി പിന്നീട് ഇപ്രകാരം ശിഷ്യങ്ങാരോട് ഒരുക്കയും ഉണ്ടായി. ‘പിംഗലവീണ്മായ ജടയും ധരിച്ച് വെള്ളത്തു പോകുമെന്തെങ്കിലും ജ്യോതിമ്മയനായ ഒരു പുതഞ്ചൻ സാവധാനത്തിൽ നടന്ന ഓരോ ചിത്രയുടെയും അട്ടത്തു ചെന്ന് ഓരോ ഭേദിയേയും പിടിച്ചെഴുഫനില്ലിച്ച് ഓരോ തത്ത്വങ്ങേയും കണ്ണത്തിൽ പരഞ്ഞുവരുമത്രം ഉപദേശിക്കുന്നു. സർവ്വശക്തിമയിയായ ജഗദംബിക മഹാ കാളിത്രം ധരിച്ച് ഓരോ ജീവൻറെയും ചിത്രയുടെ അപ്പോൾത്തു ചെന്ന് അവത്തെ സ്ഥലം, സുക്ഷ്മം, കാരണം മുതലായ സകല സംസ്കാരങ്ങളേയും നമിപ്പിച്ച് മോക്ഷദപാരം തുറന്ന് ഓരോത്തത്തരേയും സ്വപ്നസ്തംകൊണ്ട് പിടിച്ച് അവണ്ണിയുവരുമാകുന്ന മുറിയിൽ കയറി വിടുന്നു. ഈപു കാരം അരുന്ദക കാലത്തെ തപസ്സുകൊണ്ട് ലഭിക്കുന്ന ആ

* ആദ്യഘടകരുടെത്തിനിന്നുണ്ടുണ്ടു.

കെപ്പതാന്ത്രികയെ ശ്രീ വിശ്രദ്ധാമൻ കാരോങ്കത്തക്കം ചരിക്കുന്ന സമയത്തു ഉടനെടൻ വെള്ളതെ കൊടുക്കുന്നു.”

ഈതുജും മഹത്പ്രാ-ദഹനമാത്രംകൊണ്ട് ഫോക്ഷസാ മുജും ലഭിക്കുന്നതും-ഈ സൃഷ്ടാന്തത്തിനുബേം നൂ ചുരാതനകാലം തുടങ്ങി വിശ്രസിച്ചു പോങ്കു നിമി തന്മ നഗരത്തിനു ചുറുമെ ഇരുപതും ദൂപ്ത്വം നാഴിക കൂ രത്തിൽനിന്നുകൂടി ശവങ്ങളെ ഇന്ധമലത്തു കൊണ്ടുവന്ന ദഹനം ചെയ്യുവരുന്നു. അതിനും സാധിക്കാത്തവർ ദാഡി ചെയ്യുച്ചു അതിന്റെ അവശ്യങ്ങൾക്കു കുറഞ്ഞു സാധാരണ്ണയാണ്. സൃഷ്ടാന്തത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠിക്കുന്ന കരി, വിറക്, മുതലായവയെ ഗംഗയിലേക്കു തട്ടിയിട്ടു യാണ് പതിവ്. തന്നിമിത്തം സ്ത്രാനഘട്ടങ്ങളിൽ ഇവ ലെഡിച്ചുവന്നടിഞ്ഞിരിക്കും. പക്ഷേ ഇവിടെ അതിനെ ആകും അമ്മുലമായി കുതാറില്ല. ദഹനാവശ്യങ്ങളും എ സ്ത്രീനും കുടാതെ കൂദിയിൽ ഗംഗാസ്ത്രാനും സാല്പുമ പുതുനുണ്ട്. ഇതിൽ വിശ്രൂപാദങ്ങളെല്ലാം വിശ്രസിച്ചു പോങ്കുന്നതായ രണ്ട് കാലടികൾ ഉണ്ട്. പ്രഭേക്കുംവഞ്ചി ഇലേയും രാജകുംഖംവഞ്ചിലേയും ശവങ്ങളെ ദഹിപ്പിക്കുന്നതു ഇതിനേലവാണ്. ഈ സൃഷ്ടാന്തത്തിനുടക്കത് അവിട വികെയായി ഭത്താവിനോടൊപ്പും അശ്വിപ്രവേശം ചെയ്യ പാതിപ്രത്യംഗവിനികളായ വില സുരിതാങ്ങളും എ സ്ത്രാര കാണുന്ന ഉണ്ട്. ഈ സൃഷ്ടാന്തത്തിൽ ദിവാദനുന്ന നാന്നായി

ശവങ്ങൾ ഒഹിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇവിടെ സ്ഥാനത്തിനു വരുന്നവർക്ക് ശവം കാണാതിയ്ക്കും നിറുത്തിയില്ല. ഉടൻ മന്ദിരമാരില്ലാത്ത ശവങ്ങളെ ഗംഗയിൽ ഒഴക്കിവിടുന്നതും സാധാരണമാണ്¹. ഇടങ്ങിയ വഴികളിൽകൂടി മുഖം നത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവരുന്ന ശവങ്ങൾ മാറിനില്ലും സ്ഥലം പോരായ്ക്കൊണ്ട് കൂളിച്ചുപോകുന്നവർ തൊട്ടുതന്നു കടന്നപോകുന്നിവയുണ്ട്.

അസമിന്ധാപനം, അഖാം മുതലായ പിതൃക്രിയകൾ എല്ലാം ചെയ്യുന്നതു ഈ ഐട്ടത്തിൽ വെച്ചുണ്ട്. ഈ ഐട്ടത്തിൽ സങ്കല്പസ്ഥാനം ചെയ്യിക്കുന്നതു ഗംഗാവും മന്ദിരങ്ങളും ഒരു പ്രത്യേക അവകാശമാകുന്നു. ആ റിലീഫ് 1-ക്ക് 1½-ക പീതം ഓരോയുത്തും ഗംഗാപുത്രമാക്കി അവകാശം കൊടുക്കണം. ഇതിനുവകാശപ്പെട്ടുവരായ ഗംഗാപുത്രമാർ വലിയ ബാലക്കുട്ടികൾ നാട്ടി അതിൻ കീഴിൽ ഇരിക്കുന്നതു കാണാം. ഇവർക്ക് ഇന്ത്യാതിരി ‘കട’ ഡാനം കൊടുക്കുന്നതും വളരെ പുണ്യമാണ്². കടകൾ അവിടെ വാങ്ങാൻ കിട്ടും. ഒരു കടക്ക് 2-കയാണു വിലുണ്ട്.

ഈ ഐട്ടത്തിൽ ആല്പമായി ചെയ്തേണ്ടതു ചക്രതീ ത്മസ്ഥാനമാണ്³. അതിന്റെയും പ്രായശ്വിത്തത്തിന്റെയും സങ്കല്പങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു. ഇതുപുകാരമാണ്⁴ ഒരു അള്ളടക്ക പുരോഹിതൻ നേങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുതന്നു.

തദ്ദേശവാ ലഗം സുഭിനം തദ്ദേശവാ താരാബലം ഹര്ഷബലം

തദ്ദേശവാ

വില്ലാബലം ദൈവബലം തദേവ ലക്ഷ്മാപത്രേ രംഗമി

[യുഗം സൂരാമി

അപവിത്രഃ പവിത്രാവാ സർവ്വാവസ്ഥാം ശത്രാവിവാ
യഃ സൂരേൽ ചുണ്ണാർക്കാക്ഷം സഖാഹ്ലാഭുന്നരഃ ഗ്രചീഃ
മാനസം വാചികം പാപം കമ്മണാ സമ്പാജ്ജിതം
ആരാമ സൂരണാനെനവ വ്യഘ്രാഹത്തു നന്ദിയേ

ആരാമ രാമ രാമ

തിമിറ്റിശ്ശ സൂര്യമാവാരം നക്ഷത്രം വിശ്ശേരവച
യോഗശ്വ കരണംചെചവ സർവ്വം വിശ്ശേഷമയം ഇഗ്രൽ

സപ്ത്രി അമുകന്ദസച്ഛിദ്ധാനദസ്യ ശ്രൂഹണാനാ നി
ംഗാവ്യമാധാരക്കി വിജ്ഞഭതാ വില്ലായോഗാൽ കാലകമ്മ
സപ്താ വാവിഞ്ഞതമഹാതതപാൽ അഹങ്കാര ഉത്ത്രി വി
ധദാശി പദ്മമഹാഭേദത്രായ ദേവതാ - നിമ്മിത്ത - അ
ണ്ണകടാഹെ. ചതുഞ്ഞലോകാർത്ഥകെ ലിലയാത്തിലമല്ലവ
ത്തിലഗവതാ. അമൻനാരാധാരണസ്യ നാഭികമലോൽത്ത
സകലലോകപിതാമഹസ്യ ശ്രൂഹണാസ്പദ്ധിം കരുത്തു്.
തഭല്ലാരണാത്മായ പ്രജാപതിപ്രാത്മിതസ്യ. സമസ്തജ
ഗഭല്ലതിസ്മിതിലയകാരണസ്യ. ജഗത്ക്ഷാശിക്ഷാവിഹ
ക്ഷണസ്യ. പ്രണതപാരിജാതസ്യ. അഹൃതാനദവീഞ്ഞസ്യ
അമുകദഗവതോ മഹാപുത്രഷസ്യ അചിന്ത്യാപരിമിത
ശക്ത്യാ യേയഭാനസ്യമഹാജലഗംഭീരു പരിഭ്രമമാ
ണാനാം. അനേകകോടി ശ്രൂഹാണ്ണനാം ഏകത്തെ അ
പ്രക്രമഹദഹങ്കാര പുമിവൃഷ്ടിനേജവായു ആകാൾ ആ

വുതെ. അസ്സിന്മഹതിബ്രഹ്മാണ്യവണ്ണം ആധാരമാക്കി. ശ്രീമർ ആദിവരാഹ ദംജ്ഞാഗ്രഹിരാജിതെ. കുമ്മാ നന്ദവാസുകിതക്ഷക കലിക്കരകോടക കാഡക്കാടക വ തമമഹാശംഖാദി അഷ്ടമഹാനാഗൈ ശ്രീയമാണം. ഏറു രാവതപുണ്യത്രികവാമനക്കമുടേം അഞ്ചിനാ പുഞ്ജപരിസാ ത്ര്യഭേദമ സുപ്രതീകാംജുഭിശ്രദ്ധജ്ഞാപരിസ്ഥിതെ. അതലെ വിതല സുതല തലാതല രസാതല മഹാതല പാതാളിം വ്യാനാം ഉപരിഭാഗൈ ഭ്രഥ്രാക്കളവല്ലോക സപ്രേഖിക റ ഹല്ലോക ജനോദ്ദോക സത്രുദ്ദോകാനാം അദ്ദോഭാഗൈച ക്രിവാളശ്ശേല മഹാവലയനാഗമദ്ധ്യവത്തിനോ മഹാകാ ലമഹാഫൺിരാജശ്ശേഷസ്യ സഹസ്രപണാനാം മൺിം സ്യലമണ്ണിതെ ഭിക്കുന്നിത്രഭ്രഥ്രാത്താഭിതെ അമരാവ തി അളകാവതി യദ്ദോവതിതി പുണ്യപരിപ്രതിഷ്ഠിതെ ഇരുാഗിയമനിരക്കി വരണവായ കഭേര ഇംഗ്രാനാദി അഷ്ടഭിക്ക്‌പാലപ്രതിഷ്ഠിതെ. ലവണേക്കുസ്തുരാസപ്രീഡി ക്ഷീരോദകാദി സപ്താംഗവ പരിപ്രേതെ. ജംബുപുക്കശാലി ലിക്കരങ്കുരഞ്ഞുശാകപുഞ്ജരാവു സപ്തദ്രീപയുതെ. ഇട കാംസ്യതാത്രഗംഗിനാഗസൗഭ്യ ഗന്ധത്രവാരണാഭാരതേ തിനവബണ്ണിമണ്ണിതെ. അദ്ദോഭ്യാ മധുരാമാധ്യ കാണ്ണി കാണ്ണി അവനികാ ദ്രാവവത്തി സപ്തപരിപ്രതിഷ്ഠിതെ ശ്രീശ്രേപതവരാഹക്ക്ഷേത്ര വൈവസ്പതമന്ത്രത്രാജാഷ്ടാ വിംശതിതമെ കലിയുഗൈ കലിപ്രമമചരണാ ജംബുദ്രീ പെദ്രാരതവൻം ഭാരതവണ്ണം ശാലഗ്രാമശംഭവഗ്രാമ ന ക്രിഗ്രാമതി ഗ്രാമത്രയവിരാജിതെ സ്വത്രക്കുറ്റാദി സംഭ്ര

മല്ലുങ്ങവോയാം അദ്ദോഡഗ വിന്യുസ്സു ഉത്തരഭിക്കംഡ
ഗ ആത്മാവത്തംഎക്കേശ അവിമുക്തവാരാണസിക്കേ
തെ അസിവരജനയോമ്മല്ലു ആനന്ദവനെ മഹാ ഭൂശാ
നെ ഗൈണിമുവെ ത്രിക്കണ്ടകവിരാജിതെ വിക്രമരകേ
ബേഖലാവതാരെ ഭാഗീരപ്രാപ്യവിമെ തീരെ ഉത്തരവാ
ഹിന്ദ്രാംബുരമനാശേ പ്രദേശാദിഷ്ഠി സംവത്സരാണാം മ
ല്ലു അമുക റാമ സംവത്സരെ-അമുക അയനെ-അമുക
പ്രത്യേശ-അമുക മാസെ-അമുക ടക്കഷ-അമുക തിമെഴ-
അമുക വാസരെ ശ്രൂതനാമ യോഗ ശ്രൂത കണ്ണം-ശ്രൂത ല
ഗൗ-ശ്രൂത നക്ഷത്രെ അമുകരാശിസ്ഥിതെ ശ്രീ സൃംതു അ
ചുകരാശിസ്ഥിതെ ചവ്രേ അമുകരാശിസ്ഥിതെ ദേവത
രഹം-ശ്രേഷ്ഠഷ്ട ഗ്രഹംഷ്ട യമാ യമാ രാശിസ്ഥാനെ
സ്ഥിതേഷ്ട-എവം ഗ്രഹത്തണ വിശ്രേഷണ വിശിഷ്ടായാം
അമുക ഗോഢത്താല്പന അമുക നാമാം മെ ആത്മനാക്തത
കായിക വാചിക മാനസിക സ്വാതഹ്യാത കാമാകാമ സ
ത്രതനാസത്ര സ്വിഷ്ടാസ്വിഷ്ട ഭക്താളക്ത പീതാപീത സന്തി
പാതക ഉച്ചപാതക ലഘുപാതക മധാപാതകകാനാം
സ്വല്പിഷ്ടംകാനാം കുതാനാം വാക്കപാണിപാദപായ
പ്രസ്ഥ രസനാചക്ഷ സ്വർന്ന ഭ്രാതു മനോഭിഞ്ചിത സ
ഖിതാനാം പാപാനാം ബ്രുഹമഹത്യാ സ്വരാപാന സപ്തണ്ണ
ഒസ്തയ മുതൽപ്പുഗമന വിഹിതാകരണ കമ്മലോപജനിതാ
നാം സ്രീവയ ബാലവയ പത്രവയ തുമിക്കിടാദി ജീവവയ
അനാദിഷ്ട ജീവവയാദിനാം സമുപാതകാനാം രസവിക്ര
യ ഹയവിക്രയ ഗോവിക്രയ കസ്ത്രാവിക്രയ വരോഷ്ടവിക്ര

യ അജാദി പത്രയോനിവിക്രയ ജലവരാദി സമലവരാദി വൈചരാദി വിക്രയ സംഭ്രഥാനാം സപ്രഗ്രഹവിക്രയ നിലിവിക്രയ ഭാസിവിക്രയ രൂത്രഭാഷണ ഭൂഷിംഗംസർജ്ജ നിരത്മക രുക്ഷചേദന ഔണപ്പാക്കരണ. ബുദ്ധസപ്താപഹരണ, ദേവസപ്താപഹരണ, രാജസപ്താപഹരണ, മൃത്യനിംബാ, ദേവനിംബാ, തീത്മനിംബാ, തീത്മത്രഭ്രഹമരണനിംബാ, മിച്ചാപവാദ, ക്രടസാക്ഷിശ്വ, പെപ്പത്രന്വാദ, പത്രന്വോരകമ്മ, പാഷണ്യനാർലിവാട, ചണ്യാലസ്ത്രം, രജസപലാസ്ത്രം, കഗ്രാമവാസ, കലഹീനസേവാ, ഭൂഷിംഗംസർജ്ജ, സകാമ ചരസ്തീസ്ത്രം, അവാച്ചുവാചന, അക്ഷ്യാക്ഷണ, അഭ്രാജ്ഞാഭ്രാജന, അഹോഷ്യാഹോഷണ, അപേയ്യുപേയന, അലേപ്പുലേപന, അത്രാവുത്രാവണ, അപ്പുജ്ഞാജന, അവസ്ത്രവനന, അചിറ്റുചിനന, ഘൃജി ഘൃജാവുതിക്രമണ, മാത്രപിത്രതിരസ്സരണ, സ്ത്രീചത്രശ പ്രീതിലേന, ഗണാനാഭ്രാജന, ഗണികാനാഭ്രാജന ത്രാനാഭ്രാജനപത്രിതാനാഭ്രാജന വാമഹസ്തിതാനാഭ്രാജന ലസുനപലാസ്ത്രഭ്രഹമക്ഷണ ഏകാക്കിമൃഷിംഗാഭക്ഷണ ബാലകൈസ്ത്രഭ്രാജനാദിനാം ഉപചാതകനാം രജസപലാഗമന ചരസ്തീഗമന, ഭാസിഗമന, വിധവാഗമന, ശ്രാവമനീഗമന, വേദ്യാഗമന, ചണ്യാലാദിഭരണം ശ്രൂത്യോനിഗമന, മൃത്യത്സ്തിഗമന തൽസംസർജ്ജത്രപാനാം മഹാപാതകാനാം സദ്യം അപനോദനാത്മം സപ്രഗ്രാമത്രാഗ, അഗ്രാതിയത്രാഗ, രാജപ്രതിഗ്രഹ, പരദ്വാപഹരണ, ആത്മസ്തുതിഃ ജനിതരാഗദേപഷാദി കാമങ്കാഡേന

യർത്ഥതം മാനസംഗതിവിധപാതകമാർജാരോചദിഷ്ടശ്രൂപം നോമ്പിഷ്ട പതിതദ്ദേശന അവസ്ഥിത പാപക്ഷയാൽമാം അനാല്പവില്ലാവാസനയാ പ്രവർത്തമാനന അസ്ഥിൽമഹതി സംസാരചക്ര വിചിത്രാഭിഃ കമ്മറതിഭിഃ വിചിത്രാഗ്രം കമ്മറതിഖ്യ യോനിഷ്ട അനേകപ്രാജനിതപാ കേനാപി പുണ്യകമ്മ വിശ്വഷേണ ഇദാനീനന മാനശ്ശു ജനമി ശേഷം പ്രാഞ്ചവതാ— മമ ജനാല്പാസാദി ജനപ്ര ഭതി ഏതക്ഷണപാശ്ചനാം മല്ലു സംഭാവിതാനാം ബാ ലൈവയസി കൈമാരെ യൈരവുനെ വാല്പികേഷ്ട ജാഗ്രത സപ്താശുഷ്ഠിപ്രവസ്ഥാസു മനോവാക്കായ കമേംഗ്രൂഡിയ ജനാനേന്നതിയ വ്യാപാരങ്ങൾ സംഭാവിതാനാം കാമങ്കും ധലാഭമോഹമദമാസാംഗാഭിഭിഃ ഇധജനനി പുത്രജന നി ജനാനരേഷ്ട കൃതാനാം ജനാനതാ, സകൃതത്താനാം അജനാനതാ അസക്തത്താനാം സദ്രൂഷാംപാപാനാം സദ്യ അപനോദനാൽമാം മമഃ സഹസക്ഫംബാനാം കേഷ മ സൈന്തു വീം വിജയ അഭയ ആയുരാരോഗ്യ എന്നപേ റ്റാബി അഭിരൂലുത്മാം അനേകക്ലുഃ കമ്മവിചാരകേലുഃ അനേകയാതനാജനിത ഭിവപരിമാരാൽമാം ശ്രതിസ്തി പുരാണോക്ത പലപ്രാഞ്ചപ്രത്മം കാശ്യാം അനാപൂണ്ണാ വിശാലാക്ഷി ബിരുമാധവ കാലഭാദരവ താഡകേശപര കേദാരേശപര സമേതസ്യ ശ്രീകാൺഡിവിശ്വപ്രശ്രപരസ്പാമി സനിഡയ സ്രൂയസ്രൂപിംഗതികോടിദേവതാ സമസ്തമഹരി ഹരാദി ദൈവഭ്രാമണ ഗ്രാവരണകമലസനിഡയ

മൺകള്ളികായാം വചനപുരസ്സര ചാക്കതീത്തമാല്പ്പാട്ടി
ക സചേവലസ്സാനഞ്ചുകരിശ്ശു.”

മൺകള്ളികാ പ്രാത്മന.

ചാക്കപുജ്ജരണീചേവവ ബ്രാതാഭ്രത മൺകള്ളികാ
അവാദ്യം പരിത്രജ്ജ ലളനാത്രപധാരിണീം
പ്രത്യക്ഷങ്ങളിണിതതു മനൈക്കുമണികള്ളികാ
സ്വ്യാത്രപാപ്രവക്ഷ്യാഥി ഭക്താന്നാംഗ്രാഹംപേരം
ചതുഞ്ഞാംവിശാലാക്ഷീം സ്മൃതംഹാലവിലോചനാം
പദ്ധിമാഡിമവീനിത്രം പ്രഖ്യാതനസംപ്രടക്കാ
ഇഷിവരവത്രീമാലാം ദയതിക്കുണ്ടാകര
വരോദ്ധതകരസവു മാത്രലിംഗഹമലംഗ്രാഹം.
കമാരിത്രപിണിനിത്രം നിത്യംപ്രാദശവാഹികീം
ഗ്രഹസ്തടിക്കുന്നിയു സുനിലസ്സിശ്വസ്തുല്പജാ
ജിതപ്രവാളമാണിക്കു രമണീയരംഗരെ
പ്രത്യരകേതകീപുജ്ജ ലസ്തുമ്മിളിമസ്സകാ
സർവ്വാംഗമുക്താഭരണാ ചന്ദ്രകാന്ത്യംഗ്രാഹംകാര്യതാ
പുണ്യരികമയീമാലാം സഹാരികംവിഭേദിരുദി
സ്വാത്രവ്യാനേനനത്രപേന മുക്കുഡിരഹമന്നിശം
നിത്യാണലപക്ഷീഭവനാ ശ്രീമതീമണികള്ളികാ
മൺകള്ളികൈമഹാഭാഗര ഗ്രാഹപാണിസമുത്തഭരാ
പാപംനാശയമദേവി ഭദ്രിഭക്തിശിവെമമ
ഇതിനു ഫേശം നാളികേരം പുജ്ജം മുതലായവചു
കയ്ക്കിൽ ഏടുത്ത്

ഇദംപലംമയാദേവി സ്ഥാപിതംപുരത്തന്നുവ
അതനമേസപ്പലാവാഴ്ചി ഭവേജ്ജമനിജമനി
എന്ന പ്രാത്മിച്ചു് ശ്രാവമണ്ണനു ക്ഷുണ്ണാസമേതം
ഡാനം ചെയ്യുംഗോഷം സ്ലാനംചെയ്യുണ്ണം. തദനന്തരംക്ഷുണ്ണ
രം. അതിനെന്റെ സകലും താഴെ ചേക്ഷിനു. ശ്രാവമഡണ്ണം
ശിരസിധിയാരയിത്പാ-

മേതമണ്ണരത്തല്ലാനി പാപാനിവിവിധാനിച
കേശമാഗ്രിത്രിക്കിഴുന്നി തസ്മാൽക്കേശംവചാലുഹം
ആത്മനഃ ശ്രൂലിക്കാമോഭാവിത്രണാം മുക്തിഹേ

[തവൈ

വചനംകാരയിഷ്യാമി തീരേഹംതവജാഹനവി
മഹാപാപേതുലാപാപാഞ്ചാം ക്കേശലോമനവാഃ

[ദ്വിജാ

ക്ഷുരാദിച്ചീനിസ്ത്രാംഗങ്ങു മെദോഷാപതന്ത്രഃപാ
ക്ഷുണ്ണരം ക്കഴിഞ്ഞതശേഷം ആചമനം ചെയ്യുക.

ക്കേശവദയനമഃ നാരാധിണാധനമഃ മാധവാധനമഃ
ഗോവിംബാധനമഃ വിജ്ഞവേനമഃ പുണിസ്ത്രികാക്ഷാധനമഃ
മധുസുഭനാധനമഃ വാമനാധനമഃ ദ്രോഷീക്കേശാധനമഃ പ
തമനാഭാധനമഃ സകഷിംഘാധനമഃ ഭാമോദരാധനമഃ വാ
സുദേവാധനമഃ അരംബാധനമഃ പുത്രശിംഘാധനമഃ ആ
ഡയോക്ഷിംഘാധനമഃ നാരസിംഹാധനമഃ ആച്ചുതാധനമഃ
ജനാദ്ധനാധനമഃ ഉപേന്ദ്രാധനമഃ മഹദയനമഃ ശ്രീകൃഷ്ണ
ധനമഃ

ശ്രൂതാംഖരയരംവിള്ളും ശരിവണ്ണംചത്രളിജം
പ്രസന്നവദനംയുായേൽ സർവ്വിഭാവശേരിനയെ
വിനായകംമുള്ളംഭാനം ബുദ്ധവിള്ളുമഹേശപരം.
സരസപതിംപ്രണമ്മാദൈ സർവ്വകാത്മകിലഭയെ

ഗംഗാപ്രാത്മന.

നമോഗംഗൈ മഹാഗംഗൈ മഹാദൈവസ്യവല്ലിഭൈ
വഹതിതപാംമഹാദൈവോ ഭാഗീരമിനമോസ്ത്രതെ
സദ്യാപാതകസംഹതി സദ്യാഭിഭവവിനാശിനി
സൗഖ്യഭാമോക്ഷഭാഗംഗാ ദാനഗൈവപരമാഗതി
തപംരാജാസർവ്വതീത്മാനാം തപമേവജഗതിപിതാ.
യാചിതംതിത്മൈദൈ സർവ്വപാപൈപ്രമുച്യതെ

നമാമിഗംഗൈതവപാദപഷ്ഠജം

സുരാസുരേര്റ്റപിത ദിവ്യത്രംപം

ക്രതിംചടുക്കതിംച ഭാതിനിത്രം

ഭാവാനസാരേണ തദാനരാണാം

ഗംഗതപ്രദർശനാർമ്മകതി നജാനെന്നല്ലാന ജിംഫലം
സപ്രദ്ധാരോധണസോപാന മഹാപുണ്യതരംഗിനി
വിള്ളുപാദാഖിസംശ്രൂതെ ഗംഗത്തിപമതാമിനി
ധമ്മന്ത്രപേതിവിവ്യാതാ പാപംമെഹരജാധനവി
ജാദനവിസർവ്വദുണ്ണാ ബുദ്ധഹത്രാപമാരിനി
വാരാണസ്യാംവിശ്വേഷണ ഗംഗാളത്തരവാഹിനി
യ്യാനം.

സിതമകരനിഷ്ടണാം ശ്രദ്ധവണ്ണാംതിനേന്താം
കരയുതകലഭോഭ്രാം സൗഖ്യലംഭിത്രുഭീഡിംഡാം

വിധിഹാഹമിത്രപാം സേച്ചുകൊഴിരജ്ഞിക്കാം
കലിതസിതഭക്തുലാം ജാഹനവീംതാംനമാമി
അതിയൃർമഹാകായ ക്ലിംഗതമഹനോപാദ
ചിഞ്ചരവായനമസ്തുപം അനജത്താംദാതുമർഹസി.

അംഗ്രീം.

ബ്രഹ്മക്രമണ്യലസംഘ്രതെ ഗംഗയതിപമഗാമിനി
തെരുലോക്കുവദിതൈദേവി ഗ്രഹാണാംഗ്രീംനമോ

[സ്ത്രീ]

തപനസ്പൃഷ്ടതൈദേവി യമനേനചമഹാനദി
തെരുലോക്കുവദിതെ ഷുണ്ണംഗ്രഹാണാംഗ്രീം

[ദ്രോഗ്രീതെ

വിരിശ്വിതനന്ദനയൈദേവി ബ്രഹ്മരസ്യനിവാസിനി
ഗ്രഹാനാംഗ്രീംഡബ്ലിഉനിത്രും ഗ്രഹാണാംഗ്രീംനമോ

[സ്ത്രീതെ

ഇതെല്ലാം കഴിത്തു് സചേവലസ്യാനം ചെയ്യുക. ഈ
സ്യാനസമയം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്തുതയിൽനിന്റെ അവകാശം
ഗംഗാപുത്രനാക്കാണ്. തന്നിമിത്തം ധാതുക്കാർഷത്തുനിലനിൽക്കുന്ന
സ്യാനദിവസം കോടിവസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചു് സ്യാനംചെയ്യുക,
യും തദനന്തരം അവയെ ഗംഗാപുത്രനാക്കി എക്കാട്ടക്കു
യും പതിവാണ്. അസ്ഥിസ്ഥാപനം മുതലായ ക്രിയകൾ
ചെയ്യിപ്പാനുള്ള അധികാരം ഗംഗാപുത്രനാക്കി മാത്രം
ണിക്കുന്നതു. പുണ്യഹിതനാരാധിതനാൽ ക്രടിയും ഒരു ഗം
ഗാപുത്രൻ മുഖ്യനയല്ലാത്ത ശ്രവിടെ ധാതോരാധിക്കം ധാ

తొక కమ్మవుం చెత్తుప్పాఁ పూకిల్సి. గంగాపుత్రమా ఈ ల్లట ప్రయోక అనవకాశం ఐహికోణాం సమిరష్టుం తనిచ్చిందిగాలి.

సెత్తుకంఠియిత్త నింపాఁ మణిల గంగయిలిట్ నాత్తం ల్లట ఐచ్ఛికిలాకాన.

గంగాపుత్రియిత్త నింపాఁ కాశీప్రథమతిందిగా కూత్త గెన్నుండికరమాయ ఉన్నాణ్ణి. ల్లతిం గంగయిత్త క్రుదెతతగా పోకేణింతాణ్ణి. వాటకమి తోణి కండ యారాక్కిం కిట్టం. ఇంపారితత అనయ్య ప్రయాం ఐచ్ఛాంబంకి ఘుమమ న్నట సమితియిల్లత్తి ఐచ్ఛాంబం రె రెయ్యమణిం. పశు మికి సమాజాల్లిల్పం వణించో వుకయిల్సి. తనిమితతం నక్కప్పాఁ సాయికాతవమి తోణియిత్తతగా పోకేణివిం. ఐచ్ఛాంబాల్లిల్పం దృ టింతాగా కరకాణ్ణి. ఇంపుస్తూవిశ్వ పణుఐచ్ఛాంబి కి ఘుమమ అనవశ్యం డింకేణింతాయ ఐచ్ఛాంబం వెరి యుమణిం. అంసిఐచ్ఛాంతిందిగా ఆంధ్రత్తత్తత్తి త్తుసీఐచ్ఛం స్వప్రసిద్ధమాణ్ణి. హిందిలాష్టియిల్లత్తి ‘త్తుసీరామాయ ణ్ణి’ కంతావాయ ‘త్తుసీరాస్సు’ందిగ భెగం ల్లట ఐచ్ఛాంబిలాకాన. అను భెతుశిరోమణియిదె రణ్ణ నిలయిల త్తితాయ చెరుగుమం ల్లష్టుంపాగియ్యం త్తుసీరాసిందిగ భెతు వెయిశ్శిష్టితప్పాగియ్యం కెరికాతవపర అయికం రె అణ్ణాయిరిక్కమణి తోణాన్నిల్సి. కావి తింది 32-10 వయస్సిం ల్లట తుతి నింమిప్పాంగాంభిశ్వం 10 కో

പുംകോൺ^१ അതായതു 1574ൽ അവസാനിപ്പിക്കു
യും ചെയ്തുപോലും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉചാസനാമത്തി
യായ മന്ത്രമാന്തര ഒരു പുജാവിഗ്രഹവും അദ്ദേഹത്തി
ന്റെ തോണിയുടെ ഒരു ഭാഗവും അദ്ദേഹം സാധാരണ
ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു എന്നും അവിടെ ഓർമ്മ
ക്കായി ഇപ്പോഴും സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ അട്ട
താണ്^२ ഗ്രീറ്റരാജാലക്ഷ്മി, പ്രഭാസാലക്ഷ്മി. ഇതിനു
വടക്കാണ്^३ മന്ത്രമന്ത്രാലക്ഷ്മി. ഇതു ഒരു ചുത്രകളിക്കാരനു
ൽ തന്റെ ഒരു രാത്രിയിലെ സന്ധാദ്യംകൊണ്ട് നിമ്മിക്കു
ത്തുടരാണെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇവിടെ വളരെ വലു
തായ ഒരു മന്ത്രമാർക്കുന്നു^४. ഈ പ്രദേശം 16-ാം
സുറാണ്ടിലെ ഒരു വിശിഷ്ടബൈജ്ഞവാചാഞ്ചലയ ശ്രീ
വല്ലഭാചാര്യരുടെ വാസസ്ഥലമായിതനിനാൽ വളരെ
മാഹാത്മ്യമുള്ളതായി കത്തിവരുന്നു. ശ്രീവല്ലഭാചാര്യർ
ഒരു ദിവസം ഈ ഘട്ടത്തിലിരുന്നു ശിഷ്യന്മാർക്ക്^५ പ്രസം
ഗം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കു പെട്ടെന്ന് ഗംഗയിൽ ചാടി
യെന്നും ഉടൻ ജലത്തിൽനിന്നു ഒരു അശ്വി ജ്യോതിസ്സു^६
പോങ്ങി ആകാശത്തിൽ ലയിച്ചുവെന്നും ഒരു ഐതിഹ്യ
മുണ്ടുണ്ട്. ഈ സ്ഥലം വളരെ മനോഹരമായിട്ടുള്ളതാണ്.
ഈ മന്ത്രമന്ത്രാലക്ഷ്മിയാണ് ‘കേരളീയമം’. ഇതിന്റെ
ഇപ്പോഴത്തെ മാനേജർ (1921-ൽ) പാലക്കാട്ടകാരൻ
ഒരു അഖ്യാതാണ്. മലയാളികൾക്കു ഇവിടെ ചൊല്ലുന്നതു
താമസത്തിനും മറ്റും സെംക്രാന്റുമായേക്കാമെങ്കിലും
പ്രധാനമായ മണിക്കൂർക്കയിൽനിന്നും വിശപ്പനാമ

വിശാലാക്ഷി അനാച്ചുണ്ടാക്കുത്തണ്ണളിൽനിന്ന് വളരെ കുറത്താകക്കാണ്ട് തീർത്ഥയാത്രയുടെ പ്രധാനോദ്ദേശമാണ് മൺിക്കൺികാസ്സാനം വിശ്രദ്ധാമെഡൻം മുതലായവയെ പ്രതിഭിന്നവും യഥാവിധി നിർപ്പഹിപ്പാനോ ക്ഷേത്രത്തിലെ സഞ്ചാരിപ്പുജ, അഖ്യാമപ്പുജ, മുതലായവയെ കണ്ണ തൊഴിവാനോ സാധിച്ചുവെന്ന വരുന്നതല്ല. അതിനും പുറമെ ഈ മരാധിപതിക്കു ഒരു ഗംഗാപുത്രന്റെ സഹായം കുടാതെ മൺിക്കൺികയിൽ സ്സാനത്രാബാദികൾ ചെളിപ്പാനയികാരമില്ലാത്തതുക്കാണ്ട് ആ വക്കൈപ്പാം കുടെ ഒരു ഗംഗാപുത്രനെത്തനോ പുരോഹിതനായി വരിച്ചു ക്ഷേത്രസമീപമുള്ള എട്ടുഞ്ചളിൽ താമസിക്കുന്നതായി രിക്കം അധികസൗക്രമ്യം.

ഹനുമന്താലട്ടത്തിന്നട്ടത്തു വടക്കായിട്ടാണ്' ഹരിശ്ചന്നുപ്രാഘട്ടം. ഈതു കാശിയുടെ തെക്കുഭാഗത്തുള്ള സ്ത്രാന്മലമാണ്'. കാഴ്ചയിൽ ഈതുയും ആറ്റുറ്റാദശ്രദ്ധന്മായസ്ഥലം കാശിയിൽ മരറാഞ്ചും ഉണ്ടെന്ന തോന്നന്നില്ല. ഈതു വളരെ പുരാതനവും ഹരിശ്ചന്നുപ്രാഘട്ടന്റെ കാവൽസ്ഥലവും ആണ്'. ഈതിന്റെ വടക്കാണോ കേരഭാരലാട്ടം. ഇവിടെസ്സാനാഭികൾക്കും മരം വളരെ സൗകര്യമുണ്ട്. പ്രസിദ്ധ പ്ലേട്ട് കേരഭാരശ്രേംമെന്ന ബംഗാളിക്ഷേത്രം ഈവിടെയാക്കുന്നു. കേരഭാരശ്രേംശിവൻ സ്വപ്യംഛലിംഗമാണ്'. ഈതിന്റെ താഴെയായി ഗൈത്രികണ്ണമെന്ന ഒരു മഹാതീർത്ഥമുണ്ട്. ഈ തീർത്ഥജലത്തിനു പനിയെ നശിപ്പിപ്പാനുള്ള ശക്തിയുണ്ടാവോ. ഇവിടെനിന്നും വടക്കാണ്' നാരദഭാ

குவும் வாடுாற்யாடுவும். ‘பிஷவு’ கடுமென்றிலே அழுத ராவு ஏனால்டெ ரூஹம் ஹவிகெயர்ள். கரைக்குடெ வட கோட்ட போயாத முங்கீயாடுவும் அஹல்யாயாடுவும் அது யில். ஹது புளுகாண்டுக்கிழ்ச் புதேக்கிழ்ச் காலியித்து அநவயி லக்ஷம் யான பூர்வங்கெழு யம்ராலினியை நூல் வூதிஸ்திருப்புவரிபூரித்து பாலியர் மஹாராளி ‘அஹல்யாலையி’யாது நிம்மிக்கெப்பூட்டாக்கன. ஹா மஹா ராஜதியிடெ புதொன ராஞ்சுஜனாய முங்கீ ஞியர காது பளி செழுக்கெப்பூட்டாள் முங்கீயாடு. ஹதி எந்த ஒரை ஹபூஷும் பாலுவாமஹாராஜாவினாயி நமாளைது. ஹதினூ ஸமீபமுத்து ஶீதலூயாடுவும் பி நேத்துத் தொடர்புமேயால்குவும் அதுள். தொடர்புமேயால் குத்தினூ தொட்டுவடக்காள் மாநாடிராயாடு. அக்கீவர் ம ஹாராஜாவினெந்த காலத்து ஒரை புஸிலஸெஸந்தாயிபு தியாகித்தூ ராஜாமாநஸிங்மாந்தாது 1600க் கெட்டபூட்டு குத்தாய ஒரை கெட்டிடம் ஹபூஷும் அவிடெ காளாளாளக். ஹா கெட்டிடம் ஜயபூஷ்ராஜபாந்தாஸ்மாபக்கன் ராஜா மாநஸிங்மெந்த பின்தாமியுமாய ‘ஜயஸிங்ம’காது ஒரை நக்குத்துவங்கூவாயி உபயோகிக்கெப்பூட்டுவென் ஹா கெட்டிடத்தினெந்த முகநிலுத்த மாந்வரமாகப்பூரினைத் தீஷ தபூட்டிரிக்கான். ஹா ராஜாவு ஜூதிஞ்சாஞ்சுத்தித்து எதி நிபுள்ளாயித்தூ. ஹா மாடிரத்தினாஞ்சித்து காளாள கூட்டுகொளந்து விழேஷ்தரமாய ஜூதிராஞ்சு முன்னும் அநேகமத்தினெந்த ஷுல்விவிழேஷ்தத்துடெ உத்த மலக்குண்டுலையி ஹான பரிலஸிக்கான. ஹா ராஜாவு அந

നവധികാലം ഇന്തു, തുക്കി, യുണോഫ്, തുടങ്ങിയ രാജീവ ഭിലെ ജോതിസ്റ്റാസ്സറിതികൾ പരിച്ചുവെന്നും തങ്കളെ മായി ഇതു യന്ത്രങ്ങളെ കണ്ടുപിടിച്ചതാണെന്നും പറയുന്നു. ‘മഹമഹദശാ’ എന്ന മഹമഹദശിയ രാജാവു രാജാജയ സിംഹങ്ങാട് പബ്ലിക്കേഷൻ പരിപ്പുരിക്കവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടതായും അതിന്നവേണ്ടി ഇതു നക്ഷത്രശാല നിമ്നിച്ചതാണെന്നും കേരംകുളൻ. ഇദ്ദേഹം ഇതേമാതിരി ഡൽഹി, കുർഖ, ഉജ്ജയിനി, ജയപുർ എന്നീ ദിക്കുകളിലും നക്ഷത്രശാലകൾ .നിമ്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവധിൽ ജയപുരം നക്ഷത്രശാലമാത്രം ഇപ്പോഴിനും നല്ല സ്ഥിതിയിൽ നടന്നവ അന്നപോത്. ഇതു നക്ഷത്രശാല നമ്മുടെ പുരീക്കൾക്കും ജോതിസ്റ്റാസ്സവിഭാഗത്തെ വെളിപ്പെട്ടതുന്നും. ഇതിന്റെ അടിത്താണ് ത്രിപുരരൈവീശ്വരവും മീറ്റ [മേരു] ഘട്ടവും. ഇതാണ് വിശപനാമദക്ഷത്തിനു ഏററാവുംഞ്ഞ ഭൂത ഘട്ടം. തേങ്ങരി താമസിച്ചതു ഇതു ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു. ഇതു സ്സാനഘട്ടത്തിനു മുകളിലായി ഒരു വലിയ കൊട്ടാരം ഉണ്ട്. ഇതു 18-ാം തുറാണ്ടിൽ കാഴി ഗവൺരൂപിയെന്ന് ‘മീറ്ററസ്സാം അലി’ താമസിച്ചിരുന്നുമല്ലാണ് തെരുവ്. ഇദ്ദേഹത്തിനെ ‘മാനസരാം’ എന്ന രാജാവു ഉദ്ദേശ്യം ശ്രദ്ധിക്കുകയും ഇപ്പോഴിനെതു കാഴി രാജവംശത്തെ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇവിടെന്നും ഒരു ഇടത്തിനിലയിൽ വഴിയിൽക്കൂടുതൽ കുറച്ചുള്ള പോയാൽ ഒരു ചെറിയ കേഷതും കാണാം. ഇതു പണ്ണേഞ്ഞതുകാഴിരാജാവായ ദിവിഭാസന്നാൽ പണിചെയ്തിക്കപ്പെട്ടതാക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഇവിടെ വു

ജചയ്യേകാണ്ടിരിക്കുന്ന സമയം ഒരു തിപ്പുവിമാനം ആ കാശത്തിൽ നിന്നിരഞ്ഞി വന്നവെന്നും രാജാവും അതിൽക്ക യറി മേല്പൊട്ട് പോയെന്നും ഒരു എത്രിഹ്യമണ്ഡ്. ഈതും കടന്നചെന്നാൽ നേപ്പാൾ ലഭ്യത്തിൽ എത്തും. ഇവിടെ മരംകൊണ്ട് രണ്ടുനിലയിൽ പണിചെയ്യുതും വിചിത്രമി സ്ഥാവേലകളും ഉള്ളതുമായ . ഒരു ക്ഷേത്രമണ്ഡ്. ഈ നേപ്പാൾ രാജാവിനാൽ പണിചെയ്തിക്കുപെട്ടതും ഇപ്പോഴിം അവ അടു ദരണ്ടതിന്റെക്കിഴിൽ ഉള്ള തുമാക്കുന്നവരു. ഈ ക്ഷേത്രത്തിനുചുറ്റും ആരുംസമാധകോത്തുപണികളും ഉള്ളതിനാൽ സുരീകരംക്കു അപിടെ പ്രവേശനം അനുവദിക്കാറില്ല. ഇതിനു താഴെത്തുള്ളതായ ഒരു ചെറിയ ക്ഷേത്രത്തിൽ മ കരവാഹിനിയായ ഗംഗാദേവിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. കരുക്കുടെ വടക്കോട്ട് പോയാൽ ജലശയനഘട്ടം കാണാം. ഇവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന വിജ്ഞവിനെ ജലശയനനെന്ന വിളിച്ചുവരക്കിമിത്തം ഈ ലഭ്യത്തിനും അതെപോർ സിലിച്ചു. ഇവിടെ ചെറുതായ ഒരു മുഖ്യാനുംണ്. ഈ സ്ഥാനഘട്ടത്തിനു താഴെയായി ഒരു ചെറിയ ശിവക്ഷേത്രം കാണാം. മരണസമയം താരകമാന്ത്രം ഉപാദാനിക്കുന്ന താരകേശപ്രൈ ശിവനാണ് ഇവിടുത്തെ പ്രതിഷ്ഠ. ഇതിനു സമീപമായി ചെറിയതും ഓറിയുള്ളതുമായ ഒരു ഭർഘാക്ഷേത്രവും ഉണ്ട്. ഈതു കഴിഞ്ഞതാൽ ലോകവിശ്വത്മായ മണിക്കൺികാഘട്ടമായി. അതിനുശേഷം സിന്ധ്യാഗ്രം. ഈതു 64 ഘട്ടങ്ങളിൽ ചെത്തു് വിശ്വേഷമായി രിക്കുന്നമെന്നു കരതി സിന്ധ്യത്വാലൈവിയവയായ ‘ബൈ

ജാണായി' മഹാരാണിയാൽ പണി തുടങ്ങപ്പെട്ടവെക്കിലും അതവസാനിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ഇടിഞ്ഞുവീണു തകന്നുപോയി. വല്ല ഭ്രകൃപത്താലോ അഗർബാധാധയാലോ ഹോട്ടിത്തകന് വിധത്തിൽ ആ ഘട്ടം ഇന്നും അതേസ്ഥി തിയിൽ കിടക്കുന്നു. ഇതിനു വടക്കാശു ഗ്രാളിയർലട്ട്. ഇവിടെ ഗ്രാളിയർ മഹാരാജാവിന്റെ ഒരു കോവിലകും ഉണ്ട്. ഇതിനു തൊട്ടലട്ടം നാഗചുരു രാജാക്കരണമായെടു വകയായ 'ബോൾസല' ഘട്ടമാണ്. ഇതിനും ധടകക്കൈ അററത്തെത്ത അവസാനഘട്ടമായ വരണ്ണാസംഗമഘട്ടത്തിനും മല്ലത്തിലായിട്ടുണ്ട്' ത്രിലോചനഘട്ടവും, ജയിനമ ദിരഘട്ടവും.

പേരു വിവരവും തിരിച്ചറിയുവാൻ സാധിക്കാത്ത ഘട്ടങ്ങൾ വേറേയുമുണ്ട്. ഗംഗാസ്താനത്തിന്റെ പൂർണ്ണമാലം ലഭിക്കേണമെങ്കിൽ 64 ഘട്ടങ്ങളിലും സ്ത്രാനം ചെയ്യണം. ഏന്നാൽ അതു സാധ്യമല്ലാത്തവർ ആളും പറഞ്ഞ ആശ്വു ഘട്ടങ്ങളിലും അതിനും ശക്തിയില്ലാത്തവർ സകലാ സ്ത്രാനവും പിണ്ഡിവും ദന്നായി സങ്കലിച്ച്' മണിക്കൺ കാഘട്ടത്തിലും ചെയ്യാറുണ്ട്. കാൽനടയായി എല്ലാ ഐ ത്രണങ്ങളിലും ചെന്ന്' സ്ത്രാനം ചെയ്യുവാൻ കാരണ ദിവസം വേണ്ടിവരും. വണ്ണി ചെല്ലുന്ന സ്ഥലം ചുരക്കേംമാണ്. അതിനാൽ 64 ഘട്ടങ്ങളിലും സ്ത്രാനം ചെരുപ്പുണ്ടെന്നുമെന്നാം അവിക്കുവാൻ ഒരു ദേശവും വോട്ട് വാടകക്കൈ പിടിച്ചാൽ പ്രയാസം കൂടാതെ എല്ലാം നിറ്റ്യമിക്കാം. വാടകക്കൈ' അനേകം ദേശങ്ങളിലും കിട്ടും. ഗംഗയിൽ റാഖിയ പ്രവാഹം തു.

ഈ ഫ്ലോർ ഇന്ത്യാദ അപകടമാണ്. പക്ഷെ പ്രവാഹ സമയങ്ങളിൽ പോലും അനേകം പേര് വണ്ണിയിൽ നി ഭയം സഖ്യരിക്കുന്നതു കാണാം. എക്കിലും സുക്ഷിക്കേണ്ട താവയ്ക്കുന്നതു കാണിരാജാവിന്റെ തലസ്ഥാനമായ ‘രാമനഗര’ത്തിലേക്കു ചെല്ലുന്നതു എത്ര കാലത്തും ഗംഗയിൽനിന്നുടെ വണ്ണിമാർഗ്ഗമായിത്തന്നു വേ ണാം. വേന്തുക്കാലത്തു ചിലഫ്ലോർ വെള്ളത്തിനീതെ പൊണ്ണിക്കിടക്കുന്ന ഒരു തരം പാലം ഇടകാടുണ്ട്. തോണി തിരുന്നുടെ ഗംഗയുടെ കിഴക്കേ കരക്ക കടന്നാൽ പ്ലാസ് കാശിയായി. ഇവിടെയാണ് കാശിരാജാവിന്റെ അര മന.

കാശിനഗരത്തിലെ സകല ചാക്കെകളിൽ ഒപ്പാവി യ അഴക്കുകളിൽ വലിയ ചില കഴലുകളിൽനിന്നുടെ ഗംഗയി ലാണു വന്നവിധുന്നതു. എന്നാൽ അതുകൂം മലിന വസ്തു കൂടുതേയും ഭൂമിപ്പാതയും ഭൂമിപ്പാതയും നാശിപ്പിക്കു തുക്കു ഒരു അതിന്തശ്ശക്കി ഗംഗാജലത്തിനുള്ള തുക്കുകാട്ടു യാതൊരു മാലിന്യവും ജലത്തിൽ കാണുകയില്ല. പകരും പ്ലാസിക്കളിൽവെച്ചു് അതിനേക്കരമായ വിഷുചികയുടെ വിഷകുമികളുംപ്ലോഡും നാശിപ്പിക്കുത്തുക്കു ദിവൃത്പും ഗം ഗാജലത്തിനുണ്ടുപോലും. ചില ഇംഗ്ലീഷുകാർ വിഷുചിക്കു കൂടുതിക്കുളം ഗംഗാജലത്തിലിട്ട് പർക്കിച്ചിട്ടുവെന്നും 6 മൺകുറിനുകം അവ നിന്മേഷം നാശിച്ചുപോയെന്നും മുഴുവിടെ അറിവായിരിക്കുന്നു. ഇതുരന്തിലുള്ള പാലു ദിവൃശശംഖാകളിലും ഉള്ള തുക്കുകാട്ടുയിരിക്കാറു നമ്മുടെ ഏ

പ്രീകരാർ ഇതുവേറെ മഹത്പം ഗംഗാജലത്തിനാണെങ്കം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. എത്രകാലം എടുത്ത സുക്ഷിച്ചാലും ഗംഗാജലത്തിനു മാലിന്യം വരുന്നതല്ല.

6-ഒ അ ബ്രഹ്മാ.

വിശ്വപനാമദർശനം

‘വാമാംഗേച വിശ്വതിഭ്രയര സുതാം ദേവാപഗാമസ്തുകേ
ഹാലൈബാലവിധുഗളൈചന്നരളം യസ്യാരസിഖ്യാളരാട്
സോയംഭുതിവിശ്വജാം സുരവരം സർപ്പാധിപം സർപ്പം
ശർം സർപ്പഗതം ശിവം ശമിനിംഗം ത്രീശങ്കരഃ പാതുമാം’

ഒപ്പാദശജോതില്ലിംഗങ്ങളിൽവെച്ചു് അന്തുത്തമവും ക്ഷേത്രജന്മങ്ങളാൽ അനവരം സേവിതവും കൈവല്ലുപ്പ് ദായകവുംആയ ത്രീഖിശ്വപനാമദർശനം പരമാനന്ദജനക മാണണം പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലെല്ലാ. ലോകവിത്രുത മായ ഈ ദിവുക്കേൾക്കും കാഴ്ത്തിൽ വരുത്തേ ചൊറുതാക്കണ. മൺിക്കണ്ണികാ മേരാലട്ടങ്ങൾക്കു നട്ടവിലായി ഗംഗാനീര തിൽ നിന്നു ഉള്ളശേഖരം കാൽനാഴിക പടിഞ്ഞാട്ട മാറി ആറും ഏഴും നിലയുള്ളതും ജനങ്ങൾ തിങ്കി താമസിക്കുന്നതുമായ കെട്ടിങ്ങളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട ഒരു സ്ഥലത്താക്കണ ഈ മേഖലും സഹിതിചെയ്യുന്നത്. രാജപാമക്കം ഗം

ഗക്കം നടവിലുള്ള വീതികരണതെ പഴികളിൽകൂടെയാണ് ഇവിടേക്കെ ചെല്ലേണ്ടതു. മണിക്കൂന്ദികാസ്സാനും കഴിഞ്ഞു ഗംഗാജലവും എടുത്തുകൊണ്ട് ഇത്തന്ത്രപരമാന്തമാം ചെ സ്ഥൂന ജനങ്ങളാൽ ഇന്ത മാർഗ്ഗം സദാസമയവും നിരണ്ടിരി ക്കം. പഴിക്കിയവയെവും രോഗികളിലും അംഗഹിന്നം അ നാമകളുമായ അസംഖ്യം ധാരകമാർ ഇരിക്കുന്നതുകാ ണാം. ഏടും മുതൽ കേഷതും വരെ എന്നവേണ്ടാ ഗം ഗാതീരണത്തിലുള്ള ഒപ്പും ശാർഘണാളിലും ശിവലിംഗങ്ങൾ നീം പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. പഴിയിൽ അവിടവിടേയായി പുജ്ഞങ്ങൾ വിലുനക്കെ പെച്ചിട്ടുണ്ട്. കേഷത്തിനു സമീ പം വലിയ ഒരു പുജ്ഞക്കുളവട്ടമലമുണ്ട്. പിത്രക്കം, ഇ സ്ഥി, പനിനീർ തുടങ്ങിയ സുഗന്ധപുജ്ഞങ്ങളിലും ഇവ്വരായി വിലപവും ഇവിടേ യദേശ്വരം കിട്ടും. നമ്മുടെ ദിക്കിൽപ്പു ഇങ്കു ഉപദേശാഗിക്കാത്തതായ പലേ വിധ പുജ്ഞങ്ങൾ ഇ വിടേ പൂജക്ക് എടുത്തുവരുന്നു. ദർന്നതിനു ചൊല്ലുന്നവ റു സ്സാനംചെയ്യും ഗംഗയും എടുത്തു് ഇവരുടെ വകൽ നി നു പുജ്ഞവും വാങ്ങി കേഷത്തിനുകളും പ്രവേശിക്കുന്നു. കേഷതും കാഴ്ചയിൽ ചെറുതാണെങ്കിലും വളരെ ഭംഗിയു ഇതും രക്തവണ്ണമുള്ള ഒരു തരം മാർബുൾ കല്പിനാൽ നിമ്മിക്കപ്പെട്ടതുമാകുന്നു. ഇതിന്റെ മെൽഞാഗം സപ്പൻ തുകിട്ടുകളാൽ മുകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ കാണപ്പെട്ട നു കേഷത്തിനു് നാലബുട്ടി മുരത്തിലായി ‘അംഗസി ബു’ മുഗൾ ചക്രവർത്തിയാൽ കെട്ടപ്പെട്ട പഴി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇപ്പോൾ പഞ്ചിനില്ലെന സ്ഥലത്തായിരുന്നു

നമ്മുടെ പുരാതന ക്ഷേത്രം, പഴയക്കേഷ്ടത്തിന്റെ ചില അവൾമിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ആ പഴയിയിൽ കാണാം. മുൻപരാജവംശത്തിന്റെ അധിവന്ദനയായി അവർത്തിച്ച കൂദായ അരംഗസീബിന്റെ കാലത്താണ് നമ്മുടെ പുരാതനക്ഷേത്രത്തെ നശിപ്പിച്ചതും തങ്സമാനതും മഹമഹിയരുടെ പഴയി നിമ്മിച്ചതും. ഈ ഭക്തരാജാവിന്റെ മതഭാഗത്തിനു നമ്മുടെ പുരാതനക്ഷേത്രം ഇരയായിത്തീർന്ന സമയം അവിടെ സ്ഥാപിച്ചിരുന്ന വിശ്വനാമവിംഗം സ്വന്നമേഖ അട്ടത്തുജായിതന്നു ‘ജ്ഞാനവാഹി’ യെന്ന കിണറിൽ ചാടിയെന്നാണ് അളിക്കുകാർ പറയുന്നതു. പിന്നീട് 18-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇന്ത്യയിൽ പലേടതും ധർമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾ ചെയ്തു കീർത്തിന്റെ ഇൻഡ്യാർ മഹാരാജി അഹല്യാഭായി ഇപ്പോൾ കാണുന്നതായ ക്ഷേത്രം പണി ചെയ്തിച്ചേരുവെന്നും തദ്ദേശരം ആ മഹതി മേലുന്നതു ‘ജ്ഞാനവാഹി’ തീരത്തിലിരുന്ന ഭക്തിപ്പൂർണ്ണം വിശ്വനാമനെ പ്രാത്മിച്ചേരുവെന്നും തങ്സമയം ഒരാരാജത്തിയുടെ ഭക്തിയാൽ ആകഷിക്കപ്പെട്ട വിശ്വനാമലിംഗം ജ്ഞാനവാഹിയിൽ നിന്നും പൊണ്ടി അഹല്യാഭായിയുടെ മട്ടിയിൽ പതിച്ചേരുവെന്നും ആണ് ഇതിനെപ്പറ്റിയിരുന്ന ഏതിഹ്യം. ദർശനത്തിനായിവരുന്നവർ ഇന്ത്യാനാനവാഹിജലത്തെ ദിവ്യത്തിന്മായി കൂട്ടി ഇപ്പോഴും ചാനംചെയ്യുവെന്നു. വിശ്വനാമക്ഷേത്രം നിമ്മിച്ചതു് അഹല്യാഭായിയാണെങ്കിലും അതിന്റെമുകളിൽകൂടികാണുന്ന സ്വാംപ്പി ലാളം മഹാരാജാവായ രജിതസിംഗിനാൽ ദാ

നും ചെയ്യുപ്പേട്ടതാണ്. ഇതുകെട്ടിടത്തിനു ഉദ്ദേശം 30 അടി നീളവും 10 അടി വീതിയും ഉണ്ടാക്കം. ഇതിനെ മുന്നായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. കിഴങ്കേ അററത്താണ് വിശ്വപനാമലിംഗം പ്രതിജ്ഞ. ഇതുസ്ഥലം 10 അടി നീളവും 10 അടി വീതിയുമുള്ള ഒരു ചെറിയ മുറിയാണ്. ഇതേ മാതിരിത്തെന്ന പടിഞ്ഞാറെ ഭാഗത്തുള്ള മുറിയിലും ഒരു ശിവലിംഗം പ്രതിജ്ഞിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ ഇതിനു അത്ര പ്രധാനമുല്ലു. നടു ഒരു ശിഖത്തെ തള്ളുമാണ്. ഇതു തള്ളൽ തും നാഡുവറവും വൈഴച്ചിക്കൊണ്ടു കൈച്ചിയെ ഇതുപ്പിടമുള്ളതായ ഒരു ശിവലിംഗം സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതാണ് “വൈക്കേണ്ടപേരും ശിവൻ”. വിശ്വപനാമ ലിംഗം പ്രതിജ്ഞിച്ചിരിക്കുന്ന മുറിയിലെ മുകളിലുള്ള വിമാനത്തിന്റെ സ്പൺസർപ്പി വളരെ ഉയന്നതാണ്. അതിനും തള്ളൽ ശിഖത്തെ തള്ളിപ്പാറുമെന്നതിനും ഒരു ചെറിയവുതന്നു കാരംായ സ്പൺസർപ്പിയുണ്ട്. ഇതു തള്ളൽ പാലേ വലിപ്പിക്കിലുള്ള അനേകം മൺികൾ കൈച്ചിത്തുക്കിയിരിക്കുന്നു. ഈ മഹില ദശാത്മം വരുന്ന എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും ജാതിദേശങ്കരാതെ ഇതു മൺികൾ അടിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ തുലയാളിത്തിക്കു വൃത്തുസ്ഥിരയതാക്കുന്നു. വിശ്വപനാമ ലിംഗം പ്രതിജ്ഞിച്ചിരിക്കുന്ന മുറിയിലെ നാഡുഭാഗത്തും വാതിലുകൾ ഉണ്ട്. ഇതിന്റെ കട്ടലുകൾ വൈഴച്ചിയും വാതിലുകൾ പിച്ചുള്ളും ആകുന്നു. ഇവ പണ്ട് സ്പൺസർമായിരുന്നും കൂടുവു നിന്താനുള്ള പ്രധാസത്താൽ പിന്നീട് പിച്ചുള്ളയാക്കിയതാണുണ്ട് അറിയുന്നു. ഇതു മുറിയിലെക്കി

ഈക്കു വടക്കേ മുകളിലായി ഒരടി ആഴത്തിൽ 2½ ഓടി സമ ചതുരമുള്ള ഒരു കൂഴിയിണ്ട്. ഇതു മുഴവനം വെള്ളിത്തക്കി ടുക്കോണ്ട് പൊതിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതിനു നട്ടവിലായി കൂട്ടുതനിറിത്തിൽ സാളുഗ്രാമഗിലാനിമ്മിതവും ഒരടി ഉയരവും ഉള്ളതായ അരീവിശ്വപനാമസ്പാമിയുടെ ജ്യാതില്ലിം ഗതേത പ്രതിജ്ഞിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ലിംഗത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തിൽ അല്ലൂം പിളന്റുപോലെയുള്ള ഒരു രേവകാണാം. ഇതു തപ്പള്ളുക്കുതിയാൽ വൾക്കരിക്കപ്പെട്ടു തന്റെ പ്രിയതമക്കായി ദത്തംചെയ്യപ്പെട്ടു ദേഹാല്പംഭാഗമാണെന്നു ചായപ്പെട്ടുവരുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ചുറ്റം പ്രദക്ഷണം തന്ത്രിന്മാരുടെ സ്ഥലമുണ്ട്. എന്നാൽ കിഴക്കുവരശ്രദ്ധ ഒരാൾക്കു കടന്നപോകത്തക്ക് പ്രിസ്തൂരമേ ഉള്ളത്. തിരക്കുള്ള സമയങ്ങളിൽ ഈ സ്ഥലത്തുകൂടുത് പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യാൻ വളരെ പ്രധാനമാണ്. ക്ഷേത്രത്തിനുകൂടം മുഴവനം വെള്ളത്തും കുറത്തും മാർബ്ബരകല്ലുകൾ ഇടകലവറ്റ് പതിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ കുറത്തതായ ഓരോ കല്ലുകളിലും അഞ്ചുംബു വെള്ളി ഉരുള്ളികവീതം പതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ക്ഷേത്രം കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറാണ്. ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ അവിടവിട്ടുണ്ടായി അനവധി ശിവലിംഗങ്ങൾ ഉണ്ട്.

കാഡിയിൽ പ്രധാനമായി ദർശനം ചെയ്യുണ്ടതു 10 ദിക്കുകളിൽ ആണ്. അവ, 1. വിശ്വപനാമസ്പാമി. 2. ബിന്ദുമാധവൻ. 3. യുണ്യിഗർഹപതി. 4. ദണ്ഡപാണി. 5. കാലബൈരവൻ. 6. കാശീദൈവി. 7. ഗ്രഹാദൈവി. 8. ഗംഗാദൈവി. 9. ആനപുരേണ്ടപരി. 10. മണികണ്ഠികാ

എന്നതുകളാണ്. ഇവയെ അതായും സ്ഥലങ്ങളിൽ ചെന്ന ദർശനം ചെയ്യണം. എന്നാൽ അതു സാധിക്കാത്തവക്ക് ദർശനാർവ്വേണ്ടി ഇവയെ വിശ്രദിപ്പാമെങ്കണ്ടതിനു ചു റദ്ദമായി പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ക്രുട്ടാതെ തെക്കേ ഒന്നാഴുരം കടന്ന ഉടനെ ബൈറ്റിനാരാധാനുസ്ഥാപിച്ചേയും വലത്തും ഏതു വിശ്രദിപ്പാമെങ്കണ്ട തെക്കേ നടക്ക നേരായി ശിവത്തുവിനേയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. കേൾ ത്രഞ്ചിനുകളുകാണുന്ന അസംഖ്യം ശിവലിംഗങ്ങൾ ഓരോ മഹാരാജാക്കന്മാരുടെയും മറ്റൊരു വഴിവാടാണ്.

സ്ഥാനങ്കഴിവിൽ ദർശനത്തിനായി വരുന്നവർ ചു അതിൽ കൊണ്ടുവരുന്ന ഗംഗ അവരവർ തന്നെ വിശ്രദിപ്പാമെങ്കിൽ അഭിപ്രായക്കും ചെയ്യുകയും പുണ്ണംവാങ്ങി അച്ചുറുച്ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. ഗംഗാജിലംകൂടെ കൊണ്ടുവരാത്തവക്ക് കേൾത്തിൽ ചാഞ്ചലവാൻ കിട്ടും. ഇടങ്ങളിൽ ജലത്തിനു കു ചെപ്പേ കൊടുത്താൽ മതി. ഗോപുരവാതി ലീഡ് ‘ഹിന്തുക്കൈല്ലാത്തവർ അക്കത്തു കടക്കാതു’ എന്ന് ഒരു നോട്ടീസ് എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ ഒരു നിന്നും സ്ഥം മാത്രമേ ഇവിടേഞ്ചുള്ളൂ. ഹിന്തുക്കൈല്ലത്തിലുള്ള സകല വിധ ജാതിക്കാരായും ധാരാളായും ദേവാദികൾ ക്രുട്ടാതെ സമന്വയി തിയിൽ ഇവിടെ വന്ന് ഇന്ത്യപ്രാണജനം ചെയ്യുന്നു. എത്തു ജാതിക്കാരനും കേൾത്തിൽ റണ്ണിപ്പടിക്കുകയും ബീം ബുംതൊട്ട് തൊഴുകയും ഇച്ചാവസ്ഥകൾക്കുംകൊണ്ടു അഭിപ്രായക്കും ചെയ്യുകയും ആവാം. വഴിവാടുകൾ ദീ പാരാധന മുതലാധാരയും ധനമേഖലയും ചെയ്യും. ഇന്ത കേൾ

ആതിരേഡോ കുടാതെ റാടനാവതന. ഈ നന്ദൻവരിതും മുതലായ പുരാണകമകളെപ്പാലേതനെ പ്രാചീന ഹിന്ദുമതത്തിൽ നിന്ന് ഉൽക്കുള്ളതയെ സൃഷ്ടിപ്പിക്കുന്ന നോക്കൻ. ഈ ശപാ രസനിധിയിൽ ജാതിമുത്രാസമില്ലെന്നുള്ള തിലേക്കു ഈ ഒരു പ്രത്യുഷാലക്ഷ്യമാണെല്ലാ. യൈമേഷ്ഠം ക്ഷേത്രത്തിനുകൂടുതു കടപ്പാനോ ശ്രീശപാർബതിംബവത്തെ തൊട്ടവാനോ അം നർഹമാരെന്ന ഭ്രാവമണാരാൽ വിധിക്കപ്പെട്ട് നിന്ത്യന്യ ഷൂച്ചം കീഴിട്ടകൾ ഭരിക്കപ്പെട്ടുനാവരായ തെക്കേ ഇന്ത്യയിലെ അഭ്രാവമണക്ക് വിശ്വേഷിച്ചും കാശീക്ഷേത്രത്തിലെ ഈ നടവടി വളരെ അത്ഭുതകരമായി ഭൗതികം. ക്ഷേത്രം സാധാരണമായി നിവേദിപ്പാനും, പണം, ചടങ്ങമട്ടി, അതു ദിന്ധും, മുതലായ വഴിപാടുകൾ ചെയ്യിപ്പാനമായി ഈ ക്ഷേത്രത്തുമനസ്സ് രോഖി നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം ദാസമയവും ശിവലിംഗത്തിനുകൊക്കുന്ന ഉണ്ടാവും. ക്ഷേത്രം സാധാരണമായി നിവേദിപ്പാൻ മുദ്രയെത്തെ ഏല്പിച്ചാൽ എഴുപ്പുമുണ്ട്. നിവേദ്യം എന്നായാലും അതിൽ രോഗരി ക്ഷേത്രം ഉടമസ്ഥനുള്ള അവകാശമാണ്.

രാവിലെ മുന്നമണി മുതൽ രാത്രി 9 മണിവരെ ഈ വിഭാതെ ക്രൂരക്കുമായി വന്നകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭക്തമാരാൽ അനവരതം ചെയ്യുപ്പെട്ടുന്ന അഭിപ്രായക്കാജലത്തിൽ മഞ്ഞായിട്ടാണ് സദാ വിശ്വപനാമസ്പാമിയുടെ സ്ഥിതി. ഈ കഴിയിൽ നിന്നും അഭിപ്രായക്കാജലം പുറത്തെ പോകുന്ന തീനും ഒരു വച്ചിയുണ്ട്, കഴി നിരണ്ടനാൽ അതു തുറന്നാറി

ടകയും അച്ചനവും പുജ്ഞങ്ങൾ നീക്കപ്പെട്ടുടകയുംചെയ്യുന്ന. ഗംഗയും പുജ്ഞവും വീണാക്കാണ്ടിരിക്കനാതോടുകൂടെ പലതം നാബ്രാഡാളം അരിയും ഇതിൽ വഴിവാടായി ഇടാറണ്ട്. പുജ്ഞങ്ങൾ നീക്കംചെയ്യുന്ന സമയം ക്ഷേത്രഉടമസ്ഥൻറെ ആരംക്കാർ അരി വെള്ളിത്തിൽനിന്നൊടുത്ത പാത്രങ്ങളിലും നാബ്രാഡരം ചെന്നുകുടങ്ങളിലും നിരക്കുന്ന. ഇങ്ങിനെ ഒരു ദിവസം പലെ പ്രാവശ്യവും ചെയ്യുണ്ടതായി വരുന്ന്. അച്ചനചെയ്യു പുജ്ഞങ്ങൾ ത്രിക്കാവിലിനു പുറത്തെ അതേ കരത്തിൽ കൂട്ടംകൂട്ടമായി കൂട്ടിയിരിക്കുന്നതു കാണാം. ക്ഷേത്രംവക കാളകളിലും പാത്രങ്ങളിലും എപ്പോറാണോ കിയാലും ഇതു തിനാംക്കാണ്ടിരിക്കും. ക്ഷേത്രത്തിൽ പുലാച്ച് ദി മൺിക്ക നട തുരക്കും. അപ്പോരി മുതൽ ജനങ്ങളിടെ വരവും തുടങ്ങും. പകൽ 11 മൺിവരെ ആക്കം സെറക്കൽംപോലെ ചെല്ലാം. 11 മൺിക്ക നാട്ടകോട്ടചെട്ടിമാരുടെ വക ഒരു പാൽ അഭിഘോഷകമുണ്ട്. അതോടുകൂടുതെന്നു ക്ഷേത്രമുടക്കമുണ്ട്. അതോടുകൂടുതെന്നു ക്ഷേത്രമുടക്കമുണ്ട്. അതോടുകൂടുതെന്നു ക്ഷേത്രമുടക്കമുണ്ട്. 11 മൺി ആയാൽ ചെട്ടിയാമാരുടെ ആരംക്കാർ വെള്ളിപ്പുജാപാത്രങ്ങളിലും വെള്ളിക്കുടങ്ങളിൽ പാലും എടുത്തു് വെള്ളിമൺിക്കളിലും കാലുക്കി ക്ഷേത്രത്തിൽ വന്നുത്തു്. ഇതു അഭിഘോഷകം ചെയ്യുന്നതും ഇതു കഴിത്തെ ഉടനെയുള്ള പൂജ കഴിക്കുന്നതും ക്ഷേത്ര ഉടമസ്ഥൻ പണ്ഡാതന്നുയാണു്. സാധാരണ ധാരാ നിവേദ്യത്തിനു് നെന്ന ചേത്ത്. ഒരു മധുരദ്ധൂരം വസ്ത്രാതിയെന്നു ഡായുന്ന ഫലാതവരോട്ടിയും ചില മു

ടാനം, പത്രപ്പ്, റസം, ഉഴുന്നപ്പ്, ഗോതമ്പുപ്പ്, പലവിയ മധ്യരപ്പലറ്റാരങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ഉണ്ടാവും. 11² മണിക്കൂർ ശ്രേഷ്ഠമാണ് നിവേദ്യവിതരണം. ചുറവുപ്പത്തിനുള്ളിൽ കിഴക്കുവടക്കേ മുകളിലുള്ള കോൺക്രീറ്റ് മുകളിൽ ഒള്ളനു ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു കുറച്ചു നിവേദ്യം കിട്ടും. അധികം അതവശ്യമുള്ളവർ പണ്ടാവിഞ്ഞരു ആപ്പീസിൽത്തെന്ന് ഉദ്ധൃതികൊടുത്ത് ശ്രീട്വാങ്കി ഇവിടെ കൊണ്ടിവനു കാണിച്ചാൽ മതി. 1കക്ക വാങ്ങിയാൽ 2 ആകുക്കുന്ന ദേഹരംതെക്കുള്ള ഭക്ഷണം കിട്ടും. ഈ അഭിശേഷകവും പുജാദിവേദ്യാദികളും കഴിയുന്നതുവരെ ആക്കം അക്കത്തു പ്രവേശിപ്പാൻ പാടില്ല. എന്നാൽ നാലുചുറവും ഉള്ള വാതിലുകൾ മുഴുവൻ പ്രാരംഭിച്ചിട്ടുള്ളവയായതുകൊണ്ട് നാലുഭാഗത്തും സെഫക്കും പ്രോബലനിനു പുജാദികൾ കാണാം. പുജസമയങ്ങളിൽ വാലുഞ്ചാഷങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നീട് രാത്രി 7 മണിവരെ ക്രഷ്ണത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ യാതൊരു തടസ്സവും ഇല്ല. സന്ധ്യക്ക് ദേഹ പുജിയുണ്ട്. അതിന്റെ സപ്തഷ്ഠിപുജ എന്ന പറഞ്ഞുവരുന്നു. സാക്ഷാത്ത് സപ്തഷ്ഠിമാർ ഇവിടെ വന്ന് പുജിക്കുന്നതായിട്ടാണ് സകലിലും. ഓരോ മഹാരാജാക്കമൊരാൽ നിയൈക്കുപ്പെട്ടവരായ 7 ശ്രൂവമണ്ണരാണ് ഇതു ചെയ്യുന്നതു. ഇതിന്നെന്ന് ചെലവു മുഴുവനും അതായും രാജാക്കക്കമൊരു വകയാണ്. സപ്തഷ്ഠിപുജസമയത്തു വാതിലുകൾ നാലും തുന്നിട്ടിരിക്കുമെങ്കിലും ആക്കം അക്കത്തു കൂട്ടാൻ പാടില്ല. ചുരുക്കിനു യേമേഴ്സം കാണാം. ഇതു

കാണ്ണാൻ പ്രതിഭിവസ്വം അന്നേകം പേര് വന്ന കുടാറി സ്റ്റ്. കൈത്തുത്തിന്ന് തെക്കുഭാഗത്തു കാണ്ണനു കോൺക്രീറ്റിൽ ടെറസ്സിന്റെ മുകളിൽ ചെന്നിങ്ങനാൽ വലിയ തിരക്കു കുടാതെ സപ്പുഷ്ടിപ്പും മഴവനും കാണാം. ഈ വളരെ വിശദമാണ്. ഏകദേശം രണ്ട് മണിക്കൂറോളം ഉണ്ടാവും. അവരുടെ ഏഴു പേരുകളും ഒരേ ശ്രദ്ധയിലുള്ള സാമഗ്രാനവും ഒരേ താളത്തിൽ ഒരു പിശുക്കുടാതെ യുള്ള മണി കിലുക്കലും ഒരേ സമയത്തുള്ള അഭിഷേകകം തീക്കളിൽ കേടുമിരിക്കുന്നവക്ക് ഇമലോകചിന്ത എടുത്തെന്നു ഉണ്ടാവുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഇതുയും ചേത്തസ്സ് മാകഷ്കവും നേരുശോതുങ്പാർക്കു തുഴുവാലെ ആനന്ദകരവുമായ ഒരു പുജ ത്രഞ്ചിപാല ഇതേവരെ കണ്ടിട്ടില്ലെന്നു തീര്ത്ത് തന്നെ.

“പ്രത്യക്ഷപ്രക്ഷൃദ്ധിയിൽ മാത്രം വിശ്വസിച്ചു പോകുന്ന യുറോപ്പുനാക്ക് കുടി ഇര കാഴ്ച മനസ്സിൽ അവാച്ചുമായ ഒരു വികാരത്തെ ജനിപ്പിക്കുമെന്നും ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഏതോ ചില ഓമ്മകളും ഇര തിവ്യതാനും അനുസ്ഥിതപ്പെട്ടു” മെന്നും ‘മേജർന്റു പത്ര’ സായ്യവർക്കൾ തന്റെ കാലീചരിത്രത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. എത്ര ഉച്ച നിരിശ്രപരവാദിയായിരുന്നു തുക്കിയും ഇര കാഴ്ച മനസ്സിനെ അല്പമൊന്നു ഇളിക്കിത്തീക്കാതിരിക്കില്ലെന്നു തീര്ത്ത് പറയാം. സപ്പുഷ്ടിപ്പും ഏകദേശം 9 മണിനേം്കുട്ടുടി അവസാനിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ എത്താൽ അല്ലയാമപ്പുജ തുടങ്ങുകയായി. അതു നാട്ടുകോ

ട ചെട്ടിമാരുടെ വകയാണ്. പൂജ കഴിക്കുന്നതു പണ്ഡാത നെ. അതിനു വേണ്ടുന്ന സാമാന്യങ്ങളും പൂജകൾ ശേഷ മുള്ള അലക്കാരങ്ങളും അവർ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കും. പൂജ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ നാഗാദരണം, സപ്ലിക്കട, അമുല്ലര താഭരണങ്ങൾ മുതലായവ ചാത്തി നട അടക്കുന്നു. അ നവധി രത്നങ്ങൾ പതിച്ചതായ കിരിടവും ആഭരണങ്ങൾ മറ്റും ചാത്തി ചെരിയ സപ്ലിക്കടയും പിടിപ്പിച്ച കാണികളുടെ മനസ്സിനെ ആകാശിക്കുത്തക്കെ നിലയിലു കിൽത്തിൽത്തശേഷമേ നട അടക്കകയുള്ളൂ. പിന്നീട് പുല ചെറ്റി മണിവരെ ആരും ക്ഷേത്രത്തിൽ പോവുകയില്ല.

7-ഓ അം ലും റയം .

ഒ റ ദ റ ന റ .

“വിശ്വശംമാധവം ഡുണിം ഭണ്യപാണിബൈഭേദരവം വണ്ണത്കാരിം മഹാം ഗംഗാം ഭവാനിം മണിക്കൺകാം”

കാശിയിൽ മുഖ്യമായി ദർന്നു ചെയ്യേണ്ടതു മേഖല ദശത ദ്രോകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്ന പത്രം കിക്കകളി ലാണ്. വേറെയും പ്രധാനപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ടുകൂണിലും മൂന്ന് പത്ര ദിക്കും ദർശിക്കാതെ കാശിയാതുപരിപൂണ്ണമാ വുകയില്ലെന്നാണ് ഇതിക്കുകാർ പറയുന്നതു. അതിൽ ഒന്നാമത്തേതായ വിശ്വപനാമദർശനത്തെപ്പറ്റി കഴിഞ്ഞ അമല്ലായത്തിലും രണ്ടാമത്തേതായ ബിംബമാധവദർശന

തെന്തപ്പറവിയും അവസാനത്തോടു മണിക്കൂന്തിക്കയേക്ക റിച്ചും അഞ്ചും അല്പായത്തിലും വിവരിച്ചിട്ടാണ്ടെല്ലാ. ബാക്കി 7 എല്ലാത്തിന്റെ വിവരം താഴെ ഏഴുതുന്നു.

ധൂഖ്യാദിരാജഗണപതി..

‘ധൂഖ്യാദിരാജപ്രിയഃ പുത്രോദ്ധോന്മാശങ്ങരസ്യച
തസ്യപുജനമാത്രേണ തുഡ്യാപിവരദാസദം’

ഈതുയേറെ മഹത്പ്രഭുക്കു ഈ ഗണപതിപ്രതിഷ്ഠ വിശ്വേഷപ്രസന്നിയിൽക്കൊള്ളുകയും പോകുന്ന മാർത്തിലാണ്. ബിംബത്തിനു 4 അടി ഉയരമുണ്ട്.

ഭണ്യപാണി—ഈ ക്ഷേത്രം കാലത്തെന്നുവേക്ഷിക്കുന്ന തത്തിനു സമീപമാണ്. ഇവിടെ ഒരു ശില്പാദണ്ഡമാണ് പ്രതിഷ്ഠ.

കാലത്തെന്നുവേൾ—ഇവിടേക്കുള്ള വഴി വളരെ കുട്ടിക്കായതാണ്. വണ്ടി പോകുന്നതല്ല. കാരിയിൽവെച്ചു ധാവം ചെയ്യുന്നവരെ ശിക്ഷിപ്പാനുള്ള പൂണ്ണാധികാരം ഇല്ലെങ്കാൽത്തിനാണുപോയ്. കാരിയിൽ ‘കാലത്തെന്നുവേ കുതെക്കശാസന്’ തന്നെയാണ്. കൈകുറ്റിൽ ഒരു വടി യും പിടിച്ചും നില്ക്കുന്നതായ ഈ ബിംബത്തിനു ഒരു ഒരു തത ആരും ഉയരം കാണാം. മുഖം വെള്ളിക്കൊണ്ടാണ്. പേര് കേരാക്കുന്നോടു ഭയം തോന്നുമെങ്കിലും കാഴ്ചയിൽ ഒഴും ഭയങ്കരന്നല്ല. ഇവിടെ സഭാസമയവും പൂജയും അന്ത്യ നകളും റട്ടാൻകൊണ്ടിരിക്കും. നിവേദ്യത്തിനു ‘വട’യാണു മുഖ്യം. ഇവിടെ പോകുന്നവർ ക്ഷേത്രപ്രകാരത്തിൽ

വിപ്പനക്ക് വെച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു തരം കൂത്തു പട്ടചരട് കൂടിയേൽ കെട്ടിക്കയും അവർ വശമുള്ള പീലിക്കെട്ടിനാൽ പുറത്ത് അടക്കപ്പെട്ടിക്കയും പതിവാണ്. ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതാണും ഉണ്ടാക്കേണ്ട കാലപാശബന്ധനവും, കാലബന്ധപ്രമാണവും കൂടാതെ കഴിയുമെന്നാണ് വിശപാസം. ക്ഷേത്രപ്രകാരത്തിനാളുള്ളിലായി കാലബന്ധവെൻ്റെ വിശപ്പേള്ളുട്ടുനം വാഹനവും ഏയി'നെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. ക്ഷേത്രം വലിയതാണ്. ഒരു തുറാണ്ടിനാഥവും പൂനാരാജാവായ 'പാജിരാവ്'പേശ്യും യാൽ കെട്ട പ്ലാടത്താണുപോതും. അടുത്തുള്ള കെട്ടിടങ്ങളാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഭാഗി നല്കാവള്ളം കാണുവാൻ പ്രധാസം. കാശിയിൽ ഇതു മുഖ്യമായ ഒരു ക്ഷേത്രമാണ്.

കാൾഡേവി—ഈവിടേക്ക് മനിക്കൺികാലട്ടത്തിൽ നിന്ന് ഉദ്ദേശം ദിനാഴിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു ചെറുതായ ക്ഷേത്രത്തിനുകൂടുതു കാൾഡേവിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നതോടു നല്കാതെ ഈവിടെ യാതൊരു വിശ്രേഷണവും ഇല്ല.

ഇഹ—ഈതും ഇതു മാർത്തിൽ തന്നെയാണ്. പുരാതനകാലത്തു ഇതു മുഹക്കളിൽ പലേ വൈചിത്ര്യങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നവെന്നും ജനങ്ങൾ സാധാരണായാൽ ഇതിൽ ഇരു അഭിയീന്നവെന്നും അതിന്റെ അവസ്ഥാനും ഇന്ന് ദിക്കിലുണ്ടെന്നും അഭ്യർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ഒരു മുഹാദ്ദുരം കാണുമെന്നാലും തെ ആരും അതിനുകൂടുതു ഇന്നുണ്ടാക്കവാൻ ദെയൽ പ്ലാറിപ്പ്. എങ്കിലും എന്തോ ഒരു വിശ്രേഷണം പുരാതന

കാലത്തുണ്ടായിരുന്നവെന്ന് ഇതിനെ മുമ്പുഭർന്നുമലാമായി പറഞ്ഞതിൽനിന്നും ഉള്ളടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ആദിഗംഗ—ഈതു ഇപ്പോൾ ഒരു തകാക്കരുപത്തിലാണ് കാണപ്പെടുന്നതു. ഭഗവത്പരമഹാരാജാവും ആകാശഗംഗയെ ഭ്രമിയിലേക്കു വരുത്തുന്നതിനും മുഖ്യായിത്തന്നെന്നു തുരുക്കാൻ കാഴിക്കില്ലണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഇതിനെ ‘ആദിഗംഗ’ എന്ന പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇവിടെ സ്ഥാനം ചെങ്ങുണ്ടുണ്ടാണ്. ഈ ഗ്രന്ഥം ‘ഗ്രഹ’ക്കു സമീപമാക്കുന്നു.

വോനി (അനന്തപുര്ണ്ണഗ്രഹപരി)—കാശിയിൽ വിശ്വപാമക്കേഷത്തും കഴിച്ചുായും പിനെന്ന പ്രാധാന്യം അനന്തപുര്ണ്ണക്കേഷത്തിനാംകുന്നു. വിശ്വപാമക്കേഷത്തിൽ നിന്നും സുമാർ 15 വാര പടിഞ്ഞാട്ട നടന്നാൽ ഇവിടെ എത്തുന്നതാണ്. ഈ ക്രഷ്ണം 200 സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ പണിചെയ്തിക്കപ്പെടുത്താക്കുന്നു. പ്രധാനവാതിൽ വടക്കേവരഞ്ഞാണ്. ദേവി പടിഞ്ഞാട്ട റോട്ടു നോക്കി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഈ ക്രഷ്ണപ്രാകാരത്തിനും വിശ്വപാമക്കേഷത്തിനും പ്രാകാരങ്ങളും വിശ്വപുരിയും സിംഗംഗം 15 അടി നീളവും 10 അടിവിത്തിയും മുളകും മാർബുരുക്കല്ലിനാൽ വിചിത്രമായി പണിചെയ്തിക്കപ്പെട്ടതുമാക്കുന്നു. ഇതിനും മുമ്പിൽ മാർബുരുക്കല്ലിനിന്തിയാണെങ്കിൽ അനേകം തുണക്കളുടുക്കിയ ഒരു മണിയും ഉണ്ട്. ദർന്മത്തിനും വരുന്ന ജനങ്ങളുടെക്കാണ്ടിനും സദാ സമയവും ഈ മണിയും നിറഞ്ഞതിരിക്കും. വിശ്വപരക്കതിനിലും കൂടാം വിളക്കുകൾ ക്രഷ്ണത്തിൽ ഏല്പു ദിക്കുകളിലും ഉണ്ട്.

ണ്ട്. വലുതായ രണ്ട് ‘ഗ്രാസ്’ ലൈറ്റും തുകിയിരിക്കുന്ന നിത്യത അല്ലോ വിളക്കുകൾ മാത്രമേ കത്തിക്കാറുള്ളു. അ ആശ്രമിരോധിണി, ദീപാവലി മുതലായ വിശേഷ അടിയ നുറദ്ദീക്കായി കൊല്ലുത്തിൽ നാലുതവണ്ണ ഈ ഏല്പാ വിളക്കുകളിലും കത്തിക്കാറുണ്ടോത്. ദേവിക്ക് അമുല്യങ്ങളായ രത്നാരണങ്ങൾ അനവധിയുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം ചാ ത്തി വൈദ്യുതവിളക്കുള്ളും ജപലിപ്പിച്ചകാണവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ ഒരു പ്രഭ്രാക്കസംഖ്യ ക്ഷേത്രമന്മാ നു നൽകുന്നതായാൽ കാണാവുന്നതാണ്. വൈഴളിയാഴു, മുതലായ ദിവസങ്ങളിൽ ഇവിടെയുള്ള തിരക്ക് പറവാൻ പ്രയാസം. ആ ദിവസങ്ങളിൽ ഇരു ദിവ്യസന്ധിയിൽപ്പെ റിലസിച്ച കാണുന്ന ചെവതന്മുള്ള പ്രവാഹം അനിസ്തൃചന്നി യാതെന്നു. ക്ഷേത്രത്തിൽ ജാതിവ്യത്യാസം ആചാരിക്കാറി സ്ഥി. ആക്ഷിം ബിംബം തൊടുകയും മനിയടിക്കയും ചെ യും. ഇതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ പണ്ഡാ വളരെ മന്ത്രാഭക്കാര നും ഇംഗ്രേറുക്കുന്നമായ ഒരു ചെറുപ്പുകാരൻ സന്ധ്യാസി യാണ്. ഇരു ക്ഷേത്രമന്മാണു മുഹമ്മദ്രം നിന്ത്യസമാ ണവോല്ലം. ഇംഗ്രേഹം മിക്കസമയത്തും പകരു ക്ഷേത്രമ സാധാരണിലും രാത്രി സന്ധിയി മുമ്പാകേയും ഇരുന്ന് ദർ നത്തിനു വരുന്നവക്ക് പ്രസാദം നൽകുന്നു. രാവിലെ ചെ സ്ഥിനാവർ യമാശക്തി ഇംഗ്രേഹത്തിനു ദക്ഷിണ നൽകാറുണ്ട്. ശ്രീകോവിലിന്റെ കിഴക്കുവശത്തു ക്ഷേത്രപ്രാകാരത്തിൽ ദേവിയുടെ പാളയകൾ നില്ക്കുന്നു. കുറവുള്ളവ എഴു പ്രത്യേകിന്നും ഇരു തൊഴുത്തിൽ ഏരപ്പുണ്ടാകും ഉണ്ടാവും. ഏ

പ്ലാം തൈപോലെ കുറവത്തികൾ തന്നെ. കരവിപ്ലാത്തവ യദേഹം പുറെ നടക്കുന്നു. ദർന്നത്തിനു വരുന്നവർ ഈ വകു അരവിവാഞ്ചികൊട്ടക്കുന്ന പതിവുണ്ട്. രോദം അട്ട തുച്ഛെന്നാൽ ഇവയെപ്ലാം എഴുന്നീറുന്നതിനു വീം പോളി കുകയും അപ്പോൾ അരവി വായിലേക്കു എറിഞ്ഞുകൊട്ടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കിഴക്കുതെങ്കു കോൺഡിലായി സൗംഖ്യ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. തെക്കും പടിഞ്ഞാറും ഭാഗങ്ങളിൽ സന്ധാസിമാക്കി മരവും ഇരുന്ന ജവിക്കുന്നതിനു വിശാല മായ സ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഈ ക്ഷേത്രത്തിലും നിലം മുഴുവൻ മാർബിൾകളും തന്നെ. വടക്കുപടിഞ്ഞാറെ കോൺഡിലായി ഹനുമാനു പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ വഴിവാടായി പാർപ്പിപരിണയം ആദ്ദേഹിക്കാറുണ്ട് പോതു. അന്നപൂജ്ഞാശപരിക്കു കാണിക്കിയിൽ ഇതു പ്രാധാന്യം ലഭിക്കുവാനുള്ള കാരണം താഴെ പറയുന്നു.

അനീപരമേശപരൻ ഭിക്ഷാടനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലത്തു ഒരിക്കൽ ആത്മയികമായ വിശ്വസ്തിനാൽപ്പീഡിതനായി ഭക്ഷണം അനേപാശിക്കുകയും തയ്യാറമയും അനീമഹാലക്ഷ്മി പ്രത്യക്ഷിംവിച്ച്¹ ഇപ്പോൾ അന്നപൂജ്ഞാശപരി ഇരിക്കുന്ന ഭിക്കിൽചെന്നാൽ ഭക്ഷണം ലഭിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞപ്രകാരം പരമാരിവൻ ആ സ്ഥലത്തു ചെന്ന പ്ലാം ഫോക്കത്തിലുള്ള സകലവിധിക്കുന്നസംഭാരങ്ങൾക്കുടുക്കി ഒരു ഗൃഹനായിക്കയുന്ന നിലയിലിരിക്കുന്ന അനീപാർപ്പിയക്കുന്നു² ഭിക്ഷയാചികയും ദേവിയാൽ നാൽക്കുപെട്ട തിരുവ്വിക്കുണ്ടായ തുള്ളനായ ഭഗവാൻ അനീകാ

ശ്രീപുരാധരവിയായി അനുപ്പണ്ടിയെന്ന നാമത്തിൽ
അനീപാർത്തിയെ താൻതനെ അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും
ചെയ്യുവെന്നാണ് എത്തിയും. അനീപരംശപരനു ദി
ക്കു നൽകിയതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായ സ്വപ്നപ്പാത
വും കരും ഭഗവതിയുടെ കയ്യിൽ കാണാം.

തപ്പസ്പണ്ണനിഭാം ശ്രാങ്കരുക്കാംരതാപ്രഭാദാസ്വരാം
നാനാരതാവിരാജിതാം ത്രിനയനാംത്രൈരമാഞ്ചാംയതാം
ദർശിഹാടകഭാജനവ്യദയരീം രഭ്രൂച്ചപിനസ്തനീം
തുഷ്ടപ്രാതപംശിവമാകലയ്യുമിതായേയാനുപ്പണ്ണം

[ശ്രീപരിം]

മെൽ പ്രസ്താവിച്ചു ഉരുദംഞ്ചം ക്രൂരതെ കാണിയാ
തയിൽ ദർശിക്കേണ്ടതായ മറരനേകസ്ഥലങ്ങൾ വിശ്ര
നാഗക്കേശത്തിനു സചീവത്തിലുണ്ട്. അതിലോന്നാണ്
'സാക്ഷിവിനായകൻ'. ഈതു അനുപ്പണ്ണാക്കേശത്തിന്റെ
വടക്കേണ്ണലും കടന്ന നേരെ പടിഞ്ഞാട്ടുള്ള വഴിയി
ൽക്കുടെ പോയി അല്ലോ തൈക്കൊട്ട തിരിത്താൽ കാണാം.
ഈ ബിംബത്തിന്റെ മേലെല്ലാം ചുക്കനാചായം ചുഡി
യിരിക്കുന്നു. ഈ സാക്ഷിവിനായകദർശനം ക്രൂരതെ കാണി
യാതു ചുണ്ണമാകുന്നതല്ല. ഈ ദേവൻ ഇരിക്കുന്ന തൈവി
നു 'സാക്ഷിവിനായിക്കള്ളിറി' എന്നാണെ പേര്. ഈതു വ
ളുരെ നീളുമുള്ള തൈവാണ്. അനേകരിയ കൂച്ചുവടങ്ങ
ഡ ഇവിടെ നടന്നവയുണ്ട്.

• ഒറിശപനാമക്കേശത്തിൽനിന്നു ചുറത്തിനണ്ണി നാലു
ടി പടിഞ്ഞാട്ടു നടന്നാലുടൻ കാണാനു തൈക്കൊട്ട മുഖാ

இது மாந்திரத்தின் சென்றை கேட்கவேண்டும் காலாக. ஹதினென் ‘அங்கீராக்ஷஸ்’ என்றாலே பராய்வானால்.

விஶாலாக்ஷ்மீகேஸ்தரம்— ஹது மனிக்ஞிக்கூரை ஸமீபமான். கேஸ்தரம் வழிரை செரியதாளைகிலும் ஓரியாயும் வூத்தியாயும் பளி செய்திரிக்கொன. நாட்டுகோடு செவ்விமாராத் 1908 க்கு 70000 உரைப்பிக்கேயோலும் செவ்வாக்ஸி. தெக்கைலைந்துயிலை பிரஸிலுலிலிக்கூலைக்கொள்ள பளி செய்திருத்தான் பிரஸ்தகேஸ்தரம். ஸாநியி வடக்கோட்டான். ஹவிடெ தாங்கே செய்துக்கூரை பூஜ, அந்து நாட்டு முதலாயவு கடிக்கூரை அந்தாவற்று. அரவநவநிதை எனும் அந்தாங்காலிகரம் செய்துவார்.

ஒழ்வாங்கவி—

“ஓயேற்றுதா மரஸிலீதிமங்கேஷங்கரூப
ஸபஸெஷ்டுதாக்கி மதிவு ஹாங்காஸி
தாரிப்ராங்கவதெய்யாரினிகாதபதாந்து
ஸந்தேஷ்வரகர்க்கர்ணாய ஸதாந்துவிதை”

ஓயேற்றுகேஸ்தரம் ‘அந்தநாங்கார்’ என்ற உலுபாந்தித் தினான் ஈமாக் 150 அடி தெக்கையிடுகான். ஹவிடெ அந்தநாங்கார் காரணத்திற்கும் உத்ததினால் மூங்கிலியுகாக் ஹதினென் ‘மங்கிரெங்கில்’ (Monkey Temple) என்ற விழித்துவது என. காலியாறுக்காக் ஹவிடெ வாய் தாங்கே : செய்துபூா தெ மங்காரி பூ. செங்கு, வெங்கு என்றும் விவரங்களில் ஹவிடெ குந்தா ஜினங்கரிக்க களைக்கில்லூ. காலிகாந்தா

വാസികളിൽ മിക്കവയും ചെള്ളിയാഴ്ചിവസം ഇവിടെ ദർന്നും ചെങ്ങല്ലും ഭക്ഷണം കഴിക്കാറില്ലപോലും. ഈതു ബുക്കാളിലെ നാട്ടോർ മഹാരാജിയായ ഭവാനീരാജി യാൽ പണി ചെള്ളിക്കപ്പെട്ടതാണ്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പി ന്താഗത്തു നാലുപുറവും കരിങ്കൽക്കാണ്ട് ഭംഗിയായി കെട്ടപ്പെട്ട ഒരു മനോഹരതടാകം ഉണ്ട്. അതിനു ഭൂർജ്ജാ കണ്ണം എന്നാണു പേര്. കാൾഡിനഗരത്തിൽ ജീവബൈ നടക്കന്നതു ഈ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ മാത്രമാണ്.

ഭാസ്യരാന്നുസ്പാമി—ഭൂർജ്ജാകണ്ണംത്തിന്റെ അടുത്തു കിഴിക്കുംഭാഗത്ത് ഒരു വിശാലമായ ഉള്ളാന്തമുണ്ട്. ഈ തിന്നാണ് ‘ആന്നന്ദഭാഗ’ എന്ന പറയുന്നതു. ഈതു ‘അംഹരമടി’രാജാവിന്റെ വകയാണ്. ഈ ഉള്ളാന്തത്തിലാണ് പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട സന്ത്യാസിയായ ഭാസ്യരാന്നുസ്പാമികൾ തന്റെ ജീവകാലത്തിൽവെച്ചു അവസ്ഥാന്തരത്തെ 26 ഏകാലം കഴിച്ചതു. ഈദ്ദേഹം സംസ്കാരത്തിൽ വലിയ പാണ്ഡിത്യ മുഖ്യ രംഗായിരുന്നതിനു പുരാതന ഇഷ്ടംപോലെ അന്തരം പാഠം ചെയ്യുക മുതലായ യോഗസില്പി ലഭിച്ച മഹാനാം ആയിരുന്നുവോതെ. ഈദ്ദേഹം മേല്പുരാതന ഉള്ളാന്തത്തിൽ വെച്ച് തന്റെ 66-ാമത്തെ വർഷസ്ഥിരം (1899) പരിപോക്കപ്പെട്ടായി. ഉള്ളാന്തത്തിന്റെ മല്ലത്തിലായി ഈ ദ്രോഹത്തെ സാന്നിധ്യം ചെയ്യുകയും അതിനുമീതെ വെച്ചു തു മാർബുരി കല്പിനാൽ ഒരു തറ കെട്ടുകയ്ക്കും ചെയ്തിരി ക്കുന്നതു ഇപ്പോഴും കാണാം. ഉള്ളാന്തത്തിന്റെ മരാറായും

ഭാഗത്ത് വെള്ളത്ത മാർബർക്കല്ലുകൊണ്ടാക്കിയതായ സപാമിയാരുടെ ഒരു പ്രതിമയും ഉണ്ട്.

ഗ്രീഗ്രേറാചാന്റുസപാമികൾ—തിരേസേറിസംഘ കാരുടെ സ്ഥലങ്ങൾക്കു അല്ലോ പടിഞ്ഞാഡായി ചെടി കൾ നിരഞ്ഞതായ ഒരു തോട്ടത്തിൽ ഗ്രീഗ്രേറാചാന്റു സപാമികളെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ദേവസ്ഥലം ‘നേപ്പും’ മഹാരാജാവിനാൽ പണി ചെയ്തിക്കൊള്ളുന്നതാണ്.

കവിടിഭായി—ചുർണ്ണാക്കേശത്തിൽനിന്നു ഒരു ഫർ സ്ലോഡേസ്റ്ററത്തിലാണ് പ്രസൂതക്കേശത്തും. ധാതുക്കാർ കുറച്ചു കവിടിയും വാഴി ഈ ക്കേശത്തിൽചെന്ന ആ കവിടി ദേവിയുടെ മുഖ്യാകെ ഇട്ട് ‘കാശീഹലം എനിക്കും കവി കീപ്പലം നിനക്കും’ എന്ന പറഞ്ഞു തെരഞ്ഞുപോയുണ്ട്. കവിടി ക്കേശത്തുസമീപം വില്ലുനണ്ട്.

തിലഭാണ്യശ്രദ്ധക്കേശത്തും—ഈതും ഒരു വിശിഷ്ട സ്ഥലമാണ്. ഈ ക്കേശത്തും സുമാർ 500ൽ പരം വാൺഡേ ഇംഗ്ലീഷിലും മലയാളിസന്ന്യാസിമാരുടെ അധിനിവേശത്തിലാക്കുന്നു. ഈ വിഭാഗം ഇപ്പോഴും കുറെ മലയാളികളുണ്ട്. ചിലർ സംസ്കാരത്തിൽ പരിശുദ്ധവയുണ്ട്. സന്ന്യാസം സ്വീകരിക്കുന്നവക്കും പരിപ്പിനം മറുമാഴിയും ഏപ്പാട്ടകൾ ഇവിടെത്തന്നെ ചെയ്യുന്നതാണ്. പുജാദികളിലും മലയാളികൾക്കുതന്നെ. ഈ ലിംഗം ദിനംപുതി തിലഭേദത്താളിം വളരുവയുന്നതുകാണ്ട് ‘തിലഭാണ്യശ്രദ്ധരൻ’ എന്ന പേര് സിലസിച്ചുതാണ്ടോളം. ഈ പ്രസാർണ്ണതന്നെ സുമാർ 10 കോൽ ചുറവുള്ള കാണ്ട്.

ഇങ്ങിനെ ഓരോ കാരണങ്ങളും പ്രശ്നപ്പാദിംബായ ക്കേശത്തും സ്ഥലങ്ങളും കാമിയിൽ അനവധിയുണ്ട്.

എന്നാൽ എല്ലാം ചെന്ന കാണികയെന്നതു അവിടെ
സ്ഥിരതാമസമുള്ളവക്കല്ലാതെ സാധിക്കുന്നേല്ല. എങ്കിലും
കാർണ്ണിന്ദരത്തിൽ നിന്ന് സുമാർ 7 നാഴിക മുരത്തി
ലുള്ളതായ ‘ഹിന്റുയനിവേദസിറി’ കെട്ടിടങ്ങൾ കുടെ
അവലും കാഴ്ചാഡത്താണ്. തേങ്ങപം ചെന്നകാലത്തു പ
ണി നടന്നവയന്നതെയുള്ളിൽ. എന്നിരിക്കില്ലോ വാരോ കോ
ഞ്ജികളും, ഫോസ്ഫലുകളും പ്രൊഫസർമാക്കം മറ്റും താ
മസിപ്പാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും എല്ലാം തൈവോലെ മനോഹ
രങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അട്ടത്തനു ഒരു ‘സരസപതി’ക്കുറ
ചും ഉണ്ട്. കെട്ടിടങ്ങൾ എല്ലാം ഒരേ നിറമാണ്. നടവി
ൽക്കുടെ വാരോഎട്ടപ്പുകളിലേക്കുമുള്ള രോധുകൾ വെട്ടു
ണ്ടതിലേക്കായി ഇത്തവശവും മുക്കുങ്ങലും നൃപിടിപ്പിച്ചി
രിക്കുന്നു. പണിയെല്ലാം കഴിത്താൽ ഈ സർപ്പകലാരാലു
കാർണ്ണിയാത്രക്കാർഷിക്കുന്ന മുഖ്യ കാഴ്ചയായി തീരുമാന
നടപ്പിലാക്കുന്നതു സംശയമില്ല. ഈ സ്ഥലം മുഴുവൻ കാർണ്ണിരാജാ
വും വിലക്രമാതെ കൊടുത്തതാണോഹോരാത്. ഈതു ഗംഗയു
ടെ പടിഞ്ഞാറേക്കരയിലാണ്.

3-ാം അംഗ്രേജി.

ഗയ 1.

കാർണ്ണിയാത്രയുടെ പ്രധാന ഉദ്ദേശങ്ങളിൽ ഗയാത്രാ
ഭവും മുഖ്യമായ നേനാണ്ണല്ലോ. പാതുകൾക്ക് പുനരാവ

ത്തിരഹിതമായ ശാശ്വതസ്ഥാനം ഗയാത്രാല്ലത്താൽലഭി ക്ഷേമവെന്നം അവർ വിള്ളസപത്രവികളിൽ വിള്ളലോകവാ സികളിൽ ആയി ഭവിക്കുവെന്നം ഹിന്ദുക്കളായ നാം അ നേകക്കാലമായി വിശ്വസിച്ചുപോങ്ങാതാണല്ലോ. ഇക്കാ രണത്താലാണ ഗയാത്രാല്ലം ഉട്ടിയ പിതൃക്കൾക്ക് പി സ്ഥാനം' ചെങ്ഞേണ്ടതില്ലെന്ന ശാസ്ത്രങ്ങൾ ഒലാഷിക്ക നാതു. പിതൃക്കൾക്ക് ഉണ്ട്‌പത്രതി ലഭിച്ചിരിക്കു ആക്ക് വേണ്ടിയാണ അംഗൾമുട്ടുന്നതു? പിനോയും പ്രിഡിയാനം ചെങ്ഞേണ്ടതേണ്ണനു പുരോധിതനാരായ ബ്രാഹ്മണർ പറയുന്നതു അവരുടെ ഭ്രാഹ്മാന്തര മാത്രം കുത്തിയാ ണ്ണനു നിസ്സംശയംപറയാം. അംഗൾവിവസങ്ങളിൽ വിള്ള പുജ ചെയ്യുകയും യമാശക്തി അനാദാനം ചെയ്യുകയും മാത്രം മതിയാവുന്നതാണ്.

ഈ കാശിയിൽ നിന്ന് 134 നാഴിക കിഴക്കതെക്കാ തിട്ട കിടക്കുന്നു. കാശിയിൽ നിന്ന് നേരിട്ട് ഇവിടേക്ക തീ വണ്ണിയുണ്ട്. തീവണ്ണിയാപ്പീസ്റ്റിൽ നിന്ന് അംഗൾ ഉണ്ടെ ണ്ടിക്കിലേക്ക സുമാർ 3 നാഴിക മുരംകാണം. നല്ല കതി രവണ്ണികൾ കിട്ടു. രെയിൽവെള്ളേപ്പണം വള്ളരെ സമീപ മായി ഒരു ധർമ്മശാലയുണ്ട്. ഇതു ഹിന്ദുക്കൾക്ക് പ്രത്യേ കമായിട്ടുള്ളതാണു. ഇതുകൂടാതെ സ്ത്രേഷനിൽ നിന്ന് 1 ണ്ടുനാഴിക അകലെ സിറിഡൈക്കിംഗ് ആഫീസിനുടുത്താ യി വേറൊരു ധർമ്മശാലയും ഉണ്ട്. ബുദ്ധമതക്കാർക്ക് പ്ര ത്രേക്കരാറി മററൊരു ധർമ്മശാല ധയകളുള്ളതുള്ളതായ 'ബുദ്ധഗണ്യ'യിലും ഉണ്ട്. റാഡിയോഎൻ്റൈഡനിന്റെ 'റോഗ്നി

గుర్తం' వల్లరె న్నిటానో. పక్కనం వల్లరె వలియతాకి నీ. గ్రామ్పాదికరి చెయ్యేణణునాయ సమలతతినీ ర్పి తి వల్లరె కిరువులు పొత్తువిత్త గయ తె సువ సమలమానో. ఉండ్రుప్రభశణాంబ్రిలె రోధుకరి వల్లరె చెవియతాణెకిలుం యురోప్పునూతని అఱివాసు ఈత ప్రభశణాంబ్రిత్త న్నిపు విష్ణువీణ్ణమాయ రోధుకళ్ళం క శ్వవటసమలణాంబ్రి మిదుణణ.

గయాగ్రామం.

‘జీవతోఱ్చామ్రుకురణాత ప్రత్యుషం త్రిలోజ్యానాత
గయాయాం పిసెయానాయ త్రిలిషిష్టతస్యష్టతాః’

ఎందుం ఒద్దం నమ్మిద శుణ్ణుణ్ణాం ఔలుషికిణీ ణెం. ఖంతిత్త ణెం రణ్ణం కాంత్తుణ్ణాం అతుగుహమిత్తు ప కిషం సప్తమితతిత్త ఖండణాతగెనీ సాయిష్టికావుగొత్తా నీ. ఎంగాత ద్వాగొమతెతతాయ ‘గయాగ్రామం’ ఎంప్లూవ శ్విం ఎంత్తప్పతిత్త సాయికావుగొట్టు. ఎంతెకిలుం త త ప్తతాం గయాగ్రామస్తుఢువాం సాయిష్టుకమెనీ క రాతియానో నమ్మిద ష్టూర్చికణాం ణెనీలయికం ప్తతాం ల ఉగొయిరికోణెతతాణెనీ పగయుగొత్త. ముగుయెగె మహతప్పత్తు తె కాంత్తుం సులభసామ్పుమెనీ వయగొత ష్టుష్టో.

గయాగ్రామం ద్వాగు ప్రకారతతిలుణెం. 1. అంజ్ఞగయ
2. పణుహయ 3. ఎంకోదిష్టాగ్రామం (విష్ణుపాదగ్రామం)
ఎంగొవించుగొనో. ఖంతిం ణెనీమితెతతాణెనీ శ్విష్టాగొఱు ద్వాగు

ട്ടേനമെങ്കിൽ പലെ ദിക്കുകളിലും ചെന്ന് പിണ്യം ചെങ്കോട്ടാക്കായും കരെ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ട്. അതു സാധിക്കാത്തവർ പശ്വഗയ ഉട്ടുന്നു. ഈ മുഖ ദിക്കിലുണ്ടും ചെയ്തുവരുന്നാതു. അത്യും പഠ്റുന്നീ നാഡിതീരത്തും പിന്നിട് ഇവിടുത്തു ഫ്രാന്റേക്സ്റ്റുമായ വിജ്ഞപ്പാദത്തിലും മുന്നാമതു അക്ഷയവടത്തിലുമാക്കുന്നു. എക്കോട്ടിപ്പിഞ്ചാലും വിജ്ഞപ്പാദത്തിങ്ങൾ മാത്രമാണ്. ഇതുകൊതെ ഭൂമ്രണം ദിക്കളാലും മറ്റൊരു ഗതിവരാത്ത ഫ്രേതണ്ണള്ളടെ ഉംല്ലപ്പ ഗതിക്ക വേണ്ടി ‘ക്രൂപഗയ’ തുടങ്ങിയ അാല്പാദികളിലും ചെയ്തുവരാറുണ്ട്.

പശ്വഗയ ഉട്ടുന്നതു അത്യുമായി നാഡിതീരത്തിലുണ്ടും പറഞ്ഞുവാല്ലോ. പഠ്റുന്നീനബിയിൽ ജലം സാധാരണയായി വളരെ കുറഞ്ഞിരിക്കും. നല്ല ഏക്കടം ഇല്ല. പ്രതിഭിവസവും അനവധി ജനങ്ങൾ സ്ഥാനം ചെയ്യുന്നതുണ്ട്. തന്നിമിത്തം നാഡിജലവും നാഡിതീരവും ഒരപോലെ വൃത്തി കുറഞ്ഞിരിക്കും. ഈ നബിക്കരയിലാണ് സുപ്രസിദ്ധമായ ‘ഗാഡായരക്ഷത്രം.’ നബിയിൽ സ്ഥാനംചെയ്തു് ഇതുക്കഷ്ടസന്നിധിയിൽവെച്ചു് അത്യുമായി പിണ്യം ചെങ്കുന്നു. ഇതിനു ശ്രേഷ്ഠമാണ് വിജ്ഞപ്പാദത്താലും.

വിജ്ഞപ്പാദക്ഷേത്രം പഠ്റുന്നീനബിക്കും ഗാഡായരക്ഷത്രത്തിനും സമീചമാണ്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പണിക്കു് പുള്ളിര വിശ്രേഷ്ടതയുണ്ട്. മഴവനും കരിങ്ങല്ലകൊണ്ടാണ് കെട്ടിയിരിക്കുന്നതു. മുൻഭാഗത്തുള്ള മണ്ഡപത്തിന്റെ പാളിക്കും നാതിശ്വാസം, നൂലുങ്ങരണ്ടും ആവശ്യനിന്നുന്നതാണ്;

മണ്ണപ്പത്തിൽ അനവധി കർത്തുണകൾ ഉണ്ട്. ആളുള്ള രത്തിലുജ്ജ വലിയ കണ്ണാടികളാലും പലേവിധ ചിത്രങ്ങൾ മാലാലും ലഘുൾ മുള്ളോപ്പ് മുതലാഃവക്കീണക്കും മണ്ണപ്പത്തി നേര മുകൾഭാഗം അതിവിചിത്രമായി അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. ക്ഷേത്രത്തിനുകുറഞ്ഞ ഗംഗ മഹത്തിനു മലപ്പത്തിലായി കൂടുതൽ ഒരു പാറയുണ്ട്. ഇതിനുചുററും ഏകദേശം മുകളടക്കി ഉയരത്തിൽ വൈശ്വികോണക്ക് കെട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ ശിലയിനേൽ വലതായ റണ്ട് കാലടികൾ കാണാം. ഇതാണ വിഴ്സ്സപാദം. ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ വേരെ ബിംബങ്ങളും പ്രതിജ്ഞയോ യാതൊന്നുമില്ല. ഈ പാഠങ്ങൾ ഇവിടെ വരവാനുള്ള കാരണം ‘ഗയാമാഹാത്മ’ ത്തിൽ കാണംപ്രകാരം താഴെ പറയുന്നു.

గయాసుమహాత్మాగాంగం.

പാട്ട് ദയൻ എന്ന പേരായ ഒരു അസൂരണിലോ
യിരുന്നു. അവൻ പരമശിവനെ യുംകൊണ്ടു ലേഡ
രമായ തപസ്സ് ചെയ്തു. ശിവൻ പ്രത്യക്ഷനായി എത്തു
വരമാണ് വേണ്ടതെന്നു ചൊദിച്ചപ്പോൾ ‘ജനങ്ങൾ എ
ഞാട് എത്തുതന്നു ചൊദിക്കുന്നതായാലും അതിനെ അ
വക്ഷേ ഭാഗം ചെത്തുതക്കു വെവ്വേറും എനിക്കണ്ണാവണും;
എന്നപേക്ഷിച്ചു. ശിവൻ അതുപ്രകാരം ഭവിക്കുമെന്നു
അഞ്ചലിച്ചെഴുത്തു മറഞ്ഞു. ദയൻ ദയയിലുള്ള ഫൽസ്റ്റി
നാട്ടിനിരത്തിൽ താമസിച്ചുവന്നു. പല ദിക്കിൽനിന്നും ജ
നങ്ങൾ ദയനെ പ്രാപിച്ചു് അഭിഭ്രംബനം വാങ്ങി ഏറ്റ
സുക്ഷ്മി. ക്രൈസ്തവന്മാരുടെ ദിവാനും സാഹസ്രാണി

വാങ്ങിയതുകൊണ്ടും മുള്ളിപ്പുട്ടുകാത്ത ചില വിദ്യാരാർഡ് സുലഭമായി സാധിക്കാവുന്ന പരബ്രഹ്മസുവത്തേയും ഗരയേന്നാട് അത്ഭിചൃത്യുട്ടുണ്ടാണി. ദേവലോകം, കൈലാസം, വൈകണ്ഠം എന്നീ ലോകവാസത്തേയും മോക്ഷത്തെത്തത നോയും നിഷ്പ്പത്യാസമായി ജനങ്ങൾ അത്ഭിചൃവാഞ്ചി തുടങ്ങി. കാൽം ഇം നിലക്കെത്തിയപ്പോൾ ശ്രൂഹാവും വിഘ്നവുംകൂടെ ഗയനെ സംശരിപ്പാൻ ആലോചന നടത്തി. സപ്ലാതത്തിക്കൽ എന്ന നിയമം ക്രൂരത ഭിജ്ഞാതു ത്തിക്കൽ ക്രടിയും യദേശ്വരം ഇങ്ങിനെ ഭാനം ചെയ്തു തടങ്ങിയാൽ സത്ര്യനിയമങ്ങളും തല സീഴ്മരിയുമല്ലോ എന്ന വിചാരിച്ച ശ്രൂഹാവ് ഒരു ശ്രൂഹംണവേഷം ധരിച്ചു ഗരയേന്നു സമീപത്രംചെന്ന ‘എനിക്ക് ഒരു യാഗം ചെയ്യുന്നും, അതിനു പരിത്രാലുമായ ഒരു സ്ഥലം വേണു’ എന്ന യാചിച്ചു. ഗയൻ ‘ശ്രൂഹം എവിടെയാണെന്നറിയിച്ചാൽ തരാ’മെന്ന പറഞ്ഞപ്പോൾ കെട്ടം മട്ടിക്രൂരതെ ശ്രൂഹാവ നിന്നും ശിരസ്സിൽവെച്ചുണ്ട് തോൻ യാഗം ചെയ്യാനാഗ്രഹിക്കുന്നതു’ എന്ന പറഞ്ഞു. ഗയനാകട്ടു യാതൊഴി ഭാവഭേദവുംകൂരെതു ഉടസേതനെ അവിടെ കൊടുന്നു. ‘യാഗം ആരംഭിക്കാം’ എന്ന പറഞ്ഞു. ശ്രൂഹാവു യാഗം തുടങ്ങി. തല്ലാലും യാഗത്തിനു വേണ്ട സാമഗ്രികളും ഔത്തപിക്കകളും ക്രൂര ശ്രദ്ധാതിക്രമത്തിനാൽ പതിനാലു ശ്രൂഹംണരേയും യാഗസാമഗ്രികളേയും സ്പൂഷിക്കുയും ചെയ്യു.

യാഗം അവസാനിക്കാരായപ്പോൾ വിജ്ഞാദഗവാൻ പെട്ടെന്ന പ്രത്യക്ഷനായി ഗയൻ്റെ ശിരസ്സിൽ പാദത്തെ വെച്ച് നല്ലവള്ളം അമർത്തുന്നുണ്ടാണി. ഗയൻ പരവഗനായി. വിജ്ഞാവിന്റെ പാദഭാരത്തെ സമിപ്പാൻ കഴിയാതെ മരിക്കമെന്നായപ്പോൾ ഗയൻ ‘എന്ന കെർബൂനതിനു വിരോധമില്ല. പക്ഷേ എൻ്റെ അന്ത്യകാലത്തെ അപേക്ഷയെ നിറവെററിത്തരുണ്ട്’ എന്ന പ്രാതമിച്ച്. ദേവാൻ സമ്മതിക്കയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഗയൻ എൻ്റെ ശിരസ്സിൽ വെച്ചതായ ആ വിജ്ഞാപാദങ്ങൾ ആത്മദ്വാരം ഇവിടെത്തന്നെന്ന ഉണ്ടാക്കണം. മുഴുവാദത്തിൽ പിണ്ഡംവെക്കുന്നവരുടെ പിതൃക്കൾക്ക് വൈക്കുന്നലോക പ്രാണി ലഭിക്കണം’ എന്നപേക്ഷിച്ചു. ദേഹാൻ അപ്രകാരം ഭവിക്കമെന്നതുണ്ടെന്നും ഗയാസുരവയവും കഴിച്ചു് മരത്തു.

മുഹമാവ് താൻ സുജീച്ച് 14 ഔത്പിക്കകളോട് ‘നിങ്ങൾ ഇവിടെത്തന്നെ വന്നിച്ചു് വിജ്ഞാപാദത്തിങ്കൾ പിതൃപിണ്ഡം വെക്കവാൻ വകുന്നവക്ക് ധാതോരു പ്രതിഫലവും വാഞ്ചാതെ സകല പഠാത്മാങ്ങളും തെള്ളാറാക്കി കൊടുക്കണം. ആ വക്കക്കാണി നിങ്ങൾക്ക് ഒരു കല്പകവു കഷ്ടത്തതരാം’ എന്ന പറത്തു കല്പകവുക്കഷ്ടതെന്നും നൽകി മുഹമാവു അന്തല്ലാനും ചെയ്തു.

ആ 14 പേര് അതേപ്രകാരം കല്പകവുക്കഷ്ടതിന്റെ സഹായത്താൽ സകലവും ചെയ്തുവന്നു. അങ്ങിനെയിൽ കൈ ഒരു മഹാരാജാവു ഗയാത്രാല്ലമുട്ടേണ്ടതിനായി ഒ

സം. എന്നാൽ അദ്ദേഹങ്ങൾ ചെലവിരേഖ ഒരു കമ്മംചെ
യുന്നതായാൽ അതിനു പൂർണ്ണമലം ലഭിക്കുകയില്ലെന്നു
അഭ്യേഷത്തിനാറിവണ്ടായിരുന്നു. ഗയാവാളികളാക്കുപ്പ്
തിഹാസം വാങ്ങുകയുമില്ല. ; ആയതിനാൽ പ്രൈൻഷിലും
തെ വഴിയുണ്ടാക്കുകതനുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിച്ച് ആ രാജാ
വു സ്പർശക്കാണ്ട് വെറിലയും അടക്കാം ഉണ്ടാക്കിതി
രിച്ചുറിയാത്ത വിധത്തിൽ അതിനു ചായം കൊടുത്തു.
ഗ്രാല്ലംമെല്ലാം കഴിത്തു പിരിയുന്ന സമയം അവക്ക് ഈ
കൂത്തിമതാംമുളം നൽകുകയും പരമാത്മം അറിയാത്തവ
രായ ആ ഗയാവാളികൾ അതു സ്പീകരിക്കുകയും ചെ
യ്ക്കു. ഉടനെതനു അവക്ക് സത്യാവസ്ഥ മനസ്സിലായി,
ദാനംകൊടുത്ത സ്പതിനിനെ തിരികെ വാങ്ങുന്നതു ധമ്മ
പ്ലേസ് ശറിച്ചു മഹാരാജാവു അതു വാങ്ങാതെതനെ തി
രിച്ചുപോയി.

മുഹമാവു ഇതിനെത്തു കോപത്താട ഗയാവാളി
കളെ ശപിച്ചു. ‘നിങ്ങൾക്കു ഞാൻ തനാതായ കല്പകവു
ക്കിം ഇന്നു മുതൽ വടവുക്കുമായിതിരിക്കും. നിങ്ങൾ ഈവി
ടെ വരുന്ന ജനങ്ങളോട് ദാനാദികൾ വാങ്ങി ഗ്രാല്ലക്കു
കളായി ജീവിക്കുക. എന്നാൽ ആ വടവുക്കു മുലത്തിൽ
പിണ്ഡം വേർക്കുകയും ദാനങ്ങാജനാദികളാൽ നിങ്ങളെ
സാന്നാഷിപ്പിക്കുയും ചെയ്യുന്നവരുടെ പിരുക്കൾക്ക് സ
ൽഗതി ലഭിക്കുന്നതാണ്’. ഇപ്പുകാരം ശപിക്കപ്പെട്ടുവരാ
യ 14 ഗയാവാളികളുടെ വംശജന്മരാണ് നാം ഇപ്പോ
രി കാണുന്ന ഗയാവാളികൾ. അവരെ തുള്ളിപ്പെടുത്തിയാ

ൽ പിതൃകൾ മുഴുവാരാക്കേണ്ണ പറയുന്നതിനുള്ള കാരണം മെല്ലിറഞ്ഞതുമാണ്. അതു കല്പകരുക്കുമാണോപോതു ഇപ്പോൾ കാണാന്നതായ ‘അക്ഷയവടം’

മെത്ര പ്രസ്താവിച്ചുവിജ്ഞപ്പാദത്തിങ്കലാണ് ‘പിണ്ണം വൈക്ഷണിക്കതു. കാശിയിലെന്നപോലെതന്നെ ഇവിടേജും ജാതിദേശമില്ല. എല്ലാവർക്കും ക്ഷേത്രത്തിനുകരുതു ചെന്ന പിണ്ണം വൈക്കാം. സദാസമയവും ഇവിടെ ജനങ്ങൾ തിക്കിത്തിരക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കും. എന്നാൽ ദിക്കുക പ്രഭ്രഹ്മകും കൊട്ടക്കുന്നതായാൽ ഒരു ക്രുട്ടക്ക് മാത്രമായി ഗ്രാല്ലുട്ടവാൻ തു വിജ്ഞപ്പാദം തീചിച്ചു തന്നെന്നതാണ്. ഇങ്ങിനെചൊ ആത്മപ്രക്ഷം തിരക്കുന്നിമിത്തം ശരിയായി പാദത്തിനേരു പിണ്ണംവെച്ചും സാധിക്കുകയില്ല. ഇതുകഴിഞ്ഞെന്നും മുന്നാമത്തെ ഗ്രാല്ലസ്ഥലമായ ‘അക്ഷയവട’ത്തിലെ ക്കു പോകുന്നു.

അക്ഷയവടം.

ഈ വിജ്ഞപ്പാദക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ നിന്നും ഒരു നാലി കി. അക്കലെയുള്ളതു ഒരു ചെറിയ കുന്നിനേലുണ്ണാനിള്ളുന്നതു. അവിടേക്കു പോകവാൻ വണ്ണിക്കരം കിട്ടു. കുന്നിനു ഉള്ളേശം കു പാപ്പോങ്ങ് ഉയരമുണ്ട്. അടിവാരംവരെ വണ്ണിചെല്ലും. കുന്നിന്റെ മുകളിൽ ഒരു മണ്ഡപവും മതിലേണ്ട കുന്നള്ളിൽ വളരെ പഴക്കം തോന്തിക്കുന്ന ഒരു പട്ടവും കാണാം. ഇതിനെന്നയാണ് ‘അക്ഷയവടം’ എന്ന പറയുന്നതു. ഇതിന്റെ നിശ്ചിൽ വെച്ചും ‘അവസാനം ഗ്രാല്ലുട്ടുന്നതു. അതു ഗ്രാല്ലപിണ്ണം നൽകുന്നുംപാള്ളുള്ളതു സഭ,

ലൂം വളരെ ഗൗരവമേറിയതാണ് * മാതാപിതാക്കളോ മറ്റ് പിതൃക്കളോ അയി അതുവരേയുള്ള ബന്ധം തീരെ റിട്ടനാതായും മേലിൽ അവർ വിജ്ഞസാത്രപ്പം ലഭിച്ച് വൈദിക്കലോകം പ്രാപിക്കനാതായും അക്കന്നംഖ്യിന്റെ അത്മം. അത്മം മനസ്സിലാക്കനാവക്ക് അതു സമയത്ത് ദോ മാഖവും അതുവഷ്ട്വം കുടാതെ പിണ്ഡഭാനം സാദ്ധ്യമല്ല. ഈ ശ്രാംകാനന്തരം യട്ടാരക്കാൻ ദാനങ്ങൾ ചെയ്യു ണം. അവിടെ ചെല്ലുനാവർ അതോടുകൂടി കാമങ്കായാ തി ഭർത്തികാരങ്ങളെ തുജിക്കേണമെന്നാണ് നിശ്ചയം. എ) നാൽ അതു സുലഭസാദ്ധ്യമല്ലാത്തതുകൊണ്ട് അതിനെ പ കരം ഭോജ്യവസ്തുക്കളിൽ തനിക്കു അതുനാം പ്രിയപ്പേക്ക് തായു ഒരു പഴിവും, ഒരു കായയും, ഒരു ഇലയും തുജിച്ച തായി മനസ്സിൽ സങ്കല്പിച്ചു അതിനെ ഭക്ഷിണയോടുകൂ ദി ഉദകചൂർം പുരോഹിതനെ ഭാനം ചെയ്യുന്നു. ഭാനം ചെയ്യു വസ്തു തിരിയെ സ്ഥികരിപ്പാൻ രാക്കില്ലാത്തതുകൊണ്ട് പിന്നീട് ജീവാവസാനംവരെ അവരെയെ ഭജിപ്പാൻ പാ ടിലു. തങ്ങൾക്കു ഇഷ്ടവും ഉപയോഗവുമില്ലാത്തതായ ഇ ലയും കായയും പഴിവും ഉപേക്ഷിച്ചുതൽ മതിയെന്നു പല തം തെററിലരിച്ചിട്ടുള്ളതായി എനിക്കെന്നെവമുണ്ട്. അ അദിനെ അയാൽ ഉദ്ദേശിച്ച ഫലം സിലവിക്കകയില്ല. ഇ തു പ്രത്യേകം രാമാനുജക്കേണ്ടതാണ്. അതി പ്രിയങ്ങളായ ഭോജ്യവസ്തുക്കളിൽ നിന്നാണ് ഈ മുന്നകുട്ടം ഉപേക്ഷി

* ആ സങ്കല്പം കേരളിക്കിട്ടിവരുന്ന ഒരു ദശ രൂപിച്ച നേരം നാശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കേണ്ടതു. ഇതിനു ശ്രേഷ്ഠം അക്ഷയവട്ടത്തെ വാഴിച്ച് ഈ ജീകാമ്മാലിക്കളെ പ്രാത്മിക്കനു. തദനന്നരം ഗയാവാളി യോട് ‘സുഹലം’ വാദിക്കുന്നു. ഗയാവാളി ഓരോത്തുതു ദേശം കൈകകളെ തെ പുമാലക്കാണ്ട് ബന്ധിക്കുന്നു. അ ഭേദം അവസ്ഥപ്പെട്ടുന്നതു നൽകി തുളിപ്പെട്ടതിയാൽ അ മാല അഴിച്ച് കഴുത്തിൽ ഇട്ടതനു അനുറഹിക്കും. ഇതിനാണു സുഹലം വാദിക്കു എന്ന പറയുന്നതു. ഗയാ വാളിയെ തുളിപ്പെട്ടതിയാൽ മാത്രമേ പിതൃക്കരിക്കു വിജ്ഞസാലോക്യം ലഭിക്കുകയുള്ളതെന്നാണ് വിശ്രദാസം. അതിനാൽ ഗയാവാളികൾ അഴുകഴുടെ തരം നോക്കി നല്പുതായ തെ സംഖ്യ ഇം സമയത്തു വന്നുൽ ചെയ്യാറുണ്ട്. ഇതിനു ശ്രേഷ്ഠം ഗയാവാളിയോട് ‘തുളിയായോ?’ എന്നും ‘പിതൃക്കരിക്കു ഗതി ലഭിച്ചില്ലോ?’ എന്നും, ‘മേ ലിൽ പ്രതോപദ്വാരം കൊടുക്കുമോ?’ എന്നും ചോദിക്കുകയും അതിനു മറുപടിയായി അഭേദം തുളിയായെന്നും, ഗതി ലഭിച്ചിവെന്നും, ഇനി പ്രതോപദ്വാരം കൊടുക്കയില്ലെന്നും പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതോടുകൂടി കമ്മം സമാളിയായി. അന്നതെതിവസം യഥാർക്കതി ഗ്രൂവമണ്ഡലാജനവും ചെയ്തിക്കേണ്ടതാണോ.

ഗയാവാളികളുടെ താമസസ്ഥലങ്ങൾക്കു സമീപം ഒരൊട്ടുകൾ ഉണ്ട്. പക്ഷെ മറാട്ടി ഭക്ഷണരിതിയായതിനാൽ മലായാളികൾക്കു നാതു ഹിതകരജായിരിക്കയില്ല. അഭേദാന്നക്ക് നേരാണോ.

9=10 അം ഡബ്ല്യൂ 1 യോ.

ഗ്രീക്കുവാദ് [അലൈഹാമാദ്]

“സിതാസിതേയതു തരംഗചൊമരേ
നഞ്ചുഴ വിഭാഗതേ മുനിഭാനകനുകേക
നീലാതപത്രം വട ഏവസാക്ഷാൽ
സതീത്മരാജാ ജയതിപ്രയാഗഃ”

(പ്രയാഗാമാഹാത്മ്യം)

അലഹാബാദ് എന്ന അപരനാമത്താൽ വിശ്രൂത
മായ ഗ്രീക്കുവാദ അതുഡികം മഹത്പദ്ധതി. ഒരു പുസ്ത
ക്രമിയാക്കണ. ഈ സ്ഥലത്തിൽ വെച്ചു മുഹമ്മദ് അന്നവ
ധി യാഗങ്ങൾ ചെയ്യുകനിമിത്തം ഇതിനു പ്രയാഗം എ
ന്ന നാമംസിലിച്ചു. ഇവിടെയുള്ള ‘അക്ഷയവടം’ ലോക
വിശ്രൂതമാണ്. മഹാ പ്രൂഢയകാലത്തിൽ ഗ്രീവിദ്വജ്ഞഭവാ
ൻ ബാലഗ്രാമിയായി ശയിക്കുന്നതു പ്രസ്തുത അക്ഷയവട
ത്തിന്റെ പത്രത്തിലാണെന്നു വിശ്രപസിച്ചുപോകുന്നതി
നാലാക്കന്ന ഇതിനു ഇത്തയ്യികം മഹത്പാംസിലിക്കവാൻ
ഫേതുവായതു. അലഹാബാദ് പട്ടണം, ‘ബഹുക്രൂസംസ്ഥാ
നത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായി ഗംഗയും, യമുനയും സംഘ
മിക്കനു സ്ഥലത്തിന്റെ ഉള്ളിലായി കിടക്കുന്നു. ഈ രണ്ട്
നദികൾക്കുടിച്ചേരുന്ന സ്ഥലത്തിനാശ്വേണി’ എന്നാണു
ഒപ്പ്. ഗംഗാഡിക്കു യമുനക്കു ദ്വാരം സർപ്പാതീനമില്ലോ നാ

നെമ്മും ഹിന്ദിയായി ഇവിടെവന്ന ചേരന്നതിനാലാണ് തു ഫോറിയൻ പേര് സിലഡിച്ചുതു. യമുന പട്ടിത്താരെണ്ടാ ഗത്താക്കന്ന. ബൊന്നായിരഴി വരുത്താവക്ഷ യമുനയുടെ പാലം കടക്കണം. ഈ പാലം സുമാർ രണ്ടുനാഴിക നീളു മുള്ളുതും 44,46,300 കു ചെലവുചെയ്തു കെട്ടപ്പെട്ടതും അരുക്കന്ന് ശംഗ കിഴക്കുഭേദഗത്താണ്. ഈ നദിക്കു രണ്ടു പാലങ്ങൾ ഉണ്ട്.

അലഹാബാദ്, സംസ്ഥാനത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമാ എനക്കിലും ജനസംഖ്യകൊണ്ട് 5-ാമതേതതാക്കന്ന. ജനങ്ങൾ കൂടി കൂടി കുറുക്കളിൽ കൂടി മുഹമ്മദിയരു അല്ലെങ്കിൽ അന്നുപ്രാന്തികളിൽ അരുന്നു. ഇവിടുത്തെ പ്രധാനഭാഷ ‘ഹി നി’യാക്കന്ന. ബംഗാളികൾ ബംഗാളിയും സംസാരിക്കുന്ന. തലസ്ഥാനമായതിനാൽ എല്ലാ പ്രധാനപ്പെട്ട അല ഫീസുകളിൽ ഇവിടെയാണ്. മറ്റു സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ തലസ്ഥാനത്താനപോലെ ഇവിടെയും ഒരു വൈദക്ഷേണ്ടം സമ്പ്രകല്പണാലയയും ഉണ്ട്. വൈദക്ഷേണ്ട കെട്ടിടം മല്ലാസി ലേതുപോലെ ഭാഗിയേണ്ട വലിപ്പമോ ഉള്ളതല്ല. സമ്പ്രകല്പണാലയയോടു ചേന്നതായ വില്ലാലയങ്ങളിൽ വളരെ അധികമില്ല. കൂഴുംബംഗ്രാവും ഇല്ല. എന്നാൽ ധാരാളം സ്ഥലമുള്ളതായ ഒന്നരണ്ടു വലിയ ഉല്ലാനങ്ങളിൽ അതിലേണ്ടിക്കൂടി നല്പുതായ ഒരു വായനശാലയും ഉണ്ട്. ‘ഭാരതിഭവൻ’ എസുക്കാഡായിൽ ഭാല്പുങ്ങങ്ങളായ വളരെ സംസ്കൃതവും സ്കൂളുകളും ഹിന്ദിപുസ്തകങ്ങളും ഉണ്ട്. ‘അത്തുറ്റവും’ ചുവന്ന ഉല്ലാനത്തിന്റെ രണ്ടു വലിയ സ്കൂളകൾ കെട്ടിടങ്ങൾ

ഒരു വിക്കോറിയാ മഹാരാണിയുടെ ഒരു പ്രതിമയും ഉണ്ട്. ടെഫനിനു മലപ്പുത്തിലായിട്ടുള്ള ശാക്കററ് വളരെ നല്ലതാ കണ്ണ. സസ്യവർദ്ധണങ്ങളും ഫലവർദ്ധണങ്ങളും ഈ ശാക്കററിൽ അഭിസൗഖ്യമാണ്. വിശ്വാഷിച്ചും ചോളക്കല കന്നപോലെ കുട്ടിയിരിക്കുന്നു.

ഇവിടെത്തെ പ്രധാന തീവണ്ടിയേംഷൻ E. I. R കു വിനിക്കാതെവകയാണ്. ഈ കുട്ടാതെ O. R. കമ്പിനി ക്കാതെ വകയായും ഒരു യേംഷൻ ഉണ്ട്. കാഴിയിൽനിന്നും ഇവിടേക്കെ നേരിട്ടുള്ള വണ്ടി O. R. കമ്പിനി ക്കാതെ വയകാണ്. ഈ കമ്പിനിക്കാക്ക് ഇവിടെ ഒന്നിലധികം യേംഷൻ ഉണ്ട്. തുലിടെ നിന്നും അയോല്പു കു പോകുന്ന വണ്ടിയും ഇവരുടെ വകയാണ്. തീര്ത്തം യാതുക്കാതെ സെഫക്രൂത്തിനായി ഇവർ ഇരയിടെ ‘പ്രധാനയാത്രാവണ്ടി’ എന്ന കാഴിയിൽനിന്നും അലവാബാറിലേക്കും, ‘സരിയാത്രാവണ്ടി’ എന്ന അലവാബാറാബാറിലേക്കും അയോല്പുയിലേക്കും, ‘കാഴിയാത്രാവണ്ടി’ എന്നൊന്നും അയോല്പുയിൽനിന്നും കാഴിക്കും ഇങ്ങിനെ മുന്നുവണ്ടികൾ പുതിയതായി തുടങ്ങിട്ടുണ്ട്. ഇവ രാത്രി 8 മണിക്കു പുറപ്പെട്ടുകയും പുലത്രും 6 മണിക്കു അതാതു സ്ഥലങ്ങളിൽ എത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. നമ്മുടെ ദിക്കുളിലേക്കെ സാമാന്യരിൽ അയക്കേണമെങ്കിൽ ഇ. ഓ. ആർ. കമ്പനിക്കാതെ പ്രധാന യേംഷനിൽ പോകുന്നു.

പ്രധാനയുടെ കീത്തി വളരെക്കാലങ്ങൾക്ക് മുമ്പുതന്നെ ലോകത്തിൽ പരന്നിരിക്കുന്നവന്നാൽ പലേ ല

ക്ഷുണ്ണങ്ങളിൽ ഉണ്ട്. നമ്മുടെ ഘുരാണോതിഹാസങ്ങളിൽ വണ്ണിച്ചുകാണുന്നതിനു പുറമെ രാജുസവാരിയായ ‘ഹ്യൂയ സ്റ്റാങ്ങ’ (Husun Tsang) എന്ന ചെചനക്കാരൻ അഡി സ്റ്റാബ്സം 7-ാം ഏറ്റവണ്ണിൽ ഇന്ത്യയിൽ സദർമ്മികയും അംഗാലത്തു താൻ കണ്ടതായ പ്രധാന കാത്തുങ്ങളിൽ കൂടുതൽ തിൽ ഇവിടെത്തെ അക്ഷയവടത്തെക്കിളിച്ചും, ത്രിവേണി സ്റ്റാന്റേന്റപ്പററിയും വിവരിച്ചുഴുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇതുകാണ്ടി ഇതിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഘുരാതനകാലി തുടരുന്ന പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്നു സിലബിക്ക്ലൈംബി ശ്ലോ. ഇതിനും പുരുഷരുമുന്നി തുസ്റ്റിബ്സം 6-ാം ഏറ്റവണ്ണി മുമ്പായി ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ചു് അനേകം പ്രസം ഗണ്ഡർ ചെയ്തായും ഹിന്ദിട് മനുര കൊല്ലുങ്ങൾക്കു ശേഷം അംഗീകാരത്തിന്റെ ശിഖ്യനായ അഭ്യാകച്ചക്രമവും തന്ത്രി ഈ സ്ഥലം സദർമ്മിച്ചു് ഷുള്മതപ്രചാരാരാത്മം അനേകം സഭകൾ കൂട്ടുകയും സ്റ്റാപ്പികൾ സ്ഥാപിക്കയും ചെയ്തായും ചരിത്രങ്ങളിൽ കാണുന്നു. ഇതിലെബാനും ഇപ്പോൾ ശിഖിച്ചു് അതു കോട്ടക്കെത്താക്കനും. ഇതു സ്റ്റാപ്പിക്ക് 2200 കൊല്ലുത്തെ പഴിക്കമെണ്ടിപ്പോലും.

അംഗീകാരാബാദ് എന്ന നാമധൈയം ഈ പട്ടണത്തിനു നാൽക്കപ്പെട്ടുള്ള അക്കാദമി ചക്രവർത്തിയാക്കനും. ഇംഗ്ലീഷ് മാരം ഗംഗായുഖനാ സംഗമസ്ഥലത്തു ഒരു കോട്ടയും പണിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതു ഓ. ഡി. 1584 തു ആണ്. കോട്ടക്കുളിൽ ഒരു ദിവസം അരംമനയും ഉണ്ട്. ഇംഗ്ലീഷ് ദാവാക്കണം പട്ടാളക്കാരുടെ പാസ്സം സ്ഥലമായി ഉപയോഗിച്ചുപാരുന്നു. അലഹാബാദ

1833ൽ കരേക്കാലം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായിത്തു. 1834ൽ തലസ്ഥാനം ‘ആറു’യിലേക്ക് മാറ്റി. 1858ൽ ഉണ്ടായ ശിപ്പായി ലഹരിക്കണ്ണൻഷം ഇന്ത്യാദരണം ബ്രിട്ടീഷുകൾ നേരിട്ട് ഏററിട്ടത് വിക്രാറിയാ മരാരാജത്തി ഒരു വിളംബരം പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടു താങ്കയുണ്ടായല്ലോ. അതു സുപ്രസിദ്ധവിളംബരം അന്നത്തെ ഗവൺമെന്റ് ജനറലായിത്തു. ‘കാനിംഗ് പ്രിൻസ്’ അല്ലെങ്കിൽ പരസ്യപ്പെട്ട ട്രിനിഡാട്ടു ഹരു കൊടകയിൽ വെച്ചായിത്തു. അതോടുകൂടി തലസ്ഥാനം വീണ്ടും അലപഹാബാദിലേക്കുതന്നെ മാറ്റി.

“തിവേണീം മാധവം സോമം
ഭാരദ്വാജശ്വു രാംസുകീം
വരൈ അക്ഷയവടം ദശഷം
പ്രയാഗം തീയ്യമനായകം”

പ്രയാഗയിൽ സ്ഥാനംഭർന്നാൽ ചെങ്ങുഭാട്ടായ ദുവി സ്ഥലങ്ങളെല്ലായാണ് മേലുന്നതു ദ്രോകത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു. അതുപുകാരം അല്ലെങ്കിൽ ചെങ്ങുണ്ടതു സങ്കല്പിച്ചുകൂട്ടുകൂടം പ്രയാഗാഖട്ടത്തിൽ സ്ഥാനം ചെയ്യുകയാകുന്നു. അതിനു ശേഷം ‘തിവേണീ’ സംഗമത്തിൽ സ്ഥാനം ചെയ്യുന്നും. ഹരു സ്ഥലം ഗംഗയും, യമുനയും, അന്തർഭൂതിനിയായി സരസപതിയും കൂടിച്ചേരുതന്നു സ്ഥലമാണ് സ്ഥാനം മുന്നെൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പ്രയാഗാഖട്ടത്തിൽനിന്ന് തിവേണീ സംഗമസ്ഥലത്തിലേക്ക് കൂടി കൂടി മുരുംണ്ട്. അവിടേക്ക് പ്രോക്കവാൻ തോന്തികരാ ഡാ

രാളം കിട്ടം. പുഴയിൽക്കുടെ പോകന്നതിൽ അയപ്പേട്ടാൻ സ്ഥി. വഴിക്ക് വലിയ ആമകളെ ധാരാളം കാണാം. എന്നാൽ അവ ഉപദ്രവിക്കുകയില്ല. ഈ സംഗമസ്ഥലത്തിൽ ഒരു ചെറിയ ദീപുണ്ഡർ. ഇവിടെവെച്ചുണ്ട് സ്റ്റാനസക്ക് ലീം, പിണ്യം മുതലായവ ചെയ്യുന്നതു. തൃഖ്വാനി സ്റ്റാന ത്തിനു മുമ്പായി ക്ഷേത്രം ചെയ്യുന്ന പതിവുണ്ഡർ. പ്രധാനമിൽവെച്ചു ശിരോമുണ്യനും ചെയ്യുന്നതു മഹാ പഞ്ച കരമാണെന്നും തലരോമത്തിൻറെ സംഖ്യ എത്രയാണോ അതുകൂം കൊല്ലും അവക്ക് സപ്രേഷണം ലഭിക്കുമെന്നും പ്രധാനമാഘാമാതൃത്വത്തിൽ കാണുന്നു. ഈ നിമിത്തം സ്കൂടികളിൽ ചെറിയ കട്ടികളിൽനിന്നും ഇവിടെ ശിരോമുണ്യ നും ചെയ്യുന്നു. സാധാരണയായി പുരുഷന്മാർ തലമട്ടി മുടിവനും സ്കൂടികൾ മുടിയിൽ അല്ലെന്നും കൂളയുകയാണും പതിവും. ഇക്കാരണത്താൽ ഇവിടെ സദാസമയവും അനന്തരക്കം ക്ഷേത്രക്കൂർ ഉണ്ടായിരിക്കും. ഓരോത്തത്തക്കം ലൈസൻസ് സ്റ്റിനും 4 കു വീതം കൊടുക്കേണ്ടും പോല്ലും. ‘കംൺഫേറ്റ്’ തുടങ്ങിയ ഉത്സവകാലങ്ങളിൽ അധികാരണസ്ഥമാക്കുക ഇല്ലാതാവും അഭിയാസിയായി അനന്തരക്കം പണ്ണും ലഭിക്കുന്നു. തൃഖ്വാനി സ്റ്റാനും ഒച്ചന്തുണ്ടത്തിലേക്ക് തൃഖ്വാനികൾ ചെയ്തിപ്പിക്കുവാൻ ‘പ്രധാനവാളികൾ’ എന്ന പറയുന്ന പുരോഹിതക്കൂർ നിർബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. സങ്കല്പവുംമറും പരശ്രമതയന്നതു ഇവരാണ്. കാണിയിൽ ഗംഗാചുത്തു മാക്കുന്നപോലെയുള്ള അധികാരം പ്രധാനവാളികൾക്കും ഇവിടെയുണ്ട്. പ്രധാനക്ക് വരുന്ന ധാരാളിക്കാർ

നൂർ ദാനാദികൾ വാങ്ങുവാനും ക്രിയാദികൾ ചെയ്യിപ്പും നും ഉള്ള എക്കാധികാരം ഇവർ ‘അക്കബർ’ ചക്രവർത്തിയാൽ നൽകപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണെന്നോൽ. അതിനാളിൽ കാരണം താഴെ പറയുന്നു.

അക്കബർ ചക്രവർത്തി കോട്ട പണിയുവാൻവേണ്ടി അഞ്ചക പ്രാവശ്യം അസ്ത്രഭാരം കൈട്ടിച്ചിട്ടും നലികളുടെ ഫുക്കിന്റെ ശക്തി നിമിത്തം അസ്ഥിഭാരം ഉറച്ചിപ്പ്. അതു ഉറച്ചു കിട്ടുവാനാളിൽ മാറ്റും എന്നെന്നുനിയാതെ അദ്ദേഹം കൂടിയാണി. തൽസമയം ആ സ്ഥലത്തു ഒരു ഗ്രൂവമണം നെ ബലി കഴിക്കുന്നതായാൽ നിപുണത്തി കിട്ടുമെന്ന ചിലർ ഉപദേശിക്കുയും ചക്രവർത്തി അപ്രകാരം ചെയ്യാമെന്ന സമർത്ഥിക്കുയും ചെയ്തു. അതറിഞ്ഞു് അവിട്ടതെത്തു പുരോഗതിനായ ഒരു പണ്ഡിതനും ശക്തി നിമിത്തം ചക്രവർത്തിയുടെ മുമ്പിൽത്തെന്നു്, പ്രയാഗരായാൽക്കാരിൽനിന്നും ദാനാദികൾ വാങ്ങിക്കുവാനാളിൽ എക്കാധികാരം ശാശ്വതമായി തന്റെ കൂട്ടംബങ്ങൾക്കു നൽകുന്നവക്സം തന്നെ ബലി കഴിക്കുന്നതിനും വിരോധമില്ലെന്ന സമർത്ഥിച്ചു പറയുകയും ചക്രവർത്തി അപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജ നാക്ക് പൂർണ്ണാധികാരവും അനവധി ധനവും കൊടുത്തു അദ്ദേഹത്തെ ബലി കഴിച്ചു് അസ്ഥിഭാരം കൈട്ടിയുറപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുവെന്നു് ഇത്തിക്കുകാർ പറയുന്നതു. ഈ ദ്രോം കാണുന്ന പ്രയാഗവാഴിക്കുളെ ഗ്രൂവമണംരാജേന്നു നു കാഴ്ചയിൽ ആക്ഷം തോന്നുന്നതല്ല. സങ്കീർണ്ണാദികൾ പ്ര

ക്രമാധി പരമ്പരാന് കഴിയുന്നവർ ചുത്തുട്ടം. അതിനേൻ്റെ ചുത്തുക്കണ്ണ ഇപ്പുകാരമാണ്.

ഒം വിജ്ഞാ വിജ്ഞാ വിജ്ഞാ നമഃ പർമാത്മനെ ശ്രീ ഷഠാണ്ഡപ്രഥമാധ്യാത്മായ ഇഹ അമ വിജ്ഞാപ്രജാപതി ക്ഷേത്രേ ആംബുദ്ധീപേ ഭാരതവഹേം ദൈത്യി വബ്ലീ ആ ത്രാവത്താന്തർത്തെ ശ്രീ പ്രയാഗക്ഷേത്രേ ശ്രീ ശ്രേതരവ രാഹകല്ലു വൈവസ്പതമനപ്രാന്തരെ അഞ്ചാവിംശതിൽ മെ കലിയുഗകാലെ പ്രമാഖരണം ബൈഖലാവത്താരെ അമുക ശ്രീ വിക്രമശക്കേ അമുക മാസെ അമുക പക്ഷി അമുക തിമേഴ അമുക വാസരെ അമുക ഗ്രാഫ്രാത്ത് വോഹം കായിക വാചിക മാനസിക സകല പാപ പാരി ഹാരാത്മാ ത്രിവേണിസ്ഥാനമഹം കരിശ്ചു.

സ്ഥാനാനന്തരം ശ്രാല്ലൂട്ടുണ്ട്. തദനന്തരം അവസ്ഥാ നസരണം ബ്രൂഹമണ്ണഭോജനവും ഭാനങ്ങളിൽ ചവയ്ക്കാം. സംഗമസ്ഥലത്തു സ്ഥാനം ചവയ്ക്കാതു സുക്ഷിക്കണം. യദി നയുടെ ഒഴുക്ക് കലശലഭാണ്. ഗംഗ അഗ്നാധമായതിനാൽ പുരാത അതു ഒഴുക കാണുകയില്ല. സ്ഥാനം ചവയ്ക്കാവൻ ജലത്തിൽ എറിയുന്ന നാണ്യങ്ങളെ ആ അഗ്നാധസ്ഥലങ്ങളിൽ മഞ്ചി ചെറിയ കട്ടികൾക്കുടെ തപ്പിയെടുത്തു കൊണ്ടുവരുന്നാൽ കണ്ണാൽ ആത്മായും തോന്നാം. ത്രിവേണിസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞാലും കണ്ണാൽ ആത്മായും തോന്നാം. ത്രിവേണിസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞാലും കണ്ണാൽ ആത്മായും തോന്നാം. ത്രിവേണിസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞാലും കണ്ണാൽ ആത്മായും തോന്നാം.

യമുനയുടെ തെക്കെ കരയിൽ ത്രിവേണിസംഗമ അകിണ്ണനാതിരാജി നാഞ്ചി ‘അതഭിരാധ്യാ’ ക്ഷേത്രത്തിനാണ്. ഇതു ആ

ടാക്കെ പാരാഗണ്ഡിലും ഒരു മാധ്യമക്ഷതരുളം². ധാതുക്കൊ
ർ ഇന്ന് റണ്ടിനും സ്ഥലത്തും ദശാം ചെയ്യുവാൻ.

മുന്നാമതായി ദർശിക്കേണ്ടതു ‘ഒസാമേരപറ മഹാ
ദേവനേ’യാണ്. ഈ ക്ഷേത്രം ഗംഗയുടെ തെക്കേ കര
യിൽ ആദിമാധ്യവ ക്ഷേത്രത്തിനു അല്ലോ കിഴക്കായിട്ടു
കന്ന.

4. ഭരദ്വാജാത്മമഃ—ഈതു അലഹാബാദ് മുൻസി
പൂഞ്ചിയിൽ ‘കത്ര’വാർഡ് ‘കൊളോണൽഗബ്സ്’ എ
ന്ന സ്ഥലത്താക്കന്ന. തുറിരാമൻ സീതാ ലക്ഷ്മി നാമേത
നായി കാട്ടിലേക്കു പോകുവാഴി ചിത്രങ്കാചലത്തിൽ എ
ഞ്ഞനാതിനു മുഖായി ഭരദ്വാജാത്മത്തിൽച്ചുന്നു് ഒരു
രാത്രി താമസിച്ചുവെന്നും മറ്റൊരു രാമാധനത്തിൽ പ്രസ്താ
പിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലം ഇവിടമാണ്. ഭരദ്വാജമഹാഷ്ഠി
‘കലപതി’മാരിൽ രോളായിരുന്നു. പതിനായിരം ശിശ്യ
ഓരോ സ്വപ്നസ്ഥിയിൽ താമസിപ്പിച്ചു് സ്വപ്നത ചിലവി
ഞ്ചൽ ക്ഷേണാദികൾ നൽകി വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തിട്ടും
നാബരയാണ് ‘കലപതി’യെന്ന പറയുന്നതു. ഒരാതന
കാലം മുതല്ലുതനെന്ന ഇലപുകാരം വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആ
തിപ്പുട്ടതായ ഈ ഭരദ്വാജാത്മത്തിനു സമീപത്തിലും
ഞം ഇപ്പോൾ അലഹാബാദ് സർക്കലാശാല സ്ഥാപിച്ചി
രിക്കുന്നതു. ഇപ്പോൾ കാണുന്ന അതുന്നൂളം ഒരു ചെറിയ
കെട്ടിമാണ്. ഈ ആത്മത്തിൽ ഒരു പരിയ ശിവലിം
ഗം മുതിഷ്ടിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്.

5. വാസുകി:—ഈ ക്ഷേത്രം ഭാരാഗവിന്റെ വടക്കെ അററത്താണ്. വാസുകിയുടെ പ്രതിജ്ഞ ഇവിടെയില്ലാതെ മററങ്ങിം ഉള്ളതായി കേട്ടിട്ടില്ല. മുൻ ഭാഗവും ഗംഗാനദിയാൽ ചുററപ്പെട്ട മനോഹരമായ ഒരു സ്ഥലത്താണ് ഈ ക്ഷേത്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഒരു ഭാഗത്തു, ഗംഗാനദിയിൽ ഇരഞ്ഞി കളിപ്പാനായി ഒരു സ്തൂപം എടുവും ഉണ്ട്. ഏന്നാൽ കാലപ്പുഴക്ക്രത്താലും ഗംഗയുടെ അതിരറ പ്രവാഹത്താലും എടുത്തിനു അല്ലോല്ലോ ഉടവു തട്ടിയിരിക്കുന്നു.

6. അക്ഷയവടം:—ഈ ആരംഭത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദ്രോക്കത്തിൽ ആരാമത്തേത്താണെങ്കിലും പ്രാധാന്യം നോക്കിയാൽ പ്രധാനയിൽ ഇതിനാണ് പ്രമദസമാനം. ഈ വടവുക്കാത്തിനു ക്ഷയമില്ലെന്നുള്ള കാരണത്താൽ ഇതിനെ അക്ഷയവടമെന്ന പറഞ്ഞുവരുത്തുന്നു. ഇതിന്റെ ഉത്തരവം എപ്പോഴാണെന്നും ആക്ഷം അറിവില്ല. അസംഖ്യം സംവത്സരങ്ങൾക്കും മുന്നുതന്നും ഈ വടവുക്കാം ഇവിടെ ഉള്ളതായി തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശ്രമ്മിട പഴയ സംസ്കൃതഗമങ്ങളിൽ ഇതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്തുപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതിനു ചുറച്ച് ‘ഹാസ്താഷാം’ മുതലായ രാജുസഞ്ചാരികളിടെ ധാത്രാക്കരിപ്പുകളിലും പിവർച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോൾ ഈ വുക്കാം അക്ഷയവടാൽ കൊട്ടപ്പെട്ടതും മുൻ വിവരിച്ചതുമായ കോട്ടക്കടിയിലുള്ള ഒരു ക്ഷേത്രത്തിലാണു നിലനിൽക്കുന്നത്. ഇതിനു ‘അക്ഷയരാജക്ഷേത്രം’ എന്നാണു പേര്. കോട്ടയിൽ അഞ്ചുകൂട്ടുകൾ യു

രോപ്പൻ പട്ടാളങ്ങളും മറുമണിക്കിലും ക്ഷേത്രത്തിലെ ക്ഷേത്രവാൺ ആക്ഷം ധാരാത്തൊരു തന്നെ മല്ല. കോട്ടയുടെ പുരാത്തുള്ള ശോപുരത്തിൽ ക്ഷേത്രത്തിലേക്ക് എല്ലാവക്ഷം പോകാതെനം അവിടെത്തെ കാവല്ലാക്ക് ധാരാത്തൊരു പ്രതിഫലവും കൊട്ടക്കേണ്ടതില്ലെന്നും എഴുതി പുറത്തിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ കോട്ടയുടെ ഒരാവുരും കടന്ന് ക്ഷേത്രവാതുക്കൾ എത്തിയാൽ അവിടെയുള്ള പുജകൾ സ്ഥാപിച്ചു ആണെ വീതം അവകാശം വാങ്ങുന്നതു പതിവാണ്. ഈ ക്ഷേത്രം ഭൂമിക്കു താഴീയാക്കും. ഉള്ളി ലേക്ക് ഇരഞ്ഞിപ്പോക്കവാൺ നല്ല കല്പടികളുണ്ട്. ഇതിലെ ഇരഞ്ഞിയാൽ വളരെ വലുപ്പമുള്ളതായ ക്ഷേത്രം കാണാം. വെളിച്ചത്തിനം കാറിന്നമായി മുകളിലേക്ക് ഇടക്കിടെ കാരോ ദ്രാഹം വെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ കോട്ട പണിത്തേനോടു കൂടിയാണ് അക്ഷയവടം ഇപ്പോൾ കാണുന്ന മാതിരിയിൽ ആയതു. കൊന്തും ഇലകളും ഓന്നും ഇപ്പോൾ ഇല്ല. രണ്ട് ഭാഗമായി പിരിഞ്ഞെങ്കിൽ വലിയ തടിമരം മാത്രം ഉണ്ട്. അതിന്റെ മുകൾഭാഗം ഈ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഒരു തട്ടിനേൽക്കു മുട്ടി നില്ക്കുന്നതുകൂടെ വിധത്തിൽ മരിച്ചു ശരിപ്പുട്ടതിയിരിക്കും. ഇപ്പോൾ മരിപ്പുചെയ്ത അക്കു ബർ ചക്രവർത്തിയാണോപാൽ. പ്രയാഗയിൽവെച്ചു മരിക്കുന്നവക്ക് സപ്രേതി ലഭിക്കുമെന്നായിരുന്നു ട്രണ്ടിനുവും തൃജി വിശപാസം. തന്നിമിത്തതു അഭേദകം ജനങ്ങൾ മരിപ്പുന്നായി ഇവിടെ വരുകയും മേലുന്നതെ അക്ഷയവടത്തിന്റെ ശാവകളിൽ തുഞ്ഞിമരിക്കുകയും പതിവായിരുന്നു.

നൂ. ഈ കർത്തകമ്മം നിത്തൽ ചെങ്ങുണ്ടെന ഉദ്ദേശ്യം തിരുന്നേൻ, ദീഹദർശിയും ഭരണനിപുണനമായ അക്കബർ ചക്രവർത്തി, ഹിന്ദുക്കൾക്ക് തന്നോട് വിരോധം തോന്നു തിരിക്കുത്തക്കവല്ലും കണ്ണുവിടിച്ചു ഒരു ഉപാധമാണ് കോട്ടയെ ഈ വിധം പണിചെയ്യാൻ മടയാക്കിയതു. ഈ അക്ഷയവട്ടതിന്റെ കീഴിലായി ‘കംമുക്കുപം’ എന്ന ഒരു കിണർ ഉണ്ടായിരുന്നപോലും. രൂക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പിയുന്ന ഈ കിണറിൽ ചാടിയും ജനങ്ങൾ മരിക്കാറണ്ടായിരുന്നു. ഈ കോട്ട ചാണിഞ്ഞതോടുകൂടി ആ കിണർ തുന്നപോകയും തന്നിമിത്തം രണ്ടുവിധത്തിലും അത്മഹത്യയും ഇല്ലാതാവുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ താൻ കോട്ട പണിയുകയാണെന്ന ഭാവത്തിൽ ഹിന്ദുക്കൾക്ക് ധ്യാനത്തായ വിധ ശക്കം ഈട കൊടുക്കാതെ ആ ബുദ്ധിമാനായ ചക്രവർത്തി മേലുറേതു രണ്ടുവിധ മുരക്കമുണ്ടായാൽ നീതിയും ഗനാധി നിഃത്തൽ ചെയ്തു. അക്കബർ ചക്രവർത്തിക്കു മുൻപുണ്ടായ പണി ചെയ്തിപ്പാനും അക്ഷയവട്ടത്തിലും മറ്റും കേടുകൂടാതെ രക്ഷിപ്പാനും തോന്നിയതു ചൂട്ടാണവാസനാബലത്താലാണെന്നോയു. അദ്ദേഹത്തെ പൂരി ഇദ്ദിക്കിൽ സാധ്യാരണയായി കേടുവയ്ക്കുന്ന ഒരു കമ്മ താഴെ പറയാം.

വള്ളരക്കാലംമുന്ന് ‘മുക്കണ്ണുവമഹാരി’ എന്ന ഒരു മഹാൻ സപത്രത്തിൽ ബഹുനിശ്ചയാട ഇവിടെ ഇരുന്ന തപസ്സു ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്ഷണം പത്രവിന്റുപാർക്ക് മാത്രമായിരുന്നു. അങ്ങിനെയിരിക്കു

ക്രിവിസം പാൽ കഴിക്കുന്ന കുട്ടത്തിൽ ഒരു പത്രരോ മംഗളം അക്കത്തു കടന്നു. പത്രവിന്റെ സർവ്വവും വളരെ പരിപ്രേക്ഷിക്കാൻ പത്രവിനെ മാറ്റുല്ലോ എങ്കിലും പോരേഖിതാജനനം ഹിന്ദുക്കൾക്കെല്ലാവർഷം അറിയു തുടരാണെല്ലാ. പത്രവിന്റെ രോമം ക്രഷ്ണത്രകാണ്ട ഗ്രാമാംസം ഭക്ഷിച്ച പാപം തനിക്കണ്ണാം അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു വുസന്നിച്ചു. തൽപ്രായശ്വിത്താത്മം സപ്തി വന്നുബെല്ലി. കഴിപ്പാൻ അദ്ദേഹം ഉറച്ചു. അതുമുതൽ ഹിന്ദുശാസ്ത്രപ്രകാരം വലിയ പാപമാണെങ്കിലും പ്രയാ ഗയിൽ വെച്ചു ജീവത്തുായം ചെയ്യുന്നതു ചുണ്ണകരമായ തിനാൽ ആ വിശേഷിപ്പം അദ്ദേഹം ജീവ നെ ത്രജിച്ചു. മരണസമയം താൻ അടഞ്ഞതു ജൈത്തിൽ ഒരു ചക്രവർത്തിയായി ഭവിക്കേണമെന്നു അതുമുഖിച്ചിരുന്നു തിനാൽ അദ്ദേഹം അക്കിബർ ചക്രവർത്തിയായി ജനിച്ചു. പക്ഷേ പത്രരോമം ഭക്ഷിച്ചതിനാൽ താൻ ഒരു ചുണ്ണനായി തീന്തിരിക്കുന്നുവെന്ന ചിന്ത അദ്ദേഹത്തിനു അവസാന സമയം ഉണ്ടായതുകാണ്ട അദ്ദേഹം ഒരു മുഹമ്മദനായി തീന്തി.

അക്കിയവടത്തിന്റെ റണ്ട് ശാഖകളിലും അടിയി ദുർമായി ഗ്രൂഹം, വിഘ്നം മഹേശപരശാന്തരം ആപണങ്ങൾ കൊത്തിയിരിക്കുന്നു. മുത്തു വുക്കിയെത്തു തുംബത്തിസ്പന്തുപ മായിട്ടാണ് ധ്യാനിച്ചുവരുന്നതു. സദാസമയവും മുതിനെ ഒരു വസ്ത്രത്താൽ മുടിവെക്കും. ദർന്നത്തിനു ജനങ്ങൾ വ അദ്ദേഹം വസ്ത്രം നീക്കിക്കുള്ളുന്നു. ദർന്നത്തിനു അതിലോ

നൂക്ക് 1-ക കൊടുക്കണം. മഹാ പ്രളയകാലത്തിൽ ശ്രീ വിജ്ഞാദിവാൻ ബാലഗ്രൂഹം ഫറിച്ചു് ആലിലമേൽ പജ്ഞി കൊള്ളിന്നതു ഇതു അക്ഷയവട്ടത്തിന്റെ ഖലമേലംബന്ന നൂ തന്നിലിൽത്തു ഇതിനു യാതൊരു കാലത്തും ക്ഷയമി ല്ലേന്നും പുരാണങ്ങളിൽ കാണണ. ഇക്കാരണത്താലാണ് ഇതിനു ഇതുവേരെ മഹത്തും സിലിപ്പിപ്പാനിടയായതു. ഈ പ്രോഡി ഖലകൾ നേരംതന്നെ കാണാനില്ല. എന്നാൽ മ രൂ പച്ചയായി തോന്നുന്നുണ്ട്. ഇതുയധികം കാലം ഒരു മരം ഉണ്ടാക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇതിനു ഒരു നേരു ഒരു അസാധാരണതപ്രകാശിക്കുന്ന നിയുധിക്കാം. ചിലകാലങ്ങളിൽ ഇതിൽ നേന്നു രണ്ടോ മൂന്നോ ഖലകൾ ഉണ്ടാവാറുണ്ടുപോയാൽ.

ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ അനേകകും ഇംഗ്ലേഷ്യകളുണ്ട്. അതിനു പുറമെ വാത്തീകി, ഭംഗാസാവ്, മാർക്ക് ദോധൻ തുടങ്ങിയ മഹാപിമാരേയും, കബേരൻ, വായി, ധമ്രാജാ, കാലഭേദരവൻ, ജാംബവാൻ, വൈത്രുവൻ എന്നും; വാസുകി എന്നിവരേയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ശ്രേഷ്ഠൻ—അട്ടത്ത ദർന്മം ശ്രേഷ്ഠപ്രതിഷ്ഠയാണ്. ഇതു തിവേണിസംഗമന്മലയ്ക്കിനു് മുന്നന്തുകി കിഴക്കായി ഗംഗയുടെ വടക്കേ കരയിലായിട്ടുകൊണ്ട കിടക്കുന്നതു. ഈ സ്ഥലത്തിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെപ്പേര് ‘ചേത്താൻ’ എന്നാണെന്നു. ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ സപ്തഹ്പിക്കളേയും അരയന്ന തീരേവിഡയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ ദർന്മം ചൊ ആക്കുന്നതും മറ്റും സ്കൂളികളുണ്ട്.

இது குடாதெ அறுபுரைகளையும் மரு சில கேசு அண்ணால் தீவிரமானதாக உள்ளது. ஸமாப்ரதி, வாஸ்தி தம் முதலாயவையை யாதுக்காரிதல் பிரதைப்பால் ஸங்கி களாடுகிறது.

புரையில் அரங்கம் உதவுவதைப் போன்ற உள்ளது. கூட மாஸத்திலே மாலுமேலே ஹதியில் புரைப்பூத்தான். இது மாலுஸாகும் முதல்லான் துடன்னாது. அங்கு முத்திட ஏது மாஸம் துவேளியில் தாமஸிக்கொது மஹா ஷ ஸ்ரூக்ரமாஸை புரையா மாஹாத்தாத்தில் பரததிரி களை. ‘கல்லுவாஸம்’ என்னாலே ஹதினை பரியுன்று. சோரிக்கூடி தவசிப்பிக்கூடிமாய அரங்க ஸ்ரூபாஸிமால் ஹத கல்லுவாஸத்தினாயி வந்த சேஷன்த்தின் பூரமெ வழிரை ஓரத்திற்கின்ற கரிமமாய யாதுஞ்சூஶாதிகரி ஸஹிது வூலுமான ஸ்ரீக்கூடி கட்டிக்கூடி களைகில்லாதெ வந்துகூடுகிறது. எல்லாவச்சின் வாஸமுறையைப் பலதிக்கை ஸி. அரங்கம் பேர் பூஜைகொள்ளி மருவு மேற்ற சௌரை கடிலுக்கூடிதல் தாமஸிக்கொ. எல்லா கொல்லுண்ணிலும் அரங்கம் கடிலுக்கரி அப்பிகிரியாவுக்கும் தனிமித்தம் அங்குவயி ஜனங்கள் மரிசுபோவுக்கும் ஸாயாரளையான். ஹத மேலே உதவுத்திலே புரை திவங்கையை மாலுஸங்கும், மாலுஞமாவாஸி, மாலுபைஞ்சிமி, வாஸ தாவுதையி என்னிவயான். ‘கூடமேஹு’ பற்றுள்ள கொல்லுண்ணிக்கை மாதுமெ ஹவிடெவாஷுள்ளாவுக்கும் ததி. அது அவசரங்கூடிதல் ஹஸ்துயைக் காங்க டாக்கைக்கூடி

യുനിസം അഡേക്കം ആളുകൾ ജാതിവുത്താസങ്ഗൾ ഒന്നം ഗണ്യമാക്കാതെ ഇവിടെ വന്നുചെരാറുണ്ട്. ജാതി വുത്താസങ്ഗൾ എമിത്തം ടിനിച്ചുകുടക്കുന്ന ഹിന്തുകൾ തിരികെടുത്തുവെയ്യും ഏകീകരണം ഇപ്രകാരമുള്ള സമയങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട കാണാം. ഈ വകുപ്പു വാദികളാൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന നന്ദകളിൽ മുഖ്യമായതു ഇതാ കുന്ന.

ഗംഗയെടുക്കുന്നതു സാധാരണ ഇവിടെ നിന്നും നം. അതു യമുനാ സംഗമത്തിനു മുകളിലുള്ള എട്ടുഞ്ചത്ത് തന്നിന്നുണ്ട്. ഹരിദ്വാരം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു പോകുന്നവർ ആവിടെ നിന്നുണ്ട് ഗംഗ എടുക്കാറുള്ളത്. എത്രതേന്നൊളം മുകളിൽനിന്നെടുക്കുന്നവോ ദാതു തേനൊളം ഗ്രാമഗംഗ കിട്ടും. യമുന ചേന്നതിനു ശേഷ മുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നും ഗംഗ എടുക്കാറില്ല. യമുനാ സംഗമശേഷം അധികഭാഗം ജലപ്പും യമുനയുടേതാകു കൊണ്ടായിരിക്കാം ഇപ്രകാരം നംബുയിച്ചിരിക്കുന്നതു. അ യാഗാലംട്ടിൽ നിന്നുണ്ട് തങ്ങൾ ഗംഗയെടുത്തതു. ഇം ശ്വാസം ക്ലൂപ്പേക്കാണ്ട് കെട്ടിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ കരണ്യാരമ്പിക്കു ജലം കിലാഡിയിരിക്കും. അതിനാൽ കുറെ നടക്കിൽ ചെന്ന് എടുക്കുണ്ടിയിരിക്കുന്ന.. ഗംഗയെടുത്തു തെളിയിച്ചു കുടങ്ങളിൽ നിരച്ചുമേശ്രം അതിനെ പൂജിക്കുണ്ട്. പൂജിക്കുന്നതു അവനുവൻ തന്നെയാണ്. ശാസ്ത്രികൾ ഏണ്ണ തെസ്പാം പറത്തുതുണ്ട്. പൂജ കഴിത്തുമേശ്രം ഗംഗ ചെന്നു പിച്ചുള്ളും അമ്പിലാക്കി അടപ്പിച്ചു തീവണ്ണി റാഫി

സപ്രാജ്ഞത്തെക്കുറയ്ക്കുന്നു കൊണ്ടുപോവുകയോ ചെയ്യുന്നു. ഗംഗ നിരക്കവാനുള്ള പാതയെല്ലാം ഇടിടുകയും ധാരാളം കിട്ടും.

രണ്ട് വന്നവിച്ചു നബികൾ ഇതുവരുത്തുമായി ഭൂകമാ തുകാണ്ട് ഏതു വേന്നൽക്കാലത്തും അലഹാബാറിൽ തൊ ധിക്കം ചുട്ട തോന്നകയില്ല. അക്കപ്പാടെ ഒരു സുവന്നമല മാനം.

10-ഓ അം ബ്ലൂ റേഡ്.

അം റേഡ് ബ്ലൂ.

അലഹാബാറിനിനു തേങ്ങൾ അയ്യാല്ലുയിലേ കു പുരപ്പുട്ട്. അയ്യാല്ലു കാരിയിൽ നിന്നു ഉദ്ദേശം 100 നാഴിക വടക്കം അലഹാബാറിൽ നിന്നു അതു നാ ശിക കിഴിക്കം ആയിട്ടാണു കിടക്കുന്നതു. ഇന്ത പട്ടണം രാമാധാരകമയാൽ സുപ്രസിദ്ധമായ ‘സരയു’നബിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ തീരത്തിലാകുന്നു. അലഹാബാറിൽ നിന്നു രാത്രി 45° മണിക്കണ്ണം തേങ്ങൾ വണ്ണി കയറിയതു. സാധാരണ ദിവസങ്ങളിൽ ഇന്ത സ്റ്റേഷൻിൽ വലിയ തിരക്കണ്ണം കയില്ല. എന്നാൽ ‘കംഭേരേ’ മുതലായ ഉത്സവകാലങ്ങളിൽ അനേകം ആക്കം ജനങ്ങൾ വന്നുകൂടുന്ന പതിവും തുകാണ്ട് ആ ആവല്ലുത്തിലേക്കുണ്ടി അനന്തരായി പൂരവ

പോരാം പണി ചെയ്തിട്ടിരിക്കുന്നു. സാധാരണ ദിവസങ്ങളിൽ പി-ഒ സ്കൂളിൽ പോലും തിരക്കില്ല.

തെങ്ങർ പുലച്ചേരി 6 മണിക്ക് ‘അയ്യാല്പുാഖാട്’ എന്ന റോഷൻറിൽ എത്തി. റോഷൻറിൽ ധാതുക്കാരെ ദ്രോതരില്ലെങ്കിലും തോന്നവള്ളും അനവധി കരഞ്ഞുമാണ് വന്നതില്ലെന്നു. റോഷൻ സദയ തീരത്തിലാണ്. ഇതിന്റെ വളരെ സമീപത്തിലായി നാട്ടക്കോട്ട ചെട്ടിയായ ഒരു ചെറു സത്രമുണ്ട്. ഇതിന്റെ മാനേജർ ഒരു തമിൽ ബ്രാഹ്മണനാണ്. തെങ്ങർ ഇത് സത്രത്തിൽ ചെന്ന് സ്ഥലം അനേപാഷിച്ചപ്പോൾ അബ്രാഹാംരായതിനാൽ സാമസിപ്പാൻ പാടില്ലെന്ന പറഞ്ഞു. എന്നാൽ തെങ്ങർ വാടക ദ്രോതായാലും കൊട്ടപ്പാൻ തൈക്കമുണ്ടാക്കുന്ന പറഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു മുറി ശീച്ചുതരാമെന്നും മറ്റും പറഞ്ഞു തുടങ്ങി. പക്ഷേ അപ്പോഴേക്കും ഇതിന്റെ നേരെ എതിരും ശരിയായാണ് കിഴക്കോട്ട് മാറിയുള്ള വേഗാരു സത്രത്തിൽ തെങ്ങർക്കു സ്ഥലം കിട്ടിയതിനാൽ തെങ്ങർ ഒരു ഷോട്ട് പോയി. അവർ, ചെന്ന ചോദിച്ച ഉടൻതന്നെ മുകളിൽ, രണ്ട് മുറിയും, ഒരു വെപ്പമുറിയും ഉള്ള ഒരു സ്ഥലം ശീച്ചുതന്നു. ഇത് സത്രം ‘പെപസാബാദി’ൽ ഉണ്ടിക്കൊള്ളുവാം. ചെങ്ങുന്ന ‘ബാംബുധണിറാം’ എന്ന മഹാന്റെ വകയാണ്. ഇവിടെ നാട്ടക്കോട്ട സത്രത്തിലെ നാപോലേപ്പുള്ളി ജാതിവ്യത്യാസങ്ങൾ ഇല്ല. ആക്കം താമസിക്കാം. ഇത് സത്രത്തിന്റെ താഴ്വരെ നില ചുഴിവൻ കൊണ്ടു ചുറിക്കൂട്ടാൻ കെട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ സഭാ സ

മയവും ‘സീതാരാം’ എന്ന പാടിക്കാണ്ടിരിക്കുന്ന അന്ന വധി സാധുകൾ താമസിച്ചുവരുന്നു. കിണററിലെ ജലം വളരെ നല്ലതല്ല. പഞ്ചാ സരയു വളരെ അട്ടത്തുള്ളിൽ കൊണ്ട് വെള്ളം അവിടെ നിന്നു കൊണ്ടുവരാം. നാട്ടു കോട്ട സത്രതിൽ നല്ല വെള്ളമുള്ള കിണർ ഉണ്ടുപോതു.

വഷ്കാലമായിരുന്നതിനാൽ അപ്പോൾ സരയു നിയിൽ വദിച്ചു പ്രവാഹം ഉണ്ടായിരുന്നു. വെള്ളം വളരെ കലങ്ങിയുമിരുന്നു. റോധുകളും മഴ നിമിത്തം നന്നായായിരുന്നില്ല. നദീജലം റോധിലേക്കു കവിത്തിരുന്നു. പട്ടണം വളരെ ചെറിയതാണ്. തീയ്യത്താരുക്കായം ഇംഗ്ലൈജനാർമ്മ ഇവിടെ താമസിക്കുന്നവരും കുടാതെ സ്ഥിരവസ്ഥാർ വളരെ ചുരുങ്ങും. ഒരു ചെറിയ സ്ഥാപനാടിയുണ്ട്. അവിടെ അത്രാവശ്യം സാമാന്യങ്ങൾ കിട്ടും. വിലയും വളരെ അധികമില്ല. പാൽ, തെത്ത് ഇവയും വലിയ വില കുടാതെ കിട്ടും. ധാതുക്ക് നല്ല കതിരവണ്ടികൾ ഉണ്ട്. മൺിക്രൂറിനു 1 ക വീതം കൊടുത്താൽ മതി. സരയു നദിക്കുള്ളിൽ പ്രധാന റോധിൻ്റെ ഒരു വശത്തോടി ഭംഗിയുള്ള ഒരു ഉദ്യാനവും അതിന്റെ നടവിൽ വെള്ളത്തെ മാർബുൾ കല്പിനാൽ പണി ചെയ്തുപ്പെട്ട ഒരു ചെറു മണ്ഡപവും ഉണ്ട്. ആ മണ്ഡപത്തിൽ മാർബുൾ കല്പിനാൽ അതി മനോഹരമായി പണി ചെയ്തായ വിക്രോറിയാ ചക്രവർത്തിനിയുടെ പ്രതിമ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ വിടെ നിന്നും നാഴിക മൂന്നു ദശായാൽ അയോദ്ധ്യാ രാജാവിൻ്റെ അരമന കാണാം. അരമനയുടെ പണി വളരെ

രെ വിശ്രഷ്ടമായതാണ്. മഹാ രാജാവു മരിച്ചുവോയിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോഴിതെന്ത് രാജക്കമാരൻ ‘ലക്ഷ്മന്റ’വിൽ പറിക്കുകയാണ്. അരമനയിൽ ഇപ്പോൾ റാണിമാർ മാത്രമേ ഉള്ളിട്ടുണ്ട്. അന്തു നിമിത്തം അശാസനാജുടെ പാലേ ഭാഗങ്ങളിൽ അണാമ സ്ഥിതിയിൽ കിടക്കുന്നു. രാജധാനിക്കു തൊട്ട് അണി വിശ്രഷ്ടമായ ഒരു ശിവക്ഷതുമണ്ഡലം.

ഈ പട്ടണം ഒരു കാലത്ത് ‘വള്ളരെ ദോഹ്രതാവസ്ഥയിൽ ആയിരുന്നുവെന്ന ഉള്ളാവിക്കത്തുകു ലക്ഷ്മണരാജം ഈ വിടെ ധാരാളം കാണാം. എവിടെ നോക്കിയാലും ഇടി ഞെരു ചോളിന്തുഫോയ കെട്ടിടങ്ങളുടെയും മതിലുകളുടെയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണബാൻമണ്ഡ്. ഒരു കാലത്തു അണി മനോധരങ്ങളായ ഉള്ളാനങ്ങളും അനുന്നതഹമ്മത്താജ്ഞളും നിരഞ്ഞു ശോഭിച്ചിരുന്ന ഈ സ്ഥലം ഇപ്പോൾ പട്ടമരങ്ങളുടും ചെടികളുടും നിരഞ്ഞതു ഒരു കാട്ടപ്രദേശമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ശ്രീരാമക്ഷതങ്ങൾ മാത്രം സകല ദിക്കിലും കാണാനാണ്. കാശിയിൽ ശിവലിംഗപ്രതിഷ്ഠ എപ്പുകാരുമോ അപ്രകാരം ഇട്ടിക്കിൽ അതുകൊണ്ടു ശ്രീരാമക്ഷതങ്ങളാണ്. സുമാർ നാലായിരം ക്ഷേത്രങ്ങളായുമെമ്മന്ന് ഇട്ടിക്കക്കാർ പറയുന്നു. ‘സിതാരാം’ എന്ന എഴുതിപ്പൂത്തതും, ‘സിതാരാം’ എന്ന ഒരു ക്ഷേത്രത്തിലും ശ്രീരാമചൂജിനടക്കമുണ്ട്. സകല ഗ്രഹങ്ങളിലും ഒരുപോലെ പ്രതിഭിവസവും ശ്രീരാമചൂജിനടക്കമോ തും. വൈരാഗ്രികളും മുകുന്തക്രമായി കാണാം. ജ്ഞാനിക

എം യോഗികളുമായ ചില യമാത്മപസ്പികൾ സരയു നദികൾക്കിൽ സ്ഥിരവാസം ചെയ്യുന്നണ്ടെന്ന് ഇളിക്കക്കാ റ പറയുന്നു.

തീയ്യത്താന്റെ ഇവിടെ പ്രധാനമായി ചെയ്യാ നാളി തു ‘സരയു’ സ്ഥാനവും, ഹനുമത് ദർന്നവും അണ്*. സരയുനദിയെന്ന നാം പറഞ്ഞുവരുത്തുന്നതു ‘ഗോത്ര’ എന്ന അപരനാമത്താൽ ഇപ്പോൾ അറിഞ്ഞുവരുന്ന ഗംഗയുടെ ഒരു പോഷകനദിയെന്നാണ്. ഇതിനേരു തീരത്തില്ലായി അങ്ങൊല്ലുയിൽ അന്നേകം സ്ഥാനഘട്ടങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇതി റ പ്രധാനമായതു ‘സപ്രദേശാലഭട്ടമാക്കന്നു. ത്രീരാമൻ ഭരതശരുജ്ഞന്മാരോടും അങ്ങൊല്ലുനിവാസികളായ സപ്ര ഭക്തരുമാരോടും കൂടെ സരയുനദിയിൽ മണി വൈക്കണ്ണ് ലോകം പ്രാചിച്ചതു മുഴുവൻ വൈച്ഛായതുകൊണ്ട് ഇതിനെ സപ്രദേശാലഭട്ടമെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ധർമ്മ ശീലയെന്നു വിവ്യാതയായ ഇൻഡ്യാർ മഹാരാണി അ ഹല്ലാഭായിയാൽ അതിമനോഭരമായി പണി ചെയ്തിക്ക പ്ല്ലട്ടാക്കന്നു മെല്ലുന്നേതു ലഭ്യമാണ്. ഇവിടെ മഹാ കുറരുമാ രായ ആമകൾ അതി ധാരാളം ഉണ്ട്. കണ്ണാൽ ദയം ദത്താനമേക്കിലും ജനങ്ങളെ ഉപാളവിക്കയില്ല. ധാതുക്കാർ മുഴു ആമകൾക്ക് ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വാങ്ങിക്കൊടുക്കു കൂ പതിവുള്ളതിനാൽ ആളുകളെ കാണാൻവോഴ്സീക്കിം ചെ. ദമത്സുംഖാളുന്നപോലെ ആമകൾ വന്നുനിന്നും. ഇവി ടെ സക്കിലും പറഞ്ഞുതയ്ക്കവാനും മറ്റുമായി ഒരു ബ്രാഹ്മ സന്നി ഇരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതിനുംതന്ത്രാണ് ‘ലക്ഷ്മിനാലഭട്ടം’

ശപമം മുലം ത്രീരാമനാൽ തൃജിക്കപ്പെട്ട ലക്ഷ്മണൻ ഒരു ഹത്യാഗം ചെയ്തു ഇവിടെ വൈച്ഛായതിനാൽ ഹതിനു ഇപ്പോൾ സിലിച്ചു. അതിപ്രവാഹം നിമിത്തം മറ്റൊരു ഒരു ക്രാഞ്ചിൽ പോകവാൻ തങ്ങൾക്ക് സാധിച്ചില്ല. ഈ ഓരോരോ ഇട്ടങ്ങളിലും കേഷത്രണമാണ് ഉണ്ട്.

ഇവിടെനിന്നു ഉദ്ദേശം ഒരു നാഴിക ആക്കലെയാണ് സുപ്രസിദ്ധമായ ഹനുമതക്കേഷതും. ഈ കേഷത്രം മരങ്ങൾ തിങ്ങിനിട്ടുന്നതായ ഒരു ഉയൻ സ്ഥലത്തിലാണ്. പലേവിധത്തിലുള്ള കരങ്കുകൾ സദാസമയവും ഈ കേഷത്രത്തിലും സമീച്ചയുള്ള രൂക്ഷങ്ങളിലും ചാടികക്കിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കാണാം. ദർന്മത്തിനു വരുന്നവരെ ഉപദ്രവിക്കയില്ലെങ്കിലും അവരുടെ കരുംലുള്ള നിവേദ്യസാധനങ്ങളെ തട്ടിപ്പറിപ്പാൻ തരംനോക്കിനിട്ടും. വളരെ ശ്രദ്ധവും കുറഞ്ഞാൽ കൂടിയായി തന്നെ അവ കരങ്കുളിട്ടെടുക്കുക കൂടിക്കുകയും ചെയ്യുക. കേഷത്രത്തിലെ സദാസമയവും രാമായണംവായന ഉണ്ടായിരിക്കും. ഈ സന്ദൃഢായം അനേകം വശസ്രങ്ങളായി ഇടവിടാതെ തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവോലും. പലെ ഭാഷകളിലും പലവിധ രാമായണങ്ങൾ ഇവിടെനിന്നുത പാരായണം ചെയ്തുവരുന്നു. പ്രതിഭിവസ്യും അനേകം ജനങ്ങൾ ദർന്മാത്മം ഇവിടെ വന്നുപോകുന്നുണ്ട്. ഹനുമാൻ രാജഞ്ഞാറുമായ പദവികളോടുകൂടിതന്നെന്നായാണ് കേഷത്രത്തിലെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു.

ഇവിടെനിന്ന് ഒക്കപ്പേശോ ഒരു നാഴിക പോയാൽ പശ്ചാത്യൻറെ രാജധാനി, ശ്രീരാമൻറെ ജനനസ്ഥലം ശ്രീ രാമൻ മുതലായവയുടെ വോദാഖ്യ കഴിഞ്ഞെ സ്ഥലം, സീ തയുടെ പാചകശാല തൃടങ്ങിയ പഴേ സ്ഥലങ്ങളിൽ കാണാം. ഈ സ്ഥലങ്ങളിലെപ്പൊം ഓരോ ചെറിയ കെട്ടിട വും അതിൽ പ്രതിഭിന്നവും ശ്രീരാമപൂജയും നടന്നവയും. ശ്രീരാമൻറെ ജനനസ്ഥലത്തിനു തൊട്ടുതായി വലിയ ഒരു മുഹമ്മദീയ പള്ളിയുണ്ട്. ഈപ്പോൾ കാണുന്നതായ ജനനസ്ഥലം വളരെ ചെറിയതാണ്. ഈതുംകൂടെ മുഹമ്മദീയരുടെ കെവശമായിത്തന്നെവന്നും വളരെ പുംബാരങ്ങളിൽ മറഞ്ഞ നടത്തിട്ടുണ്ട് ഈ സപ്ലൈ സ്ഥലമെങ്കിലും റീബണ്ടുത്തതെന്നും ഇത്തിക്കാക്കാൻ പറയുന്നു. ഈതിനുള്ളതാണ് സീതാദേവിയുടെ അവാസപ്പുരമായ ‘കനകദിവസം.’ ഈ തുരു ഒരു വലിയ കെട്ടിടമാണ്. വളരെ ഭംഗിയും വല്ലപ്പുവും മുളി ലഘൂക്കളാലും മുളിപ്പുകളാലും മനോഹരങ്ങളായ ചിത്രക്കണ്ണാടികളാലും ഈ സ്ഥലം അതി രഹസ്യിയമാംവണ്ണം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈവിടെയും സീതാസമേതനായ ശ്രീരാമനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിച്ചുവരുന്നു. ഈതിനാട്ടുതായി ശ്രീരാമൻറെ സപ്ലൈവിത്രമുള്ളതായ ‘ബാഹരാമ’ ക്ഷേത്രം ഉണ്ട്. ഈവിടെ ദർന്നം ചെയ്യുവാൻ അതുള്ളാനുകൾ 1½ കു യാണു നിരക്ക്. നിംബുന്ധിച്ചാൽ അതു കുറെ കുറച്ചും. ശ്രീരാമലക്ഷ്മണമാരെയും സീതാദേവി ക്ഷയയും ഹനുമാനേന്നും ഇവക്ക് മുകളില്ലായി നാണ്യാശ്രൂഢിച്ചുണ്ട്.

ദേവിയേയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. വിഗ്രഹങ്ങളും നൃപൻംകാണ്ടാണ്.

അരയോദ്ധ മോക്ഷദായിനികളെന്ന ശ്രദ്ധപ്പെട്ടതായ സഖ്യവർകളിൽ അല്ലെന്തെന്നുകൂന്. പ്രതിദിനം ഈ വിടെ ദർന്നതിനായി വന്നകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്കുണ്ടാണ്. ശ്രീരാമൻറെ സ്വർഗ്ഗരോഹണശേഷം ഒരു യോദ്ധാധിപതിയായി ക്ഷതിവരുന്നതു ശ്രീഹനുമാനെയാണ്. തനിമിത്തം ഇവിടെ ഇപ്പോഴിലും കരണ്ടുകൂടിക്കും എന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യമണ്ഡും. സകല ദിക്കുകളിലും കരണ്ടുകും നിരണ്ടിരിക്കും. ഇവക്കു തിനും കടലു, പോരി മുതലായവ വാങ്ങി എകാട്ടക്കുന്നതു വളരെ ചുണ്ണുകരമാണ്. കരണ്ടുകൂടിടെ ഉപദ്രവാധിക്കും റിമിത്തം കരണ്ടു കാലം ദിവസം ഗവമേംണ്ടിൽ നിന്നും .ഇവിടുത്തെ കരണ്ടുകളെയും പിടിച്ചും അന്നു രാജുതേക്കയപ്പാണ് അതലോചിക്കുകയും ആ സമയം ഇവിടുത്തെ സന്ന്യാസിമാരുടെ ആവായി നിമിത്തം ആ അതലോചന നിർത്തിക്കൂട്ടുകയും ചെയ്യുന്നോരും. കരണ്ടുകൂടെ അഞ്ചാട്ടപ്രദവിക്കാതപോകുമ്പോൾ അവ മനസ്സുരെ ഉപദ്രവിക്കയില്ല. എന്നാൽ ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും വസ്ത്രങ്ങൾക്കുള്ളും വലിച്ചെടുത്ത നശിപ്പിക്കാറുണ്ടു്. ഇവയുടെ ഉപദ്രവത്തെ ദ്രോഗാം അഞ്ചാട്ടിക്കാർപ്പക്കൽസമയം അവരുടെ പീടികകൾ മുഴുവൻ തുറന്നവെക്കാറില്ല. ഇവിടെ വരുന്നവർ ഇക്കാൽം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

സരയു തീരത്തിൽ നിന്നും ഹനുമത്തുക്കേൾക്കും. മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലെവക്കു പോകുവാൻ നല്ല രോധുംണ്ടു്. ക

തിരവണ്ണക്കിൾ ധാരാളം കിട്ടും. നാലു ചക്രമാളി ഇരട്ടക്ക
തിരവണ്ണക്കിൾ മൺിക്രൂറിനു് 1 ക വീതം കൊടുത്താൽ മ
തി. കുലിക്കാരേയും ധാരാളം കിട്ടും.

11-00 അം ബ്ല്യൂ ഡിജിറ്റൽ.

രാജീവ് ശ്രീരാജ്.

ഈതിഹാസങ്ങളിൽവെച്ചു് ഉത്തമോത്തമമായ ശ്രീ
രാമാധാരകാലം തൃടങ്ങി ഇന്നോവരെ നിരന്തരം കേരളജന
ങ്ങളാൽ സേവിതമായ രാമേഷപരത്തപ്പറ്റി കേരളക്കാ
തവർ അധികമുണ്ടായിരിക്കുമെന്ന തോന്നനില്ലെ. തെ
ക്കെ ഇന്ത്യയിൽ ശ്രതിപ്പേട്ട ക്ഷേത്രങ്ങൾ മറ്റൊക്കും ഉ
ണ്ടുകൂടി, രാമേഷപരത്തു ചെന്ന് രാമനാട്ടപുരാഖിക്കു്
ഗംഗാഭിഷേകം ചെയ്യാൽ മാത്രമേ കാഴിയാൽ പരിപ്പു
ണ്ണമാവുകയുള്ളിട്ടുണ്ടു് ഒരു നിശ്ചയമുള്ളതുകൊണ്ടു് വട
ക്കെ ഇന്ത്യക്കാരം മറ്റും നിംബുന്നമായി ചെന്ന ദംഖക്ക
നു ക്ഷേത്രം രാമേഷപരം മാത്രമാണു്. സേതുവികയൽ നി
ന്നും മണ്ണത്തു എടുത്തു ഗംഗയിൽ കൊണ്ടുചെന്ന നിക്ഷ
പിച്ചു അവിടെ നിന്നും ഗംഗാ ജലമെടുത്തു രാമേഷപര
ത്തു കൊണ്ടുവന്ന് രാമനാട്ടപുരാഖിക്കും ചെയ്യുന്നതു
സാധ്യാരണ തീയിൽക്കാരും ഒരു മുഖ്യാദ്ധാരിക്കാണുണ്ട്

കയ്തിവരുന്നതു. അരിമനാൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടതായ ഇവിടത്തെ മുത്തി പരമഗിവനാണെന്ന ധരിക്കാത്തവർ ഇക്കാലത്തും ചുരക്കം പേരുണ്ടെന്ന് എന്നീക്കുന്നഭവപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. രാമേഷപരസ്പാമിയെ പററിയും അവിടത്തെ സ്ഥാനവിധിയെപ്പറ്റിയും രാമാധനത്തിൽ തന്നെ വിവരിച്ചു ചാരണത്തിട്ടുള്ളതിനെ താഴെ ഉൾരിക്കാം:—

“വ്യോമക്കേശം പരമേശപരം ശങ്കരം
 രാഖേശപരമെന്ന നാമമതിൽചെയ്തു
 ശ്രോദനമായ മഹ്യത്തനസംസ്ഥാപ്പ്
 പാപഹരായ ത്രിലോകധിതാത്മമായ
 പൂജിച്ചവന്നായ ഭക്ത്യാ നമസ്ത്രു
 രാജീവലോചനനേരു മതിലചെയ്തു
 യാതൊഴമത്തുനിവിടെവന്നാദരാൽ
 സേതുബന്ധം കണ്ടി രാമേശപരനേയും
 ഭക്ത്യാദിജിക്കുന്നതപ്പാളവൻ ബ്രഹ്മ-
 ഹത്യാദിപാപാജാളോട് വേർപ്പെട്ടതി
 ശ്രദ്ധനായുന്നകുട്ടം മമാനഗ്രഹാൽ
 ദുക്തിയും വനീച മിശ്രായ സംശയം
 സേതുബന്ധത്തിങ്കൽ മജഞ്ചനവും ചെയ്തു
 ഭ്രതേശനാകിയ രാമേശപരനേയും
 കണ്ടിവനാഞ്ചി പുറപ്പെട്ട ശ്രദ്ധനായും
 കണ്ണൂരു കൈവിട്ട വാരാനസിപുക്ക
 ഗംഗയിൽ സ്ഥാനവും ചെയ്ത ജിതനുമം
 റംഗാസലിലവും കൊണ്ടിരപ്പനാദരാൽ

രാമേഷപരമ്പരാഭിശ്വകവും ചെയ്യുമെ
അറീമൽ സമുദ്രേ കളിഞ്ഞു തന്ത്രഭാരവും
മജജനം ചെയ്യുന്ന മത്തുനെന്നോട്
സായുജ്യം വജ്രതിനില്ലോരു സംശയം.”

ഈപ്രകാരം അറീരാമചന്ദ്രൻ തന്നെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന
സഫിതിക്ക് ഈവിട്ടതെത്തു മാഹാത്മ്യത്തെ പററി വിസ്തൃതി
ക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഈവിട്ടതെത്തു രാമനാമലിംഗം ഇന്ത്യയിൽ
ലെ പ്രാദശഭ്രാന്തില്ലിംഗങ്ങളിൽ ചെട്ട ഒന്നാണ്.

രാമേഷപരം മുന്നെ ഈവിട്ടുയുടെയും സിലോൺ എ
നു പറയപ്പെട്ടുന്ന ലങ്ഘയുടെയും മല്ലുത്തിലുള്ള ഒരു ദ്വീപി
പാസിൽനാണ്. എന്നാൽ ഈപ്പോൾ നി. കീ. റി. കവനിക്കാർ
ഈ. ദ്വീപിനെ പാലത്താൽ മറുകരണ്ടോട് കുടിച്ചേരുന്നത്
‘ധനഭ്രാടി’വരെ തീവണ്ടി നടപ്പാക്കിയിരിക്കുന്നു. ത
നിമിത്തം രാമേഷപരയാത് ഈക്കാലത്തു വളരെ സുഗമമാ
യി തീന്തിട്ടണ്ട്. രാവണവയത്തിനു ലങ്ഘയിൽ ചെല്ലേ
ണ്ടതിലേക്കായി സമുദ്രബന്ധനം ചെയ്തു കെട്ടാണ് രാമേ
ഷപരദ്വീപിനും ലങ്ഘക്കം നടവിൽ കിടക്കുന്ന ‘മനാർത്ത
അത്ത്’ എന്ന പറഞ്ഞുവയ്ക്കും. രാമേഷപരത്തെ പാല
തന്താൽ കരണ്ടോട് യോജിപ്പിച്ചതുപോലെ തന്നെ മനാർ
തുരത്തിനെ ലങ്ഘാപൊപ്പിനോടും പാലത്താൽ കുടിച്ചേ
രിക്കിരിക്കുന്നു. ഇതിനു രണ്ടിനും നടവിൽ 18 നാഴിക വി
സ്താരം ഈപ്പോഴിം കടക്കുന്നുണ്ടോ. രാമേഷപരം പാ
ലം ചണി കഴിത്തുതോടുകൂടി ‘കളിവി’ലേക്കുള്ള വഴി ഈ
തിലെ ആക്കി. നി. കീ. റി. കവനിക്കാരുടെ ഈപ്പോഴിൽ

അമുതമിയായ ധനദേശാടിയിൽ ചെന്നിരണ്ടി അവിടെ
നിന്നും സിലോൺ റയിൽവേയുടെ പടിങ്ങതാരെ അമു
തമിയായ ‘തലെമന്നാറി’ലേക്ക് കൂപ്പുത്തയാതു ചെയ്യുണ്ട്.
അവിടെ നിന്നും സിലോൺ റയിലിൽ ഷോകാം.

രാമേഷപരം ടെറണ്ട് വള്ളേ ചെറിയതാണ്. കേൾ
തുമാഹാത്മ്യത്താൽ അവിടെ വന്നകുടുന്ന തീയ്യമ്യാതു
ക്കാക്കി പുറമെ സ്ഥിരവാസക്കാർ വളരെ ചുരുക്കംതന്നെ. കുട്ടിപ്പാൻ തക്ക ഗ്രൂലജലം അടുത്ത്. എന്നാൽ ഇന്ത്യാ
ടെയായി കഴിയുവെള്ളിം നടപ്പിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ
ഗ്രൂലജലത്തിന്റെ ഭാഡിക്കാം നിമിത്തം പീടകളിലേക്ക് കൂ
ഴം വെച്ചിട്ടില്ല. ആവശ്യമുള്ളവർ രോധിൽ ഷോകേ
ണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഒരു ചെറിയ അഞ്ചാടിയുണ്ട്.
അതിൽ അത്രാവശ്യം സാമാന്യങ്ങൾ കിട്ടും. റയിൽവേ
സ്റ്റേഷനും സമീപമായുള്ള സതുത്തിൽ ജാതിദേശം കുടാ
തെ എല്ലാവക്ഷിം ചെന്ന താമസിക്കാം. കേൾത്തിലേക്ക്
അവിടെനിന്നും ഏകദേശം അരത്തുക്കാർത്ത് നാഴിക ഉണ്ടാ
വും. കാളിവണ്ണികൾ ധാരാളം കിട്ടും. 4 അഞ്ച് വാടക
കൊട്ടത്താൽ മതി. ധാരക്കാരെ അനേപശിച്ചുംകൊണ്ട്
അവിടെത്തെ പുരോധിതന്നാരായ ശാന്തിമാർ സ്റ്റേഷനിൽ
വന്ന നില്കുന്നതു പതിവാണ്.

തീ ത്മ സ്റ്റേ ന ഞ ഡം .

രാമേഷപരന്തേക്കു വരുന്ന ധാതുക്കാർ ആലൃമായി
ചെയ്യുണ്ടതു ഇവിടെ കേൾത്തിന്നകത്തും പുറത്തുമുള്ള
തായ തീയ്യമ്യാളിൽ സ്റ്റൂനും ചെയ്യുകയാണ്. ദയാഗ്രാ

ല്ലെടുത്തവർക്ക് ചില തീയതിയാളിൽ ലീത്യംഗ്രാമം വുംവേ
ണ്ടിവരും. എപ്പോൾക്കുടെ ഇവിടെ 35 തീയതിയാൾ ഉണ്ട്.
ഈതിൽ 23 എല്ലാം ക്ഷേത്രത്തിനുകളും 12 എല്ലാം ചു
റയ്ക്കുന്നു. ഈതിൽ അല്ലെങ്കിൽ സകല്പിക്കുന്നും ചെ
രുണ്ടെന്നു ലക്ഷ്യിച്ചുതീയത്തിലാണ്.

1. ലക്ഷ്യിച്ചുതീയത്മം. ഈ ക്ഷേത്രത്തിനും പടി
ഞ്ചാരൻ നടയിലുള്ള ഒരു കൂദാശാലാണ്. 4ബാഹ്യം കല്പകകാ
ണ്ട് കെട്ടിയ പടവുകളുണ്ട്. ശ്രൂഢാജലമല്ല. ഇവിടെ സ്ഥാന
ത്തിനു മുമ്പായി ക്ഷേത്രം വേണം. അട്ടത്തുള്ള ക്ഷേത്ര
ത്തിൽ അത്രൊന്നുകൂടി 1ശ്രീ വീതം വഴിവാട്ട് കൊടുക്കുക
പതിവാണ്.

2. രാമതീയത്മം;—ഈ ലക്ഷ്യിച്ചുതീയത്തിനു കിഴി
ക്കാക്കുന്നു. ലക്ഷ്യിച്ചുതീയത്മം മാതിരിതനെന്ന. ഇവിടേയുംസ്ഥാ
നം പിണ്ഡം മുതലായവ ചെയ്യുണ്ട്.

3. സൗഗ്രീവതീയത്മം;—ഈ പടിഞ്ചാരൻ നടയിൽ
നിന്നും വടക്കോട്ടുള്ള വഴിയിലാക്കുന്നു. ഈ വഴി വണ്ടി
പോകും. മുഴുവൻ മണ്ണയ്ക്കുന്നു. ഏവന്തുക്കാലഘട്ടിൽ ന
നന്നപോകുവാൻ വളരെ പ്രധാനം. ഈ ഒരു ചെറിയ
കൂദാശാലാണ്. ഇവിടേയും സ്ഥാനം പിണ്ഡം മുതലായവ ചെ
യുണ്ട്.

4. അംഗദതീയത്മം } ഇവ രണ്ടും ഈ വഴിക്കുതനെന്ന
5. ജാംബവതീയത്മം } യാണ്. തന്റെ സമയം വെള്ളി
വററിയിതുന്നു. ഇവിടേക്കു ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്നും 1 നാഴി
കയിൽ അധികമല്ല.

6. ഗമ്യമാദനം:—ഈ ജാംബവത്തീത്തിന്റെ കാൽനാട്ടിക വടക്കുള്ള ഒരു ചെറിയ മണൽ കന്നാണ്. ഇതിന്റെ മുകളിൽ ഒരു ചെറിയ അമ്പലം ഉണ്ട്. അതിൽ ശ്രീരാമന്റെ കാലടികളെവെച്ചു പൂജിച്ചുവരുന്നു. ഈ വിംഗ ഗ്രാലം ഉട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ മുകളിൽ നിന്നുന്നോ കിണ്യാൽ നാലുഭാഗവും സമുദ്രം കാണാം.

7. പാണ്യവത്തീത്മം:—ഈ അട്ടത്തട്ടുള്ള ഒരു കുളങ്ങളാണ്. ഇതിൽ അത്രപ്രത്യേകതയായ ധർമ്മത്തീത്മം ഗമ്യമാദനപര്യുത്തതിന്റെ അട്ടത്താക്കണ. ഇതിൽ ഒരു ഒഴിം ധാരാളമുണ്ട്. ശ്രദ്ധാജലവും അഞ്ച്. സാധാരണ ഈ ദ്രിശ്യിലെ കിണറുകളിലും കുളങ്ങളിലും ഒരു ഉപ്പുരസകലെ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു ശ്രദ്ധാജലം അഥവാ മായതുകൊണ്ട് ഈ കുളത്തിലെ വെള്ളം അനേകം കന്നകാലികൾക്കു ഉപയോഗപ്രദമായി വെച്ചിരിക്കുന്നു. കുളം കേടുന്നിത്തു നന്നാക്കണ്ട തിലേക്കുള്ള പണം പിരിവിന്നായി ഒരു ചെറിയ ഭണ്ഡാ രം ഇവിടെ വെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ സ്ക്രാന്റും പിണ്യറും ഓഡണം.

8. ക്രൗഢിപ്പത്തീത്മം—ഈ പാണ്യവത്തീത്മത്തിനു സമീപം തന്നെ.

9. ബ്രഹ്മകണ്ണം (ബ്രഹ്മത്തീത്മം) ഈ വളരെ മാറ്റാത്തുണ്ടുള്ളതാണ്. ബ്രഹ്മാവ് ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ചു അനേകം ധാരാജ്ഞരും ചെയ്തിട്ടുണ്ടുപോതും. ഇവിടെ സ്ക്രാന്റും ഗ്രാലം മുതലായവ ചെയ്യുന്നു. രാമേഷപരയാത്രക്കാർ

പ്രസാദമായി കൊണ്ടവരുന്ന തുറിൻകട്ട പ്രോലേജുള്ള
ഭസ്തും ഇവിടെ നിന്നും എടുക്കുന്ന മണ്ണാണ്.

10. ഹനുമത്തീയത്മം—ഈതു സമുദ്രതീരത്തുള്ള ഒരു ചെറിയ കുളമാണ്. വെള്ളം നല്ലതല്ല. സ്ഥാനവും അംഗവും വേണ്ടം. ഇതിനുടക്കതായി ഹനുമാനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു ചെറു ക്ഷേത്രം ഉണ്ട്. ഹനുമാൻ രാമനാമലിംഗത്തെ പറിച്ചുക്കൂട്ടാൻ അമിച്ചപ്പോൾ വാങ്ങി പൊട്ടി രക്തത്തിൽ മുഴക്കി ചെന്ന വീണാതു ഇസ്മലതാ സ്ത്രോപാത്. അപ്പോൾ ഹനുമാന്റെ വാലിൽ നിന്നും പ്രവഹിച്ച രക്തം നിമിത്തം ആ അടുത്ത ദിക്കിലുള്ള ഒരു സ്ത്രീ മുഴവനം ചുക്കപ്പു വർന്നമായോയതു. (ഈപ്പോൾ ആ സ്ഥലമാണെന്നു പറഞ്ഞു ഇട്ടിക്കുകാർ കാട്ടിത്തുന്ന തായ ദിക്കിലെ മണൽ കുറെ മുരം ചുക്കപ്പു വർന്നമായി കാണ്ണാണെന്ന്.)

11. അഗസ്ത്യതീയത്മം:— ഈതും സമുദ്രസമീപം തന്നെ.

12. അഗ്നിതീയത്മം:—ഈതു സമുദ്രത്തിലുള്ള ഒരു സ്ഥാനമുട്ടം തന്നെയാണ്. രാമേഷ്ഠരക്ഷേത്രത്തിന്റെ കിഴക്കു നടക്കുള്ള സ്ഥലത്തെയാണ് അഗ്നിതീയത്മമനു പറയുന്നതു. ഇവിടെയും സ്ഥാനത്തും അംഗവും വെള്ളം വലിയ അലകൾ ഇല്ലാത്തതിനാലും വെള്ളം വളരെ നിംബലമായിരിക്കുന്നുണ്ട് സ്ഥാനത്തിനു വളരെ സുവർണ്ണം.

മേൽ പറയുന്ന 12 തീര്ത്തങ്ങൾ കഴിച്ചു് ബാക്കിയുള്ള 23 തീര്ത്തങ്ങൾ കേൾക്കുന്നതിനുകൂടുതാണ്. അവയിൽ രണ്ടുണ്ണം മാത്രം ചെറിയ കുളങ്ങളും ബാക്കിയെല്ലാം കിണറുകളും ആകുന്നു. ഇവയിലെല്ലാം ശ്രദ്ധ ജലമാണ്. അവയുടെ പേര് വിവരം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

1. ലക്ഷ്മീതീര്ത്തം	13. സൃഷ്ടിതീര്ത്തം
2. ഗായത്രിതീര്ത്തം	14. വല്ലതീര്ത്തം
3. സാഹിത്രിതീര്ത്തം	15. ഗംഗാതീര്ത്തം
4. സരസപതീതീര്ത്തം	16. യമുനാതീര്ത്തം
5. ചക്രതീര്ത്തം	17. ദയാതീര്ത്തം
6. സേതുമാധവതീര്ത്തം	18. ശങ്കരതീര്ത്തം
7. നൃതീര്ത്തം	19. ശിവതീര്ത്തം
8. നീലതീര്ത്തം	20. സത്രുതീര്ത്തം
9. ഗവയതീര്ത്തം	21. സർപ്പതീര്ത്തം
10. ഗവാക്ഷതീര്ത്തം	22. ജടാതീര്ത്തം
11. ഗന്ധമാദനതീര്ത്തം	23. കോട്ടീതീര്ത്തം
12. ഖുമഫത്യാവിമോ	
[ചന്ദ്രതീര്ത്തം]	

ഇവയിൽ അവസാനത്തെത്തായ കോട്ടീതീര്ത്തമോ ശിക്ക ഫേശലൈല്ലാം സേതുല്ലാനത്തിനു മുമ്പായി ലും നും ചെങ്ങുണ്ടവയാണ്. കോട്ടീതീര്ത്തമല്ലാനും മാത്രം റാമേശ്വരത്തെ മരറില്ലാ ക്രിയകളും കഴിഞ്ഞതു് തിരിച്ചുവോ അന്ന ദിവസം മാത്രമേ ധാരംഭിച്ചു. റാമേശ്വരത്തു നിന്നും

അടെ എടുത്തുകൊണ്ട് പോകുന്ന തീയ്യം കോടിതീയ്യമാം മാത്രമാകുന്നു. മറരല്ലോ തീയ്യങ്ങളും എല്ലോ ജാതിക്കാക്കം തൊടാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ കോടിതീയ്യം ബുഡം വമ്പാക്കം മാത്രമേ തൊട്ടവാൻ പാടുള്ളൂ. മറ്റൊരു അഭ്യും വമ്പാക്കം കടക്കുന്ന കുന്നും അണ്ണ വിതം കൊട്ടത്താൽ പുറത്തുക്കു ഒരു വാവിൽക്കുടെ ശീച്ചു തും. കേൾക്കുത്തിൽ നിന്നും മുതിലേക്കായി രോഖേ നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു. എത്ര കാലം സൂക്ഷിച്ചാണും ഏഴ് വരാതെ ഗംഗാജലമെന്നപോലെ തന്നെ പരിഗ്രാമമായിരിപ്പാനുള്ള ഒരു അത്ഭുതഗം ക്രി മുരു തീയ്യജലത്തിനും ഉണ്ട്.

12-ാം അം ദ്രുത്യം.

ആരിമനാമദശനം.

സുപ്രസിദ്ധമായ രാമേഷപരക്കേൾത്തും കാഴ്ത്തിൽ വളരെ വല്ലപ്പും ഭാഗിയുമുള്ളതാകുന്നു. മുത്തു രാമേഷപര ദ്രീപിന്നെറു ഉത്തരാല്പത്തിൽ കിഴക്കെ സമുദ്രത്തിന്തും അല്ലെങ്കിലും ഉയൻ്തും ഒരു സമലത്താകുന്നു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു. ക്കേൾത്തിന്നെറു നാലു ഭാഗത്തും പ്രഭ്രഹ്മകിച്ചു് കിഴക്കും പട്ടിഞ്ഞാറും അഞ്ചേരുകും മുഹമ്മദുണ്ട്. റയിൽവേഡ്യോഷു നിരുക്കുക്കു മുക്കാൽ നാഴികയിലായിക്കും കൂരുംബാധും, മുഴു

കേൾത്തും തത്കാവടക്കം 675—0 കിഴക്കു പടിഞ്ഞാറ് 865—0 അടി നീളമുള്ളതായ കൽമതിലുകളാൽ ചുറ്റ ഷൈട്ടിരിക്കുന്നു. ഈതിനു ഇപ്പോൾ കിഴക്കം പടിഞ്ഞാറ് 80 ഭാഗങ്ങളിൽ ഓരോ ഗോപ്തവാള ഉണ്ട്. പടിഞ്ഞാറെ ഗോപ്തവത്തിന്റെ അട്ടത്തായി പടിഞ്ഞാറെ ഭാഗത്തുള്ള രോധിൽ 1911 ലഡിസെന്റർ 12-ാം ഉണ്ടായ അ വ്യാംജോഷ്ജ് ചങ്കവത്തിയുടെ കിരീടധാരണാമഹാത്മ വം പ്രമാണിച്ച് 5 വിളക്കക്കേള്ടക്കുടിയ ഒരു സ്ഥാരക്ക് പസ്തം സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ഗോപ്തവാള ഏകദേശം 70-80 അടി ഉയരമുണ്ട്. ഗോപ്തവത്തിൽ രാമായണക്ക് മ മിക്കതും കൊതതിയിരിക്കുന്നു. ഈ ഗോപ്തവാള മതി ഘും ‘നേരോറി’ലെ ഒരു കൗതുകാരനാൽ 1734-ൽ ഒരു സ്തി ചെയ്തിക്കേപ്പുതാണോവാൽ.

ഈ ഗോപ്തവാള കടന്ന് 10 അടി നടന്നാൽ കേൾത്തു ത്തിന്റെ 3-ാം പ്രാക്കാരത്തിൽ എത്തും. ഈ ഇരു ഒരാഗത്തും ഉയൻതും, ചിത്രപ്പണികളുള്ളതായ കൽത്തണം കളാൽ അലക്കരിക്കേപ്പുതുമായ ഒരു ചിററവലമാണ്. അടിയിലും മുകളിലും കരിക്കൽ തന്നെ. പടിഞ്ഞാറെ ഗോപ്തവാള കടന്ന ഉടനെ ഇരവക്കുള്ളൂള്ളതായ ഉയൻ സ്ഥലങ്ങളിൽ ശംഖ്, കവിടി, മാല, പായക്കാണ്ടിണം ക്രിയ പലവിധ കൊട്ടകൾ, പലവിധ ചിത്രപടങ്ങൾ, പസ്തകങ്ങൾ മതലായവ പാലേ ജാതിമതസ്ഥമായമായ പ്രാപാരികൾ വില്ലുന്ന ചെയ്തുവരുന്നു. നടവിലുള്ള റാഴി നിന്ന് മുക്കുന്ന കടന്ന് വടക്കോട്ട് നടന്നാൽ, ‘എറിയാമ്പറമ്പം

സപാമി പ്രതിജ്ഞ' കാണാം. ഈ ക്ഷേത്രത്തിനകത്തു കെപ്പാം പാടില്ലാത്ത യുദ്ധാവൃഗ്ഗാക്ഷം മറ്റൊ കാണ്ണാനായി വെച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. ഈ സ്ഥലംവരെ ക്ഷേത്രത്തിൽ മഹമദിയക്ഷം ത്രിസ്തുനികർക്കും വരാം.

രിവലിംഗപ്രതിജ്ഞ.

രാമനാമസപാമിയുടെ പ്രതിജ്ഞയെക്കറിച്ചു കേട്ടവരുന്നായ ഒരു എഴുതിയുള്ളത്തെ താഴെ ചേക്കുന്നു. ശ്രീരാമൻ സോതുബന്ധത്തിനു മുമ്പായി ഈ സ്ഥലത്തു ഒരു ശിവലിംഗം പ്രതിജ്ഞിക്കുന്നുമെന്നു കയറ്റി ശ്രേഷ്ഠതരമായ ശിവലിംഗം കൊണ്ടുവരുവാനായി തന്റെ വിശ്വപ്രസ്തുതയും നായ ഹനുമാനെ കാശിയിലേക്കയെച്ചു. ഇവിടെ പ്രതിജ്ഞക്കളും സംഭാരങ്ങളും ഒക്കും ഹനുമാനും കാത്തിരിപ്പായി. മൂന്നുത്തംസമയം അട്ടത്തിട്ടും ഹനുമാൻ വന്നകാണ്ണയുള്ളാൽ ആതു ഗ്രാമസമയം തന്റെയെന്നും കയ്തി ശ്രീരാമൻ മണിക്കോണ്ട് ഒരു ശിവലിംഗത്തെ ഉണ്ടാക്കി അതിനെ അവിടെ പ്രതിജ്ഞിച്ചു. തങ്ക്കുണ്ണം തന്നെ കാശിയിൽനിന്നും ലീംഗവുംകൊണ്ട് ഹനുമാനും എത്തി. തന്റെ പ്രധാനം വൃത്തമായതുണ്ടായി കണ്ടു് ആത്രയിക്കും വുസനാക്രാന്തനായ ഹനുമാൻ രാമചന്ദ്രനാട്ട് ആവലായി പറയുകയും അഭ്രേഹം ഇപ്പോൾ പ്രതിജ്ഞിച്ചിരിക്കുന്ന ലിംഗത്തെ മാറ്റിക്കൊള്ളുന്നതായാൽ താൻ കാശിലിംഗത്തെ പ്രതിജ്ഞിക്കുമെന്നു മറവടി പറയുകയും ചെയ്തു. ഈ ഉറപ്പില്ലാത്ത ഏസകതലിംഗത്തെ എടുത്തു മറിപ്പാം നിഷ്പ്പാനുപയാസം സാധിക്കുമെന്നുള്ള അവകാശം

തേതാട്ടകുട ഹനുമാൻ തന്റെ വാൽ രാമനാമല്ലിംഗ ത്തിൽ ചുററി മേല്പോട് പൊങ്ങിവലിച്ചു. എന്നാൽ അ മണ്ണത്കാണ്ടിളിൽ ലിംഗം അണ്ണ മാത്രം പോലും ചലിച്ചില്ല. ഹനുമാൻ പിന്നേയും പിന്നേയും അത്യുധികം രൂക്തിയോട്ടകുട്ടി വലിക്കുക നിമിജ്ഞം വാൽ മുഴവന്നു മുറി എന്ത് ഹനുമാൻ മുരൈച്ചുന്ന പീണം. സ്വപ്നദഹരിത അ സ്ക്കവാൻപോലും സാധിക്കാതെ അവിടെക്കിടന്ന് ശ്രീ രാമ.വദ്രുതനെ വിളിച്ചു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഇപ്രകാരം ഭഗവൻ മുന്നായ ഹനുമാൻറെ പരവശസ്ഥിതി കണ്ണ് മനസ്സിലി എന്ത് ശ്രീരാമൻ ഹനുമാനെന അനന്തരമിക്കകയും ഫലമാനു കൊണ്ടവന്ന ലിംഗത്തെ അട്ടത്തുന്നതെന്ന ഒരു സ്ഥലം തു പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും അവിടെ ചുജ കഴിഞ്ഞല്ലോതെ രാമനാമസ്ത്വമിലെ ചുജിപ്പുാൻ പാടിപ്പേന്ന നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു സ്വപ്നതന്നെ സമാധാനിപ്പിച്ചു.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ശിവലിംഗമാണ് ഇപ്പോൾ കാണി വിശ്വപനാമസ്ത്വമി എന്ന പേരിൽ കണ്ടുവരുന്നതു. ഇപ്പോഴം അവിടെ ചുജ കഴിഞ്ഞല്ലോതെ രാമനാമസ്ത്വമിലെ ചുജിക്കാറില്ല. രാമനാമപ്രതിഷ്ഠ കഴിഞ്ഞ ഉടനെതന്നെ ശ്രീപാർത്തീവിത്രുഹത്തെയും ‘പാർത്തവല്ലിനി’ എന്ന പേരിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടു.

ഈ ക്ഷേത്രം പ്രതിയതായി പണിചെയ്യിക്കപ്പെട്ട താക്കന്. മുഴവന്നു കരിക്കുത്തെന്ന്. നല്ല കാരണം വെളിച്ചുവും അകത്തു പ്രവേശിക്കുത്തുക്കവണ്ണും വളരെ മുത്തിയായി പണിചെയ്യിട്ടുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിനു മുമ്പിലായി ഒ

ങ വലിയ മണ്ഡലം ഉണ്ട്. മണ്ഡലത്തിന്റെ കിഴക്കുഭാഗത്തായി ഒരു വലിയ നദിക്കുറൈ പ്രതിസ്ഥാപിച്ചു. രാമനാട്ടംപാമി സന്നിധിക്കു തെക്കായി ഉത്തരവിലും വും പിൻവരുത്തു നവഗ്രഹങ്ങളും ദക്ഷിണാമുത്തിയും വക്കവരുത്തു കാശീവിശ്വനാമസ്ത്രാമിയും ഇതിന്റെയെല്ലാം തെക്കവരുത്തായി അതിപ്രേക്ഷിക്കുന്നരായ 63 ശ്രീവക്രമനാരേയും പ്രതിസ്ഥിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ കുടാ തെ നടരാജ പ്രതിസ്ഥാപിച്ചു. ഇതു കേൾക്കുന്നതിൽ രാജാവിന്റെ വക്കും യായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ മദിരാശി മെഹ കോർട്ടിൽ നിന്നും 1912-ൽ 65-ാം നന്ദു സിവിൽ റിവിഷൻ ഹരജിയുടെ മരവടി പ്രകാരം നിയുതിക്കപ്പെട്ടു. ഒരു കമ്മിററിക്കാരാണ് കേൾക്കുന്നതു. ഇതു കമ്മിററിയിൽ സേംഗ്രഹത്തി രാമനാട്ടംപാമി രാജാവ്, ദേവകോട്ട സെമിണിബാർ അതണാചലം ചെട്ടിയാർ, ദി വാൻബുഹര്മ്മ വി. രാമലൈനായഡി, കെ. രാമതൃകാർ (മെഹകോട്ടവക്കിൽ, മധുര) എ. രക്ഷസ്താമി അനുകാർ എന്നവരാണ് ഇപ്പോൾ ഉള്ളതു. ഇതു കമ്മിററിയുടെ കീഴിൽ, കേൾക്കുവും തൽസംബന്ധമായ സ്പത്രകളിൽ നോക്കി രേഖപ്പാൻ 400 ക ശമ്പളത്തിൽ ഒരു ഭസ്തിയേയും 100-150ക ശമ്പളത്തിൽ ഒരു വജാൻജിയേയും നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു. രാമേശപാത്തിയിൽ പ്രധാന കേൾക്കുള്ളേം ഗസ്പർ ഇതു വജാൻജിയാണ്. കേൾക്കുത്തിൽ നടക്കുന്ന അന്ത്യന്താ, അഭിഭേക്കം മുതലായവ നോക്കാനായി ഒരു ദിവസം

എഞ്ചാങ്ങം ഒരു ഡിപ്പാട്ടി പേജ്ഞാങ്ങം ഉണ്ട്. ഈ കുടാതെ കേഷതുസംബന്ധമായ ഭരണത്തിൽ ഗവമേൻറ്റെറിനു യാ തൊഴ പ്രവേശനവും ഇല്ല. തിങ്ങവാഭരണങ്ങൾ സുക്കി ചുരിക്കുന്ന സ്ഥലം കാവലിനായി സക്കാരിൽ നിന്നും ദേ വസ്ഥാനത്തിലേക്ക് 6 കുണ്ഠല്ലുബിഹമാരെ നൽകപ്പെട്ടി രിക്കുന്നു. ഇവയുടെ ശന്വളം പ്രതിമാസധും ദേവസ്പതി തുന്നിനു സക്കാരിലേക്ക് അടക്കുന്നുണ്ട്. ഇവിടുതൽ ശാ സ്കൂലിമാക്ക് കേഷത്തിലെ പുജാഭികളിലും മറ്റും യാതൊ രവകാശവും ഇല്ല. പുജകന്മാർ മഹരാജ്ഞ ശ്രൂവമണ്ണരാ ണ്. ഇവരെ തക്ക ശന്വളത്തിനേൽക്കു ദേവസ്ഥാനത്തുനി നും നിയമിക്കുകയാണ് പതിവ്. വൈഴ്ത്തികോണേം്കാ സ്പ ണ്ണംകോണേം്കാ ഉള്ള വിലപവത്രം, തിരുത്തുലം, ചതുരം മത പായ വഴിവാട്ടകൾ ചെയ്യുണ്ടുന്നവർ ആളുമായി ഒപ്പ് ജ്ഞാരെ കണ്ട് വഴിവാട്ടകളുടെ വിവരമടങ്ങിയ ടിക്കറു വാജ്പി വഴിവാട്ട ചെയ്യുണ്ട് സന്നിധിയിൽ ചെന്ന് പ്രധാന പുജകൾ വരും കൊട്ടക്കേണ്ടതാകുന്നു. പുജ കൂഴി തെത്തേശ്വരം പുജകൾ അവയെ പ്രേജ്ഞാർ വരും എല്ലിക്കു യും അഭ്യേഷം ദേവസ്പതം കണക്കിൽ വരവു ചേർക്കുയും ചെയ്യുന്നു. വഴിവാട്ടമന്യമന്മാക്ക അവയുടെ വഴിവാട്ട കൾ കാനക്കിൽ ചേത്തിട്ടുണ്ടോ എന്ന നോക്കുന്നതിനു വിശ്രായമില്ല.

രാമനാമസ്പദമിക്ക് ഗംഗാഭിപ്രായം ചെയ്യാൽ രാത്രി കാശിയാതു പരിപൂണ്ണമാകയുള്ളതുവെന്നു മന്ത്ര പ്ര സ്നാപിച്ചിട്ടുണ്ടെല്ലോ. ഇതിനായി ദിനംപുതി അനേകാ

കിരർ ആനങ്ങലം ഗംഗയുംകാണ്ട് വരുന്നു. ഗംഗാദിശഷകം നടക്കാത്തതായ ദിവസം രാമേശപരത്തില്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. എന്നാൽ അഭിഷേഷകാത്മം കൊണ്ടവയനു ഗംഗ പിച്ചുളക്കാണ്ടാ ചെന്നുകൊണ്ടാ ഉള്ള പാത്രങ്ങൾ ഇലായിരിക്കേണമെന്നു നിഞ്ചുന്നമുണ്ട്. പാതം ഇങ്ങനോ, തകരമോ, കൂപ്പിയോ ആയിരുന്നാൽ അതു മാറി ആ ഗംഗയെ ചെന്നോ പിച്ചുളയോ ആയ പാത്രങ്ങളിൽ ആക്കിക്കൊടുത്താൽ മാത്രമേ അഭിശേഷകാത്മം സ്ഥികരിക്കാൻമുള്ളിട്ടുണ്ട്. ഗംഗാദിശൈക്കത്തിനു കൊണ്ടവയനു പാത്രങ്ങൾ വെള്ളിയോ, സപ്പണ്ണമോ ആയിരുന്നാൽ കുടിയും മടക്കിക്കൊടുക്കുന്നു പതിവില്ല. അവയെല്ലാം കണക്കിൽ ഒവര്ത്ത് ക്രഷ്ണത്തിൽ സുഷ്ഠീകരണം. ചെന്നു പിച്ചുള പാത്രങ്ങൾ ക്രഷ്ണത്തിന്റെ മുന്നാം പ്രാകാരത്തിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ വാങ്ങവാൻ കിട്ടുന്നതാണ്. അവിടെ പലെ തരത്തിലും വല്ലപ്പുത്തിലുമുള്ള അനവധി പാത്രങ്ങൾ കുടിയിരിക്കുന്നു. നമ്മകാവഗ്രൂമുള്ളവ തിരഞ്ഞെടുക്കാം. വിലക്കം അല്ലോ ചുരക്കുമുണ്ട്. ഗംഗാദിശൈക്കത്തിനു പാത മൊന്നിനു 2 ക വീതം പീസ് കൊടുക്കുന്നും. അപ്രകാരമുള്ള സംഖ്യ ക്രഷ്ണത്തിനുകരുത്തുള്ള ദേവസ്പദ പ്രേജ്ഞാരാപീസിൽ കൊടുത്ത രണ്ടിനി വാങ്ങി അതുംകൊണ്ട് സന്നിധിയിലേക്ക് ചെല്ലുണ്ടതാകനും. ഗംഗ കൈവരണമില്ലാത്തപക്ഷം പ്രേജ്ഞാരോടാവഗ്രൂപ്പെട്ടാൽ വിലക്ക വാങ്ങി തന്ത്രങ്ങളാണ്. കൂടി ഗംഗക്കു രണ്ടുപ്പുട്ടികയുണ്ട് വിജ. മുണ്ഡിനു ഗംഗ വാങ്ങുന്നവരും അഭിശേഷകവീസ്

2 കു യും ഗംഗ നിറപ്പാൻകൂടുതൽ പാതുവും വേരെ കൊടുക്കണം. മലയാളികൾക്ക് രാമേശപര ക്ഷേത്രത്തിനുകൂടുതൽ അവശിക്കേണമെങ്കിൽ അതെല്ലാനുകൾ 1 കു ഫീസ് കൊടുത്തു രഹിതി വാങ്ങണം. എന്നാൽ ഗംഗാഭിപ്രേഷകം ചൊളുന്നവക്ക് ഈ പ്രവേശന ഫീസ് വേരെ കൊടുക്കേണ്ടതില്ല. രാമേശപരത്തു ചെല്ലുവാൻ സാധിക്കാത്തവർ ഗംഗയെ ഫീസോടുകൂടി പാർസലായി ദേവസ്ഥം പ്രേജ്ഞാക്ഷയത്തു കൊടുത്താൽ അവർ അഭിപ്രേഷകം നടത്തും. ഈ അഭിനെ അയക്കുന്നവർ അവരുടെ നാളിൽ പ്രത്യേകം ഗംഗയും ആരിയിക്കേണ്ടതാണ്. 1 ഓ തപാൽ മുട്ടുടെ അയച്ചാൽ രഹിതിയും അയച്ചുകൊടുക്കണം.

അഭിപ്രേഷകം ഇവിടെ നാലുതരത്തിലുണ്ട്. 1. ഉദയാഭിപ്രേഷകം 2. ഇതരം ഉദയാഭിപ്രേഷകം 3. പഞ്ചാമുത്താലിപ്രേഷകം 4. ആദ്രാഭിപ്രേഷകം എന്നിവയാണ്. അഭിപ്രേഷകം കഴിച്ചുവർ പാചകശാലയിൽ ചെന്നാൽ അതാൽനിന്നു സരിച്ച പ്രസാദം കിട്ടും. ഈ ദേവീസന്നിധിക്കെടുത്താണ്. പഞ്ചാമുത്താലിപ്രേഷകർത്തിനു 4-കയും ആദ്രാഭിപ്രേഷകർത്തിനു 6 കയും വിലക്കൂട്ടു ഗംഗാത്തിത്മം ദേവസ്ഥത്തിൽനിന്നും വില കുടാതെ കൊടുക്കണം. ഈ വിടെ നടക്കുന്ന അച്ചുന, അഭിപ്രേഷകം മുതലായവയുടെ തോത് താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ക. ഓ. പ.

1. ഗംഗാഭിപ്രേഷകം (പാതുമാനുകൾ)	2	0	0
2. പാതു ആദ്രാഭിപ്രേഷകം പട്ടി 1ന്	1	0	0

3. സഹപ്രസാധാച്ചന (വട, റായസൻ)			
വേദ്യസഹിതം 8 നും അച്ചുറക്കം 1 കു നിവേദ്യത്തിനം)	1	8	0
4. അപ്പോത്തരാച്ചന	0	5	0
5. നാളികേരം 1 നു്	0	1	0
6. ഉദയാദിഷ്ഠകം (പ്രസാദത്തോടുകൂടി) 5	4	0	
7. മുതരുദയാദിഷ്ഠകം ടി	10	8	0
8. പഞ്ചാമൃതാദിഷ്ഠകം ടി	22	8	0
9. ആദ്രാദിഷ്ഠകം ടി	50	0	0

പുജ്ഞം, മാല മുതലായവക്ക് ധാതോൽ ഫീസും ഇല്ല. അച്ചന് ചെയ്തിക്കൊംബർ അങ്ങാടിയിൽനിന്നും നാളികേരം, പഴം, വൈറിലടക്ക, കർപ്പൂരം, കുക്കമം ഇത്തുകൾ വാണി തട്ടിൽ വെച്ചു കൊടുക്കണം. അച്ചന്റെ അഭിഷ്ഠക വും പേജ്ഞാരാധീസിൽ പണമടച്ച് രണ്ടി വാങ്ങിയ ശേഷമേ നടത്തുവാൻ അനവാദികയെല്ലാം.

ഇവിടെ ദേവനും ദേവികളും അന്നേകും വില പിടിച്ച തിരവാദരണങ്ങളും സപ്പണ്ടംകൊണ്ടും വെള്ളികൊണ്ടുള്ള വാഹനങ്ങളും ഉണ്ട്. ഈവ ആക്കം കാണാം. വാഹനങ്ങൾ കാണേണ്ടിവർ 5 കയ്യും ആടിരണ്ടാദിപും കാണേണ്ടിവർ 15 കു യും അടച്ച് പേജ്ഞാർവക്കൽനിന്നും ടിക്കർ ദു വാങ്ങണാം.

സാധാരണ സന്ധ്യാസമയങ്ങളിലുള്ള ദർന്നങ്ങൾക്ക് പറമെ ഒരു വിശേഷദർശനം സൂട്ടികളിംഗമാണ്. ഈതിനു വെള്ളത്തിൽ മുഹൂരതമുള്ളണ്. ദിവസനുന്നതിനു എത്തിക്കുന്ന താ

അമേ അതു സാധിക്കയുള്ളത്. പുലച്ചേര് 4 മൺകും 5 മൺകും മലപ്പുറാൻ ആ സമയം. രാവിലെ നടത്തുന്ന ഉടനെ സൂടികളിംഗത്തിനു പാൽ അഭിശേഷകം ചെയ്യുന്ന തും മറ്റും കാണാം. മരറായ വിശേഷം ദേവീദേവയാ ഒട്ട പുരാതനമായ സപ്ലാവിഗ്രഹഭർന്നമാണ്. ഈ അല്ലെങ്കിലും കഴിഞ്ഞ ഉടൻ കാണാം. ദർന്നത്തിനായി താല്പര്യപത്തിലേക്കു ബോധിപ്പിക്കുന്നതു മാത്രമേ ആ വേദിപ്പിക്കയുള്ളത്. അതിനു അവർ അതെല്ലാനുകൾ 1 കു പീസ് കൊടുക്കണം.

ബേസ്റ്റ് സ്റ്റോറിനും

മേൽവിവരിച്ചപ്രകാരം കോടിത്തീര്മ്മമാഴിക്കൈയുള്ള മറ്റു തീര്മ്മസ്റ്റാനങ്ങളിലും ഗ്രാല്ലാഡികളിലും രാമനാമസപാമി തുടങ്ങിയ സന്നിധികളിലെ ദർന്നവും കഴിഞ്ഞ ശേഷമാണ് ബേസ്റ്റ് സ്റ്റോറിനും ചെയ്യേണ്ടതു. രാമേശപരത്തുനിന്നും 12 നാഴിക അകലെ രാമേശപരദ്വിപിന്റെ കിഴക്കെ അറവമാണ് ധനഭേദം. ഇവിടേക്കു തീവണ്ടിയുണ്ട്. എസ്. എ. അൻ വക സിലോൺ ബോട്ട് മെരു അവസാനിക്കുന്നതു ധനഭേദം തീവണ്ടിയില്ലാണ്. ‘തലെമ നാർ’ എന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോകവാനുള്ള കഴുത് ഇവിടെ വന്ന നില്കുന്നതു കാണാം. രാമേശപരത്തുനിന്നും ധനഭേദം തീവണ്ടിയിലേക്കുള്ള വഴി ഉള്ളശം നാലുനാഴിക വീതിയുള്ള ഒരു മുന്നുമാതിരിയാണ്. ധനഭേദം തീവണ്ടിയിൽത്താമസിപ്പാൻ സ്ഥലവാം മറ്റും കിട്ടവാൻ വളരെ പ്രയാസം. നാട്ടേകാട്ടുവള്ളികളിടുടെ വാസം ഒരു സ്ഥലവും ഇപ്പറമ്പനാ

വോട്ടുലും ഉണ്ട്. ഇന്ത്യിനെന്നായി ഗവമെംബെറീസുക
ഉഖം മറ്റൊ ധനദേശാട്ടി ഒരു പട്ടണമായിതീർന്നിരുക്കു
ണ്. തീവണ്ടിയാള്ളീസിൽനിന്നും സ്ഥാനഘട്ടത്തിലേക്ക് 2
നാഴികയിലധികം ദൂരമണ്ഡി. വണ്ടിപ്പോകും. സ്ഥാനം ചെ
സ്ഥാനമുള്ള സ്ഥലം വളരെ സുവാസമായതാണ്. വിശ്വാസ
ദിവസങ്ങളിൽ ഭസ്തുമായ തിരക്കണ്ടായിരിക്കും. തീവണ്ടി
യാള്ളീസിൽനിന്നും സേതുകരക്ക് പോകവാൻ കാളവണ്ടി
കൾ യാമേജ്ഞം കിട്ടും. 4 മൺക്രൂർ നേരത്തിനു 2ക കു
ലികോട്ടത്താൽമാതി. ധനദേശാട്ടിയിൽ ഒരു അസ്സത്തിയു
ണ്ടുണ്ട്.

സക്കല്ലാഡികൾ പറത്തുതയവാനം മറ്റൊ പുരോ
ഹിതനാർ അവിടെ ധാരാളം ഉണ്ടായിരിക്കും അത്രുമാ
യി സ്ഥാനം ചെങ്ങുണ്ടതു പടിഞ്ഞാറെ സമുദ്രത്തിലാണ്. ഇതിൽ
ആല കലശലായുണ്ട്. കിഴങ്കു സമുദ്രം ആല ഒ^എമില്ലാതെ ശാന്തമായിരിക്കുന്നു. ഒരു ഭാഗം കലശലായ
ആലയും മരൊരുഭാഗം ഒരു ആലയില്ലാതെയും കിടക്കുന്നു
രു കണ്ണാൽ വളരെ അത്രുതം തോന്നും. സക്കല്ലത്തോട്
കൂടെ തങ്ങളിടെ ഇപ്പുറക്കാരം എത്രയെക്കിലും സ്ഥാനം
ചെയ്യാം. 12. 36. 108. ഇങ്ങിനെ ഓരോങ്കത്തർ ചല
വിയത്തിലും സ്ഥാനം ചെയ്യാറുണ്ട്. അതിനുശേഷം തീ
ത്മകരയിൽവെച്ചു അംഗ്കാടികളും യമാശക്കി ഭാഗവും
ചെയ്യു കഴിഞ്ഞാൽ തിരിച്ചുപോകാം. ഭരിതശാന്തിക്കു
രസത്തുസ്ഥാനംപോലെ മുഖ്യം മരൊന്നമില്ലെന്നാണ് ശ്രൂ
സ്ഥാനിൽ കാണുന്നതു.

സേതുപ്പാനാന്തരം അന്നതന്നെ രാമേഷപരബ്രഹ്മ
ക്കു മടങ്ങി രാമനാമസപാമിയേയും സേതുപ്പാനപലഭാ
യകനായ സേതുമാധ്യവന്നേയും ദർശനം ചെയ്യുണ്ടെന്നാ
ണ് വിധി. അതു കഴിഞ്ഞാൽ അവസാനമായി ചെയ്യു
ണ്ടതു കോടിതീര്ത്തപ്പുണ്ണാനമാണ്. ഈ തീര്ത്തപ്പുണ്ണാനം കഴി
ചൂ കോടിതീര്ത്തം എടുത്തു പുജിക്കണം. എന്നാൽ തിരി
ചൂപ്പോയന്ന ദിവസം മാത്രമേ കോടിതീര്ത്തം എടുക്കിവാ
ൻ പാട്ടളി വെന്നാണ് നിശ്ചയം.

അം റു സ്യാ .

(1924 ആഗസ്റ്റ് 5-ാം തെത്ത് 'മനോരമ'യിൽ നിന്ന്)

സ്രീമതി തരവത്ത് അമ്മാളും അമ്മ തന്റെ സഹോദരൻ പാരേതനായ ദി. എം. നായകടെ അസ്ഥി യുംകൊണ്ട് കാശിക്ക പോകും വഴി ഇപ്പോഴെത്തു റണ്ടാം മന്ത്രിയായ ബഹുമാനപ്പെട്ട കെ. വി. റഫ്രിനായഡ്ഗാരു വിന്റെ ക്ഷണം സ്പീക്കർഷ്ട് ജൂലൈ മാസം 23-ാം ആസ്റ്ററ്റിൽ എത്തി. ക്രീട അവതെ ടെച്വിലത്തെ മകളിം മരംകുന്ന് കെ. ഗോവിന്ദനായരവർകളിൽ വേരെ രണ്ട് ബ്രൂഹമണ്ണയം ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരെ എത്തിരെപ്പാനായി റഫ്രിനായഡ്ഗാരു തുടങ്ങിയ അനേകകും മഹാമാരി റയിൽവേ സ്റ്റേഷൻിൽ ഹാജരാണായിരുന്നു. വണ്ടി ഇന്തിയ ഉടനെ ഡാക്ടർ നായകടെ അസ്ഥിപ്പട്ടിയെ കെ. വി. റഫ്രിയവർക്കും പുമാലകളാൽ അലക്കരിച്ചു. അവരുടെ അപ്പോഴെത്തെ വ്യസനങ്ങാവവും പൂരവും ഹാരതത്തിലെ നിറ്റഭൂതയും കാണികളുടെ മനസ്സിനെ അലിപ്പിക്കുന്ന ക്രൈസ്തവ്യം. അതിന്റെ ശ്രദ്ധം അവിടെ വന്നുകൂടിയ മഹാമാരെ ഭാരോയത്തരെയായി മന്ത്രിയവർക്കും അംഗ്മാളി അമ്മക്കു പരിചയപ്പെട്ടതുകൂടും തദനന്തരം അവരെ സ്പവസതിയിലേക്കു ക്രൂട്ടിക്കൊണ്ട് പോരുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട് പ്രതിഭിന്നവും ഡാക്ടർ നായകടെ സ്റ്റേ

ഹിതക്കാരായ മന്ത്രിമാർ തുടങ്ങിയിള്ള അറഗേക്കം ഗവ
ംമ്പണ്ടേല്ലാഗസ്യമനാൽ ഇലിസ്‌ലാർമാർ തുടങ്ങിയ അറഗേ
ക്കം അരംഭേല്ലാഗസ്യമനാൽ ആ ബൊല്ലാവിൽ പുജ്ഞങ്ങളിൽ
കൊണ്ടുചെന്ന ആ അസ്ഥിപ്പൂട്ടിയെ സന്ദർഭിച്ചു പോന്നു.

30-ാംഐ വൈക്കമേരം ജന്മീസ്സാഫീസിൽ വെച്ച്
സർ പി. ടി. ചെട്ടിയാങ്കട അല്ലെങ്കെത്തയിൽ കീഴിൽ ഒ
രു മഹാജനയോഗം കുടകയും ഡോക്ടർ നായകട അ
സ്ഥിപ്പൂട്ടി പ്രസിധിക്കാവർക്കൾ സഖ്യമാനം എതിരെ
ററ്റ് ഒരു മാനൃസ്ഥമാനത്തു വെക്കകയും അറഗേക്കം പേര്
പുജ്ഞമാലകളെക്കാണ്ടം മറ്റൊ അതിനെ അലക്കരിക്കുക
യും വൻകുകയും ചെയ്തു. അതിന്റെ ശേഷം അലംകൃത
മായ അസ്ഥിപ്പൂട്ടിയുടെയും സഭാവാസികളുടെയും ഒരു
പോട്ടോ എടുത്തു. തദനന്തരം ഡോക്ടർ നായകട മു
ണ്ഡാണ്ഡാഡു പററിയും ആ ഫേയുംനേതാവിന്റെ വി
ദ്യാഗത്താൽ തങ്ങൾക്കണ്ടായിരിക്കുന്നുണ്ടെന്തുക്കുറിച്ചും
അല്ലെങ്കണം ബഹുമാനപ്പെട്ട രാജാരാമരായനിക്കാർ, വൈ
ക്കിടറില്ലിനായവു അവർക്കൾ, പത്രാ അവർക്കൾ എല്ലാ
നീ മന്ത്രിമാരം സി. രാമലിംഗരാമ്പി അവർക്കൾ, എ.എ.
രാമസ്പാമി മുതലിയാർ, ഡോക്ടർ ഉസ്സാൻ മുതലായ മ
ഹാനാൽ പ്രസംഗിക്കയും, ദിവാൻ ബഹദുർ വെക്കിടര
തന്നെയും അവർക്കൾ ഒരു പ്രാത്മന നടത്തുകയും, ത
ങ്ങളുടെ അപേക്ഷയന്നസരിച്ച് ഡോക്ടർ നായകട സ്പ
ഡും അസ്ഥിയും അതടക്കംചെയ്യു പെട്ടിയും തങ്ങൾക്കു
നുകുകയിൽനാണ് അമ്മാളും അമ്മയോട് വന്നു പറയുകയും
ചെയ്യുംശേഷം അമ്മാളും അമ്മ അവർക്കൾ അവിടെ കുടി

യിങ്ങനു മഹാജനസദ്ബോധ വന്നും പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു. ഇവരെ യാത്ര അയച്ചപുന്നായി; അവിടെ കുടിയിങ്ങനു വരിക്ക് പലഞ്ചും സ്റ്റൂഷനിലേക്കു ചെന്നിരുന്നു. അതു കുടാതെ ഈ ആവശ്യത്തിനും മറ്റു പലേ മഹാമാഖം സ്റ്റൂഷനിൽ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. ഇവയുടെയെല്ലാം ആ ശീറ്റ് ദശയേന്താടക്കുടെ അമ്മാളും അമ്മയും മറ്റും 7 മൺക്കു ജഗന്നാമത്തേക്കു പോയി.

പരേതനായ ഡാക്ടർ ടി. എം. നായർ,
മദ്രാസ്സിലെ പൊതുധേശം.

(1921 ആഗസ്റ്റ് 9-ാം തെരു മഴുവാരമയിൽനിന്ന്)

പരേതനായ ഡാക്ടർ നായരുടെ അസ്ഥിയുംകൊണ്ട് ശ്രീമതി തരവത്ത് അമ്മാളും അമ്മ കാൾക്കു പോകും പഴി മദ്രാസ്സിൽ അമ്മാവാമണംസംഘക്കാർ അവരെ ഒരു തിരോത്തുമറ്റും മുച്ചുപ്രസ്താവിച്ചിരുന്നവെല്ലോ. ഐലായി 30 ഓം- ജൂലൈസ്സാഫീസിൽ വെച്ചു സർ. പി. റ്റാഗ്രാജ് ചട്ടിയാൽ അല്പുക്കുതയിൽ കുടിയും അമ്മാവാമണയോഗത്തിൽ പലേ മഹാമാഖം സന്നിഹിതരായിരുന്നു. ഈ സംസ്ഥാനത്തിൽ പലേ ഭാഗങ്ങളിലും അമ്മാവാമണം സംഘങ്ങളിൽനിന്നും ഇംഗ്ലീഷിഞ്ചിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ ആ ദരിക്കന്നതായ പലേ കമ്പികളും വന്നിരുന്നു. അല്പുക്കു തന്റെ പ്രാരംഭപ്രസംഗത്തിൽ ഡാക്ടർ നായർ അമ്മാവാമ

ണസംഘത്തിനു ചെയ്യു വിലയേറിയ സഹായങ്ങളെപ്പും റവി പ്രദത്യുകമം പ്രസ്താവിച്ചിരുത്തുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ തുടന്നു പപരം പ്രസംഗിക്കുകയുണ്ടായി. അവസാനം ഡാക്ടർ സ്നായുടെ പ്രതിനിധിയെന്ന നിലയിൽ എന്നെങ്കിലും ഒ ണ്ട വാക്കു ആ സംഭവിൽ പറത്താൻകൊള്ളിച്ചാമെന്നു ചെലുത്തം ആവശ്യപ്പെട്ടുപ്പുകാരം ശ്രീമതി അമ്മാളും അമ്മ താഴീപറയുംപുകാരം മറവടി പറത്തു.

മാനൃസദോദരമാരെ, ഇത്തരത്തിലുള്ള പൊതുജീവന്മാരുകളിൽ സംസാരിച്ചിട്ടുള്ള പരിചയം എന്നിക്കേണ്ടുംതന്നെ ഇല്ല. എങ്കിലും എൻ്റെ ഫീഡ് സഫോട്ടെ എൻ്റെ സൂരണക്കായി ഇന്നു ഇവിടെ കുട്ടനാബുദ്ധന്മയോ ഗത്തിൽ താനും സന്നിഹിതയായിരിക്കേണ്ടാമെന്നു എൻ്റെ മാനൃസൂചിത്തുകളായ നിങ്ങൾ എന്നും ഹൃഷിപുരസ്സും എന്നോടാവശ്യപ്പെട്ട സ്ഥിതിക്കും അതിനെ ആദരിക്കാതിരിക്കുന്നതു മന്ത്രാദക്ഷേക്കായി തീരുമെന്നു മാത്രം കുത്തി താനിവിടെ വന്നതാണ്. എൻ്റെ ഫീഡ് സഫോട്ടെ എൻ്റെ അകാലനിഞ്ഞാണ്ടെത്തപ്പറ്റി അന്നദോഷിപ്പാനും അദ്ദേഹത്തെ സബഹുമാനം ചൊമ്മിപ്പാനമായി തങ്ങൾക്കുള്ള ഭാരമേറിയ ജോലികളേയും നിത്തിവെച്ചും ഇവിടെ കുടിയ മഹാജനങ്ങളും എൻ്റെ അന്നജഞ്ഞെൻ്റെ പ്രതിനിധിയെന്ന നിലയിൽ വന്നനും പറയേണ്ടതു എൻ്റെ ബാല്യതയാണെന്നു എന്നിക്കുന്നും. എന്നാൽ എൻ്റെ ദുഃഖത്തിൽ നിരഞ്ഞതാഴുകനും സഫോട്ടോടവാസല്പത്താലും അദ്ദേഹത്തിനെൻ്റെ വിശ്വാസത്താലുള്ള അപാരപാരവശുത്താലും താങ്കും അതിനു തീരുമെക്കയായിതീർന്നിരുന്നു.

ക്കൈകാണ്ട് എനിക്കു പറവാനെഴുതിനെ എഴു
യിക്കുന്നതാണ്.

1914-ൽ തങ്ങളിടെ പ്രിയ ജോൺ ഫോപ്പാൾസ്
നായർവർക്കുള്ളം അനുദാനം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പ് തങ്ങൾ
ഒരു പ്രിയ മാതാപും ഉറിച്ചുപോയതോടുകൂടി എനിക്കു
എൻ്റെ പെണ്ണക്കുട്ടികൾക്കും എക്കാവലംബമായിരുന്നതു
ശാസ്ത്രം ബഹിപ്രകാലം മുതല്ലു ഒരുമിച്ചു വളരുന്ന് അന്ത്യം
നും അന്തിരസാധാരണമായി മേഖലിച്ചു വന്ന എൻ്റെ
പ്രിയ സഹോദരനായ ഡാക്ടർ നായരായിരുന്നു. കാൽപ്പ
രിചയംകൊണ്ട് വില്ലൂഭ്രാസംകൊണ്ട് എന്നേക്കാൾ
പ്രാണി തനിക്കണ്ടായിരുന്നവകിലും എത്ര കാൽപ്പത്തിൽ
പ്രവേശിക്കുന്നോഴം അതിന്റെ മുണ്ഡോഷ്ഠത്തെപ്പറ്റി
എൻ്റെ അസജൻ എന്നോടാണ്ടാവിക്കു പതിവായിരുന്നു.
അബ്രൂവമണംസംഘടിത്തിന്റെ അരംഭിക്കുന്ന അതിനുശ്രദ്ധയിലും ‘അ
ദ്രോഹം മുഴ പതിവന്നസരിച്ചു് ആ പുതിയ സംഘം ചെ
ല്ലാരാദ്ദേശിച്ചിരുന്ന അഭിവൃദ്ധികരണങ്ങളായ കാൽപ്പങ്ങളെപ്പു
ററി എന്നോടാണ്ടാവിക്കുയുണ്ടായി. “പക്ഷങ്ങേം കുടാ
തെ നമെ രക്ഷിച്ചുപോയനു ഗ്രീട്ടിഷുഗവമേംണ്ടിനോ
ട യാതൊരു വിധത്തിലും നന്ദികേട്ട വരാത്ത നീതിയിൽ
നടക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ ബാല്പുതയാണെന്നെഴുതു ചെമ്മന്നേയാ
ടകുടി സപാത്മർഹിതമായും പരമുണ്ടെത്തക്കാരിയും
അരംഭിക്കുന്നപ്പുടനു ഉള്ളമങ്ങളിൽ എപ്പുട്ടേക്ക് അവരെ ഫ
ലപ്രാണിവരെ നിറ്റിച്ചുകൊതുന്നുണ്ടാണ് പുരുഷയമുണ്ടാണു,
മെന്നും, യാതൊരുതന്നെന്നു ഇനനും ഷേത്രവായി ഒരു സ
ുഭായങ്ങളാ വംശങ്ങളാ സമുന്നതിനെ പ്രാപ്തിക്കുന്നവോ അപ്പ്

ഓസംഗ് പാതയുമുണ്ടാക്കിയിരുന്നതിനുംനും അവിക്ക റി സി ഇ ആക്ക്” എന്നാണ് മരവടിപ്പാതെത്തു. അതിനു ശേഷം ഏൻ്റെ അനുജനം അബ്രൂവമണംസംലക്ഷായം ചെയ്തുപോന്ന തൃത്യങ്ങളും മിക്കവാറും ഞാൻ തുലി ആ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അനുഭവത്തു ഡാക്കർ നായർ മരിക്കുന്നതുവരെ അഭ്രമഹത്തു സഹായിപ്പാനായി ഞാൻ റാജ്ഞിപ്പുട്ടതും ബുദ്ധിമുട്ടിയതും എന്നിക്കും ഏൻ്റെ അനുജനം ഇഴപ്പരന്നും മാത്രമേ അറിഞ്ഞുകൂട്ട. അതു അപരിഹാര്യമായ ഒരു സംഗതിയാകകൊണ്ടു ആതു വര്ത്തമാനങ്ങൾ പറഞ്ഞു നിങ്ങളെ വേബന്നപ്പെട്ടതുവാൻ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. അബ്രൂവമണ സംഘം ഏറ്റപ്പെട്ടതോടു കൂടിത്തനു അഭ്രമത്തിന്റെ ആരോഗ്യത്തിനു ഏറക്കു റെ ക്ഷീണം ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഏനിക്കു മനസ്സിലായിരുന്നു. 1919 മെ മാസത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു പോകുന്നും ദി യാതു ചോദിക്കുവാനായി ഡാക്കർ നായർ പാലക്കാടു വന്നപ്പോൾ അഭ്രമത്തിന്റെ ആരോഗ്യക്ഷയം ഏന്നു വല്ലാതെ അസ്പദമയാക്കി. ഏകിലും ആരംഭിച്ചവേഴ്ച തൃത്യം കലാശം വരെ നിറ്റം കൈക്കൊണ്ടതു സ്വയമ്മംമാണെന്നു വിചാരിച്ചും തനിക്കു അതുവായികും ക്ഷീണംമൊന്നും ഒത്താനുനില്ലെന്നു ഏനോടു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടും ഞാൻ തെവിയം സമാധാനിച്ചും യാത്രാനവാദം നൽകി. അനുഭവത്തു ആതു യാതു ചോദിക്കൽ ടെവിലതേതതായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ റിഹാരിച്ചില്ല. ഏൻ്റെ കൂടിയ സഭമാദരം ന്റെ സ്നേഹപ്രസന്നായ രഖം അതിനു ശേഷം ഒരു തെന്നാക്കെക്കിലും കാണുവാൻ സാധിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ

സംശയിക്കുക കുടി ചെയ്തിരന്നില്ല. എന്നെന്ന് ജാ..
 എന്ന അന്യകാരത്തിൽ വിച്ഛക്കൊണ്ട് ആ പ്രിയ സദേ.
 രഭിചം അബ്ദാർത്തുപോയി. എന്നാൽ ഈ ദ്വന്ദ്വഹമായ
 അന്യകാരത്തിനിടയിലും നിങ്ങളുടെ അന്നതാപപ്രധാന
 അദി ഒരു രജതരേവഫോലെ എന്ന് എറക്കരു സമാ
 ധാനപ്പെട്ടുത്താതിരന്നിട്ടില്ല. മഹി— ട സകടത്തി
 തു എന്നാടു സം— കത്തുച്ചതിയും കമ്പി
 കൂലയച്ചും എന്ന് ശാഖാനില്ലിച്ച മാന്യസദോദരനാ
 ഭോട്ട് തോൻ ദരിക്കൽക്കുടെ വദനം പറഞ്ഞുകൊള്ളിനു.
 “നിങ്ങളുടെ ഒരു സദോദരൻ മരിച്ചപോയതിനാൽ ന്
 അദി ഇതുയികം സന്തപ്പിക്കൽത്തെന്നും ആയിരക്കണ്ണ
 കായ സദോദരനാരെ ദിഃഡിക്കണ്ടാക്കിവെച്ചിട്ടാണ്
 ശാശ്വതഹം പോയിരിക്കുന്നതെ” എം ബഹുമാനപ്പെട്ട കെ.
 വി. റഫ്രിനായഡു അവർക്കരം കരെ ദിവസം മുന്നേ എ
 ന്നാടു പറകയുണ്ടായി. അന്ന് അഭ്യുദയം പറഞ്ഞ വാക്കു
 കുത്തുന്നു യടാത്മമാണെന്നു ഇന്ന് ഈ സദ കണ്ടതിൽ
 ശ്രീനിക്കു ബോല്ലുമായിരിക്കുന്നു. എന്നിക്കു സംഭവിച്ച സ
 കടക്കിനു ഇതൊരാഴ്പാസം മാത്രമാണെന്നതു. എന്നെന്ന്
 ശരനജൻ ശ്രീവിതസന്ധാരണം ചെയ്തു മാത്രത്തുല്യമായ
 ശമ്പളമിക്കു സദോദരത്തുല്യരായ സഹജീവികൾക്കും വേ
 ണ്ടിയായിരുന്നവെന്നും ജീവാവസാനം വരെ എന്നെന്ന് സ
 ക്ഷേമാദരൻ ആ പരമോദ്ദേശത്തെ വിസ്തൃതിക്കാണ്ടയും അ
 നിൽക്കിനു അബ്ദമായും വൃത്തിവലിക്കാതെയും അബ്ദ
 പ്രവർത്തിച്ചിരുത്തുന്നതെന്നും ഉള്ള വിശദപാസഭാണും ഈ
 പ്രസമനത്തിനുള്ള ശക്തിയെ എന്നിക്കു നൽകിക്കൊണ്ടി
 രിക്കുന്നാതു.

“ந ஜாயதெ இயதெ வா காபாவுட்டை
நாயம் திருப்பா தவிதா வா ந திருய்
அரசோ நிதியு ஶாஸ்திரதோயம் யுராணோ
ந மஹாதெ மஹமாகெ ஶதிரெ.”

ஏன் சீதாமகாஸரிதூ’ அதற்காவு அங்கைப்
எள்ளும் சீதாமகாஸரிதூ’ மாறுமே வில
யா ஸஂபவிக்கணத்தில் வெள்ளம் மாற்றும் மாற்றும் சீதா
தூயும் முடிபைரவைதற்குத்தில் லதிதூ’ லோகவுவமா
ரங்கை வூவுமல்லுத்துநா மஹத்துத்துத்தில் ஓராலோ
காயி தீங்காலெள்ளும் மரடு எதாக் வழக்காலமாயி
விஶப்பிதூவோதா தத்பாலங்கள். அதற்காஸரிதூ’
ஏன்ற பிய ஸஹாரனென்ற அதற்காவு’ பாமாதமா
வித்தெஷுந சென்ற் ஹத்தித் பெடு யாதுக்காரனம் ந
க்காதுமெனபோலெ நமதெட உறுமணை ஹுப்புஸ்மாக
தேதக்கூது பலதிதித்துக்கெட கொள்கூட நடத்துநெள்ளா
ன் ஏன்ற விஶபாஸம்.

எதாக் ஹப்புந கொரிக்க யாது புரபூதிரிக்கையா
ன். வோத்துர் நாயக் கெஷத்துநா செய்து ஹங்குள்கில்
வெஷ்வாஸங்கிலும் அவிடெ உள்ளாயிதா ஸஹாரனை
ந் செவுஸங்குநாரவும் மரடு வெள்ளத்துவோலெ ஹெஷ்வுக்குயும்
வொத்து ராமங்குமிமேங்காந் அது அாஸ்மிக்கை மங்காம
ரமாய செதெப்பியிலக்கெம் செய்து’ ஏனிக்கத்திதூ’ த
க்கையும் செய்திரிக்கை. மதிதூவோயவுதெட அாஸ்மிக்
கை புஸு தீந்த்துத்தில் அப்புநெம் க்கெய்துநாது அதற்கீ

